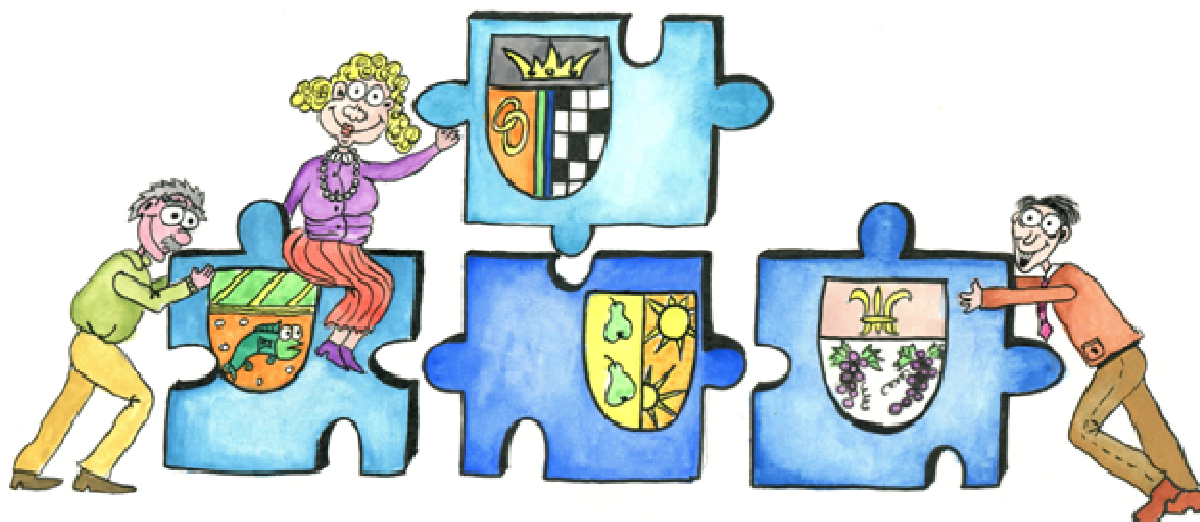

**Strategie území správního obvodu ORP
Mariánské Lázně
v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a
přeshraniční spolupráce**

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Duben 2015

**Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím
Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.**

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí
s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

1. Úvod.....	5
1.1. Základní informace o strategii	5
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	6
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	7
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována.....	7
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	7
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	7
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	10
2.1. Profil území správního obvodu.....	10
2.1.1. Identifikace správního obvodu	10
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	11
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	20
2.1.4. Akteři regionálního rozvoje	20
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu.....	21
3. Téma 1.: Školství.....	23
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	23
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	23
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	25
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	59
3.1.4. SWOT analýza školství	62
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	63
3.2. Návrhová část pro oblast školství.....	65
3.2.1. Struktura návrhové části	65
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	68
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	71
3.2.4. Indikátory	75
3.3. Pravidla pro řízení strategie.....	79
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	79
3.3.2. Systém změn strategie	81
3.3.3. Akční plán	81
3.4. Závěr a postup zpracování.....	82
3.4.1. Shrnutí	82
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	83
3.5. Přílohy.....	83

4. Téma 2.: Sociální služby.....	86
4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	86
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	86
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	90
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	112
4.1.4. SWOT analýza oblasti	114
4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	115
4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb	120
4.2.1. Struktura návrhové části	120
4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	123
4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	126
4.2.4. Indikátory	129
4.3. Pravidla pro řízení strategie.....	133
4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	133
4.3.2. Systém změn strategie	136
4.3.3. Akční plán	136
4.4. Závěr a postup zpracování.....	137
4.4.1. Shrnutí	137
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie	137
4.5. Přílohy.....	137
5. Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	140
5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	140
5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	140
5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	141
5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	168
5.1.4. SWOT analýza oblasti	184
5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	185
5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	187
5.2.1. Struktura návrhové části	187
5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	190
5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	192
5.2.4. Indikátory	196
5.3. Pravidla pro řízení strategie.....	201
5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	201

5.3.2.	Systém změn strategie	203
5.3.3.	Akční plán	203
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	204
5.4.1.	Shrnutí	204
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	204
5.5.	Přílohy.....	205
6.	Téma 4.: Přeshraniční spolupráce.....	233
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	233
6.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	233
6.1.2.	Popis přeshraniční spolupráce ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj Komentář k bodu:	233
6.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	240
6.1.4.	SWOT analýza oblasti	247
6.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	248
6.2.	Návrhová část pro oblast přeshraniční spolupráce	249
6.2.1.	Struktura návrhové části	249
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	251
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	254
6.2.4.	Indikátory	257
6.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	260
6.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	260
6.3.2.	Systém změn strategie	262
6.3.3.	Akční plán	262
6.4.	Závěr a postup zpracování.....	263
6.4.1.	Shrnutí	263
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	264
6.5.	Přílohy.....	264
7.	Závěr a kontakty.....	265
8.	Přílohy a seznamy.....	266
8.1.	Seznam tabulek	266
8.2.	Seznam grafů	271
8.3.	Seznam mapových podkladů	271
8.4.	Seznam obrázků.....	272

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Mariánské Lázně v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a přeshraniční spolupráce
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a přeshraniční spolupráce)
Řešené území	Správní obvod ORP Mariánské Lázně
	Počet obyvatel správního obvodu: Český statistický úřad (ČSÚ), 2012: 24 224
	Počet obcí ve správním obvodu: 14
	Rozloha správního obvodu (ČSÚ, 2012): 40 531,0833 ha
Názvy obcí správního Obvodu	Města: Lázně Kynžvart, Mariánské Lázně, Teplá
	Obce: Drmoul, Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny, Stará Voda, Trstěnice, Tři Sekery, Valy, Velká Hleďsebe, Vlkovice, Zádub-Závišín
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Mariánskolázeňsko
Koordinátor tvorby Strategie	Mgr. Richard Štěpánovský
Rok zpracování strategie	2014 – 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP Mariánské Lázně (Valná hromada dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko)
Forma a datum projednání / schválení	Projednání a schválení na shromáždění starostů SO ORP Mariánské Lázně dne..... (projednání a schválení Valnou hromadou dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko usnesením dne.....)
Číslo a datum aktualizace	-
Související legislativa	Zákon o obcích (obecní zřízení) č. 128/2000 Sb.
Doba realizace strategie	2015-2024
Odpovědnost za Implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Mariánské Lázně (dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko)
Orientační rozpočet Implementace	-
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Mariánské Lázně realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s dobrovolným svazkem obcí Mariánskolázeňsko a se zapojenými obcemi v rámci SO.

	Strategie byla zpracována pracovníky dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko v období 2014 - 2015 dle závazných metodik Svazu měst a obcí ČR
Stručný popis řešeného problému a obsahu Strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: přeshraniční spolupráce

Zdroj: metodologie SMO ČR (2014)

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 14 obcí, z toho 3 mají statut města.

Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Drmoul Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 903 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Teplá Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 3 069 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Lázně Kynžvart Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 1 482 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Trstěnice Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 363 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Mariánské Lázně Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 13 554 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Tři Sekery Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 864 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Mnichov Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 396 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Valy Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 431 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Ovesné Kladruby Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 117 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Velká Hleďsebe Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 2 189 Zapojení do tvorby strategie: ano

-	Název obce: Prameny Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 125 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Vlkovice Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 121 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Stará Voda Počet obyvatel k 31. 12. 2013: 461 Zapojení do tvorby strategie: ano		Název obce: Zádub-Závišín Počet obyvatel K 31. 12. 2013: 330 Zapojení do tvorby strategie: ano

Zdroj: ČSÚ, obce a města (2014)

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Projekt na území SO ORP Mariánské Lázně realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s dobrovolným svazkem obcí Mariánskolázeňsko a se zapojenými obcemi v rámci správního obvodu. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem meziobecní spolupráce je Ing. Josef Švajgl, hlavním řešitelem a analytikem je Mgr. Richard Štěpánovský, tematická expertka a asistentka je Jaroslava Peteříková. Strategie byla zpracována dle závazných metodik Svazu měst a obcí ČR pracovníky dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve čtyřech tematických oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto čtyřech oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty. Jedná se o hlavní významné strategické dokumenty, které se vztahují ke správnímu obvodu ORP Mariánské Lázně územně či tematicky, vzhledem k zaměření této strategie.

Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje ČR	www.mmr.cz
2	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020	www.mmr.cz
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje Karlovarského kraje 2010	www.kr-karlovarsky.cz
2	Program rozvoje Karlovarského kraje pro období 2014 - 2020	www.kr-karlovarsky.cz
3	Strategie rozvoje konkurenceschopnosti Karlovarského kraje	www.kr-karlovarsky.cz
4	Urbanistická studie vedlejší rozvojové osy Karlovarského kraje	www.kr-karlovarsky.cz
5	Strategie rozvoje lidských zdrojů v Karlovarském kraji	www.kr-karlovarsky.cz
6	Dlouhodobý záměr vzdělávání Karlovarského kraje	www.kr-karlovarsky.cz
7	Zásady rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji pro období let 2007 – 2017	www.kr-karlovarsky.cz
8	Krajská koncepce odpadového hospodářství	www.kr-karlovarsky.cz
9	Plán odpadového hospodářství	www.kr-karlovarsky.cz
10	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje	www.kr-karlovarsky.cz
11	Koncepce snižování emisí a imisí znečišťujících látek a energetická koncepce Karlovarského kraje	www.kr-karlovarsky.cz
12	Studie vybraného souboru subjektů v Karlovarském kraji ve vztahu k optimalizaci Integrovaného systému nakládání s odpady	www.kr-karlovarsky.cz
	Mikroregiony, města a obce	
1	Strategie rozvoje Mariánskolázeňska 2014 – 2020	www.marianskolazensko.org

2	Strategie rozvoje obce Drmoul	www.obecdrmoul.cz
3	Strategie rozvoje města Lázně Kynžvart 2014 - 2020	www.laznekynzvalt.cz
4	Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně pro období 2007 - 2015	www.muml.cz
5	Program obnovy venkova Mnichov (- Rájov, - Sítiny)	www.ou-mnichov.cz
6	Program rozvoje vesnice pro obci Ovesné Kladruby	www.ovesnekladruby.cz
7	Plán akcí	Obec Prameny
8	Strategie rozvoje obce Stará Voda 2014 – 2020	www.staravoda.cz
9	Strategický plán sociálního začleňování v Toužimi a Teplé (akt.)	www.tepla.cz
10	Strategie rozvoje obce Trstěnice 2014 – 2020	www.obectrstenice.cz
11	Strategie rozvoje obce Tři Sekery 2014 – 2020	www.trisekery.cz
12	Strategie rozvoje obce Valy 2014 – 2020	www.obecvaly.cz
13	Strategie rozvoje obce Velká Hleďsebe 2014 - 2020	www.velkahledsebe.cz
14	Strategie rozvoje obce Vlkovice 2014 – 2020	www.vlkovice.cz
15	Strategie rozvoje obce Zádub-Závišín	www.zadubzavisin.cz

Zdroj: uvedené weby institucí (2014)

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

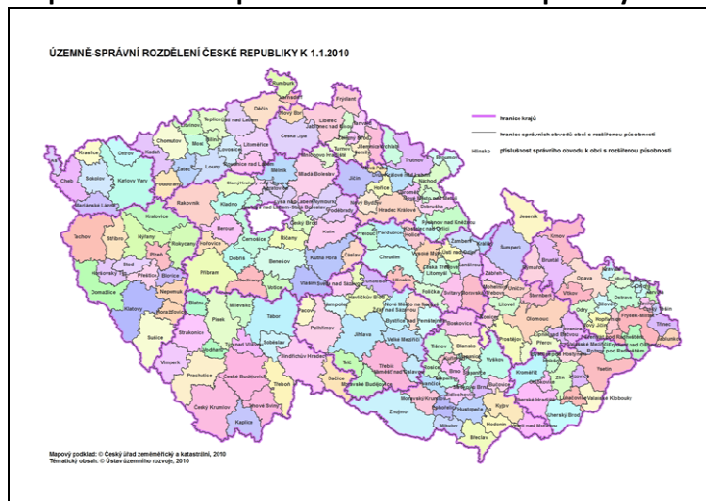
2.1.1. Identifikace správního obvodu

Sledované území má z geografického hlediska výbornou polohu uprostřed Střední Evropy. V rámci Česka se však jedná o polohu periferní při česko-bavorské hranici (Karlovarský kraj).

Fyzicko-geografická charakteristika: Geomorfologicky patří území do provincie Česká vysočina, jež se dále člení do Krušnohorské subprovincie (oblast Karlovarská vrchovina, celky Slavkovský les a Tepelská vrchovina) a Šumavské subprovincie (Českoleská oblast, celky Český les a Podčeskoleská pahorkatina). Nejvyššími vrcholy jsou Lesný (983 m. n. m.) a Lysina (982 m. n. m.) ve Slavkovském lese a Dyleň (940 m. n. m.) v Českém lese. Geologickou pestrost prezentuje česko-bavorský geopark. Z pedologického hlediska převažují hnědé typy půd. Území patří do povodí Ohře a Berounky. Retenční schopnost krajiny podporují prvky přírodní (např. rašelinště) i umělé (např. nádrže pitné vody, rybníční soustavy). Čistota vod i vzduchu je vyrovnaná (využití v lázeňství). Fauna a flora je typicky středoevropská vč. řady vzácných druhů. Závažným problémem je šíření invazních rostlin. V území se nachází velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les a v bezprostředním sousedství i CHKO Český les. Evropsky významný je tzv. Zelený pás, který je podél česko-bavorské hranice, jež je významným evropským migračním koridorem. Je zde i řada maloplošných chráněných území.

Socio-ekonomická charakteristika: Sledované území je spjato se společnými česko-německými dějinami. Dodnes je nejvýznamnější výměna obyvatelstva po druhé světové válce (vztah obyvatel k území a krajině) a transformační procesy v 90. letech 20. století (změna struktury hospodářství, privatizace, globalizace, demografické změny, politická situace v Česku a Evropské unii). Jedná se o venkovský region s významným tradičním lázeňstvím v přirozeném spádovém městě Mariánské Lázně. Ekonomická situace regionu, stejně jako celého Karlovarského kraje, není dlouhodobě dobrá (výše mezd, nezaměstnanost, nevzdělanost). Dopravní propojení území s okolními regiony i státy je dostatečné. Další charakteristiky jsou uvedeny dále v dokumentu.

Mapa 1: Územně-správní rozdělení České republiky k 1. 1. 2010

Zdroj: Ústav územního rozvoje (2014)

Mapa 2: Administrativní členění správního obvodu ORP Mariánské Lázně k 1. 1. 2014

Zdroj: Ústav územního rozvoje (2014)

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tabulka 4: Charakteristika území ORP Mariánské Lázně

Obce	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	14	14	14	14	14	14	14	14
Počet částí obcí	56	56	56	56	56	56	56	56
Počet katastrálních území	61	61	61	61	61	61	61	61
Počet obcí se statutem města	3	3	3	3	3	3	3	3
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozemky								
Výměra v tis. ha	40 534	40 537	40 536	40 530	40 530	40 530	40 528	40 531
zemědělská půda	16 435	16 398	16 357	16 335	16 335	16 350	16 307	16 313
lesní pozemky	20 064	20 068	20 064	20 067	20 069	20 068	20 104	20 106
zastavěné plochy	352	352	352	348	350	350	350	349
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	60,9	60,7	61,0	60,8	60,6	60,7	60,2	59,8

Zdroj: ČSÚ (2014)

Struktura osídlení vznikala celá staletí a byla ovlivněna řadou faktorů. Osídlení bylo budováno zejména v nižších polohách, podél komunikací a toků, dále pak v oblasti výskytu resp. těžby rud. Významným faktorem byl odsun německy hovořícího obyvatelstva ze Sudet po 2. světové válce a likvidaci řady sídel nejen v pohraničním pásmu, ale i vnitrozemí (např. ve Slavkovském lese). Tyto dějinné události mají dodnes vliv na strukturu sídel (urbanismus, dopravní komunikace, apod.) i počet obyvatel sledovaného území.

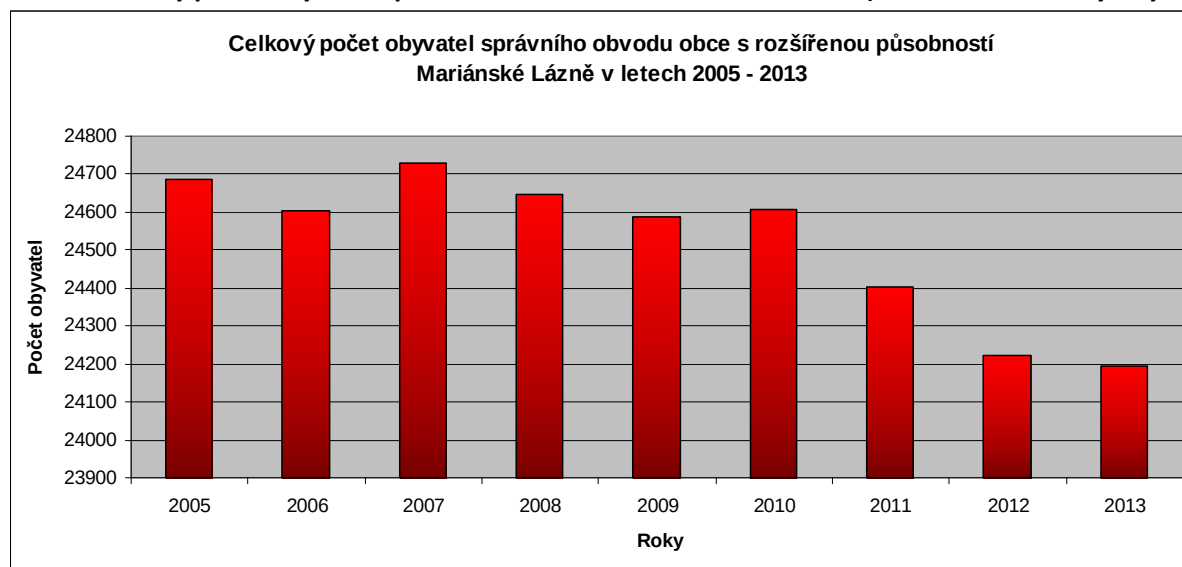
Tabulka 5: Demografický vývoj v území ORP Mariánské Lázně

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel celkem		24 686	24 603	24 728	24 646	24 586	24 607	24 405	24 224	24 193
v tom:	muži	11 883	12 160	11 937	11 873	11 797	11 887	11 773	11 710	11 683
	ženy	12 803	12 443	12 791	12 773	12 789	12 720	12 632	12 514	12 510
Věkové skupiny										
v tom ve věku:	0 - 14	3 374	3 330	3 298	3 298	3 271	3 308	3 338	3 300	3 334
	15 - 64	17 779	17 727	17 818	17 670	17 522	17 404	16 992	16 625	16 388
	65 +	3 533	3 546	3 612	3 678	3 793	3 895	4 075	4 299	4 471
Průměrný věk	celkem	x	40,8	41,0	41,3	41,6	41,8	42,1	42,54	41,40
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		105	106	110	112	116	118	122	130	134
Muži										
v tom ve věku:	0 - 14	1 765	2 057	1 724	1 712	1 724	1 750	1 746	1 740	1 753
	15 - 64	8 772	8 754	8 818	8 745	8 597	8 604	8 400	8 217	8 092
	65 +	1 346	1 349	1 395	1 416	1 476	1 533	1 627	1 753	1 838
Průměrný věk	muži	x	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	40,3	40,8	x
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		76	66	81	83	86	88	93	101	103
Ženy										
v tom ve věku:	0 - 14	1 609	1 573	1 574	1 586	1 547	1 558	1 592	1 560	1 581
	15 - 64	9 007	8 973	9 000	8 925	8 925	8 800	8 592	8 408	8 296
	65 +	2 187	2 197	2 217	2 262	2 317	2 362	2 448	2 546	2 633
Průměrný věk	ženy	x	42,4	42,6	42,8	43,2	43,4	43,7	44,2	x
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		136	140	141	143	150	152	154	163	167
Migrace (přírůstek na 1000 obyvatel)										
Celková		-29	-83	125	-82	-60	21	36	-181	-31
Přirozená		-51	-44	0	-9	-16	-41	-18	-69	-103
Stěhováním (mechanická)		22	-39	125	-73	-44	62	54	-112	72

Zdroj: ČSÚ (2014)

Demografický vývoj je nepříznivý jako v celé Evropě. Od roku 1945 (odsun německy hovořícího obyvatelstva ze Sudet) nebyl v území překonán počet obyvatel před 2. světovou válkou. Z výše uvedených dat jednoznačně vyplývá, že dochází ke stárnutí populace (zvyšuje se průměrný věk) a varovným signálem je rovněž pokles počtu obyvatel (viz graf níže).

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 – 2013 (zaměření na stovky obyv.)

Zdroj: ČSÚ (2014)

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	14	57%	8 obcí
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	3	21%	3 obce
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	7	29%	4 obce
Počet středních škol:	7	7%	1 obec
-obory gymnázií	1	7%	1 obec
-obory středních odborných škol a praktických škol	4	7%	1 obec
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	2	7%	1 obec, městská a obecní statistika ČSÚ uvádí v M. Lázních i 2 obory nástavbového studia
Počet základních uměleckých škol	2	14%	2 obce
Počet konzervatoří	0	0%	
Počet jazykových škol	0	0%	
Počet vyšších odborných škol	0	0%	
Počet vysokých škol	0	0%	V Mariánských Lázních je školicí středisko Univerzity Karlovy v Praze

Zdroj: ČSÚ (2014)

Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	15	100%	14 obcí (u jedné obce 2 knihovny)
Stálá kina	1	7%	1 obec
Divadlo	1	7%	1 obec
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	2	14%	2 obce
Galerie (vč. poboček a výstavních síní)	2	7%	1 obec
Kulturní zařízení ostatní	12	71%	10 obcí
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	2	14%	2 obce
Koupaliště a bazény	4	29%	4 obce
-z toho kryté	2	14%	2 obce
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	32	86%	12 obcí
Tělocvičny (vč. školních)	16	43%	6 obcí
Stadiony otevřené	2	7%	1 obec
Stadiony kryté	0	0%	
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	7%	1 obec
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	13	43%	6 obcí

Zdroj: ČSÚ (2014)

Tabulka 8: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	1	7%	1 obec

Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	1	7%	1 obec
Ambulantní zařízení	0	0%	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0	0%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	16	43%	6 obcí
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	7	21%	3 obce
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře – stomatologa	9	14%	2 obce
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře – gynekologa	4	14%	2 obce
Zařízení lékárenské péče	13	14%	2 obce, 12 lékáren je v M. Lázních (nákupní cestovní ruch)
Nemocnice	1	7%	1 obec
Odborné léčebné ústavy	0	0%	
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	0	0%	
Ostatní lůžková zařízení	0	0%	

Zdroj: ČSÚ (2014)

Občanskou a technickou vybavenost obcí sleduje Český statistický úřad (ČSÚ). Dle městské a obecní statistiky ČSÚ jsou v Mariánských Lázních 4x lázně, 21x ostatní samostatná zařízení, 1x detašované pracoviště střediska záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci, 58 dalších specialistů. V Lázních Kynžvart: 1x lázně, 1x ostatní samostatné zařízení. Ve Velké Hleďsebi: 1x specialista, 1x ostatní samostatné zařízení. V Teplé je 1x specialista.

V celém Karlovarském kraji je problém s deficitem kvalitních vysokoškolských zařízení vč. související vědecko-technické základny. V Mariánských Lázních se nachází malé pracoviště Univerzity Karlovy v Praze avšak jakýkoli rozvoj vysokoškolského vzdělávání v oblasti medicínského (lázeňství), cestovního ruchu, teologického (s ohledem na přítomné kláštery např. v Teplé), či jiných oborů bude vítáno. Vysoké školství by přispělo ke zvýšení atraktivity sídel, udržení/získání mladých lidí v regionu, vliv na pracovní místa apod. Příležitostí je obnova a využití všech stávajících nevyužitých či chátrajících objektů, areálů. Využití těchto brownfieldů by mělo být upřednostňováno před výstavbou na zelené louce.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

			Celkem	Muži	Ženy
Ekonomicky aktivní celkem			11 296	5 852	5 444
v tom:	Zaměstnaní		10 154	5 218	4 936
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	7 617	3 663	3 954
		zaměstnavatelé	438	315	123
		pracující na vlastní účet	1 413	937	476
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	693	330	363
		ženy na mateřské dovolené	191	0	191
	Nezaměstnaní		1 142	634	508
Ekonomicky neaktivní celkem			10 627	4 522	6 105
z toho	nepracující důchodci		5 478	2 084	3 394
	žáci, studenti, učni		3 025	1 553	1 472
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou			1 528	797	731

Zdroj: ČSÚ (2014)

Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			5 529
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		4 069
	v tom	v rámci obce	1 523
		do jiné obce okresu	1 538
		do jiného okresu kraje	156
		do jiného kraje	619
		do zahraničí	233
	vyjíždějící do škol		1 460
	v tom	v rámci obce	490
		mimo obec	970

Zdroj: ČSÚ (2014)

Tabulka 11: Charakteristika domácností území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)

Hospodařící domácnosti podle typu				Hospodařící domácnosti
Hospodařící domácnosti celkem				10 354
v tom:	tvořené 1 rodinou			5 884
	v tom	úplné	bez závislých dětí	2 777

		se závislými dětmi	1 621
	neúplné	bez závislých dětí	728
		se závislými dětmi	758
	tvořené 2 a více rodinami		125
	domácnosti jednotlivců		3 756
	vícečlenné nerodinné domácnosti		589

Zdroj: ČSÚ (2014)

Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP Mariánské Lázně

Nezaměstnanost	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	907	1 069	1 041	947	680	790	1 148	1 228	1 072	.
z toho (%):	87	115	117	117	102	105	112	128	116	.
občané se zdravotním postižením	9,6	10,8	11,2	12,4	15,0	13,3	9,8	10,4	10,8	.
z toho (%):	69	49	31	30	8	12	29	32	39	.
absolventi	7,6	4,6	3,0	3,2	1,2	1,5	2,5	2,6	3,6	.
z toho (%):	271	304	368	320	240	171	259	373	310	.
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	29,9	28,4	35,4	33,8	35,3	21,6	22,6	30,4	28,9	.
Volná pracovní místa	x	x	54	124	173	128	57	39	66	.
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	x	x	19,3	7,6	3,9	6,2	20,1	31,5	16,2	.
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	6,7	x	x	x	x	5,6	8,4	8,8	7,8	.

Zdroj: ČSÚ (2014)

Nezaměstnanost je vážným problémem v některých částech sledovaného území, zejména v oblasti Teplé (Slavkovského lesa). Problémem je, nastavení celého systému na státní úrovni (systém podpor a sociálních dávek), kdy se určitým skupinám obyvatel prakticky nevyplatí ani pracovat. Pro ty, kteří mají o práci zájem, by bylo příležitostí více propagovat a zpřístupnit práci v sousedním Bavorsku, protože i v periferním bavorském příhraničí je nezaměstnanost poloviční oproti české a je zájem o celou řadu profesí, zejména různých typů řemesel a vyučení.

Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP Mariánské Lázně

Ekonomické subjekty se sídlem na území ORP Mariánské Lázně	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ekonomických subjektů)	13 960	14 067	14 347	14 225	14 065	14 405	14 682	18 761	19 104	19 289
fyzické osoby celkem	5 906	5 880	5 903	5 755	5 563	5 598	5 757	5 792	5 905	5 936

z toho zemědělství podnikatelé	x	10	62	65	72	78	88	90	93	95
vyjádření v %	x	0,2	1,1	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6
právnícké osoby celkem	7 571	7 652	7 807	7 778	7 707	7 910	7 967	8 064	8 216	8 322
z toho obchodní společnosti	483	525	575	627	723	819	870	902	934	973
vyjádření v %	6,4	6,9	7,4	8,1	9,4	10,4	10,9	11,2	11,4	11,7
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	x	x	x	x	x	x	X	369	389	401
průmysl celkem	x	x	x	x	x	x	X	854	861	860
stavebnictví	x	x	x	x	x	x	X	747	766	786
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	x	x	x	x	x	x	X	1 943	1 940	1 916

Zdroj: ČSÚ (2014)

Trh práce zásadně ovlivnily transformační změny v 90. letech 20. století (změna struktury hospodářství, privatizace, globalizace atd.). Nejvíce se proměnilo zemědělství a způsob hospodaření na zemědělských plochách (původně bramborářská oblast, dnes pastevectví dobytka a sekání trávy). Tradičním odvětvím periferního venkovského regionu je lesnictví. Stále významný vliv má křehké odvětví cestovního ruchu (lázeňství v Mariánských Lázních a Lázních Kynžvart). Struktura složení druhů ekonomických subjektů se mění s vývojem trhu, konkurencí, legislativou (zakládání firem apod.). Vysoká nezaměstnanost a nízké mzdy jsou dlouhodobým problémem, zejména ve srovnání se sousedním Bavorskem.

D. Doprava

Dopravní situace je ovlivněna nadřazenými mezi/národními (tranzitními) potřebami. Páteří je silnice č. I/21 (E 49) v ose A 72 (dálnice Hof - Dresden) – Bad Elster – Bad Brambach – F. Lázně – Cheb (R 6) – L. Kynžvart – M. Lázně – D5 (dálnice Nürnberg – Plzeň – Praha). Bezproblémové je i propojení s K. Vary přes Cheb (R 6) nebo Slavkovský les (II/230) s jízdní dobou cca. 45 minut. Autobusová doprava se orientuje zejména na základní regionální obslužnost a propojení ve směru Cheb – Plzeň – Praha. Hustota silniční sítě je dostačující. Převažují silnice III. Třídy. Kvalita silnic je špatná. Nedostatečně je využita kapacita železnice v osobní i nákladní mezi/národní dopravě. Modernizovaný III. koridor (trať č. 170) dosahuje místy rychlosti jen 120 – 150 km/hod. Vysoký potenciál má i trať č. 149 M. Lázně – Teplá – K. Vary, která vede turisticky vysoce atraktivní krajinou. Příležitost nabízí i letiště M. Lázně (Skláře). Chybí spoje v odpoledních a večerních hodinách a ve dnech volna (v době pro volnočasové aktivity a cestovní ruch). Negativem jsou změny jízdních řádů a počtů lokálních, regionálních, mezi/národních spojů. Ideální bude pravidelná celotýdenní taktová doprava s přeshraničním spojením (příležitostí je EgroNet).

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Sledované území má pestrout minulost v oblasti těžby nerostů a různých řemesel. Zejména řemesla však skončila s odsunem původních německých obyvatel. V území se netěží žádné specifické nerostné suroviny. V současné době patří mezi významné firmy Eutit, s. r. o. slévárna čediče a eucoru. Důležitým hospodářským subjektem jsou Lesy ČR, s. p. a různé navazující dřevozpracující podniky. Významnými subjekty jsou v oblasti cestovního ruchu např. Léčebné lázně Mariánské Lázně, a. s. - Danubius Hotels Group, Falkensteiner Hotels & Residences, Léčebné lázně Lázně Kynžvart, s. p. a řada dalších.). Drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra je srovnatelná s ostatními regiony Česka. V regionu se nenachází žádné inovační či výzkumné centrum.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Ekologická situace člověka, fauny i flory je dobrá. Závažným problémem je šíření invazních rostlin – bolševníku, křídlatky, netýkavky. Ve sledovaném regionu se nachází velkoplošné chráněné území CHKO Slavkovský les a v bezprostředním sousedství i CHKO Český les či bavorský Naturpark Fichtelgebirge. Evropsky významný je tzv. Zelený pás, který je podél česko-bavorské hranice, jež je významným evropským migračním koridorem. Z maloplošných chráněných území lze zmínit např. NPR Kladské rašeliny nebo NPP Křížky či Šolínová louka pod Křížky. Dříve intenzivní formy zemědělství (tradiční bramborářská oblast) bylo díky nastavené politice nahrazeno extenzivní formou (pastevectví) a prostou péčí o krajinu (sekání travního porostu). Lesní smrkové monokultury jsou doplňovány pestřejšími druhy dřevin.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Ve sledovaném území nejsou žádné významné zdroje elektrické energie. Zemní plyn byl v devadesátých letech stejně jako jinde v Česku považován za progresivní energetické medium. Obce i občané měli a mají zájem o jeho plošné rozšíření, kterému však bránila rozptýlená sídelní struktura (vysoké investiční náklady). V současné době je patrný příklon zpět k pevným palivům, zejména ke dřevu. Pro některá sídla je možno uvažovat s využitím alternativních zdrojů energie. Dodávka plynu spotřebitelům je realizována prostřednictvím středotlaké a nízkotlaké plynovodní sítě. Ústřední vytápění je realizováno v Mariánských Lázních. Sledované území má všechny potřebné dálkovody i dostatečné pokrytí komunikačními sítěmi. Vodní hospodářství je důležité pro sledované území. Limitujícími faktory je struktura osídlení a finanční náklady na budování a provoz této technické infrastruktury. Funguje rovněž systém nakládání s odpady (sběr komunálního a tříděného odpadu). Ochrana před povodněmi a živelními pohromami je standardní v rámci integrovaného záchranného systému.

H. Rekreační, památky a cestovní ruch

Mariánské lázně se svým okolím tvoří atraktivní destinaci cestovního ruchu (součást tzv. Západočeského lázeňského trojúhelníku). Přírodní potenciály tvoří atraktivní krajina Slavkovského a Českého lesa a zejména výskyt minerálních pramenů. V Mariánských Lázních jsou vesměs chladné prameny. Úspěšně se léčí poruchy výměny látkové, nemoci cest dýchacích a močových, v menší míře pak nemoci nervové a pohybového ústrojí. Minerální vody jsou důležité při léčbě i v Lázních Kynžvart, které díky příznivým atmosférickým podmínkám (mikroklima) jsou využívány rovněž jako klimatické lázně. Celý region má atraktivní krajinu. Obě lázeňská města navštívila řada světoznámých osobností. Turis-

tický atraktivní je lokalita Kladské s atypickou alpskou architekturou či zámek Kynžvart s golfovým areálem. Atraktivitami jsou i kláštery v Teplé a Dobré Vodě, či původní hrázdná lidová architektura v Salajně. V Mariánských Lázních se koná řada kulturně-společenských akcí, kde se koncentruje i pestrá materiálně-technická základna (ca. 80 hromadných ubytovacích zařízení, muzeum, kino, sportovní areály vč. golfového hřiště atd.). V území se nachází vysoký počet různých tematických mezi/národních i lokálních turistických tras. Zejména v M. Lázních působí řada profesionálních subjektů cestovního ruchu (lázeňské společnosti, cestovní kanceláře apod.). Příležitostí pro rozvoj cestovního ruchu je spolupráce subjektů nikoli na základě nepřírozených, uměle vytvořených (administrativních) jednotkách (ORP, kraj, MAS, euroregion, členění CzechTourismu, apod.), nýbrž dle přirozených fyziko-geografických předpokladů determinujících možnosti využití společné destinace (např. Slavkovský les, Český les – Oberpfälzerwald, apod.).

2.1.3.Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 14: Územní a strategické plánování (stav k 31. 12. 2013)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	13	93%	-
Počet obcí s plánem v přípravě	1	7%	Obec Prameny připravují
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	13	93%	Obec Prameny nemá

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Územní plán u jednotlivých obcí: Drmoul (ano), Lázně Kynžvart (ano), Mariánské Lázně (ano), Mnichov (ano), Ovesné Kladruby (ano), Prameny (ne), Stará Voda (ano), Teplá (ano), Trstěnice (ano), Tři Sekery (ano), Valy (ano), Velká Hleďsebe (ano), Vlkovice (ano), Zádub-Závišín (ano). Nutné je zmínit, že některé obce mají územní plán, avšak pořizují nový (např. Mnichov, Ovesné Kladruby, aj.).

Se Zásadami územního rozvoje Karlovarského kraje je možné se seznámit na webových stránkách Krajského úřadu Karlovarského kraje (www.kr-karlovarsky.cz). Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity definovaných konkrétně v jednotlivých dokumentech. Ve sledovaném území se rozvíjí rovněž česko-německá spolupráce (municipality, privátní sektor), zejména se subjekty v Bavorsku.

2.1.4.Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tabulka 15: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Mariánské Lázně	1	Přirozené centrum území
Obce a města regionu	14	14 obcí a měst tvoří území ORP Mariánské Lázně
Mariánskolázeňsko	1	Dobrovolný svazek obcí pečující o rozvoj území
Svazek obcí Slavkovský les pro obnovu venkova	1	Dobrovolný svazek obcí pečující o rozvoj území
CHKO Slavkovský les	1	Subjekt pečující o životní prostředí cenného území

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Klíčoví aktéři byli vybráni ti, jež jsou stabilní a přímo spjatí s územím. Klíčový aktér má přímý zájem na rozvoj území, protože se jej přímo týká. Všichni zaměstnavatelé jsou obecně důležití pro lokální/regionální ekonomiky. Jejich struktura se však mění s vývojem na trhu s ohledem na makroekonomické i mikroekonomické vlivy. Ve sledovaném území není zaměstnavatel, jehož by měl zásadní vliv na zaměstnanost v celém území ORP. Je zde však celá řada lokálních zaměstnavatelů, jež jsou velice důležití pro místní ekonomiky (např. lázeňské společnosti, lesní společnosti, služby, státní zaměstnanci apod.).

Vládu České republiky ani Karlovarský kraj nelze považovat za klíčové aktéry. Přestože mají své majetky i na území tohoto regionu (silnice, střední školy, apod.) často se o ně nestarají jako řádní vlastníci. Politika a přebujelá administrativa těchto subjektů jsou dlouhodobě nekoncepční, nestabilní (proměnlivé). Tzv. místní akční skupiny či euroregiony jsou umělé celky existující pouze díky nastaveným pravidlům dotační politiky České republiky, resp. Evropské unie a prakticky slouží pouze k přerozdělování prostředků jako řada jiných institucí a proto je také nelze považovat za klíčové aktéry.

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 16: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
Atraktivní geografická poloha v rámci Střední Evropy (sousedství s Bavorskem, Západočeský lázeňský trojúhelník)	Periférie v rámci České republiky
Mariánské lázně jsou etablovaná destinace cestovního ruchu	Nezaměstnanost a nízká kupní síla obyvatel
Atraktivní příroda a krajina (kvalitní životní prostředí pro obyvatele i cestovní ruch)	Rostoucí počet nepřízpůsobivých (sociálně vyloučených) obyvatel (segregace a separace menšin)
Přirozené centrum Mariánské Lázně a fungující spolupráce obcí a měst	Politika Karlovarského kraje, ČR, EU (časté politické změny, stoupající administrativa a legislativní zátěž)
Pestrá historie (potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, např. slavní návštěvníci,	-

pamětihodnosti)	
Příležitosti	Hrozby
Intenzivnější spolupráce "jádro - periferie", tj. Mariánské Lázně - Mariánskolázeňsko ve všech oblastech	Nepříznivý demografický vývoj
Orientace na Německo (Bavorsko) pro ekonomický a regionální rozvoj.	Pokračující polarizace společnosti (dle příjmů, dle národnosti apod.)
Společný destinační management cestovního ruchu	Politika Karlovarského kraje, ČR, EU (nekonceptnost, změny, přebujelá rostoucí byrokracie, dotacemi pokřivený trh, rostoucí počet obyvatel závislých na dávkách...)
Trvalý systém taktové veřejné dopravy a využití kapacit železnice (odlehčení tranzitní dopravy ze silnic)	-
Společný regionální management (přeshraniční) meziobecní spolupráce	-

Zdroj: vlastní zpracování (2014)

Silné stránky představují zejména fyzicko-geografické faktory související s atraktivní přírodou, krajinou a výskytem léčivých minerálních vod, jež s kulturně-historickými předpoklady tvoří atraktivitu cestovního ruchu. Pro rozvoj meziobecní spolupráce, založené na umělých současných administrativně-správních hranicích, představuje silnou stránku rovněž přirozenost spádového centra Mariánských Lázní i fungující a rozvíjející se spolupráce měst a obcí v tomto území. Slabé stránky představuje zejména fakt, že sledované území představuje periferní oblast v rámci České republiky, což má řadu dalších negativních souvislostí, jako málo obyvatel ve vysídleném prostoru, nedostatek investic, nezaměstnanost, nízká kupní síla obyvatel, rostoucí počet nepříznivých a sociálně vyloučených obyvatel, vzhled řady sídel. Slabou stránku tak představuje i samotná centralistická politika ať už na evropské či národní úrovni (neustále legislativní změny, reformy, transformace, rostoucí byrokracie, tvorba stovek zbytečných strategických dokumentů, koncepcí, studií atd.). I z těchto důvodů se jeví jako příležitost rozvoj užší, nejen meziobecní, spolupráce zezdola v rámci přirozeného území Mariánskolázeňska. Je třeba rozvíjet spolupráci od základů a na základě přirozené a sousedské bázi. Významnou příležitostí je orientace na sousední Bavorsko, které po celá staletí představovalo přirozeného partnera ve společném přírodním i kulturním prostředí. Je třeba se inspirovat a integrovat s územím, kde je ještě rozvoj realizován na základě „zdravého selského rozumu“. Příležitostí je zlepšení vnímání společného území v koncepční prezentaci přirozených destinací cestovního ruchu (např. společná propagace společného pohoří Oberpfälzer Wald – Český les, Mariánské Lázně, Slavkovský les, Tepelská vrchovina). Příležitostí je rozvoj veřejné dopravy (taktové pravidelné dopravní obslužnosti) a v ideálním případě i využití volných kapacit železnice, jež by měla odlehčit přetížené páteřní silniční komunikace zejména od tranzitní kamionové dopravy. Příležitostí je rovněž rozvoj regionální (přeshraniční) meziobecní spolupráce, např. formou tzv. regionálního managementu, v rámci Česka (kde vznikla zbytečná umělá nepřirozená hranice rozdělením Západočeského kraje na kraj Karlovarský a Plzeňský) i sousedního Německa. Hrozby představuje zejména nepříznivý demografický vývoj, pokračující polarizace společnosti, což obojí souvisí a je podmíněno zejména realizací proměnlivé politiky z evropské, národní či regionální úrovně.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

„Oblast školství prochází v posledních letech významnými změnami, které jsou dlouhodobě vedeny snahou dosáhnout kvalitativní změny v systému vzdělávání (jedná se např. o zavádění školních vzdělávacích programů, důraz na osvojování kompetencí a dovedností, zavádění evaluace škol a srovnávacího hodnocení výsledků žáků z jednotlivých škol nebo rozvoj inkluzivního vzdělávání). Současně se objevuje nutnost reagovat na populační vývoj a změny v demografické struktuře dětí a žáků, protože úbytek žáků přináší i pedagogická negativa. Ta spočívají ve stále se snižujícím počtu pracovních úvazků pro pedagogy i nepedagogický personál, v rostoucím procentu neaprobované výuky a samozřejmě v nárůstu dalších povinností pro pedagogické pracovníky škol. Bez dostatečně aktivní politiky obcí by také mohlo docházet k významné redukci počtu mateřských a základních škol a jejich zániku zejména v malých obcích nebo mikroregionech, kde páteř vzdělávací nabídky tvoří málotřídní základní školy.

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítanou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržením potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolní výchovy a základního školství s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané me-

zi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.

- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.¹

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Není-li uvedeno jinak, všechna data v této kapitole se vztahují obecně ke školnímu roku 2012/2013. Data poskytl Svaz měst a obcí ČR přímo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Stěžejní pozornost je věnována školským zařízením, která zřizují obce a města, jež mohou v území lépe rozvíjet meziobecní spolupráci v této oblasti. Data o ostatních školských zařízeních mají spíše informativní charakter a poukazují na komplexitu a provázanost celé školské problematiky.

Obecné informace

Tabulka 17: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2012/2013)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. Stupeň	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. Stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	3	0	0	0	6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

¹ Metodika pro zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství (verze 1.2, leden 2014), Praha: Svaz měst a obcí ČR (číslo projektu: CZ.1.04/4.100/B8.00001, www.obcesobe.cz), 38 s.

Dílčí část za školní rok 2012/2013 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázní L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 2x ZŠ, 6x MŠ (vč. MŠ Pramínek v. o. s.), 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně.

Tabulka 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2011/2012)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2011/2012											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	1	0	3	0	0	0	5

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2011/2012 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázní L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 1x jiná zařízení: ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 2x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně.

Tabulka 19: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2010/2011)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2010/2011											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	3	0	0	0	6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2010/2011 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hleďsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hleďsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 2x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně.

Tabulka 20: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2009/2010)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2009/2010											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	3	0	0	0	6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2009/2010 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hleďsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hleďsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 2x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně.

Tabulka 21: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2008/2009)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2008/2009											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	2	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	3	0	0	0	6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2008/2009 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 2x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně. K 1. 1. 2008 byly sloučeny dvě základní školy (ZŠ Školní náměstí a ZŠ Ruská) v jeden subjekt ZŠ, Mariánské Lázně, Ruská 355, příspěvková organizace. Zařízení bylo umístěno celkem ve třech budovách. Přesunutí všech žáků do Úšovic bylo dokončeno na začátku školního roku 2009/2010. Dne 1. 11. 2009 byl změněn název školy na Základní škola Úšovice, Mariánské Lázně, Školní náměstí 472, příspěvková organizace.

Tabulka 22: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2007/2008)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2007/2008											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	5
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	3	0	0	0	6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2007/2008 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázní L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 3x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 3x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně.

Tabulka 23: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2006/2007)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2006/2007											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	5
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	4	0	0	0	7

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Dílčí část za školní rok 2006/2007 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázní L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 3x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 4x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně, Základní škola při Dětské lázeňské léčebně Miramonte.

Tabulka 24: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2005/2006)

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Mariánské Lázně	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2005/2006											
Počet obcí	3	5	2	1	2	0	1	0	0	0	14
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	5
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Počet MŠ	0	1	0	0	3	0	6	0	0	0	10
Gymnázia	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	4
Počet jiných zařízení	0	0	0	1	2	0	4	0	0	0	7

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014), kategorie obcí (pořadí sloupců v tabulce) dle tabulky 17

Dílčí část za školní rok 2005/2006 zahrnuje: Obce 200 až 499 obyvatel = 1x MŠ Trstěnice, 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 4. třída) a MŠ Stará Voda. Obce 500 až 999 obyvatel = 2x sloučené organizace: ZŠ (1. - 5. třída) a MŠ Drmoul, ZŠ a MŠ Tři Sekery. Obce 1 000 až 1 999 obyvatel = 1x sloučené organizace: ZŠ (1. - 9. třída) a MŠ L. Kynžvart, 1x jiná zařízení: 1x ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart. Obce 2 000 až 4 999 obyvatel = 2x ZŠ = 1x Teplá a 1x V. Hledsebe, 3x = 1x MŠ Teplá, 2x MŠ V. Hledsebe, 2x jiná zařízení: ZŠ praktická Teplá, ZUŠ Teplá. Obce 10 000 až 19 999 obyvatel = 3x ZŠ, 6x MŠ, 1x gymnázium, 4x jiná zařízení: ZŠ praktická a speciální M. Lázně, ZUŠ M. Lázně, Městský dům dětí a mládeže M. Lázně, Základní škola při Dětské lázeňské léčebně Miramonte.

Z výše uvedených tabulek je zřejmé, že v menších obcích jsou spojená zařízení (MŠ + ZŠ) a ve větších obcích a městech působí samostatně. Tento fakt potvrzuje i následující tabulka níže.

Tabulka 25: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně

ORP M. Lázně	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVC	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Celkem škol	24	14	8	2	1	2	0	1
Drmoul	1	1	1	0	0	0	0	0
L. Kynžvart	1	1	1	0	0	0	0	0
M. Lázně	12	6	2	1	1	1	0	1
Mnichov	0	0	0	0	0	0	0	0
O. Kladruby	0	0	0	0	0	0	0	0
Prameny	0	0	0	0	0	0	0	0
Stará Voda	1	1	1	0	0	0	0	0
Teplá	4	1	1	1	0	1	0	0
Trstěnice	1	1	0	0	0	0	0	0
Tři Sekery	1	1	1	0	0	0	0	0
Valy	0	0	0	0	0	0	0	0
V. Hledsebe	3	2	1	0	0	0	0	0
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Ředitelství představuje právní subjekt s jedním identifikačním číslem (IČ). Zejména v menších sídlech jsou sloučené organizace (jedno ředitelství) pro MŠ a ZŠ (Drmoul, Lázně Kynžvart, Stará Voda, Tři Sekery). U větších sídel (Mariánské Lázně, Teplá, Velká Hledsebe) jsou školy a školská zařízení zřizována samostatně.

V tabulce 25 není započítáno specifické zařízení, tj. Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart. Toto specifické zařízení je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje a počty žáků jsou přímo ovlivněny počty dětských lázeňských pacientů v Lázních Kynžvart. Největší vliv na počtu dětské lázeňské klientely má politika Ministerstva zdravotnictví ČR a dílčí úhradové vyhlášky. Proplácení léčebných pobytů dětem a jejich doprovodu (rodičům) ze strany zdravotních pojišťoven, platby za pobyt v léčebném zařízení a podobné záležitosti přímo ovlivňují vytíženost lázní.

Ve městě Mariánské Lázně se nachází ZŠ praktická a speciální. Pro úplnost je uvedeno i gymnázium v M. Lázních. Gymnázium je příspěvkovou organizací Karlovarského kraje, avšak nabízí přestup žákům již ze ZŠ. V Teplé je ZŠ praktická. V tabulce 25 je započítána soukromá MŠ Pramínek, v. o. s. V současné době (2014) je v M. Lázních další soukromá MŠ (Miniškolka Wantíci s. r. o.) a ZŠ (Čtyřlístek, o. s.). Tato zařízení nejsou započítána, sledována jsou data za školní rok 2012/2013. Ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně se nenachází žádné školy či školská zařízení zřizované církvemi.

Dále jsou sledovány informace o počtech pracovníků v území ORP Mariánské Lázně (agregovaná data Svazu měst a obcí ČR, resp. Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR). Uvedená jsou data ze škol a školských zařízení, které zřizují pouze města a obce.

Tabulka 26: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
Mateřské školy	74,5	58,4	16,0
Základní školy	149,6	118,2	31,4
Základní umělecké školy	30,9	28,3	2,6
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	18,1	15,1	3,0
Školní družiny a kluby	12,5	12,5	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,1	3,0	3,1
Zařízení školního stravování	38,7	0,0	38,7
Celkem rok 2012/2013	330,3	235,5	94,8

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Porovnáme-li vývoj dat v tabulkách 26 až 33, jednoznačně vyplývá, že se v území snižuje celkový průměrný přepočtený počet pracovních úvazků pracovníků ve školství.

Tabulka 27: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2011/2012			
Mateřské školy	68,7	54,0	14,7
Základní školy	159,7	126,7	33,0

Základní umělecké školy	30,2	27,5	2,6
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	21,8	16,5	5,3
Školní družiny a kluby	14,1	14,1	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,6	2,4	3,2
Zařízení školního stravování	38,7	0,0	38,7
Celkem rok 2011/2012	338,8	241,2	97,6

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 28: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2010/2011			
Mateřské školy	66,3	51,0	15,3
Základní školy	149,2	115,8	33,4
Základní umělecké školy	29,8	27,2	2,7
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	23,2	17,8	5,3
Školní družiny a kluby	13,8	13,8	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,2	2,9	3,2
Zařízení školního stravování	37,8	0,0	37,8
Celkem rok 2010/2011	326,3	228,5	97,8

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 29: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2009/2010			
Mateřské školy	63,6	48,4	15,3
Základní školy	151,0	117,7	33,3
Základní umělecké školy	28,6	26,0	2,7
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	23,7	17,9	5,8
Školní družiny a kluby	14,1	14,1	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,5	3,3	3,3
Zařízení školního stravování	38,0	0,0	38,0
Celkem rok 2009/2010	325,7	227,4	98,3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Jak vyplývá z dat, průměrný přepočtený počet pedagogických pracovníků je vyšší než průměrný přepočtený počet nepedagogických pracovníků. Tento poměr je zachován ve všech sledovaných školních letech. Nepedagogičtí pracovníci jsou zaměstnání výlučně v kategorii zařízení školního stravování. Naopak ve sledovaném území je 100 % odborných pedagogických pracovníků ve školních družinách a školních klubech.

Tabulka 30: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2008/2009			
Mateřské školy	64,7	48,7	16,0
Základní školy	160,5	124,8	35,7
Základní umělecké školy	26,7	24,2	2,5
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	22,3	17,2	5,1
Školní družiny a kluby	14,7	14,7	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,4	4,0	3,4
Dětské domovy	0,0	0,0	0,0
Zařízení školního stravování	40,0	0,0	40,0
Celkem rok 2008/2009	336,3	233,6	102,7

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 31: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2007/2008			
Mateřské školy	64,1	48,5	15,6
Základní školy	171,9	133,3	38,6
Základní umělecké školy	27,9	25,4	2,5
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	22,6	17,6	5,0
Školní družiny a kluby	14,4	14,4	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,6	4,0	1,6
Dětské domovy	0,0	0,0	0,0
Zařízení školního stravování	43,7	0,0	43,7
Celkem rok 2007/2008	350,3	243,2	107,1

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Ve sledovaném období školních let 2005/2006 – 2012/2013 nejsou uvedeni pracovníci gymnázia ani dětského domova, protože tato zařízení zřizuje Karlovarský kraj. Přestože dětský domov je, dle současné legislativy, školským zařízením, úzce souvisí s politikou MPSV ČR (integrace, podpora pěstounské péče, atd.). Ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně se nenachází rovněž žádné mateřské školy pro děti se speciálním vzdělávacím programem a proto jsou hodnoty nulové.

Tabulka 32: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2006/2007			
Mateřské školy	63,5	47,7	15,8
Základní školy	174,9	136,7	38,2
Základní umělecké školy	29,7	27,3	2,4
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	21,1	15,8	5,2
Školní družiny a kluby	15,1	14,7	0,4
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,2	4,0	2,2
Zařízení školního stravování	44,9	0,0	44,9
Celkem rok 2006/2007	355,3	246,2	109,1

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 33: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)

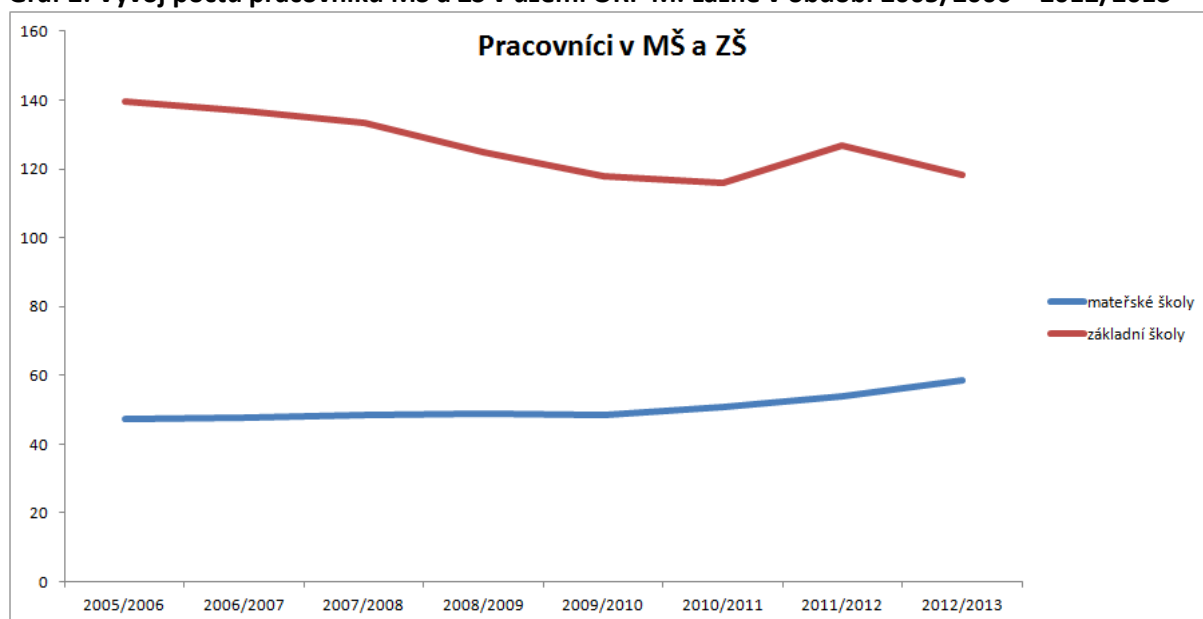
Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2005/2006			
Mateřské školy	62,6	47,2	15,4
Základní školy	177,4	139,4	38,0
Základní umělecké školy	30,0	27,7	2,3
Gymnázia	0,0	0,0	0,0
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	21,5	16,0	5,5
Školní družiny a kluby	14,7	14,7	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,9	4,0	2,9
Zařízení školního stravování	48,0	0,0	48,0
Celkem rok 2005/2006	361,0	249,0	112,0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Přestože celkový průměrný přepočtený počet pracovníků ve sledovaném období školních let 2005/2006 – 2012/2013 klesá, graf 2 poukazuje na významný faktor ovlivněný aktuálním stavem

demografického vývoje. Počet pracovníků mateřských škol má mírnou rostoucí tendenci. Počet pracovníků základních škol má tendenci klesající, přestože došlo ve sledovaném období k výkyvu.

Graf 2: Vývoj počtu pracovníků MŠ a ZŠ v území ORP M. Lázně v období 2005/2006 – 2012/2013

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Základní vzdělávání

Tabulka 34: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2012/2013			
Obec	10	7	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	10	7	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Za školní rok 2012/2013 uvádí Seznamy MŠMT v Teplé dvě ZŠ, tj. ZŠ Teplá a Základní škola praktická Teplá, příspěvková organizace. Nejsou uvedena zařízení Karlovarského kraje: Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart a Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně (1. st.). Za školní roky 2007/2008 – 2011/2012 nejsou uvedena zařízení Karlovarského kraje: Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart a Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně (1. st.). Konkrétní počet ZŠ v území ORP je vidět v tabulkách 35 – 39.

Tabulka 35: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2011/2012			
Obec	9	6	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	9	6	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 36: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2010/2011			
Obec	10	7	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	10	7	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 37: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2009/2010			
Obec	10	7	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	10	7	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 38: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2008/2009			
Obec	10	7	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	10	7	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 39: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2007/2008			
Obec	11	8	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	11	8	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 40: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2006/2007			
Obec	11	8	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	11	8	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Za školní rok 2005/2006 – 2006/2007 nejsou uvedena zařízení Karlovarského kraje: Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart, Základní škola při Dětské lázeňské léčebně Miramonte a Gymnázium a obchodní akademie Mariánské Lázně (1. st.). Ve Výkazech MŠMT je ZŠ Teplá a ZŠ praktická v Teplé pod kódem správního úřadu D41050 (kód NUTS/LAU CZ0412), tj. okres Karlovy Vary (v rámci SO ORP Karlovy Vary). Vývoj počtu škol a školských zařízení je zřejmý z tabulek č. 17 – 24 a souvisejícího výčtu.

Tabulka 41: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)

Za ORP Mariánské Lázně	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
2005/2006			
Obec	11	8	3
Kraj	0	0	0
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	11	8	3

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 42: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně

ORP M. Lázně	Počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
Celkem škol	3	0	0	3	0	0	0
Drmoul	1	0	0	1	0	0	
Lázně Kynžvart	0	0	0	0	0	0	0
Mariánské Lázně	0	0	0	0	0	0	0
Mnichov	0	0	0	0	0	0	0
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0	0	0
Prameny	0	0	0	0	0	0	0
Stará Voda	1	0	0	1	0	0	0
Teplá	0	0	0	0	0	0	0
Trstěnice	0	0	0	0	0	0	0
Tři Sekery	1	0	0	1	0	0	0
Valy	0	0	0	0	0	0	0
Velká Hleď- sebe	0	0	0	0	0	0	0
Vlkovice	0	0	0	0	0	0	0
Zádub- Závišín	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Malotřídky jsou v území vnímány velice kladně. Přítomnost školy či školského zařízení v obci zajišťuje určitou kvalitu služeb občanské vybavenosti. Malotřídky mají rovněž řadu výhod (mezigenerační pospolitost, žáci nemusí dojíždět do velkých neosobních škol, neanonymita, individuální přístup,...). Lázně Kynžvart mají základní školu úplnou (všech 9 ročníků), avšak ve školním roce 2012/2013 došlo ke spojení 2. a 4. třídy. Je vidět, že i velké školy mohou flexibilně reagovat na aktuální potřeby. V současné době (školní rok 2013/2014) jsou dvě malotřídky i v Teplé, díky splynutí ZŠ praktické do ZŠ, kde jsou dva učební plány zastřešené v jedné škole.

Tabulka 43: ZŠ zřizované obcemi

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet dětí	Úvazků pedag.	Počet dětí na 1 pedag.	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	10	6	78	10	1 743	118,2	14,7	22,3	174,3
2011/2012	9	5	81	10	1 739	126,7	13,7	21,5	193,2
2010/2011	10	6	81	10	1 787	115,8	15,4	22,1	178,7
2009/2010	10	6	82	12	1 813	117,7	15,4	22,1	181,3
2008/2009	10	6	83	11	1 880	124,8	15,1	22,7	188,0
2007/2008	11	7	92	10	1 944	133,3	14,6	21,1	176,7
2006/2007	11	7	96	12	2 025	136,7	14,8	21,1	184,1

2005/2006	11	7	103	12	2 122	139,4	15,2	20,6	192,9
-----------	----	---	-----	----	-------	-------	------	------	-------

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

V tabulce 43 jsou započítány ZŠ praktická Teplá a ZŠ praktická a speciální M. Lázně (jako samostatné ZŠ, třídy, počty žáků, vč. dat za 2005/2006 a 2006/2007). Nejsou započítány specifické subjekty při lázeňských zařízeních (ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart, Základní škola při Dětské lázeňské léčebně Miramonte), ZUŠ, ani gymnázium (1. st.). Ve sledovaném období nepůsobila v území ORP Mariánské Lázně žádná soukromá ani církevní základní škola.

Školy a školská zařízení jsou tvořeny často nejen objektem základní školy (ZŠ) či mateřské školy (MŠ), ale i školních družin (ŠD) a školních klubů (SK). Přirozenou součástí jsou školní jídelny (ŠJ). V kategorii jiné, tabulky 44, jsou uvedeny další součásti školských zařízení: Drmoul (1x školní jídelna - výdejna, 1x cvičebna), Lázně Kynžvart (1x tělocvična, 1x asfaltované hřiště v rekonstrukci, 1x dětské hřiště), Mariánské Lázně (1x školní jídelna - výdejna), Stará Voda (1x tělocvična), Teplá (1x tělocvična, 1x malé dětské dopravní hřiště), Tři Sekery (1x tělocvična). ZŠ Velká Hleďsebe nemá vlastní zařízení, avšak využívá tělocvičny obecního úřadu a v areálu bývalých kasáren. V tabulce není zahrnuta ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart, ZUŠ Teplá, ZUŠ M. Lázně, Gymnázium (1. st.). Každá MŠ má k dispozici zahradu s herními prvky. U obcí často funguje spolupráce a žáci základních škol mohou využívat např. i místní fotbalová hřiště či jiná sportoviště.

Tabulka 44: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně

Název obce	Počet ZŠ celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	jiné
Celkem	10	10	4	10	8	10
Drmoul	1	1	1	1	1	2
Lázně Kynžvart	1	1	1	1	1	3
Mariánské Lázně	3	3	0	3	2	1
Mnichov	0	0	0	0	0	0
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0	0
Prameny	0	0	0	0	0	0
Stará Voda	1	1	1	1	1	1
Teplá	2	2	0	2	1	2
Trstěnice	0	0	0	0	0	0
Tři Sekery	1	1	1	1	1	1
Valy	0	0	0	0	0	0
Velká Hleďsebe	1	1	0	1	1	0
Vlkovice	0	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 45: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP M. Lázně

ORP Mariánské Lázně	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Celkem	10	88	1 743	174,3	19,8
Drmoul	1	3	44	44,0	14,7
Lázně Kynžvart	1	8	104	104,0	13,0
Mariánské Lázně	3	50	1 112	370,7	22,2
Mnichov	0	0	0	0,0	0,0
Ovesné Kladruby	0	0	0	0,0	0,0
Prameny	0	0	0	0,0	0,0
Stará Voda	1	2	15	15,0	7,5
Teplá	2	14	243	121,5	17,4
Trstěnice	0	0	0	0,0	0,0
Tři Sekery	1	2	32	32,0	16,0
Valy	0	0	0	0,0	0,0
Velká Hleďsebe	1	9	193	193,0	21,4
Vlkovice	0	0	0	0,0	0,0
Zádub-Závišín	0	0	0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 45 neuvádí Karlovarským krajem zřizovanou ZŠ (Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart).

Tabulka 46: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Mariánské Lázně

ORP Mariánské Lázně	Počet škol	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Celkem	10	7	3
Drmoul	1	0	1
Lázně Kynžvart	1	1	0
Mariánské Lázně	3	3	0
Mnichov	0	0	0
Ovesné Kladruby	0	0	0
Prameny	0	0	0
Stará Voda	1	0	1
Teplá	2	2	0
Trstěnice	0	0	0
Tři Sekery	1	0	1
Valy	0	0	0
Velká Hleďsebe	1	1	0
Vlkovice	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Jak je z tabulky 46 zřejmé, neúplné základní školy jsou v obcích Drmoul, Stará Voda, Tři Sekery.

Tabulka 47: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Mariánské Lázně

ORP Mariánské Lázně		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem		celkem	z toho ženy
Celkem učitelé		208		125,3	106,9
v tom vyučující	na 1. stupni	106		65,3	61,8
	na 2. stupni	102		60,0	45,1

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka č. 47 uvádí údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Mariánské Lázně. Data za 2012/2013 obsahují i školy v Teplé. Tabulka 48 uvádí informace o ostatních pedagogických pracovnících. Všichni uvedení výchovní poradci jsou z řad učitelů.

Tabulka 48: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Mariánské Lázně

ORP Mariánské Lázně		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
Asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	9	9	6,2	6,2
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	2	2	1,5	1,5
Psychologové		0	0	0	0
Speciální pedagogové		0	0	0	0
Výchovní poradci		8	8	8	8

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 49: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Mariánské Lázně

Školní rok	Počet škol	Počet žáků	Počet učitelů (přepočtený stav)	Počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	10	1 743	183,6	9,5
2011/2012	9	1 739	183,2	9,5
2010/2011	10	1 787	178,8	10,0
2009/2010	10	1 813	180,6	10,0
2008/2009	10	1 880	181,2	10,4
2007/2008	11	1 944	190,6	10,2
2006/2007	11	2 025	166,5	12,2
2005/2006	11	2 122	170,3	12,5

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

V tabulce 49 jsou započítány ZŠ praktická Teplá a ZŠ praktická a speciální M. Lázně. Nejsou započítány specifické subjekty při lázeňských zařízení (ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart, Základní škola při Dětské lázeňské léčebně Miramonte), ZUŠ, ani gymnázium (1. st.). Jsou započítána data ve školních letech 2005/2006 a 2006/2007 i za Teplou. Z tabulky a vývoje ve sledovaném období je zřejmé, že se počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka snižuje.

Tabulka 50: Počet absolventů ZŠ v ORP Mariánské Lázně

Žáci, jež ukončili školní docházku		2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013	
		běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy	běžné třídy	spec. třídy
v tom	v 1. – 5. ročníku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	v 6. r.	2	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
	v 7. r.	3	1	4	0	3	0	4	1	4	1	3	1	6	4	2	0
	v 8. r.	13	0	9	3	17	3	15	3	4	6	6	9	17	5	11	0
	v 9. r.	255	9	238	6	238	9	225	2	199	5	170	12	166	4	160	14
	v 10. r.	0	4	0	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0	1	0	2
Žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. r.	25	0	28	0	26	0	27	0	23	0	24	0	12	0	16	0
	ze 7. r.	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		0	0	1	0	1	0	1	0	5	0	6	0	2	0	0	1

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 50 zahrnuje data i za Teplou (2005/2006, 2006/2007). Z dat je zřejmé, že žáci absolvují základní školy bez větších problémů.

Tabulka 51: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP Mariánské Lázně

Ředitelství	Celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
	3	1	2	0	0
z toho MŠ pro děti se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
MŠ při zdravotnickém Zařízení	1	1	0	0	0
ZŠ pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
ZŠ při zdravotnickém Zařízení	1	1	0	0	0
ZŠ praktická	2	0	2	0	0
ZŠ speciální	1	0	1	0	0
Přípravný stupeň ZŠ Speciální	0	0	0	0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka č. 51 pro komplexnost uvádí, Karlovarským krajem zřizovanou, Základní školu a mateřskou školu při Léčebných lázních Lázně Kynžvart (1 ředitelství). V území ORP se nachází Základní škola praktická v Teplé a Základní škola praktická a speciální v Mariánských Lázních.

Tabulka 52: Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP Mariánské Lázně (2005/2006 – 2012/2013)

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,8	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	19,8	-	-
2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,1	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	19,1	-	-
2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,6	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	19,6	-	-
2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,3	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	19,3	-	-
2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,0	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	20,0	-	-
2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,1	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	19,1	-	-
2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,8	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-

Průměrný počet žáků Celkem	18,8	-	-
2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,5	100 %	-
- jinými subjekty	0,0	0 %	-
Průměrný počet žáků Celkem	18,5	-	-

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka výše uvádí informace o průměrných počtech žáků ve třídách základních škol v jednotlivých školních letech. Jsou započítány celkové počty, tj. běžných i speciálních tříd, resp. dětí. Z dat je zřejmé, že průměrný počet dětí ve třídě ZŠ je přibližně 20 žáků.

Tabulka 53: Popis ZŠ v ORP Mariánské Lázně za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		4 244	2 609	1 583	
Základní škola a Mateřská škola Drmoul, okres Cheb, příspěvková organizace	Drmoul	70	44	26	-
Základní škola a mateřská škola Lázně Kynžvart, okres Cheb, příspěvková organizace	Lázně Kynžvart	250	104	146	-
Základní škola JIH, Mariánské Lázně, Komenského 459, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	700	609	91	-
Základní škola, Mariánské Lázně, Ruská 355, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	1 150	436	714	-
Základní škola praktická a speciální, Mariánské Lázně, Vítězství 29, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	90	67	23	-
Základní umělecká škola Fryderyka Chopina, Mariánské Lázně, Ibsenova 87, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	1 100	774	326	-
Základní škola a Mateřská škola Stará Voda, okres Cheb, příspěvková organizace	Stará Voda	40	15	25	-
Základní škola Teplá, příspěvková organizace	Teplá	450	243	207	-

Základní škola praktická Teplá, příspěvková orga- nizace	Teplá	52			Došlo ke sloučení se ZŠ Teplá
Základní umělecká škola Teplá	Teplá	92	92	0	-
Základní škola a mateřská škola Tři Sekery, okres Cheb, příspěvková organi- zace	Tři Sekery	50	32	18	-
Základní škola Velká Hleďsebe, okres Cheb	Velká Hleďsebe	200	193	7	-

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Výše uvedená tabulka uvádí přehled a zejména kapacity jednotlivých základních škol v území ORP Mariánské Lázně (vč. kapacit základních uměleckých škol). Není započítána specifická Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart (kapacita 164). Obecně však lze konstatovat, že kapacity základních škol jsou dostatečné a v současné době nenaplněny.

Předvídat vývoj počtu žáků základních škol je z dlouhodobého hlediska prakticky nemožné. Vliv na porodnost má například politika státu, civilizační nemoci apod. Demografický výhled České republiky a očekávané trendy populačního vývoje (2012) Praha: Univerzita Karlova (http://www.ivd.cz/download/Tomas_Kucera.pdf) uvádí, že: s největší pravděpodobností bude přibližně stejně obyvatel jako dnes, přibližně stejně dětí, méně osob v produktivním věku a podstatně více seniorů. Tabulka níže uvádí počty a kapacity žáků ZŠ. V tabulce jsou započítány ZUŠ Teplá (kapacita 92, počet žáků 92) a ZUŠ M. Lázně (kapacita 1100, počet žáků 774). Není započítána specifická Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart (kapacita 164).

Tabulka 54: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Mariánské Lázně

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	4 244	-	-
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	4 244	-	-
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	4 244	-	-
Počet žáků k 30. 9. 2012	2 609	1 635	61,48
Předpoklad ke konci roku 2018	2 609	1 635	61,48
Předpoklad ke konci roku 2023	2 609	1 635	61,48

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT, vlastní šetření (2014)

Předškolní vzdělávání

Základní informace o školách a školských zařízeních jsou uvedeny v tabulkách č. 17 – 24, kde je možné sledovat i jejich rozmístění dle velikostních kategorií sídel SO ORP Mariánské Lázně. Předchozí

část byla zaměřena na základní školství, tato část se specializuje na předškolní výchovu. Tabulky níže uvádí základní přehledy za sledované období 2005/2006 – 2012/2013.

Tabulka 55: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
Obec	13	753	29	729	2	24
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	753	29	729	2	24

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 56: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2011/2012						
Obec	13	730	28	704	2	26
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	730	28	704	2	26

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 57: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2010/2011						
Obec	13	665	25	646	1	19
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	665	25	646	1	19

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 58: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2009/2010						
Obec	13	652	25	633	1	19

Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	652	25	633	1	19

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 59: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2008/2009						
Obec	13	636	25	618	1	18
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	636	25	618	1	18

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 60: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2007/2008						
Obec	13	625	25	606	1	19
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem:	14	625	25	606	1	19

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 61: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2006/2007						
Obec	13	640	25	622	1	18
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	640	25	622	1	18

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

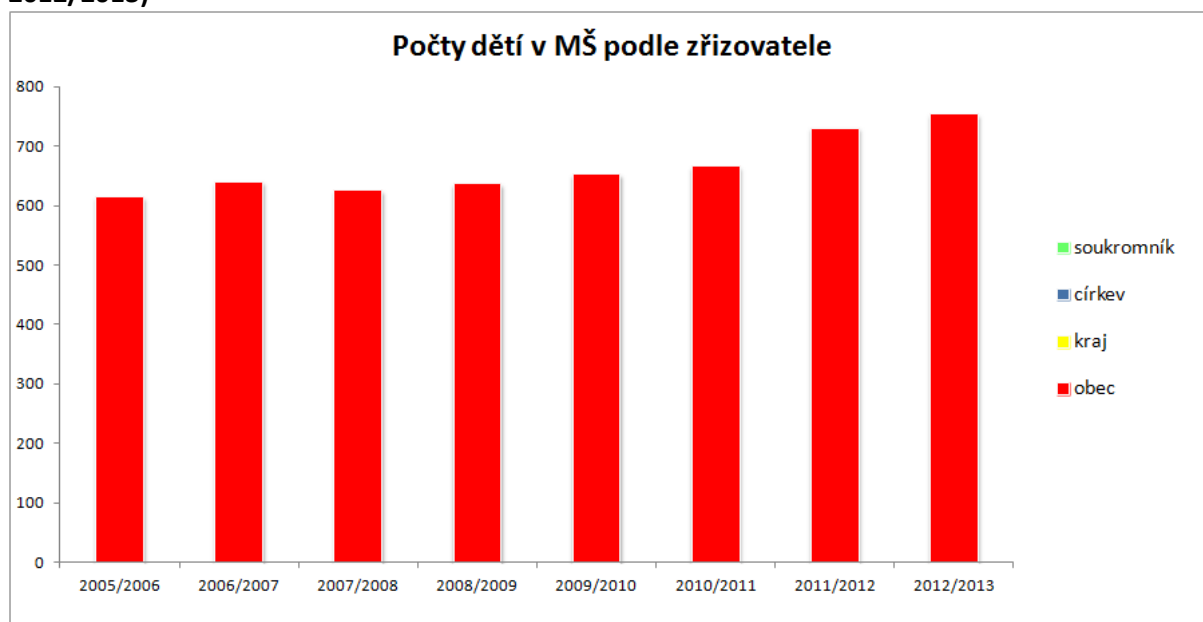
Tabulka 62: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních třídách
2005/2006						
Obec	13	614	25	600	1	14
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	1	0	0	0	0	0
Celkem	14	614	25	600	1	14

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Karlovarský kraj zřizuje MŠ (Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart), soukromá MŠ je v M. Lázních (Mateřská škola Pramínek, v. o. s.), bližší data však nebyla získána. Za roky 2005/2006 a 2006/2007 jsou započítána data i za Teplou (byla zařazena v jiném územním celku).

Graf 3: Počty dětí v MŠ v území ORP Mariánské Lázně podle zřizovatele (školní roky 2005/2006 – 2012/2013)

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Díky tzv. silným ročníkům se zvýšila v minulých letech porodnost a tudíž rostly i počty dětí v mateřských školách (graf 3). Je třeba si uvědomit, že demografický vývoj probíhá v určité periodicitě.

Tabulka 63: MŠ zřizované obcemi

Školní rok	Počet MŠ	Samost. MŠ	Počet běžných tříd /speciál. tříd	Počet dětí	Úvaz. pedagog.	Počet dětí na 1 pedagog. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	13	9	29	753	58,4	12,9	26,0	58,0
2011/2012	13	9	28	730	54,0	13,5	26,1	56,2
2010/2011	13	9	25	665	51,0	13,0	26,6	51,2
2009/2010	13	9	25	652	48,4	13,5	26,1	50,2
2008/2009	13	9	25	636	48,7	13,1	25,4	49,0
2007/2008	13	9	25	625	48,5	12,9	25,0	48,1
2006/2007	13	9	25	640	47,7	13,4	25,6	49,2
2005/2006	13	9	25	614	47,2	13,0	24,6	47,2

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Nejsou započítána data za specifickou MŠ zřizovanou Karlovarským krajem (Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart). Jsou započítána data 2005/2006 a 2006/2007 za Teplou. Počet dětí je uveden celkem za MŠ. V celém sledovaném období působí v Mariánských Lázních soukromá MŠ Pramínek, v. o. s. (nebyla však získána potřebná data). V současné době (2014) působí ve městě další soukromá mateřská škola (Miniškola Wantíci, s. r. o.). Ve sledovaném období v území nepůsobila ani nepůsobí žádná církevní mateřská škola.

Tabulka 64: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP Mariánské Lázně

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	58,2	7,1	12 %
2011/2012	54,9	10,0	18 %
2010/2011	49,4	8,1	16 %
2009/2010	48,2	7,6	16 %
2008/2009	47,8	6,7	14 %
2007/2008	47,9	6,8	14 %
2006/2007	47,4	6,5	14 %
2005/2006	47,5	4,8	10 %

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Výše uvedená data prezentuje informace z Výkazů MŠMT. Ve školních letech 2005/2006 a 2006/2007 jsou započítána data za MŠ v Teplé, která nespádala pod území ORP Mariánské Lázně. Z dat plyne, že podíl nekvalifikovaných pedagogů je z dlouhodobého hlediska přibližně vyrovnaný. Data za soukromou školu nebyla získána. V území se nenachází žádné další mateřské školy (podnikové, církevní, apod.).

Níže uvedená tabulka popisuje kapacity a naplněnost mateřských škol. Není započítána specifická Základní škola a mateřská škola při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart (kapacita MŠ = 30), ale i

tak byly ve školním roce 2012/2013 volné kapacity v mateřských školách. Rezerva (volné kapacity) není velká, provoz je tak optimální a efektivní.

Tabulka 65: Popis MŠ v ORP Mariánské Lázně ve školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		834	753	51	-
Základní škola a Mateřská škola Drmoul, okres Cheb, příspěvková organizace	Drmoul	44	39	5	-
Základní škola a mateřská škola Lázně Kynžvart, okres Cheb, příspěvková organizace	Lázně Kynžvart	50	50	0	-
Mateřská škola, Mariánské Lázně, Hlavní 440, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	75	75	0	-
Mateřská škola, Mariánské Lázně, Křížíkova 555, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	100	100	0	-
Mateřská škola, Mariánské Lázně, Na Třešňovce 603, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	56	56	0	-
Mateřská škola Vora, Mariánské Lázně, Za Tratí 687, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	60	56	4	-
Mateřská škola, Mariánské Lázně, Skalníková 518, příspěvková organizace	Mariánské Lázně	150	133	17	-
MATEŘSKÁ ŠKOLA PRAMÍNEK, v.o.s.	Mariánské Lázně	30	.	.	-
Základní škola a Mateřská škola Stará Voda, okres Cheb, příspěvková organizace	Stará Voda	35	16	19	-
Mateřská škola Teplá	Teplá	95	93	2	-
Mateřská škola Trstěnice, okres Cheb	Trstěnice	25	25	0	-
Základní škola a Mateřská škola Tři Sekery, okres Cheb, příspěvková organizace	Tři Sekery	30	28	2	-
Mateřská škola Klimentov, okres Cheb	Velká Hleďsebe	28	28	0	-
Mateřská škola Velká Hleďsebe, okres Cheb	Velká Hleďsebe	56	54	2	-

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Předvídat vývoj počtu dětí v mateřských školách pro území ORP je značně náročné, neboť území je značně rozličné (např. proces suburbanizace v okolí Mariánských Lázní, specifika struktury obyvatel v Teplé apod.).

Tabulka 66: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Mariánské Lázně

Počet dětí v MŠ ve SO ORP Mariánské Lázně	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	723	-	-
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	723	-	-
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	723	-	-
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2013	751	83	90,0
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	751	83	90,0
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	751	83	90,0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Demografický výhled České republiky a očekávané trendy populačního vývoje (2012) Praha: Univerzita Karlova (http://www.ivd.cz/download/Tomas_Kucera.pdf) uvádí, že: s největší pravděpodobností bude přibližně stejně obyvatel jako dnes, přibližně stejně dětí, méně osob v produktivním věku a podstatně více seniorů. Jelikož jsou MŠ poměrně řídce rozestřeny, není předpoklad, že by se MŠ měly rušit ani měnit kapacitu. Ve výše uvedeném očekávaném vývoji nejsou započítány počty ani kapacity specifické Základní školy a mateřská školy při dětské lázeňské léčebně Lázně Kynžvart (kapacita 30), a soukromé MŠ Pramínek, v. o. s. (kapacita 30). V celém sledovaném území ORP Mariánské Lázně se nenachází zařízení jeselského typu. Funkci zařízení jeselského typu mohou částečně suplovat mateřské centra v M. Lázních a v Teplé. Mateřská centra slouží zpravidla pro matky na mateřské i rodičovské dovolené. Centra nabízí pestré programy, akce, tradice (Mikuláš, Den dětí, maskarní bál, apod.). Mateřská centra jsou důležitá i z psychologického hlediska, protože umožňují rodičům s malými dětmi vyjít z izolace, kam se při celodenní péči o dítě dostávají. Přínosem pro děti je zejména fakt, že zde nachází společenství vrstevníků. Moderní přístupy mateřských center nabízí neformální charakter, individuální přístup a pomáhají najít nové přátele dětem i samotným rodičům. Mateřská centra jsou otevřenými subjekty, jež umožňují integraci a učí vzájemné toleranci. Centra nabízí kvalifikovaný personál, který může pomáhat rozvoji empatie, představitosti, kolektivní spolupráci atd. Děti mohou nenásilnou formou rozvíjet tělesnou, výtvarnou i hudební výchovu.

Legislativní změnou délky rodičovské dovolené se zvýšil tlak rodičů na obce, aby zajistily nejen předškolní vzdělávání pro děti od tří let věku, ale aby také umožnily péči o děti mladší, zejména pro děti ve věku 2-3 let. Oblast péče o tyto děti není v současné době zmapována a ani legislativně dořešena. Provozování zařízení jeselského typu v tradičním pojetí komplexní a kvalitní kolektivní péče skončilo 31. 12. 2013. Zřizovateli zařízení jeselského typu jsou v současné době převážně obce či města, která v rámci výkonu své samostatné působnosti zřizují a provozují zařízení jeselského typu jako své příspěvkové organizace nebo organizační složky obce, případně jako jeslová oddělení mateřské školy. Nejedná se však o jejich zákonnou povinnost. Zařízení jeselského typu jsou většinou koncentrována do velkých měst, navíc regionálně značně nerovnoměrně rozmístěna. Získat co možná nejvíce informací o všech typech zařízení, které na území správního obvodu tuto službu nabízejí, bude jistě velmi přínosné.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Tabulka 67: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2012/2013				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	16	436	0	436
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	16	436	0	436

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulky 67 – 74 uvádí data z Výkazů MŠMT. Školní družiny plní v území důležitou funkci péče o žáky v době kdy jejich rodiče ještě pracují.

Tabulka 68: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2011/2012				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	17	434	0	434
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	17	434	0	434

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 69: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2010/2011				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	17	436	0	436
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	17	436	0	436

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 70: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2009/2010				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	18	466	0	466
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	18	466	0	466

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 71: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2008/2009				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	19	470	0	470
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	19	470	0	470

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 72: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2007/2008				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	19	495	0	495
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	19	495	0	495

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 73: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2006/2007				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	19	498	0	498
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0

Celkem	19	498	0	498
---------------	-----------	------------	----------	------------

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

V tabulkách č. 74 a 75 za školní roky 2005/2006 a 2006/2007 zahrnují i údaje za školní družiny a školní kluby v Teplé.

Tabulka 74: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2005/2006				
Krajem	0	0	0	0
Obcemi	20	494	0	494
Církví	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	20	494	0	494

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Tabulka 75: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Mariánské Lázně

ŠK a ŠD zřizované	Vychovatelé			Ostatní pedagogičtí pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
Krajem	0	0	0	0	0	0
Obcemi	16	16	0	0	0	0
Církví	0	0	0	0	0	0
soukromou osobou	0	0	0	0	0	0
Celkem	16	16	0	0	0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Z dat vyplývá, že vychovatelé školních družin (klubů) jsou interní zaměstnanci organizací. Na území ORP Mariánské Lázně jsou 2 základní umělecké školy (ZUŠ). Obě jsou zřizovány městy. Jedná se o: Základní uměleckou školu Fryderyka Chopina, Mariánské Lázně, Ibsenova 87, příspěvková organizace, Základní uměleckou školu Teplá.

Tabulka 76: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Mariánské Lázně

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
Celkem	41	28,7
Drmoul	0	0,0
Lázně Kynžvart	0	0,0
Mariánské Lázně	35	24,3
Mnichov	0	0,0
Ovesné Kladruby	0	0,0

Prameny	0	0,0
Stará Voda	0	0,0
Teplá	6	4,4
Trstěnice	0	0,0
Tři Sekery	0	0,0
Valy	0	0,0
Velká Hleďsebe	0	0,0
Vlkovice	0	0,0
Zádub-Závišín	0	0,0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Ve výše uvedené tabulce jsou data za pracovníky ZUŠ. Zohledněna byla data za interní i externí učitele (žádní externí učitelé v ZUŠ nepůsobí, jedná se tedy o učitele interní). Ve sledovaném území se nachází jediné středisko volného času (SVČ) v M. Lázních (Městský dům dětí a mládeže Mariánské Lázně "Dráček"). V tomto středisku působilo v roce 2012 celkem 42 zájmových útvarů (kroužků) s celkovým počtem účastníků 476, z toho žáci a studenti: 453, děti 20, ostatní 3.

Středisko volného času je velice důležité. Středisko nabízí řadu kroužků, jež mohou rozvíjet kreativní schopnosti dětí a mládeže. V ostatních obcích toto zařízení mohou suplovat většinou různé tělovýchovné jednoty či sokol. Je třeba podporovat pestré volnočasové aktivity a vést žáky a mládež ke spolkovému životu, pospolitosti, zájmům, vzdělávání, apod.

Tabulka 77: Údaje o pracovních SVČ v ORP Mariánské Lázně

SVČ v ORP	Pedagogičtí pracovníci				Ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. Stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
Celkem	34	3	3,0	31	4	4	3,1	0
Drmoul	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Lázně Kynžvart	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Mariánské Lázně	34	3	3,0	31	4	4	3,1	0
Mnichov	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Ovesné Kladruby	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Prameny	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Stará Voda	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Teplá	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Trstěnice	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Tři Sekery	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Valy	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Velká Hleďsebe	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Vlkovice	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0
Zádub-Závišín	0	0	0,0	0	0	0	0,0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

Různé zájmové kroužky zajišťují zejména nadšenci, dobrovolníci. Je třeba více zapojit do volnočasových aktivit různá sdružení, spolky, neziskové organizace. Je třeba tradiční spolky přiblížit současné mladé generaci (moderní technologie, inovace...).

Mezi další standardní zařízení škol a školských zařízení patří školní kuchyně se školními jídelnami (výdejnami).

Tabulka 78: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Mariánské Lázně

	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravovaných žáků	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Celkem	20	2 479	774	1 279	4 403
Drmoul	2	120	40	36	210
Lázně Kynžvart	1	192	50	85	300
Mariánské Lázně	8	1 458	420	841	2 860
Mnichov	0	0	0	0	0
Ovesné Kladruby	0	0	0	0	0
Prameny	0	0	0	0	0
Stará Voda	1	36	16	15	120
Teplá	3	331	111	140	450
Trstěnice	1	28	25	-	25
Tři Sekery	1	68	28	28	150
Valy	0	0	0	0	0
Velká Hleďsebe	3	246	84	134	288
Vlkovice	0	0	0	0	0
Zádub-Závišín	0	0	0	0	0

Zdroj: ČSÚ, resp. seznamy a výkazy MŠMT (2014)

V roce 2012 byla následující struktura strávníků ve školních jídelnách: Drmoul (76 dětí a žáků + 44 ostatní), ZŠ a MŠ Lázně Kynžvart (135 dětí a žáků + 57 ostatní), Mariánské Lázně (ZŠ Jih 436 žáků + 95 ostatní, ZŠ Ruská ul. 374 žáků + 45 ostatní, ZŠ praktická a speciální 31 žáků + 0 ostatní, MŠ Křižíkova 100 dětí + 14 ostatní, MŠ Na Třešňovce 56 dětí + 7 ostatní, MŠ Vora 56 dětí + 7 ostatní, MŠ Skalníková 133 dětí + 19 ostatní, MŠ Hlavní 75 dětí + 10 ostatní). ZŠ a MŠ Stará Voda (31 dětí a žáků + 5 ostatní), Teplá (MŠ 111 dětí + 7 ostatní, ZŠ 140 žáků + 73 ostatní), MŠ Trstěnice (25 dětí + 3 ostatní), ZŠ a MŠ Tři Sekery (56 dětí a žáků + 12 ostatní), Velká Hleďsebe (ZŠ 134 žáků + 17 ostatní, MŠ Klimentov 28 dětí + 3 ostatní, MŠ Velká Hleďsebe 56 dětí + 8 ostatní). Tabulka nezahrnuje informace specifického zařízení ZŠ a MŠ při Léčebných lázních L. Kynžvart a soukromé MŠ Pramínek v.o.s. V tabulce 78 jsou uvedeny informace o školních jídelnách zřizovaných obcemi v území ORP Mariánské Lázně. V těchto jídelnách pracuje celkem 55 fyzických osob (přepočtené osoby celkem = 39,2).

Financování

Financování představuje významný faktor v celém sektoru školství. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR financuje platy pracovníků, zřizovatelé zajišťují provozní a investiční výdaje. Bohužel, ani státní příspěvek zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím

dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by školy a školská zařízení potřebovaly, a tím, co si jim obce mohou dovolit poskytnout.

Tabulka 79: Celkové provozní výdaje (Kč) ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	20 660 210,-	23 289 110,-	23 313 510,-	25 922 130,-	24 802 310,-	33 056 000,-	26 780 640,-	19 767 890,-
ZŠ (jen 1. stupeň)	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
MŠ	6 734 640,-	7 478 300,-	7 826 280,-	9 251 890,-	10 416 140,-	8 728 390,-	7 489 020,-	6 704 270,-
Jiné	6 368 630,-	5 302 060,-	6 370 770,-	8 173 910,-	5 891 220,-	6 620 310,-	5 300 100,-	4 588 770,-
Celkem	33 763 480,-	36 069 470,-	37 510 560,-	43 347 930,-	41 109 670,-	48 404 700,-	39 569 760,-	31 060 930,-

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2014)

Data v tabulce v kategorii Jiné obsahují data: paragraf 3231 - ZUŠ, paragraf 3143 - školní družiny a kluby, paragraf 3421 + 3429 - SVČ, paragraf 3141 - školní jídelny, paragraf 3112 + 3114 speciální MŠ a ZŠ. Náklady v řádku Jiné v jednotlivých letech, dle poskytnutých dat Ministerstva financí ČR, tvoří:

2005 = 750 300,- (ZUŠ), 3 240 330,- (SVČ), 2 378 000,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2006 = 877 400,- (ZUŠ), 1 848 810,- (SVČ), 2 575 850,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2007 = 826 310,- (ZUŠ), 2 587 120,- (SVČ), 2 957 340,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2008 = 2 658 070,- (ZUŠ), 2 331 820,- (SVČ), 3 184 020,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2009 = 862 000,- (ZUŠ), 2 665 220,- (SVČ), 2 364 000,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2010 = 826 000,- (ZUŠ), 3 545 820,- (SVČ), 2 248 490,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2011 = 817 000,- (ZUŠ), 2 435 100,- (SVČ), 2 048 000,- (speciální MŠ a ZŠ),
 2012 = 817 000,- (ZUŠ), 2 270 270,- (SVČ), 1 501 500,- (speciální MŠ a ZŠ).

Tabulka 80: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřizovaných obcemi v ORP M. Lázně v KČ.

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdové prostředky celkem	79 991 895,-	83 609 622,-	85 805 601,-	89 220 576,-	86 559 931,-	87 538 596,-	90 931 641,-	91 298 837,-
z toho	Platy	79 446 070,-	82 828 640,-	84 598 230,-	88 652 440,-	85 849 230,-	86 775 990,-	89 287 900,-
	ostatní osobní náklady	545 825,-	780 982,-	1 207 371,-	568 136,-	710 701,-	762 606,-	1 668 157,-
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	31 340 824,-	32 758 250,-	33 618 634,-	32 565 510,-	31 594 375,-	31 951 588,-	33 190 049,-	33 324 076,-
Neinvestiční výdaje celkem	111 332 719,-	116 367 872,-	119 424 235,-	121 786 086,-	118 154 306,-	119 130 184,-	124 121 690,-	124 622 914,-

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2014)

Tabulka výše prezentuje prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřizovaných obcemi v ORP M. Lázně v letech 2006 – 2013. Tabulka níže uvádí přímé náklady na vzdělávání v roce 2013.

Tabulka 81: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP M. Lázně

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
Předškolní vzdělávání	26 399 386,-	35 059,-	385,26
Základní školy	67 480 226,-	38 715,-	425,44
Gymnázia	0,-	0,-	0,-
Stravování MŠ, ZŠ	8 918 066,-	3 597,-	39,53
Školní družiny a kluby	4 533 929,-	10 399,-	114,27
Základní umělecké školy	15 357 451,-	17 734,-	194,36
Využití volného času	1 933 856,-	4 063,-	44,65
Celkem použité finanční prostředky	124 622 914,-	18 454,-	202,80

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2014)

Gymnázium nezřizuje obec. Data za základní školu obsahují: základní školy s náklady 58 827 498,- Kč a základní školy pro žáky se SVP s náklady 8 652 728,- Kč. Jednotky za 2012/2013: předškolní vzdělávání 753 dětí, základní školy 1 743 žáků, stravování celkem 2 479 osob, školní družiny 436 žáků, návštěvníci ZUŠ 866 a středisek volného času celkem 476 osob. Celkové použité finanční prostředky na jednotku výkonu byly děleny celkovým počtem jednotek, tj. 6 753 osob.

Co se rozpočtového určení daní týče, data v systému ARIS jsou pouze do roku 2009. Počítány jsou příjmy za celé ORP na základě počtů 2012/2013: předškolní vzdělávání 753 dětí, základní školy 1 743 žáků, návštěvníci ZUŠ 866 = $3\,362 \cdot 8\,000,- \text{ Kč/žák}^2 = 26\,896\,000,- \text{ Kč}$ z RUD pro ORP. Provozní výdaje činily 31 060 930,- Kč (viz tabulka 79), ostatní náklady tvoří investice (např. zateplení objektů, vybavení apod.).

V rámci rozhovorů s představiteli obcí byly zjišťovány i nezbytné investiční potřeby v území ORP Mariánské Lázně týkající se ZŠ do roku 2023. Tabulka níže představuje příklady investičních potřeb. Základní školy potřebují finanční prostředky zejména na tzv. tvrdé investice. Zásadní faktor na rozsah a období realizace potřebných prací má jednak stav (např. havarijní se musí řešit okamžitě), a zejména finanční prostředky obcí. Reálná částka pro investiční potřeby bude ve skutečnosti vyšší (nejsou zahrnuty školy a školská zařízení z M. Lázní, v průběhu let se objevují další problémy k investičnímu řešení). Samotná města a obce těžko ze svých rozpočtů mohou řešit více než provoz (údržbu a běžné opravy). Na zásadní investice je třeba dotací. Zásadní otázkou a zároveň podmiňujícím faktorem bude nastavení národních i tzv. evropských dotačních titulů pro plánovací období EU 2014 – 2020.

² Metodické upřesnění č. 2 k metodice zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství (20. 3. 2014), s. 2.: „Odbor Legislativně správní SMO ČR poskytl toto stanovisko: Výňatek: Podle dat Ministerstva financí bylo k 30. 9. 2012 v České republice 1 124 154 žáků mateřských, základních a speciálních škol zřizovaných obcemi. Pro rok 2013 byla celostátně predikována částka v rozpočtu na sdílené daně ve výši 129,24 mld. Kč. Pokud z této částky vyjádříme oněch 7 %, vyjde nám, že na obecní školy připadá v letošním roce 9,0468 mld. Kč. Tuto částku vydělíme oním celkovým počtem žáků v České republice, vyjde nám příspěvek na jednoho žáka zhruba 8 tisíc Kč, což odpovídá, podle provedených studií, celostátnímu průměrnému nákladu na žáka. V případě že má obec například 50 žáků, dostane tedy do svého rozpočtu prostřednictvím sdílených daní částku zhruba 400 tis. Kč. Výše těchto prostředků může být vyšší či nižší než náklady na provoz dané školy.“

Tabulka 82: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP M. Lázně týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka (Kč)	Poznámka
Celkem			37 600 000,-	Odhad
Drmoul	Rekonstrukce topné soustavy	2016-2018	1 500 000,-	Odhad
Drmoul	Rekonstrukce podlah	2016-2018	1 000 000,-	Odhad
Drmoul	Výměna vnitřních dveří	2015	200 000,-	Odhad
Drmoul	Dokončení vybavení	2015	500 000,-	Odhad
Velká Hleďsebe	Přístavba k ZŠ (jídlna, družiny...)	2016-2023	12 000 000,-	Odhad
Stará Voda	Zateplení, fasáda...	2016-2020	250 000,-	Odhad
Stará Voda	Vybavení	2016-2020	250 000,-	Odhad
Lázně Kynžvart	Rekonstrukce vodovodních rozvodů	2016-2020	300 000,-	Odhad
Lázně Kynžvart	Rekonstrukce kanalizační sítě	2016-2020	300 000,-	Odhad
Lázně Kynžvart	Rekonstrukce podlahy v tělocvičně	2016-2020	300 000,-	Odhad
Teplá	Hřiště	2016-2020	5 000 000,-	Odhad
Teplá	Dílny	2016-2020	3 000 000,-	Odhad
Teplá	Dům dětí a mládeže	2016-2020	8 000 000,-	Odhad
Teplá	Zateplení, fasáda... (objekt MŠ)	2016-2020	5 000 000,-	Odhad
Tři Sekery	Dopravní hřiště	2017	1 000 000,-	Odhad
Tři Sekery	Dětské hřiště	2018	2 000 000,-	Odhad

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Velká Hleďsebe má studii (2011) na projekt výstavby ZŠ a MŠ z přestavby objektu v bývalých kasárnách (rozpočet ca. 60 mil. Kč.). Tento velký projekt není však realizovatelný s ohledem na budoucí demografický vývoj.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových skupin (tabulka níže) slouží k definování jednotlivých skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 83: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Dostupnost zařízení Kvalita výuky Bezpečnost	Odstěhují se	Prezentace škol	Zachování zařízení
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Dostupnost zařízení Kvalita výuky Bezpečnost	Odstěhují se	Prezentace škol	Zachování zařízení

Děti v MŠ a žáci v ZŠ	Atraktivní zařízení (dostupnost, specializované)	Veřejná doprava	Pracovní jednání	Tvorba školních spojů
Pedagogové a další zaměstnanci	Stabilita zaměstnání, profesní růst	Legislativní změny a tlaky na pedagogy	Pracovní jednání	Činnost odborů
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Zachování zařízení	Finanční prostředky	Pracovní jednání	Alternativní zdroje příjmů, spolupráce a úspory z rozsahu
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Dostupnost zařízení	Veřejná doprava	Pracovní jednání	Tvorba školních spojů
Ostatní zřizovatelé (mimo obce), např. MŠ a ZŠ při lázeňské léčebně	Zachování zařízení	Politika Ministerstva zdravotnictví ČR (úhradové vyhlášky k pobytům v lázních, tj. poplatky ovlivňující počty pacientů)	Pracovní jednání	Diskuse se zdravotními pojišťovnami, Ministerstvem zdravotnictví ČR prostřednictvím asociací
Sdružení rodičů	Kvalita zařízení	Legislativní změny a tlaky na pedagogy	Pracovní jednání	Pracovní jednání
Sponzoři	Atraktivní zařízení (budoucí generace, specializace)	Legislativní změny a tlaky na pedagogy	Pracovní jednání	Pracovní jednání
NNO (Spolky, kluby, svazy, jednoty...)	Dostupnost zařízení	Veřejná doprava	Pracovní jednání	Tvorba školních spojů
Představitelé obcí SO ORP Mariánské Lázně	Dostupnost zařízení	Veřejná doprava	Pracovní jednání	Alternativní zdroje příjmů, spolupráce a úspory z rozsahu a zajištění školních spojů
Kraj	Distancování se (pouhý výkon státní správy)	Nastavení dotačních titulů	SMO	Pracovní jednání

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 83 představuje hlavní cílové skupiny související se školstvím a předškolním vzděláváním. Definovat lze následující významné skupiny. První tvoří Česká republika, resp. politika Vlády České republiky a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Legislativa a související prováděcí předpisy (zejména financování) mají přímý dopad na fungování škol a školských zařízení (platy učitelů, kvalita učitelů, financování dle počtu žáků, nastavení dotačních titulů a možnosti financování investičních potřeb zřizovateli, atd.). Druhou stranu představuje široká laická veřejnost, která má zájem o zajištění kvality života v území a zajištění základní občanské vybavenosti (rodiče, děti, nestátní neziskové organizace, sponzoři...). První skupina klade důraz na efektivitu, úspory nákladů. Druhá skupina na dostupnost a kvalitu vzdělání a zapojení škol a školských zařízení do života obce/města. Z analýzy cílových skupin vyplývá, že je třeba zlepšit komunikaci a informovanost mezi všemi zainteresovanými cílovými skupinami. Malé obce nemohou ovlivnit státní politiku, avšak mohou své pří-

spěvkové organizace motivovat k vyšší kvalitě, specializaci, větší integraci s územím lokality a mikro/regionu. Významný potenciál se skrývá v oblasti veřejné dopravy (vhodné zavádění školních spojů).

Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady. V následující tabulce jsou uvedeny rizika vztahující se ke sledovanému území a dané problematice. Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupce „P“) i dopad (v tabulce „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika tvoří součin pravděpodobnosti a dopadu. Vlastníci jednotlivých rizik jsou subjekty odpovědné za řízení a monitorování daného rizika.

Tabulka 84: Analýza rizik

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční	Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	4	8	Alternativní zdroje příjmů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Finanční	Nedostatek financí na investice a vybavení	4	5	20	Alternativní zdroje příjmů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Finanční	Nedostatek financí na platy	2	4	8	Politika ČR	Stát
Organizační	Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v území	1	3	3	Školní spoje	Obce
Organizační	Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	4	12	Podpora porodnosti	Obce
Organizační	Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	1	5	5	Alternativní školní spoje (vlastní autobus)	Obce, kraj
Organizační	Nezájem či neochota obcí na spolupráci	1	3	3	Společná setkání	Obce
Organizační	Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	4	12	Nastavení systému (školská politika)	Obce
Právní	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zprůsnění hygienických předpisů)	3	4	12	Aktivity SMO ČR	Obce
Právní	Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitu výuky	4	4	16	Aktivity SMO ČR	Obce
Technické	Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	4	12	Alternativní zdroje příjmů	Obce
Technické	Zastaralé či nevyhovující vybavení	1	2	2	Alternativní zdroje příjmů	Obce
Věcné	Špatné řízení školy či školského zařízení	1	3	3	Změna řízení školy/zařízení	Obce

Věcné	Nízká kvalita výuky	2	4	8	Aktivity SMO ČR (zvýšení kvality absolventů VŠ, DVPP)	Konkrétní ZŠ, MŠ
Věcné	Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	2	3	6	Informovanost	Konkrétní ZŠ, MŠ
Věcné	Personální rizika (aprobovanou, fluktuace, věk...)	3	3	9	Spolupráce zařízení	Konkrétní, ZŠ, MŠ

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Analýza rizik identifikovala jako nejvýznamnější hrozby rizika externí. Nejvýznamnějším rizikem je hrozba nedostatku peněz na investice a vybavení (souvislost s nastavením dotačních titulů, protože rozpočty obcí a měst stačí na údržbu a běžné opravy). S tímto souvisí i další vysoce postavené riziko špatného technického stavu budov ZŠ a MŠ. Druhým nejvýznamnějším rizikem jsou neustálé reformy (změny, dle výsledků voleb), které zhorší podmínky pro kvalitu výuky (změny pravidel, transformace osnov, výukových programů, inovace, financování škol a školských zařízení dle počtu žáků a nikoli kvality, apod.), dále změny legislativy, které povedou k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů), nevhodné stanovení normativů na ZŠ a MŠ ze strany kraje. Na druhé straně nejmenší rizika jsou spatřována v oblasti technického vybavení (školy a školská zařízení modernizují průběžně), špatné řízení školy či školského zařízení (vedení se může změnit), nezájem a neochota obcí na spolupráci (obce spolupracují), špatné rozmístění MŠ a ZŠ v území (představitelé obcí chtějí zachovat v území současné školy a školská zařízení, tj. rozmístění je dobré). Obce a města mohou rozvíjet spolupráci v oblasti prezentace škol a školských zařízení, otevřenosti a jejich prezentaci na venek vůči veřejnosti, maximální využití kapacit stávajících objektů a areálů, specializaci škol a školských zařízení apod. Hierarchicky vyšší témata (legislativu, financování, nastavení dotačních titulů) mohou ovlivnit nepřímo např. prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR, případně jiných zájmových či profesních organizací.

3.1.4.SWOT analýza školství

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitosti a rizik (vnější vlivy z hlediska území). SWOT analýza vychází z předchozích kroků (analýz). Na základě SWOT analýzy lze komplexně vyhodnotit školství a předškolní vzdělávání na území ORP Mariánské Lázně.

Tabulka 85: SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání

Silné stránky	Slabé stránky
Dostatečné kapacity škol a školských zařízení (pro počty žáků, kapacity kuchyní a školních jídelen apod.)	- Chybějící zařízení jeselského typu - Nepříznivý demografický vývoj - Nedostatečná spolupráce s vysokými školami (VŠ), tj. praxe studentů, nabídka míst absolventům, apod.

Příležitosti	Hrozby
- Realizace společných projektů (specializace škol a školských zařízení, úspory z rozsahu, společné projekty v rámci dota-cí) - Využití kapacit školních kuchyní a jídelen i pro širokou veřejnost, využívání areálů i mimo výuku (alternativní zdroj příjmů pro školská zařízení) - Rozvoj středisek volného času – volnočasových aktivit dětí v území - Zapojení VŠ do základního školství a předškolního vzdělávání ve sledovaném území (inovace, zkušenosti, výuková zaří-zení, praxe studentů...)	- Likvidace školství v malých obcích (snížení občan-ské vybavenosti a kvality života na venkově (ne-zaměstnaní pedagogičtí a nepedagogičtí pracov-níci, prázdné objekty) - Nepříznivý demografický vývoj (snižování počtu dětí, růst nepřizpůsobivých) - Podcenění údržby (chátrání objektů, areálů) - Špatné nastavení dotačních programů, tj. školy a školská zařízení potřebují prostředky na opravy a investice (nová WC, rozvody sítí, střechy, kotel-ny...), a nikoli na semináře atd.

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Závěry z analýzy rizik se odráží i ve SWOT analýze (tabulka výše). Vyzdvihnout lze zejména příležitosti a do budoucna se zaměřit na spolupráci (realizace společných projektů, úspory z rozsahu), využití existujících kapacit (silná stránka). Příležitostí je využití kapacit školních kuchyní (alternativní zdroje příjmů), a rozvoj středisek volného času. Zájmové kroužky jsou velice důležité pro rozvoj dětí a mládeže (výchova, kreativita, zodpovědnost, seberealizace...). Tyto aktivity mohou být rozvíjeny (např. i v prostorách škol a školských zařízení) různými nestátními neziskovými organizacemi, dobrovolníky apod. Významnou slabou stránkou je neexistence zařízení jeselského typu v celém území ORP Mariánské Lázně a nepříznivý demografický vývoj. Přestože to není přímo předmětem tématu předškolního a základního vzdělávání, je nutné zmínit nedostatečnou provázanost s vysokými školami (VŠ). Slabou stránkou je rovněž nedostatečné využití vysokoškolského zařízení v Mariánských Lázních. Univerzita Karlovy v Praze má v Mariánských lázních Ústav jazykové a odborné přípravy. Středisko má padesátiletou tradici přípravy cizinců ke studiu na českých VŠ a úzké vazby na 1. Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, zaměření je na přípravné kurzy, osvojení znalosti češtiny přírodovědného zaměření apod. Příležitostí může být také využití volných kapacit blízkého chebského pracoviště fakulty ekonomické Západočeské univerzity v Plzni. Obě univerzity mají rovněž pedagogické fakulty a mohou tak aktivně kooperovat a působit i ve sledovaném území Mariánskolázeňska (např. praxe studentů ve školách a školských zařízeních, vědecká činnost, nabídka míst absolventům, apod.). Hrozby představují zejména témata diskutovaná v analýze rizik, tj. externí faktory jako likvidace škol a školských zařízení vlivem nastavení financování, špatné nastavení dotačních titulů, demografický vývoj. Důležitým faktorem je často podceňovaná nedostatečná údržba. Průběžná péče o vybudované hodnoty je levnější než generální rekonstrukce.

3.1.5.Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýzy potvrdily, že předškolní a základní vzdělávání má ve sledovaném území dostatečné kapacity. Nedostatkem jsou chybějící zařízení jeselského typu. V Mariánských Lázních dokonce v současné době působí soukromá mateřská škola i základní škola. Příležitostí je i rozvoj volnočasových aktivit dětí a mládeže (kroužky, kluby, zájmové organizace) a zároveň volných kapacit škol a školských

objektů a areálů. Působení malých škol na venkově je vnímáno pozitivně, protože tato občanská vybavenost zajišťuje kvalitu života na venkově.

Příležitostí může být meziobecní spolupráce při realizaci společných projektů v oblasti školství. Připravovaný operační program „Výzkum, vývoj a vzdělávání“ pro období let 2014 – 2020. Cílem tohoto programu je zvyšování kvality celého vzdělávacího systému a vytváření kvalitních lidských zdrojů a nových znalostí, provázání veřejných investic do vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací s širším hospodářským a společenským prostředím regionů, podpora rovným příležitostem ve vzdělávání a odstranění segregace ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a posílení regionální konkurenceschopnosti a kvality života obyvatel. Připravovaný operační program bude mít prioritní osu 3, z které by mělo být možné podporovat³:

Rozvoj inkluzivního vzdělávání

Cíl: začleňování žáků se SVP do běžných škol včetně zvýšení počtu dětí se SVP v PV, odstranění bariér v přístupu. Dosažení cíle: podporou DVPP (diferencovaná výuka), realizace preventivních programů, podpora žáků se SVP při vstupu na trh práce, tvorba a realizace územních, regionálních strategických vzdělávacích plánů zabraňujících selekci, vzdělávání pracovníků VS na úrovni ORP

Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ

Cíl: zvýšená kvalita PV a posílení spolupráce pedagogů z MŠ a I. stupně ZŠ (pravidelná tematická setkání), prohloubení a rozšíření kvalifikace předškolních PP, zajištění kvalitní metodické podpory, podpora spolupráce s rodiči – motivace rodičů, aby brali PP v MŠ jako odborníky

Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků v klíčových kompetencích (KK)

Tento SC je zaměřen na všeobecnou složku vzdělání, SC6 se týká specifické, odborné složky. Je zde uplatňován širší pojem KK než v RVP – dle evropského retenčního rámce jsou zde i gramotnosti. Podpora PP přímo ve třídách (ne pouze semináře), spolupráce s mimoškolním vzděláváním a výchovou, spolupráce s NNO, podpora DVPP, rozvíjení kultury sdílení pedagogických zkušeností, podpora konstruktivisticky a badatelsky orientovaného vzdělávání na ZŠ a SŠ, podpora talentovaných žáků

Rozvoj systému hodnocení kvality a strategického řízení ve vzdělávání

Cílem je vytvoření systému monitorování a hodnocení jako hlavních nástrojů strategie řízení kvality, efektivity a spravedlivosti ve vzdělávání. Hodnocení na úrovni systému bude komplexně monitorovat situaci ve vzdělávacím systému z hlediska sledovaných cílů. Současný stav:

- došlo k posilování externího hodnocení (státní maturita, jednotná závěrečná zkouška, testování v 5. a 9. třídách);
- chybí interní a formativní hodnocení škol, PP a žáků;
- lze navázat na projekt Cesta ke kvalitě, propojit interní a externí hodnocení ve školách;
- podpořit opatření ke snižování rozdílů mezi školami a zvyšování spravedlivosti;
- ambicí je provázat jednotlivé složky do systému;
- zlepšení kompetencí ŘŠ v oblasti vedení PP;

³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (2014): <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vv> (v době zpracování strategie byla použita pracovní, dosud neschválená, verze operačního programu).

- ČR nemá vyvinutý systémový nástroj pro zjišťování socioekonomického zázemí žáků a škol;
- chybí standardy pro vyhodnocování KK;
- snaha obnovit důvěru v kutikulární reformu.

Zkvalitnění přípravy pedagogických pracovníků (PP)

Cílem je zvýšení kvality přípravy PP formou restrukturalizace vzdělávacích programů (národní program Kvalita). Lze dosáhnout:

- zaváděním dlouhodobé reflektované praxe studentů na školách, v zájmovém a neformálním vzdělávání nebo v sociálních službách;
- spoluprací fakult v rámci VŠ (např. pedagogických a přírodovědných);
- rozšíření ČŽV – fakulty si mapují potřeby regionů;
- rozvojem lidských zdrojů.

Zvyšování kvality odborného vzdělávání včetně posílení jeho relevance pro trh práce

Cílem je motivace žáků ke studiu technických a přírodovědných oborů, zlepšit odborné a podnikatelské kompetence absolventů a zvýšit jejich uplatnitelnost na trhu práce. Doprovodným cílem je vzdělávání dospělých. Lze dosáhnout:

- rozšířením polytechnické výchovy v MŠ a ZŠ;
- rozšířením spolupráce škol a zaměstnavatelů (např. rozšíření praxí a stáží);
- zvýšením kapacity a kvality kariérového poradenství na školách;
- provázáním vzdělávacích programů počátečního a dalšího vzdělávání s profesními kvalifikacemi;
- zvyšováním motivace ke studiu žáků s vynikajícími výsledky v praktickém vyučování;
- rozšířením služeb v DV dospělých v centrech ČŽU.

3.2. Návrhová část pro oblast školství⁴

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Návrhová část byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP Mariánské Lázně s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společ-

⁴ Informativní a vysvětlující texty dílčích podkapitol vychází z metodik SMO ČR (součást projektu meziobecní spolupráce č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

nou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců realizačního týmu projektu a představitelů municipalit z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

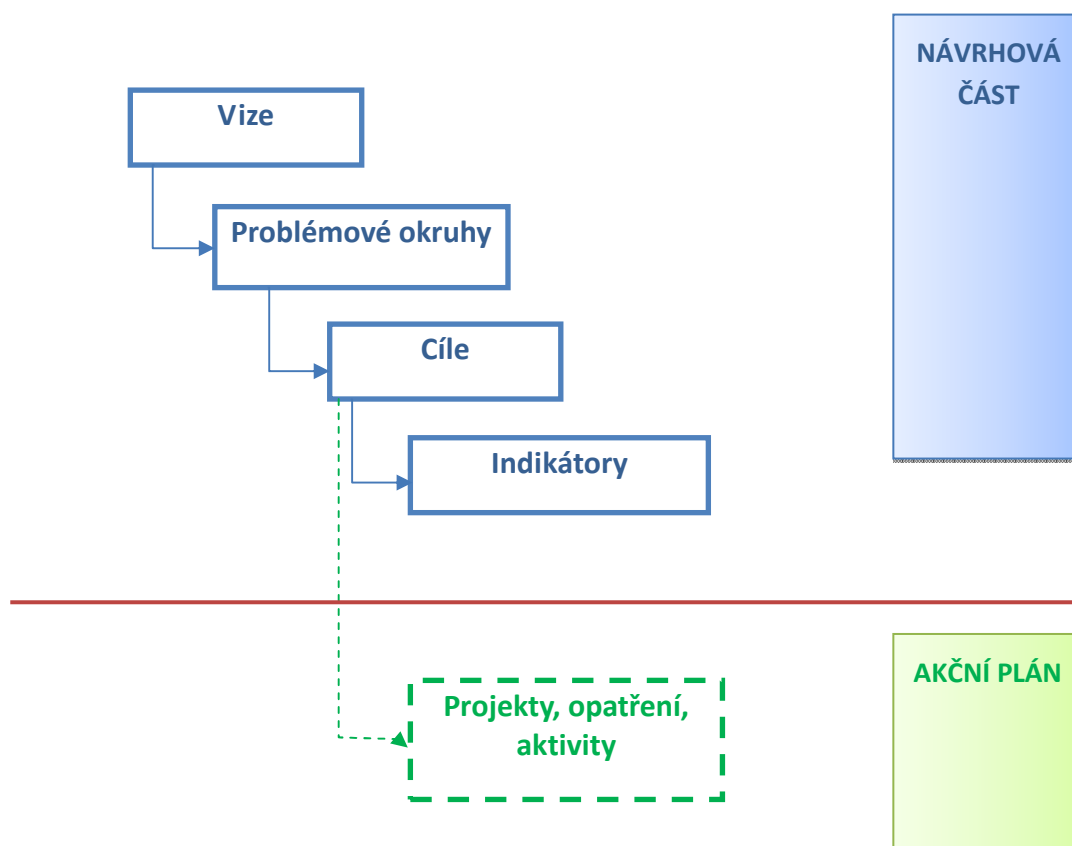
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů. Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů. V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálními investorem, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také

nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno. Grafické znázornění struktury vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 1: Struktura návrhové části – školství

Zdroj: Svaz měst a obcí ČR (2014)

Tabulka 86: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu školství

Vize meziobecní spolupráce			
Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání			
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.			
Školství	Problémová oblast 1 Nepříznivý demografický vývoj		Problémová oblast 2 Financování
	Cíl 1.1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení	Cíl 1.2 Regionální identita	Cíl 2.1 Spolupráce škol a školských zařízení
			Cíl 2.2 Alternativní zdroje příjmů škol a školských zařízení

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Jednotná vize by měla poskytnout celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize chybí jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat.

Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Musí respektovat přání a potřeby místních občanů. Vize by měla být dostatečně konkrétní a mělo by jejím prostřednictvím být území identifikovatelné. Vize musí být:

- pravdivá,
- ambiciózní,
- dosažitelná v dlouhodobém nebo střednědobém časovém horizontu (cca do roku 2020).

Vize je základní „střechou“ návrhové části. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize promítne do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Vize

Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání

Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.

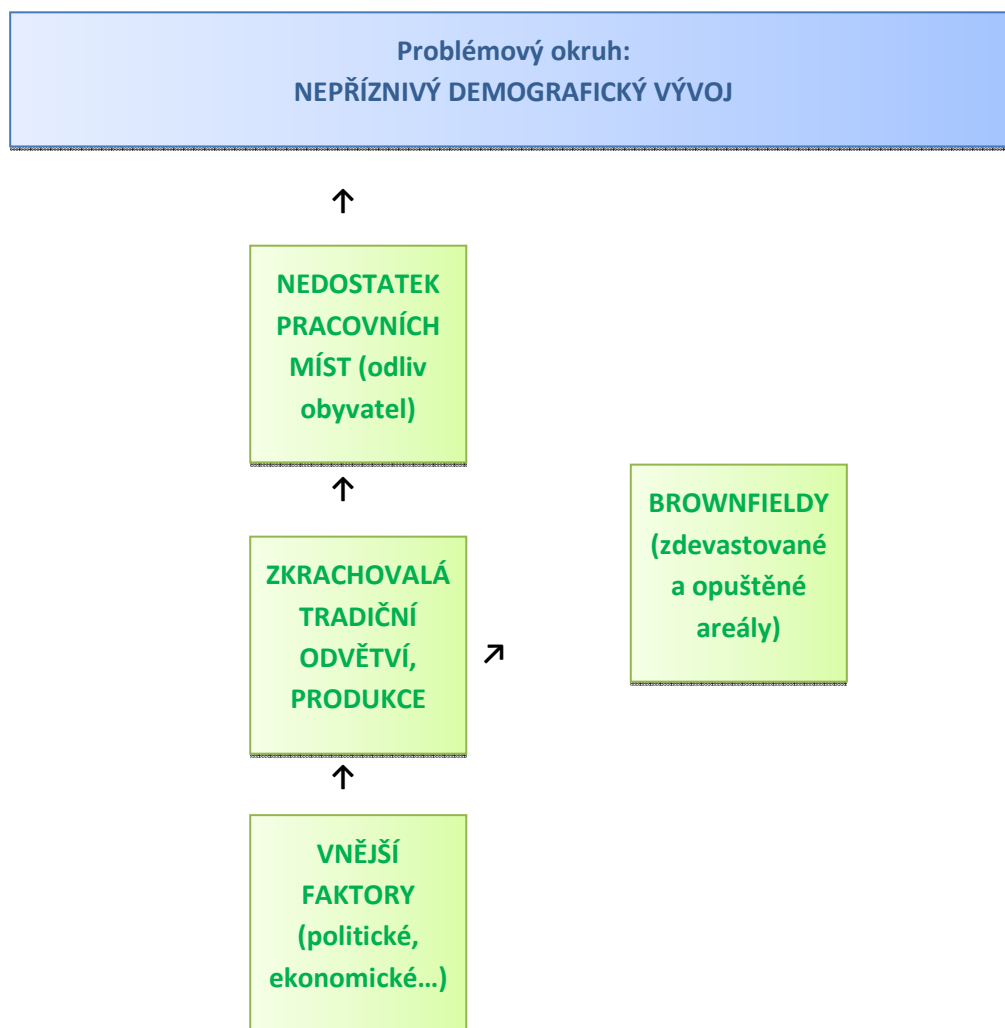
Všechny problémové okruhy byly diskutovány (ověřovány) formou brainstormingu fokusní skupinou tvořenou zástupci realizačního týmu a představiteli municipalit území ORP Mariánské Lázně. Tato metoda prostřednictvím fokusních skupin a brainstormingu se osvědčila. Vzájemné sdílení zkušeností, tok myšlenek a názorů přispěl k identifikaci cílů. Byly definovány následující „stromy problémů“, které znázorňují vzájemnou provázanost a podmíněnost jednotlivých problémů (příčina – důsledek):

Problémový okruh – Nepříznivý demografický vývoj

Demografická data uvedená v kapitolách 2 i 3 dokládají, že ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně dochází k poklesu obyvatel. Příčin nepříznivého demografického vývoje v českém pohraničí je celá řada a v posledních letech jsou spojeny s transformačními procesy po roce 1989. Hlavní příčinou je nedostatek pracovních příležitostí. Politické změny po roce 1989 nastartovaly řadu tzv. transformačních procesů, jež měly zásadní dopad na celý ekonomický i společenský systém. Tradiční odvětví (zaměstnavatelé) zkrachovala pod vlivem nedostatečné ochrany českého trhu, předčasným vstupem tvrdé konkurence, globalizovanou ekonomikou, normami a nařízeními EU, apod. Krach řady tradič-

ních produktivních odvětví v celém pohraničí (zemědělství, textilní průmysl, lehké strojírenství, potravinářský průmysl, atd.) měl a má zásadní vliv na odliv lidí za prací do velkých měst. Tento odliv je umocněn odlivem mladých lidí, kteří se často po studiu ve velkých městech zpět do periferních regionů nevrací, protože zde nenajdou uplatnění. Přestože po roce 1989 došlo k celé řadě dalších změn, jež měly a mají vliv na nepříznivý demografický vývoj, např. změny sociálního chování (možnosti studovat na českých i zahraničních školách a budování kariéry jsou příčinou, že řada mladých lidí má děti až v pozdějším věku), tak hlavní příčinu lze spatřovat ve zmíněném nedostatku pracovních příležitostí. Přestože periferní regiony (ORP Mariánské Lázně) nabízejí čisté kvalitní životní prostředí (příroda, krajina), geografická poloha a dopravní dostupnost je v rámci střední Evropy výborná a spojení díky internetu prakticky s celým světem, nedaří se zabránit odlivu mladých vzdělaných lidí za vlastní seberealizací do metropolí Česka i zahraničí. Důsledky neřešení tohoto problému budou mít za následek další úbytek počtu obyvatel v periferním regionu, který povede k dalším negativním multiplikačním efektům. Nebudou-li mladí lidé, nebudou-li rodiny s dětmi, nebude finančně udržitelné zachování počtu služeb a občanské vybavenosti v jednotlivých sídlech, což bude mít za následek další odliv obyvatel a tato negativní spirála se bude nadále prohlubovat.

Obrázek 2: Strom problému – Nepříznivý demografický vývoj

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

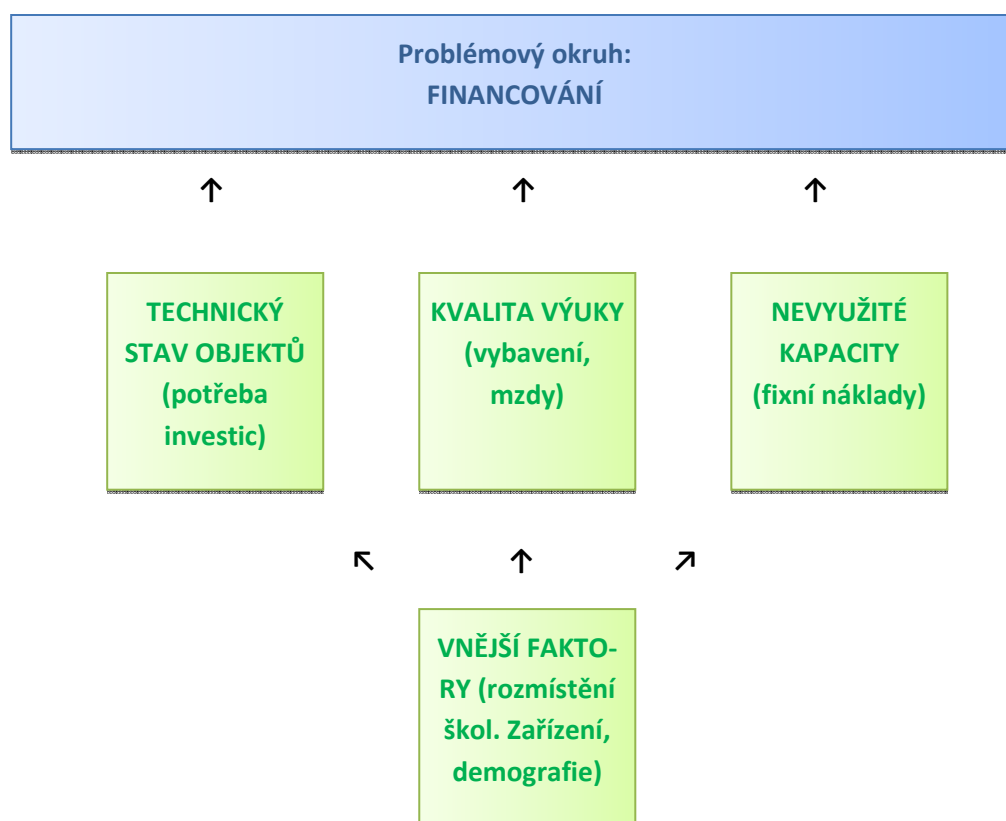
Problémový okruh – Financování

Financování představuje zásadní téma pro rozvoj škol a školských zařízení i kvalitu vzdělávání obecně. Samotnému financování byla věnována pozornost v analytické části (viz tabulky 79 – 82). Situační analýza rovněž poukázala na fakt, že je poptávka zejména po tzv. tvrdých investicích týkajících se rekonstrukcí, obnovy škol a školských zařízení (např. technická infrastruktura – sítě, sportoviště, apod.). Jak bylo identifikováno v situační analýze, analýze rizik i SWOT analýze, jedná se o zásadní téma. Současně situační analýza poukázala na dostatečné kapacity škol a školských zařízení, které jsou často nedostatečně využité, avšak jejich správa vyžaduje každoročně nemalé finanční prostředky.

Příčiny tohoto problému jsou dány zejména nepříznivým demografickým vývojem (rodí se málo dětí). Jakékoli rušení škol a školských zařízení by mohlo mít z dlouhodobého hlediska negativní dopad a mohlo být komplikací, stejně jako proběhlá rušení zařízení jeselského typu či mateřských škol v České republice v minulosti. Porodnost je závislá jednak na biologických, ale i sociálních možnostech populace. Porodnost v Česku byla v minulosti ovlivněna v dobách socialismu propopulačními opatřeními. Po roce 1989 dávali mladí lidé přednost studiu, cestování, kariéře a tyto všechny aspekty mají vliv na počty rodících se dětí. Naplněnost škol a školských zařízení tak probíhá v určitých cyklech. Nelze však opomíjet negativa demografického vývoje spojeného s tím, že se lidé stěhují z periferních regionů do metropolitních území a další faktory. Dokud budou školy a školská zařízení financovány dle počtu žáků, bude pouze boj o žáky, bez ohledu na kvalitu výuky. Specifickým, leč zásadním tématem, jsou pak finanční prostředky zřizovatelů škol a školských zařízení, které jsou třeba pro údržbu, provoz, rekonstrukce a rozvojové investice.

Financování obcí a měst je dáno zejména rozpočtovým určením daní a představitelé samospráv musí určovat investiční priority. Tudíž jakékoli alternativní příjmy (z vlastní hospodářské činnosti, úspor z rozsahů, apod.), ve prospěch škol a školských zařízení jsou vítány. Důsledky neřešení tohoto problému mohou mít za následek zejména zhoršení technického stavu celých školských areálů (objekty, komunikace, sportoviště,...) i vybavení těchto zařízení (kuchyně, kotelny, nábytek, školní pomůcky, apod.). Nevyhovující podmínky mohou vést až k uzavření objektů z technických či hygienických důvodů. Je tedy třeba nepodceňovat pravidelnou údržbu a průběžné investice do rozvoje již vybudovaných hodnot. I ve školství jsou peníze až na prvním místě.

Obrázek 3: Strom problému – Financování

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Popis cílů je stěžejní složkou návrhové části Souhrnného dokumentu. Na základě provedených analýz a identifikace problémových okruhů jsou stanoveny cíle, které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů. Každý cíl je jasně popsán, u každého je uveden garant.

Tabulka 87: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)

Problémový okruh 1	Nepříznivý demografický vývoj
Cíl 1.1	Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení
Popis cíle	Nepříznivý demografický vývoj je skutečností pro celé pohraničí. Problém je komplexního charakteru, viz problémové okruhy výše. Fungující školy a školská zařízení jsou pro města a obce velice důležitá, protože zajišťují určitý standard a tradiční občanskou vybavenost. To, že v současné době dochází k poklesu počtu obyvatel, neznamená, že se v budoucnu nebude rodit dětí více. Proto jakékoli ukvapené rušení škol a školských zařízení může být z dlouhodobého hlediska fatální (viz rušení zařízení jeselského typu a mateřských škol v minulosti). V Karlovarském kraji je i negativní zkušenost v oblasti středního školství, kdy megalomanské projekty a investice byly koncentrovány do osy

	Cheb – Sokolov – Karlovy Vary – Ostrov a ostatní tradiční vzdělávací zařízení byla/jsou likvidována (Aš, Luby, Abertamy, Locket aj.). Možná se ušetří nějaké náklady na mzdách pedagogů, avšak rodičům stoupnou výdaje za dojíždění žáků, stoupne nezaměstnanost v menších městech (učitelé, vychovatelé, kuchařky...) a školské objekty chátrají bez využití. Z této zkušenosti je třeba se ponaučit, protože i dotované školy a školská zařízení mají celou řadu pozitivních multiplikačních efektů (kulturně-společenský život v obci, zaměstnanost, využití objektů a estetika školských areálů, apod.). Příležitostí je tak do regionu získat kvalitní pedagogy, nabídnout různé specifické studijní obory/zaměření a tím zatraktivnit život v území. I tento „střípek“ může napomoci zabránit odlivu mladých obyvatel do metropolí v Česku i zahraničí.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Spolupráce s VŠ • Spolupráce s VŠ (získání mladých lidí do regionu prostřednictvím praxí, stáží, sdílení zkušeností, získání mužů do škol a školských zařízení, přenos inovací a know-how), • Spolupráce s VŠ v oblasti sdílení informací o volných pracovních místech, získávání absolventů (kvalifikovaných pedagogů), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Zřízení zařízení jeselského typu • Diskuse možnosti využít volných kapacit školských zařízení (normy, spolupráce se zaměstnavateli), • Zřízení zařízení jeselského typu, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Dostupné školy a školská zařízení • Diskuse školních spojů v rámci IDOK, MHD M. Lázně, • Využití vlastních přepravních prostředků (např. obecní), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.4 Projekt: Talentování žáci • Spolupráce při podpoře talentovaných žáků (soutěže, setkání, spolupráce se školskými institucemi v Česku i zahraničí), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.5 Projekt: Budování partnerství škol a školských zařízení v Česku i zahraničí • Spolupráce škol a školských zařízení dle specializací (akce, soutěže, přenos know-how, pobyty, apod.), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet realizovaných aktivit (projektů), • Počet specializovaných škol a školských zařízení (pestrost nabídky), • Kvalita škol a školských zařízení (hodnocení škol a školských zařízení).
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 88: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)

Problémový okruh 1	Nepříznivý demografický vývoj
Cíl 1.2	Regionální identita
Popis cíle	Čelit nepříznivému demografickému vývoji lze i tím, že mladí lidé budou zůstat v území, budou zde žít, mít rodiny, děti. Jak bylo uvedeno výše, primárním faktorem je nabídka zaměstnání, avšak kvalitní životní podmínky jsou vysoce důležitým faktorem pro

	kladný demografický vývoj. Jak bylo v předchozích kapitolách uvedeno, oblast Sudet je velice specifická. Bude trvat řadu generací, než si lidé začnou budovat vztah k tomuto území, tak jak je tomu např. na Chodsku, jižní Moravě apod. Regionální identita, sounáležitost, patriotismus, to jsou velice důležité atributy pro budování občanské společnosti a proto je třeba toto rozvíjet již od dětství. Obce ani regiony se nemohou spoléhat na nikoho, pouze samy na sebe, proto je třeba začít podporovat spolupráci „zevnitř“, „zezdola“.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Informační zdroje o školách a školských zařízeních - Vytvoření přehledného webu (s využitím stávajících stránek a vzájemných prolinků na města a obce) s přehlednými informacemi o školách a školských zařízeních v území, jejich nabídce, specializaci. Také informace o kroužcích, aktivitách základních uměleckých škol, městských domů dětí a mládeže, středisek pro volný čas, apod., - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Budování vztahu škola – rodina – obec/mikroregion - Realizace společných akcí (soutěže, slavnosti...), - Prohloubení zapojení knihoven do života obce, - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Gastronomie - Spolupráce školských zařízení se střední hotelovou školou v M. Lázních, - Zvýšení kvality stravování ve školských zařízeních (recepty), - Osvěta mezi žáky (specializace pro výživu, vaření se žáky, zdravý životní styl), - Využívání místních/regionálních produktů, - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	- Počet realizovaných aktivit, - Počet zapojených subjektů.
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 89: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)

Problémový okruh 2	Financování
Cíl 2.1	Spolupráce škol a školských zařízení
Popis cíle	Cílem spolupráce škol a školských zařízení je zejména zvýšení efektivity, např. formou úspor z rozsahu (množství). Spolupráce umožní také tvořit společné atraktivní nabídky (např. společné lyžařské kurzy, exkurze...), které by malá či samotná školská zařízení nemohla realizovat (např. by nebyly naplněné kapacity, tj. zájem ze strany žáků, resp. rodičů, apod.). Cílem je rozvíjet spolupráci, šetřit a maximálně efektivně vynakládat disponibilní finanční prostředky.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Neformální spolupráce školských zařízení „Školská platforma“ (pravidelné neformální setkávání zástupců municipalit, škol a školských zařízení) v rámci ORP Mariánské Lázně, sdílení informací, „burza nápadů“, plánování aktivit a společných akcí, společné akce, definování společných projektů pro cíl 2.2.A.2 Dotační management....), - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Úspory z rozsahu - Definování témat pro úspory z rozsahu (např. společné nákupy pro možnost množstevních slev), - Realizace konkrétních aktivit, např. společné nákupy materiálů a služeb, sdílení

	odborníků (pedagogové vč. zahraničních rodilých mluvčích, správci objektů, psychologové, logopedi, apod.), odborných prostor (učebny, sportoviště, kuchyně, apod.), didaktických pomůcek (vč. putovní školní knihovny, atd.), školní akce (např. školy v přírodě, lyžařské výcviky, školní výlety, exkurze, pobytové zájezdy, školení pedagogického i nepedagogického personálu...), společná mobilita žáků a pedagogů, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet aktivit spolupráce škol a školských zařízení (setkání, úspory z rozsahu apod.), • Počet výběrových řízení organizovaných ve spolupráci více obcí (škol a školských zařízení), • Objem zakázek zrealizovaných na základě společných výběrových řízení (finanční úspory).
Správce cíle	Mgr. Vladislava Chalupková

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 90: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)

Problémový okruh 2	Financování
Cíl 2.2	Alternativní zdroje příjmů škol a školských zařízení
Popis cíle	Školy a školská zařízení potřebují finanční prostředky nejen pro svůj provoz, ale také pro svůj rozvoj. Důležité jsou zejména investice do technické infrastruktury a péče o celé školské areály. Školy a školská zařízení zahrnují zejména objekty s učebnami, školní družiny, jídelny, tělocvičny a hřiště. Jedná se o potenciál, jež může být využíván širokou veřejností i v odpoledních/večerních hodinách (o víkendech i o prázdninách) a rozvíjet setkávání obyvatel, volnočasové aktivity, vzdělávání obyvatel, a školám generovat případné příjmy z pronájmu prostor. Příležitostí může být využití kapacit školních jídelen, tj. nabídka obědů pro veřejnost (seniory v návaznosti na pečovatelskou službu a zachování kvality života v území), prázdninových provozů školních družin, školek, táborů, zážitková výuka (noční výuka, různá místa, atd.)....
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Hospodářská činnost školských zařízení • Analýza legislativního prostředí (hospodářská činnost školských zařízení, hygienické předpisy, apod.), • Rozbor ekonomické výhodnosti jednotlivých stávajících smluv (např. zapojení ekonomické fakulty Západočeské univerzity v Plzni), • Návrh vzorových smluv pro školská zařízení, • Marketing (propagace o využitelnosti volných kapacit), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Dotační management • Sdílení informací o možnostech čerpání vhodných dotací, administrativní podpora obcí, • Dotační a projektový management (příprava žádosti – realizace – udržitelnost), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet aktivit vlastní hospodářské činnosti (finanční příjem), • Počet škol a školských zařízení s vlastní hospodářskou činností, • Počet zapojených obcí, • Počet podaných žádostí, • Počet získaných dotací (finanční příjem).
Správce cíle	Mgr. Vladislava Chalupková

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

3.2.4.Indikátory

Indikátory jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Indikátory jsou snadno dostupné (zjistitelné), je určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Jsou zároveň určení gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů).

Tabulka 91: Předškolní a základní vzdělávání – Indikátory – Problémový okruh 1

Problémový okruh	1 Nepříznivý demografický vývoj		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet obyvatel v SO ORP Mariánské Lázně.		
Měrná jednotka	Počet obyvatel.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		24 200	24 250
Skutečnost	24 193		
Popis měřítka:	Měřítka tvoří počet obyvatel žijících na území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu obyvatel žijících v obcích a městech SO ORP Mariánské Lázně.		
Zdroj čerpání dat:	Český statistický úřad.		

Cíl	1.1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Spolupráce s VŠ)		
Název indikátoru	Zaměstnaní absolventi VŠ.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet kvalifikovaných pedagogů (absolventů VŠ) nově zaměstnaných ve sledovaném SO ORP M. Lázně. Specifickým indikátorem bude sledování počtu pedagogů – mužů, i podíl původně stážistů (praktikantů) na těchto nově vytvořených pracovních místech ve školách a školských zařízeních.		
Metodika a výpočet:	Součet.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko, výroční zprávy škol a školských zařízení.		

Cíl	1.1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Zřízení zařízení jeselského typu)		
Název indikátoru	Zařízení jeselského typu.		
Měrná jednotka	Počet zařízení jeselského typu.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet funkčních zařízení jeselského typu (tj. počet specializovaných škol a školských zařízení) v území SO ORP M. Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko, Český statistický úřad.		

Cíl	1.1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Dostupné školy a školská zařízení)		
Název indikátoru	Pracovní setkání.		

Měrná jednotka	Počet pracovních setkání.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pracovní setkání představitelů municipalit (1x ročně) a zástupců škol a školských zařízení k návrhům IDOK (integrované dopravy Karlovarského kraje). Pracovní setkání mají identifikovat potřeby dostupnosti škol a školských zařízení (vč. volnočasových, např. střediska volného času, apod.) a definovat požadavky (lobování, předkládání návrhů, alternativní zajištění dopravy např. vlastními prostředky, apod.). Iniciátorem setkání bude dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko. Specifickým indikátorem bude počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu pracovních setkání.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1. 1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.4 (projekt: Talentování žáci)		
Název indikátoru	Podpora talentovaných žáků.		
Měrná jednotka	Počet projektů (aktivit).		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet projektů (aktivit) realizovaných v území ORP M. Lázně zaměřených na cílovou skupinu talentovaných žáků základních škol. Specifickým indikátorem budou počty zapojených škol a žáků, avšak toto bude definováno dle pravidel konkrétních dotačních titulů u jednotlivých projektů (aktivit).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu projektů (aktivit).		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko, výroční zprávy školských zařízení.		

Cíl	1. 1 Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.5 (projekt: Budování partnerství škol v Česku i zahraničí)		
Název indikátoru	Partnerství.		
Měrná jednotka	Počet partnerství.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	10
Skutečnost	3		
Popis měřítka:	Počet aktivních partnerství, tj. participace na přínosných projektech (aktivitách), vedoucích k vyšší specializaci a kvalitě škol a školských zařízení (kvalita personální, materiálně-technická, organizační, atd.). Specifickým indikátorem bude počet akcí (projektů) realizovaných s partnerskými školami (počet zapojených pedagogů a žáků).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu partnerství, hodnocení škol (výroční zprávy škol a školských zařízení, České školní inspekce, srovnávacích testů žáků, apod.).		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko, výroční zprávy škol a školských zařízení.		

Cíl	1.2 Regionální identita		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Informační zdroje o školách a školských zařízeních)		

Název indikátoru	Integrovaný webový portál.		
Měrná jednotka	Existence webového portálu.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka:	Existence integrovaného webového portálu (tj. aktualizace, doplnění stávajících systémů s prolinky na weby municipalit, všech škol a školských zařízení apod.). Specifickými indikátory budou: počet zapojených subjektů, návštěvnost webového portálu.		
Metodika a výpočet:	Existence integrovaného webového portálu.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Regionální identita		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Budování vztahu škola – rodina – obec/mikroregion)		
Název indikátoru	Akce.		
Měrná jednotka	Počet akcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	8
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	Počet realizovaných akcí (soutěže, slavnosti) k prohloubení vztahu rodina – škola – obec/mikroregion. Specifickými indikátory budou: počet zapojených subjektů, počet účastníků na akcích.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu akcí.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Regionální identita		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Gastronomie)		
Název indikátoru	Akce.		
Měrná jednotka	Počet akcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet akcí (projektů) zaměřených na kvalitativní zlepšení v oblasti stravovacích návyků (zdravého životního stylu) a gastronomie ve školách a školských zařízeních. Specifickým indikátorem bude počet zapojených škol a školských zařízení (subjektů).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu akcí.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 92: Předškolní a základní vzdělávání – Indikátory – Problémový okruh 2

Problémový okruh	Financování		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Finanční úspory.		
Měrná jednotka	Kč.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		500 000	1 000 000
Skutečnost	0		

Popis měřítka:	Měřítkem indikátoru problémového okruhu „Financování“ jsou finanční prostředky jak získané, např. z dotací dotačního managementu či nové hospodářské činnosti, tak úspory z rozsahu, vzešlé z meziobecní spolupráci, apod.
Metodika a výpočet:	Součet získaných (ušetřených) finančních prostředků z projektů (aktivit) realizovaných v rámci meziobecní spolupráce.
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.

Cíl	2.1 Spolupráce škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Neformální spolupráce škol a školských zařízení)		
Název indikátoru	Pracovní setkání.		
Měrná jednotka	Počet pracovních setkání.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Pracovní setkání představitelů municipalit (1x ročně) a zástupců škol a školských zařízení (tj. počet aktivit spolupráce škol a školských zařízení).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu pracovních setkání.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Spolupráce škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Úspory z rozsahu)		
Název indikátoru	Aktivity.		
Měrná jednotka	Počet aktivit.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet aktivit, tj. počet výběrových řízení organizovaných ve spolupráci více obcí (škol a školských zařízení). Specifickým indikátorem bude objem zakázek zrealizovaných na základě společných výběrových řízení (finanční úspory).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu realizovaných aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.2 Alternativní zdroje příjmů škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Hospodářská činnost škol a školských zařízení)		
Název indikátoru	Aktivity.		
Měrná jednotka	Počet aktivit.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet aktivit vedoucích k novým hospodářským činnostem škol a školských zařízení (finanční příjem). Specifickým indikátorem bude počet škol a školských zařízení s vlastní hospodářskou činností.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu realizovaných aktivit vlastní hospodářské činnosti škol a školských zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.2 Alternativní zdroje příjmů škol a školských zařízení		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Dotační management)		
Název indikátoru	Projekty (aktivity).		
Měrná jednotka	Počet realizovaných projektů (aktivit).		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet realizovaných projektů (aktivit) dotačním managementem. Specifické indikátory budou: počet zapojených obcí, počet podaných žádostí o dotace, počet získaných dotací (finanční příjem).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu realizovaných projektů.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Za účelem dosahování cílů stanovených ve strategii je nutné sledovat, jak se strategie realizuje. Za monitorování a hodnocení realizace strategie je zodpovědný realizační tým. Optimálním složením týmu je manažer, řídicí skupina, správci cílů a gestoři indikátorů. Konkrétní role a procesy jsou popsány níže.

Obrázek 4: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie

Zdroj: SMO ČR (2014)

Pro řízení strategie byl ustaven **manažer strategie** Ing. Josef Švajgl. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 93: Předškolní a základní vzdělávání – složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Výkonná rada dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 94: Předškolní a základní vzdělávání – správci cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení	Dagmar Strnadová
1.2	Regionální identita	Dagmar Strnadová
2.1	Spolupráce škol a školských zařízení	Mgr. Vladislava Chalupková
2.2	Alternativní zdroje příjmů škol a školských zařízení	Mgr. Vladislava Chalupková

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 95: Předškolní a základní vzdělávání – gestoři indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Všechny indikátory	Všechny indikátory	Manažeři DSO Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle. Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou. Tabulka níže uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 96: Harmonogram implementace strategie

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních Aktivit	Manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	Správci cílů	Každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního Plánu	Řídící skupina	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	Manažer strategie	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	Gestoři indikátorů	Každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	Manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	Řídící skupina	Každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: SMO ČR (2014)

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na ná-

sledující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny. Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 97: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: SMO ČR (2014)

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

Na základě situační analýzy byla definována návrhová část. Definovány byly zejména dva problémové okruhy. Prvním je „nepříznivý demografický vývoj“ a druhým je okruh „financování“. Oba okruhy jsou významné pro současnost i budoucnost škol a školských zařízení. Následně byly definovány cíle a dílčí projektové záměry vč. indikátorů, jež umožní sledování plnění strategie. Cíle a konkrétní projektové záměry se zaměřují na pestrou nabídku kvalitních škol a školských zařízení, podporu regionální identity, spolupráci škol a školských zařízení a jejich financování. Základní idea je ta, že pestrá nabídka kvalitních škol a školských zařízení si nemá konkurovat, nýbrž se má v území vhodně doplňovat. Děti mateřských škol a žáci základních škol mají být vedeny k uvědomění si kulturních hodnot a má být prohlubován vztah k území (regionální identita, komunitní život). Spolupráce škol a školských zařízení může napomoci větší kvalitě, profesionalitě, ale i úsporám z rozsahu, získávání dotací. Mezi inovativní myšlenky lze zařadit zejména záměr vlastních alternativních zdrojů financování, jež by mohly pozitivně zvýšit hospodářské výsledky škol a školských zařízení. Často rozsáhlé kapacity budov, sportovišť, kuchyní, apod. jsou využívány jen během školního roku (během výuky). Příležitostí je, tyto kapacity využívat i ve zbývajícím čas (odpoledne, víkendy, svátky, o prázdninách). Gestorem implementace je dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko, jež má zájem o koncepční trvale udržitelný rozvoj v území.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována během roku 2014 realizačním týmem. Průběžně byly aktivity konzultovány s motivujícími starosty. V určitých fázích zpracování byl strategický dokument zasílán Svazu měst a obcí ČR, resp. metodikům projektu Meziobecní spolupráce. Probíhala tak reflexe na podněty metodiků i externích oponentů. Hojně bylo využíváno názorů (forma brainstormingu) tzv. fokusní skupiny složené zejména z manažerů dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko a představitelů municipalit tohoto sdružení.

3.5. Přílohy

Příloha – předškolní a základní vzdělávání 1: Vazba na OP VVV – PO 3 a IROP SC 2.4	84
Příloha – Předškolní a základní vzdělávání 2: Seznam zkratk.....	85

**Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3)
Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání**

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu, nebo konektivita celých škol.

SEZNAM ZKRATEK

CŽV – Celoživotní vzdělávání
ČR – Česká republika
ČSÚ – Český statistický úřad
DV – Další vzdělávání
DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IROP – Integrovaný regionální operační program
KK – Klíčové kompetence
MŠ – Mateřská škola
MŠMT – Ministerstvo mládeže a tělovýchovy
NNO – Nestátní nezisková organizace
OP VVV – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
PO – Prioritní osa
PP – Pedagogický pracovník
PV – Předškolní vzdělávání
RVP – Rámcový vzdělávací program
ŘŠ – Ředitel školy
SC – Specifický cíl
SMO ČR – Svaz měst a obcí ČR
SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností
SŠ – Střední škola
SVČ – Středisko volného času
SVP – Specifické vzdělávací potřeby
ŠD – Školní družina
ŠJ – Školní jídelna
ŠK – Školní klub
VŠ – Vysoká škola
ZŠ – Základní škola
ZUŠ – Základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému⁵

K výběru tématu sociálních služeb pro meziobecní spolupráci přispělo několik zásadních faktorů:

- jedná se o téma, které **obce aktuálně ve velkém měřítku řeší**.
- je to **téma, které není řešitelné pouze na území jedné obce, ale přesahuje hranice jednotlivých obcí**. Téma sociálních služeb by primárně mělo být řešeno přímo v místě potřeby. Skutečnost je však taková, že cílová skupina sociálních služeb má tendenci migrovat do míst, kde jsou sociální služby poskytovány ve stacionárních zařízeních. Dochází tak k nežádoucím jevům, například „vykořenění“ většinou starších občanů z míst, kde žili celý svůj dosavadní život nebo kumulace problémových obyvatel. Provoz pobytových zařízení sociálních služeb je také nesmírně finančně náročný. V některých lokalitách mohou být potřebné služby obtížně dostupné, zejména některé druhy ambulantních služeb, a to jak z hlediska nízké frekvence využití, tak zejména z hlediska finančního.
- toto **téma je vhodné pro spolupráci malých obcí a středních a velkých měst**: Jedná se o téma vhodné pro spolupráci všech velikostních kategorií obcí. Povinnost zajistit pro občany obce vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče je stanovena zákonem o obcích, zákonem o sociálních službách a je jistě jedním z oprávněných očekávání obyvatel obcí. Je však potřebné, aby poskytování sociálních služeb probíhalo koordinovaně, nedocházelo k nadbytečnému, paralelnímu poskytování služeb nebo naopak nebylo v regionu spektrum služeb, které by nepokrývalo skutečné a oprávněné potřeby obyvatel. Nezanedbatelným aspektem při plánování a poskytování služeb je rovněž jejich kvalita.

S tématem sociálních služeb se v určitých fázích života setká každý z nás, z tohoto pohledu se jedná o téma celospolečenské. Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat. Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění. Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního. Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin. Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální

⁵ Metodika pro zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti sociálních služeb (verze 1.2, leden 2014), Praha: Svaz měst a obcí ČR (číslo projektu: CZ.1.04/4.100/B8.00001, www.obcesobe.cz), 48 s.

potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci **meziobecní spolupráce**. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata. Jako příklady pro meziobecní spolupráci uvádíme následující **témata**:

- tvorba komunikační strategie (zlepšení informovanosti obyvatel o sociálních službách, propagace sektoru sociálních služeb)
- přizpůsobení nabídky služeb aktuální poptávce,
- koordinace a efektivnější využití sociálních služeb nabízených v regionu,
- podpora a rozšíření služeb komunitního charakteru,
- budování pobytových služeb komunitního charakteru,
- budování komunitních center sociálních služeb, rozvoj semimurální péče,
- rozšíření služeb ambulantních a terénních s cílem poskytnout potřebné služby především v přirozeném prostředí uživatelů (klientů),
- řešení problematiky začleňování sociálně vyloučených osob do společnosti,
- podpora a aktivizace rodin s dětmi jako prevence sociálního vyloučení,
- podpora a aktivizace skupin sociálně vyloučených obyvatel a skupin ohrožených sociálním vyloučením,
- vytváření možností pro aktivní zapojení seniorů do veřejného života,
- budování infrastruktury zdravotních a sociálních služeb,
- koordinace poskytování sociálních a zdravotních služeb,
- kvalitativní posun, což se týká zejména služeb pobytových, a to pro osoby zdravotně postižené a seniory,
- podpora při udržení osob se zdravotním postižením a seniorů v přirozeném prostředí, rozvoj dobrovolnictví a neformální péče,
- zapojování uživatelů pobytových služeb do běžného života,
- vytváření pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením a osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené,
- koordinace vytváření nových pracovních míst,
- podpora sociálního podnikání,
- vytvoření sítě dostupného bydlení.

- zlepšení vzájemné informovanosti mezi regionální aktéry

a další témata specifická pro konkrétní region. Celou řadu aktivit v sociální oblasti bude možné financovat z prostředků strukturálních fondů v následujícím programovém období EU 2014 – 2020). K financování konkrétních projektů je možné využít i další finanční zdroje jako jsou dotační schémata státu či krajů.

Zákon o sociálních službách definuje sociální služby jako souhrn odborných činností, které pomáhají člověku řešit nepříznivou sociální situaci³. Tyto služby jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám a skupinám obyvatel, a to bez úhrady nákladů, nebo za částečnou či plnou úhradu nákladů.

Smyslem zákona o sociálních službách je chránit práva a oprávněné zájmy těch, kteří jsou z různých důvodů v jejich prosazování znevýhodněni či oslabeni. Důvodem může být věk, zdravotní postižení, nepodnětné sociální prostředí, složitá životní situace apod. Kromě toho zákon vymezuje rovněž práva a povinnosti obcí, krajů, státu a pochopitelně všech poskytovatelů sociálních služeb.

Zákon o sociálních službách rozlišuje následující členění služeb:

1. základní:

- Sociální poradenství** – poskytuje osobám v nepříznivé situaci informace, které přispívají k řešení jejich situace. **Základní** poradenství je složkou všech poskytovaných sociálních služeb, **odborné** poradenství je specializované na určitou cílovou skupinu nebo situaci.
- Služby sociální péče** – hlavním cílem je zabezpečení životních potřeb osobám, které nemohou být zajištěny bez péče a pomoci jiné osoby, za současného zachování co nejvyšší možné míry zapojení do běžného života společnosti a zachování důstojného prostředí a zacházení v co nejméně omezujícím prostředí. Konkrétně se jedná o tyto typy služeb: osobní asistence, pečovatelská služba, tísňová péče, průvodcovské a pečovatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, centra denních služeb, denní a týdenní stacionáře, domovy pro seniory, pro zdravotně postižené a domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče.
- Služby sociální prevence** – slouží zejména k předcházení sociální exkluze v případě osob, které jsou ohroženy sociálně negativními jevy. Cílem těchto služeb je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé situace a zamezit šíření společensky nežádoucích jevů. Spektrum těchto služeb zahrnuje ranou péči, telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, krizovou pomoc, intervenční centra, nízkoprahová denní centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, noclehárny, služby následné péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, pro seniory a osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutické dílny, terapeutické komunity, terénní programy, sociální rehabilitaci.

2. dle místa poskytování:

- Terénní služby** – jsou poskytovány v přirozeném prostředí, kde člověk žije (domácnost, místo kde pracuje, vzdělává se, nebo tráví volný čas).
- Ambulantní služby** – za těmito službami dochází osoby, nebo jsou dopravovány, do specializovaných zařízení (poradny, denní stacionáře, kontaktní centra, apod.).
- Pobytové služby** – jsou spojeny s ubytováním, tedy jsou poskytovány v zařízeních, kde člověk v určitém období svého života dlouhodobě žije (domovy pro seniory, domovy se zdravotním postižením, chráněné bydlení, azylové domy, apod.).

Zákon o sociálních službách definuje dvacet druhů zařízení poskytující sociálních služeb:

- centra denních služeb,**
- denní stacionáře,**
- týdenní stacionáře,**

- d) domovy pro osoby se zdravotním postižením,
- e) domovy pro seniory,
- f) domovy se zvláštním režimem,
- g) chráněné bydlení,
- h) azylové domy,
- i) domy na půl cesty,
- j) zařízení pro krizovou pomoc,
- k) nízkoprahová denní centra,
- l) nízkoprahová zařízení pro děti a mládež,
- m) noclehárny,
- n) terapeutické komunity,
- o) sociální poradny,
- p) sociálně terapeutické dílny,
- q) centra sociálně rehabilitačních služeb,
- r) pracoviště rané péče,
- s) intervenční centra,
- t) zařízení následné péče.

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat. Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění. Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin. Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi. Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a

témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata. Základní legislativa: V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.
- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Cílem situační analýzy je zhodnocení současného stavu v oblasti sociálních služeb v území ORP Mariánské Lázně. Tabulka níže uvádí data Registru poskytovatelů sociálních služeb Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Nejvíce zastoupeny jsou domovy pro seniory, další specifikace jsou uvedeny níže.

Tabulka 98: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	0
Sociálně terapeutické dílny	0

Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	8
Celkem	16

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR (2014)

Registr poskytovatelů sociálních služeb uvádí následující aktivní subjekty působící ve sledovaném území:

- Domov pro osoby se zdravotním postižením "PRAMEN" v Mnichově, příspěvková organizace
- Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvková organizace
- Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, příspěvková organizace
- Jah jireh, občanské sdružení
- Kotec, o.p.s.
- Nemocnice Mariánské Lázně, s.r.o.
- Pečovatelská služba v Teplé, příspěvková organizace
- Svaz tělesně postižených v Mariánských Lázních, o.p.s.

Tyto subjekty poskytují řadu různých sociálních služeb, jež jsou uvedeny v tabulce 98 výše. V kolonce Ostatní jsou zahrnuty: 2x odlehčovací služby, 2x pečovatelská služba, 1x sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi, 1x sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, 1x sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, 1x odborné sociální poradenství.

Tabulka níže (č. 99) uvádí informace na základě realizovaného vlastního šetření, tj. počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP). Nutné je však říci, že v území může působit i řada dalších subjektů, např. z řad dobrovolnické činnosti (viz tabulka č. 111 a související přehledy dobrovolnických organizací).

Tabulka 99: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	Počet
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	2
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	1
Nízkoprahová denní centra	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0

Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	2
Sociálně terapeutické dílny	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	12
Celkem	24

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka č. 99 obsahuje informace z tabulky 98 (dat Registru poskytovatelů sociálních služeb), jež byly doplněny o další zjištění, tj. + 1x zařízení pro krizovou pomoc (Pomoc v nouzi, o. p. s.), + 2x sociální poradny (Svaz důchodců ČR, Mateřské centrum Paleček), + 4x ostatní (Farní charita M. Lázně, Tyflo-servis, Středisko rané péče TamTam Praha, Středisko pro ranou péči Plzeň, o. p. s.), + 1x domovy se zvláštním režimem (dětský domov Paprsek v Mariánských Lázních). Tabulka níže uvádí subjekty, jež působí ve sledovaném území, avšak mají sídlo mimo území ORP Mariánské Lázně.

Tabulka 100: Zařízení sociálních služeb působící v území, avšak se sídlem mimo území ORP M. Lázně

Pořadové číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Jah jireh občanské sdružení	Domov pro seniory	Jah jireh občanské sdružení	Kladno
2.	Pomoc v nouzi, o. p. s.	Intervenční centrum	o. p. s.	Sokolov
3.	Tyfloservis, o. p. s.	pomoc postiženým	o. p. s.	Praha
4	Středisko rané péče Tam-Tam Praha	pomoc postiženým	Federace rodičů a přátel sluchově postižených, o. s.	Praha
5	Středisko pro ranou péči Plzeň, o. p. s.	pomoc postiženým	o. p. s.	Plzeň

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Mariánských Lázních a okolí, jež vyhotovil Městský úřad Mariánské Lázně, uvádí následující aktivní subjekty sociálních služeb:

- Domov pro osoby se zdravotním postižením "PRAMEN" v Mnichově, příspěvková organizace (komplexní služby domova pro osoby se zdravotním postižením, zejména s mentálním a kombinovaným postižením, vč. sociálně terapeutické a akviziční činnosti atd.). Zařízení prošlo transformačním procesem. Klientky, které mohly a chtěly bydlet samostatně, bydlí v chráněném bydlení či v podporovaném samostatném bydlení,
- Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvková organizace (terénní pečovatelská služba, domov pro seniory, odlehčovací služby),
- Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, příspěvková organizace (komplexní služby domova pro seniory, vč. sociálně terapeutické a akviziční činnosti atd.),

- Kotec o.p.s. (poradenství pro děti a mládež, sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi, terénní program pro osoby a skupiny ohrožené sociálním vyloučením, poradenství pro rodiče, informační servis krizové intervence, zprostředkování péče, mediační aktivity),
- Pečovatelská služba v Teplé, příspěvková organizace (poskytování pečovatelských služeb seniorům),
- Svaz tělesně postižených v Mariánských Lázních o.p.s. (odborné sociální poradenství vč. půjčování kompenzačních pomůcek, odlehčovací služby, centrum denních služeb, denní stacionář, sociálně aktivizační služby pro zdravotně postižené a seniory).

Oproti Registru poskytovatelů služeb Katalog uvádí navíc:

- Farní charita Mariánské Lázně (návštěvy u osamělých lidí, sběr ošacení, humanitární sbírky, kulturně-společenské akce pro seniory...),
- Svaz důchodců ČR - Místní organizace Mariánské Lázně (poradenské služby, kulturně-společenské akce pro seniory...),
- Pomoc v nouzi, o. p. s. - detašované pracoviště v M. Lázních (intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím).

Oproti Registru poskytovatelů sociálních služeb v Katalogu naopak chybí informace o subjektech:

- Jah jireh občanské sdružení (dům pro seniory),
- Nemocnice Mariánské Lázně s.r.o. (sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče).

Webové stránky Města Mariánské Lázně navíc uvádí informace o subjektech působících v Karlovarském kraji:

- Mateřské centrum Paleček při ZŠ praktické a speciální v Teplé (sociální a právní poradenství, volnočasové aktivity...),
- Tyfloservis, o. p. s. - rehabilitace nevidomých a slabozrakých (krajské ambulantní středisko Karlovy Vary),
- Středisko rané péče TamTam Praha (poskytovatel terénní služby rané péče rodinám s dětmi se sluchovým a kombinovaným postižením od narození do 7 let věku),
- Středisko pro ranou péči Plzeň, o. p. s. (služby pro děti se zrakovým postižením).

Ze šetření plyne, že by data měla být sjednocena a každoročně aktualizována a v celém území ORP/Kraje distribuována široké veřejnosti (např. přes weby měst, obcí, svazků obcí, apod.).

Tabulka 101: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	Počet
	Sociální poradenství	1
Služby sociální péče	Osobní asistentství	0
	Pečovatelská služba	2
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	2

	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	3
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	0

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR (2014)

Tabulka 101 uvádí informace o typu poskytovaných služeb subjektů uvedených v Registru poskytovatelů sociálních služeb. V tabulce je uvedena i služba "Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče", pod kterou jsou chápány "sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče", uvedené v Registru poskytovatelů sociálních služeb u mariánskolázeňské nemocnice.

Tabulka 102: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP M. Lázně)

	Druh sociální služby	Počet
Služby sociální péče	Sociální poradenství	3
	Osobní asistentství	0
	Pečovatelská služba	2
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	2

	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	3
	Domovy se zvláštním režimem	2
	Chráněné bydlení	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	3
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	0
	Domy na půl cesty	0
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	1
	Sociálně terapeutické dílny	0
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	0
	Sociální rehabilitace	0

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Data v tabulce 102 vychází z dat Registru (tabulka 101), jež byly vlastním šetřením rozšířeny: + 1x zařízení pro krizovou pomoc (Pomoc v nouzi, o. p. s.), + 2x sociální poradny (Svaz důchodců ČR, Mateřské centrum Paleček), + 3x raná péče (Tyfloservis, Středisko rané péče TamTam Praha, Středisko pro ranou péči Plzeň, o. p. s.), + 1x kontaktní centrum (Farní charita M. Lázně), + 1x domovy se zvláštním režimem (dětský domov Paprsek v Mariánských Lázních). Důležité je zmínit, že řada subjektů nabízí různé kombinace sociálních služeb, jež se rovněž navzájem doplňují či překrývají (terminologie).

Tabulka níže (č. 103) člení poskytovatele sociálních služeb dle zřizovatele. Z tabulky je zřejmé, že největší podíl mají zejména jiné formy (tj. různé neziskové organizace) a příspěvkové organizace měst a kraje.

Tabulka 103: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Mariánské Lázně					
Typ zařízení sociálních služeb						

Centra denních služeb	0	0	0	0	0	1
Denní stacionáře	0	0	0	0	0	1
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	1	0	0	0	0
Domovy pro seniory	0	1	1	0	0	1
Domovy se zvláštním režimem	0	1	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	1
Noclehárny	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	0
Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	3	0	0	5
Celkem	0	3	4	0	0	9

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR (2014)

Ve sloupci „Jiný“ jsou následující zřizovatelé: Centrum denních služeb (o. p. s.), Denní stacionáře (o. p. s.), Domovy pro seniory (o. s.), Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (o. p. s.). Řádek „Ostatní“ představuje: Odlehčovací služby (1x příspěvková organizace obce, 1x o. p. s.), Pečovatelská služby (2x příspěvková organizace obce), Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (o. p. s.), Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (s. r. o.), Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (o. p. s.), Odborné sociální poradenství (o. p. s.).

Tabulka níže (č. 104) prezentuje počet sociálních služeb dle zřizovatele. Ve sloupci „Jiný“ jsou uvedeni poskytovatelé z řad neziskových organizací a privátního sektoru (7x o. p. s., 1x s. r. o., 1x o. s.). Ze šetření plyne, že větší zařízení (domovy pro seniory či zdravotně postižené) jsou zejména příspěvkovými organizacemi (zřizovatel kraj). Tato zařízení mají velké provozní náklady (správa objektů, personální náklady, provozní výdaje, apod.) Pestré sociální služby však poskytují zejména různé neziskové organizace (o. s., o. p. s.), které často představují malé či středně velké zařízení a flexibilněji reagují na podmínky na trhu vzhledem k typu poskytovaných služeb a dotacím.

Tabulka 104: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	Kraj	Obec	Církev	FO	Jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Mariánské Lázně					
Typ sociální služby	Počet					
Sociální poradenství	0	0	0	0	0	1

Služby sociální péče	Osobní asistentství	0	0	0	0	0	0
	Pečovatelská služba	0	0	2	0	0	0
	Tísňová péče	0	0	0	0	0	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0
	Podpora samostatného bydlení	0	0	0	0	0	0
	Odlehčovací služby	0	0	1	0	0	1
	Centra denních služeb	0	0	0	0	0	1
	Denní stacionáře	0	0	0	0	0	1
	Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	1	0	0	0	0
	Domovy pro seniory	0	1	1	0	0	1
	Domovy se zvláštním režimem	0	0	1	0	0	0
	Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0	0	0	0	0	1
Služby sociální prevence	Raná péče	0	0	0	0	0	0
	Telefonická krizová pomoc	0	0	0	0	0	0
	Tlumočnické služby	0	0	0	0	0	0
	Azylové domy	0	0	0	0	0	0
	Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0
	Kontaktní centra	0	0	0	0	0	0
	Krizová pomoc	0	0	0	0	0	0
	Intervenční centra	0	0	0	0	0	0
	Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	1
	Noclehárny	0	0	0	0	0	0
	Služby následné péče	0	0	0	0	0	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0	0	0	0	0	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	0	0	0	0	0	1
	Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0
	Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0
	Terénní programy	0	0	0	0	0	0
	Sociální rehabilitace	0	0	0	0	0	0
	Celkem	0	2	5	0	0	9

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb MPSV ČR (2014)

Tabulka níže se věnuje důležitému tématu financování zařízení sociálních služeb.

Tabulka 105: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012

Druh služby	Finanční prostředky (Kč)						
	Dotace MPSV	Dotace kraj	Dotace obec	Příspěvek zřizovatele	Úhrady uživatelů	Sponzor-ské dary	Jiné finanční zdroje
Posuzovaný správní obvod	ORP Mariánské Lázně						
Druh zařízení sociálních služeb							
Centra denních služeb	271 200,-	23 100,-	30 000,-	0,-	27 000,-	0,-	0,-
Denní stacionáře	264 000,-	31 300,-	30 000,-	0,-	29 000,-	0,-	0,-
Týdenní stacionáře	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	5 550 000,-	2 119 000,-	0,-	0,-	13 088 687,-	0,-	0,-
Domovy pro seniory	6 175 000,-	0,-	0,-	481 000,-	10 090 000,-	5 000,-	3 365 000,-
Domovy se zvláštním režimem	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Chráněné bydlení	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Azylové domy	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Domy na půl cesty	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Zařízení pro krizovou pomoc	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Nízkoprahová denní centra	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	582 000,-	169 400,-	100 000,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Noclehárny	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Terapeutické komunity	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Sociální poradny	51 000,-	0,-	30 000,-	0,-	25 000,-	0,-	50 000,-
Sociálně terapeutické dílny	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Pracoviště rané péče	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Intervenční centra	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Služby následné péče	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Ostatní	1 840 400,-	66 400,-	60 000,-	1 851 436,-	1 863 329,-	0,-	131 221,-
celkem za všechna zařízení	14 733 600,-	2 409 200,-	250 000,-	2 332 436,-	25 123 016,-	5 000,-	3 546 221,-

Zdroj: Databáze MPSV ČR, vlastní šetření (2014)

V této a dalších tabulkách jsou uvedena data od subjektů, jež byly ochotny citlivé informace poskytnout:

Databáze MPSV ČR uvádí: Domov pro osoby se zdravotním postižením "PRAMEN" v Mnichově, p. o. 5 550 000,- Kč, údaje samotné organizace uvádí dále 2 119 000,- Kč dotaci kraje a úhrady uživatelů ve výši 13 088 687,- Kč (domovy pro osoby se zdravotním postižením). Databáze MPSV ČR uvádí u poskytovatele Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, p. o. 302 000,- Kč (pečovatelská služba, zařazeno jako „Ostatní“), 1 075 000,- Kč (domov pro seniory). Databáze MPSV ČR uvádí pro Domov pro seniory v Lázních Kynžvart, p. o. 5 100 000,- Kč (domovy pro seniory), pro organizaci Pečovatelská služba v Teplé, p. o. 600 000,- Kč (pečovatelská služba, zařazeno jako „Ostatní“), pro Svaz tělesně postižených v ČR, o. s. Místní organizace Mariánské Lázně příspěvek ve výši 497 000,- Kč (centrum služeb pro tělesně postižené - denní stacionář), avšak zahrnutý jsou částky sdělené přímo organizací tedy: 271 200,- Kč dotace MPSV ČR, 23 100,- Kč dotace z kraje, 30 000,-

Kč dotace obce, 27 000 Kč úhrady uživatelů a dále v rámci denního stacionáře: 264 000,- Kč dotace kraje 31 300,- Kč, dotace obce 30 000,- Kč, úhrady uživatelů 29 000,- Kč, dále subjekt uvádí příspěvky na činnost sociální poradny: dotace MPSV ČR 51 000,- Kč, dotace obce 30 000,- Kč, úhrady uživatelů 25 000,- Kč, jiné finanční zdroje 50 000,- Kč, dále organizace uvádí příspěvky na služby v kategorii „Ostatní“/Odlehčovací služby: 19 200,- Kč dotace MPSV ČR, 35 100,- Kč dotace kraje, 30 000,- Kč dotace obce, 17 000,- Kč úhrady uživatelů, 66 221,- jiné zdroje financování, dále příspěvky na poskytování služeb „Ostatní“/SAS pro OZP a seniory: 67 200,- Kč dotace MPSV ČR, 31 300,- Kč dotace kraje, 30 000,- Kč dotace obce, 65 000,- Kč jiné zdroje financování (SAS je bezúhradová služba). Databáze MPSV ČR uvádí u organizace Kotec, o. s. příspěvek 544 000,- Kč, avšak údaje organizace uvádí 582 000,-Kč, který je započítán v tabulce. Organizace Kotec, o. s. dále získala dotaci z kraje ve výši 169 400,- Kč a dotaci obce 100 000,- Kč (nizkoprahové zařízení pro děti a mládež) a 852 000,- Kč (sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi, zařazeno jako „Ostatní“, avšak služba je poskytována nejen pro Mariánské Lázně, ale i Aš). V řádku „Ostatní“, je zahrnut i Dům s pečovatelskou službou v Teplé (příspěvek zřizovatele 1 851 436,- a úhrady uživatelů 1 846 329,- Kč). Domov pro seniory v Lázních Kynžvart získal příspěvky MPSV ČR ve výši 5 100 000,- Kč, příspěvky zřizovatele 481 000,- Kč, úhrady uživatelů 10 090 000,- Kč, sponzorské dary 5 000,- Kč a jiné finanční zdroje ve výši 3 365 000,- Kč). Z expertního rozhovoru s představiteli Domova pro seniory a domu s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvkovou organizací plyne, že zřizovatel přispívá na provoz ročně v jednotkách milionů Kč. Sponzorské dary pomáhají, avšak jsou nepravidelné a mohou pomoci konkrétní aktivitě/investici. Bližší částky nebyly identifikovány, proto nejsou v tabulce uvedeny.

Z výše uvedených dat vyplývají dva důležité poznatky. Za prvé, nejvyšší podíl finančních příspěvků je tvořeno úhradami samotných uživatelů sociálních služeb. Za druhé, poskytovatelé sociálních služeb jsou existenčně závislí na dotacích. Nejvýznamnější podíl tvoří dotace z Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Dotace Karlovarského kraje je přibližně stejně velká jako příspěvky samotných zřizovatelů. Významné jsou rovněž jiné finanční zdroje (např. dotace na realizaci různých projektů). Jiné finanční zdroje, stejně jako příspěvky obcí, měst či sponzorské dary však nelze považovat za stabilní (trvalý) zdroj příjmů. Grafické znázornění viz příloha – sociální služby 4. Obecně obor poskytování sociálních služeb svou závislostí na dotacích představuje velice křehké nestabilní prostředí, jež existenčně významně ovlivňují externí faktory (poskytnutí dotací, legislativa, apod.). Je třeba podporovat aktivity zmírňující závislost na dotacích (např. formou tzv. sociálního podnikání apod.).

Finanční analýza je jedním z nezbytných předpokladů pro celkovou analýzu problematiky. V tomto případě se jedná o analýzu obecních výdajů na sociální oblast, přičemž třídění je převzato a upraveno z vyhlášky Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb. platné pro rok 2013. Vzhledem k tomu, že data poskytnutá Ministerstvem financí ČR mj. obsahují finanční data obcí za období 2003 až 2012, je v sociální oblasti třeba brát v úvahu také zásadní legislativní změny, k nimž v průběhu let 2003 – 2012 došlo. Jedná se zejména o rok 2006, resp. 2007, kdy proběhla sociální reforma. Pro komplexní finanční analýzu nákladů na sociální služby nejsou dostupná data všech poskytovatelů sociálních služeb (nestátní neziskové organizace, fyzické osoby, obchodní společnosti atd.).

Následující dvě tabulky uvádí výdaje měst a obcí v následujícím členění dílčích účetních paragrafů. Základní sociální poradenství (4311), odborné sociální poradenství (4312), ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím (4319), ústavy péče pro mládež (4322), zařízení pro děti využívající okamžitou pomoc (4324), ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži (4329), zařízení pro výkon pės-

tounské péče (4332), domovy – penziony pro matky s dětmi (4333), pečovatelská služba pro rodinu a děti (4334), ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství (4339), sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřízpůsobivým (4341), sociální péče a pomoc přistěhovalcům a vybraným etnikům (4342), sociální pomoc osobám v souvislosti s živelnou pohromou nebo požárem (4343), sociální rehabilitace (4344), centra sociálně rehabilitačních služeb (4345), ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva (4349), domovy pro seniory (4350), osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení (4351), tísňová péče (4352), průvodcovské a předčitatelské služby (4353), chráněné bydlení (4354), týdenní stacionáře (4355), denní stacionáře a centra denních služeb (4356), domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem (4357), sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče (4358), ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (4359), raná péče a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (4371), krizová pomoc (4372), domy na půl cesty (4373), azylové domy, nízkoprahová denní centra a noclehárny (4374), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (4375), služby následné péče, terapeutické komunity a kontaktní centra (4376), sociálně terapeutické dílny (4377), terénní programy (4378), ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (4379).

Tabulka 106: Výdaje obcí (Kč) na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 5)

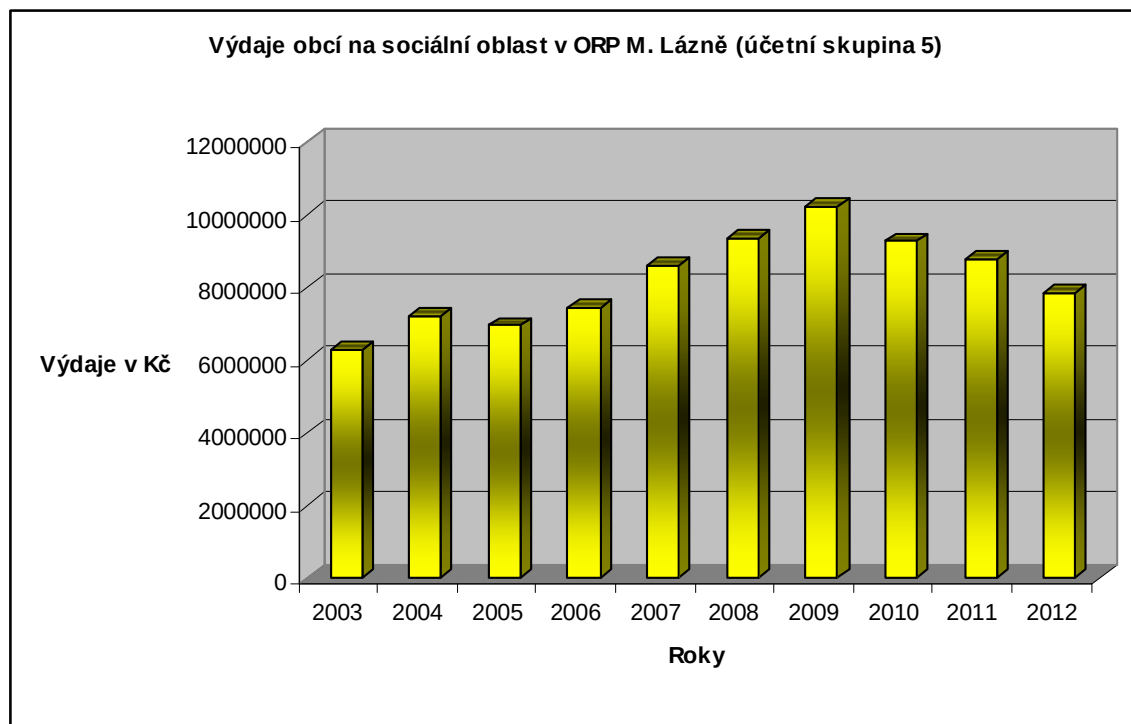
Paragraf	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
4311	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4312	6 200 000,-	7 172 840,-	6 849 700,-	7 310 270,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4319	62 100,-	45 000,-	90 000,-	105 850,-	0,-	1 700,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4322	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	10 000,-
4324	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4329	0,-	0,-	1 920,-	4 110,-	174 920,-	174 820,-	326 700,-	177 630,-	105 530,-	119 170,-
4332	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4333	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4334	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4339	3 600,-	0,-	3 170,-	3 480,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4341	0,-	5 500,-	10 400,-	5 000,-	0,-	0,-	10 000,-	0,-	0,-	8 000,-
4342	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4343	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4344	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4345	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4349	370,-	0,-	140,-	0,-	0,-	0,-	300 000,-	300 000,-	300 000,-	300 000,-
4350	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4351	0,-	0,-	0,-	0,-	1 776 570,-	2 122 490,-	2 073 110,-	1 875 930,-	2 846 800,-	3 012 430,-
4352	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4353	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4354	0,-	0,-	0,-	0,-	6 500 000,-	6 859 850,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4355	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4356	0,-	0,-	0,-	0,-	100 000,-	100 000,-	170 000,-	150 000,-	150 000,-	150 000,-
4357	0,-	0,-	0,-	0,-	300,-	64 510,-	7 321 580,-	6 730 010,-	5 300 000,-	4 200 130,-
4358	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4359	0,-	0,-	0,-	0,-	29 850,-	29 580,-	31 070,-	30 880,-	47 900,-	25 620,-
4371	0,-	0,-	0,-	0,-	20 000,-	0,-	0,-	10 000,-	10 000,-	10 000,-

4372	0,-	0,-	0,-	0,-	2 520,-	0,-	0,-	2 150,-	0,-	3 370,-
4373	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4374	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4375	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4376	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4377	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4378	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4379	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Celkem	6 266 070,-	7 223 340,-	6 955 330,-	7 428 710,-	8 604 160,-	9 352 950,-	10 232 460,-	9 276 600,-	8 760 230,-	7 838 720,-

Zdroj: Databáze MF ČR (2014)

Tabulka 106 a graf 4 uvádí neinvestiční (provozní) a tabulka 107 s grafem 5 investiční výdaje obcí a měst na sociální oblast v území ORP Mariánské Lázně. Provozní výdaje se pohybují ve sledovaném období v rozmezí přibližně 7 - 10 mil. Kč/ročně. Od doby tzv. ekonomické krize (2010) však dochází k poklesu neinvestičních výdajů. Investiční výdaje jsou nepravidelné. Jednotlivé výdaje jsou sledovány v tabulkách dle dílčích účetních paragrafů.

Graf 4: Výdaje obcí na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 5)

Zdroj: Databáze MF ČR (2014)

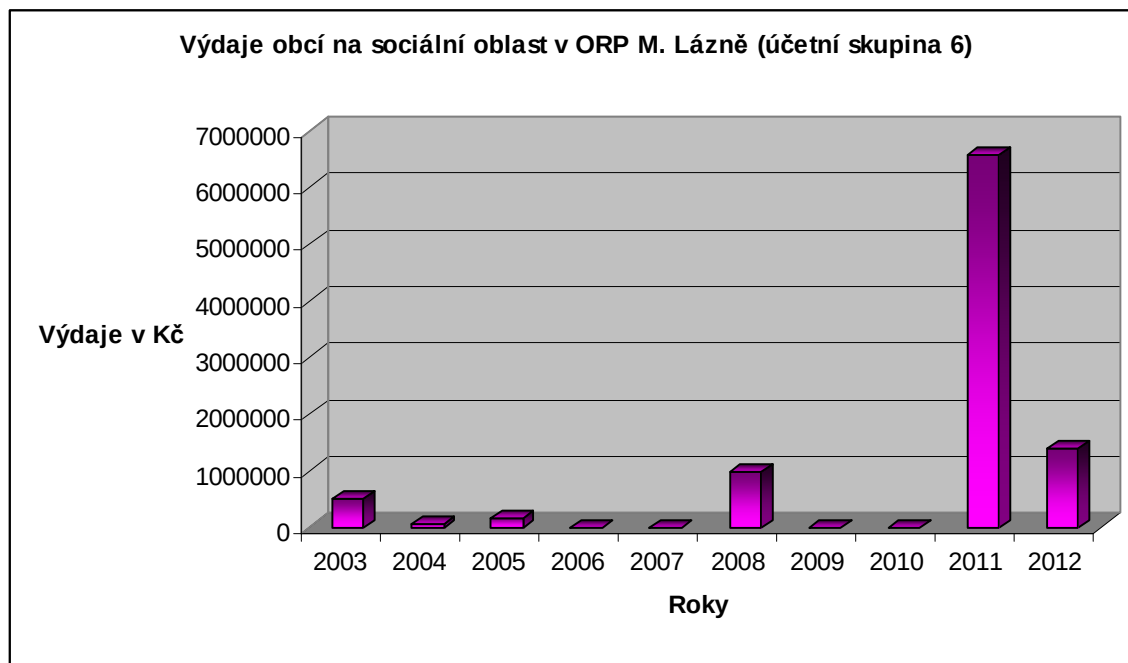
Tabulka 107: Výdaje obcí (Kč) na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 6)

Paragraf	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
4311	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4312	497 300,-	62 700,-	150 000,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4319	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4322	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4324	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-

4329	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4332	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4333	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4334	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4339	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4341	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4342	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4343	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4344	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4345	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4349	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4350	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4351	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	242 800,-	0,-
4352	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4353	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4354	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	970 000,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4355	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4356	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4357	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	6 322 790,-	1 388 660,-
4358	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4359	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4371	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4372	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4373	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4374	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4375	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4376	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4377	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4378	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
4379	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-	0,-
Celkem	497 300,-	62 700,-	150 000,-	0,-	0,-	970 000,-	0,-	0,-	6 565 590,-	1 388 660,-

Zdroj: Databáze MF ČR (2014)

Graf 5: Výdaje obcí na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 6)

Zdroj: Databáze MF ČR (2014)

Následující tabulka prezentuje kapacity dle druhů zařízení resp. typu poskytovaných služeb.

Tabulka 108: Kapacita zařízení sociálních služeb

	Pobytová					Ambulantní					Terénní				
	Kli- enti	Kon- takty	Inter- vence	Lůž- ka	Ho- vory	Kli- enti	Kon- takty	Inter- ven- ce	Lůž- ka	Ho- vory	Kli- enti	Kon- takty	Inter- vence	Lůž- ka	Ho- vory
Druh zařízení sociálních služeb															
Centra denních služeb	0	0	0	0	0	130	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	0	0	0	0	0	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Domovy pro osoby se zdra- votním postižením	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Domovy pro seniory	255	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156	0	0	0	0
Domovy se zvláštním reži- mem	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Azylové domy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	150	4000	0	0	0	20	200	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	0	0	0	0	0	400	0	800	0	0	0	0	0	0	0

Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	0	30	0	336	750	0	0	0	240	1750	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Data tabulky výše se skládají v řádku „Ostatní“ z následujících informací, dle kategorií:

Pobytová:

30 lůžek (sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče)

Ambulantní:

161 klientů (pečovatelská služba)

37 klientů (odlehčovací služby)

78 klientů (sociálně akviziční služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením)

60 klientů (sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi)

750 kontaktů (sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi)

Terénní:

140 klientů (sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi)

100 klientů (pečovatelská služba)

1750 kontaktů (sociálně akviziční služby pro rodiny s dětmi)

Z expertních rozhovorů vyplývá, že kapacity zařízení v území ORP Mariánské Lázně jsou dostačující. V některých zařízeních (např. domy pro seniory) jsou i volné kapacity. Důležitý je i trend, který bude i podporován v rámci dotačního období EU 2014-2020 minimalizace jakékoli ústavní péče ve prospěch rodinné a zapojení všech cílových skupin do běžného (pracovního, komunitního) života. Lze tedy očekávat větší poptávku po terénních službách, které jsou i ze stran představitelů měst a obcí vítány, protože umožní kvalitní životní podmínky obyvatelům venkova. Je však třeba podporovat zachování a rozvoj stávajících ústavních zařízení, jež poskytují kvalitní specializované služby, využívají vybudované objekty a představují významné zaměstnavatele.

Od poskytovatelů služeb se nepodařilo zjistit reprezentativní informace o příjmech a výdajích týkajících se terénních a ambulantních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Příkladem těchto služeb jsou: pečovatelská služba, osobní asistence, tísňová péče, průvodcovské a překladatelské služby, podpora samostatného bydlení, odlehčovací služby, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, tlumočnické služby.

Pouze Svaz tělesně postižených v Mariánských Lázních poskytl data za rok 2012, kdy příjmy z úhrad uživatelů odlehčovacích služeb byly ve výši 17 000,- Kč, tj. 10,15 % z výdajů těchto služeb ve výši 167 521,- Kč. Svaz měl i výdaje na sociálně aktivizačních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením ve výši 193 500,- Kč, avšak se jedná o službu SAS, kde uživatelé neplatí žádné částky (bezúhradová služba) a proto ji Svaz hradí v plné výši. Z dat plyne, že všichni žadatelé o poskytnutí terénní a ambulantní služby byli uspokojeni, evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012 je 0.

V rámci vlastního šetření byly zjišťovány i počty uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012, viz tabulka níže. Příloha – sociální služby 5 poukazuje na fakt, že převážnou většinou uživatelů sociálních služeb jsou ženy (dožívají se vyššího věku, svobodné matky apod.).

Tabulka 109: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Centra denních služeb			Denní stacionáře			Zařízení pro krizovou pomoc		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	29	78	0	5	5	0	0	0

Sociální poradny			Sociálně terapeutické dílny			Sociální rehabilitace		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	93	397	0	0		0	0	0

Pracoviště rané péče			Intervenční centra			Služby následné péče		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Týdenní stacionáře			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	0	0	0	0	70	0	50	138

Domovy se zvláštním režimem			Chráněné bydlení			Azylové domy		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	21	64	0	0	0	0	0	0

Domy na půl cesty			Terapeutické komunity			Ostatní		
Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí		Děti a mládež do 18 let	Dospělí	
	Muži	Ženy		Muži	Ženy		Muži	Ženy
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Díličí data pro tabulku výše tvoří následující získané informace: Dům s pečovatelskou službou v Teplé (domovy se zvláštním režimem: muži 21, ženy 64), Domov pro seniory v L. Kynžvart (domovy pro seniory: muži 20, ženy 75), Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvková organizace (domovy pro seniory: muži 30, ženy 63), Kotec, o. p. s. (nizkoprahová zařízení

pro děti a mládež: 77 dětí a mládež), Domov pro osoby se zdravotním postižením "PRAMEN" v Mníchově, p. o. (domov pro osoby se zdravotním postižením: ženy 70), Svaz tělesně postižených v M. Lázních (Centra denních služeb: děti a mládež: muži 29, ženy 78, Denní stacionáře: muži 5, ženy 5, Sociální poradny: muži 93, ženy 397).

Byl realizován expertní rozhovor s představiteli Domova pro seniory a domu s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvkovou organizací, z kterého plyne, že zajišťují i terénní pečovatelskou službu. Hlavní cílová skupina jsou senioři, avšak pomáhají i hendikepovaným dospělým (27+). Domov upřednostňuje obyvatelé z Mariánských Lázní, avšak se nestalo, že by někoho odmítli z kapacitních důvodů. V současné době je přibližně 30 klientů z okolních měst a obcí (např. má v Mariánských Lázních klient část rodiny apod.). Pečovatelská služba stojí přibližně 150 – 200 Kč/klienta/hodinu. Realizují rovněž rozvoz obědů (66 Kč/oběd) přibližně do 4 kilometrů od kuchyně. Jedná se prakticky o náklady za výrobu a rozvoz. V současné době je kapacita 90 lůžek v domově pro seniory, 3 lůžka odlehčovací služby kde je 24hodinová péče max. na 3 měsíce. Terénní služba je realizována pro 156 klientů (vč. terénní služby v Kynžvartu). 1 zaměstnanec zvládne obsloužit přibližně 20 klientů v čase 8 – 16:00 hod. Odpoledne zajišťují dle potřeby. Dům s pečovatelskou službou obsahuje byty zvláštního určení, maloplošné (41 bytů). Domácí zdravotní péči nemohou zatím poskytovat, neboť s nimi zdravotní pojišťovny neuzavřely zatím smlouvu. Existuje stop stav, kdy zdravotní pojišťovny nechtějí spolupracovat s dalšími subjekty. Pravděpodobnou možností je, že dosavadní subjekt odstoupí a nový jej nahradí. Z hlediska Karlovarského kraje je stanovisko takové, že kapacita pobytových služeb je dostatečná, s výjimkou pobytových služeb pro mentálně postižené a různá duševní onemocnění. Spolupráce s nestátními neziskovými organizacemi v území (např. Kotec, o. p. s., Centrum denních služeb...) je dobrá. Nejsou v pozici konkurence, naopak se doplňují. Chybí prostředky na investice. V dnešní době si ca. 80 % nákladů platí klient sám, avšak často klientům nestačí důchod. Zřizovatel přispívá na provoz ročně v jednotkách milionů Kč. Sponzorské dary pomáhají, avšak jsou nepravidelné a mohou pomoci konkrétní aktivitě/investici. Klíčové je zmapovat potřeby v jednotlivých obcích a informovat o sociálních službách, jež jsou v regionu k dispozici. Je nutná vzájemná komunikace.

Tabulka 110: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %) (Kč)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby (Kč)	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby (Kč)	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby (Kč)
Centra denních služeb	351 300,-	13,-	0,-	0,-
Denní stacionáře	353 000,-	135,-	0,-	0,-
Týdenní stacionáře	0,-	0,-	0,-	0,-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	20 757 687,-	0,-	0,-	812,-
Domovy pro seniory	18 340 000,-	0,-	0,-	558,-
Domovy se zvláštním režimem	0,-	0,-	0,-	0,-
Chráněné bydlení	0,-	0,-	0,-	0,-
Azylové domy	0,-	0,-	0,-	0,-
Domy na půl cesty	0,-	0,-	0,-	0,-
Zařízení pro krizovou pomoc	0,-	0,-	0,-	0,-

Nízkoprahová denní centra	0,-	0,-	0,-	0,-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	851 400,-	47,-	0,-	0,-
Noclehárny	0,-	0,-	0,-	0,-
Terapeutické komunity	0,-	0,-	0,-	0,-
Sociální poradny	156 000,-	1,-	0,-	0,-
Sociálně terapeutické dílny	0,-	0,-	0,-	0,-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0,-	0,-	0,-	0,-
Pracoviště rané péče	0,-	0,-	0,-	0,-
Intervenční centra	0,-	0,-	0,-	0,-
Služby následné péče	0,-	0,-	0,-	0,-
Ostatní	361 021,-	36,-	0,-	0,-

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Data ve výše uvedené tabulce tvoří dílčí informace: Domovy pro seniory (Dům pro seniory v Lázních Kynžvart = celkové náklady 18 340 000,- Kč, průměr na den 558,-), Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (Kotec, o. s. = celkové náklady 851 400,- Kč, tj. 11 057,- Kč náklad na uživatele/rok, tj. 47,05 tvoří náklad na uživatele/den, tj. celkem 235 dní poskytování služby), Domovy pro osoby se zdravotním postižením (Domov pro osoby se zdravotním postižením "PRAMEN" v Mnichově, p. o. = celkové náklady 20 757 687,- Kč, průměrné 812/uživatele/den/pobyťovou službu.), Centra denních služeb (Svaz tělesně postižený M. Lázně = celkové náklady 351 300,- Kč, průměrné 12,5 Kč/den/uživatele/ambulantní), Denní stacionáře (Svaz tělesně postižených M. Lázně - celkové náklady 353 000,- Kč, průměrné 134,73 Kč/den/uživatele/ambulantní). Řádek „Ostatní“ tvoří: Svaz tělesně postižených M. Lázně = Odlehčovací služby (celkové náklady 167 521,- Kč, průměrné 63,94 Kč/uživatele/den/ambulantní služby) a SAS pro OZP a seniory (celkové náklady 193 500,- Kč, průměrné 7,29 Kč/uživatele/den/ambulantní služby). Z expertního rozhovoru (Domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou Mariánské Lázně, příspěvková organizace) vyplývá, že pečovatelská služba stojí přibližně 150 – 200 Kč/klienta/hodinu. Avšak poskytované služby jsou tak rozličné a časově různě náročné, že nebyly blíže kvantifikovány a uvedeny do tabulky výše.

V rámci analýzy byla sledována rovněž dobrovolnická činnost na území ORP Mariánské Lázně (tabulka 111). Dobrovolnická činnost je velice široká a může být multiplikátorem regionálního rozvoje nejen v oblasti sociálních služeb. Oddělení preventivních programů, dobrovolnické služby a lidských práv odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra plní úkoly spojené s prováděním zákona č. 86/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo vnitra uděluje akreditace vysílajícím organizacím v oblasti dobrovolnické služby. Akreditace se udělují na základě zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), a mají tříletou platnost. Takto akreditované organizace mohou žádat o státní dotaci na činnosti vymezené zákonem o dobrovolnické službě.

Výhody akreditovaných organizací

- Akreditované organizace mohou žádat Ministerstvo vnitra o státní dotaci na pojištění dobrovolníků a na část nákladů spojených s evidencí dobrovolníků, přípravou a výkonem dobrovolnické služby.

- Organizace, ve kterých vykonávají činnost dobrovolníci vyslaní akreditovanou vysílající organizací podle zákona o dobrovolnické službě, mohou uplatnit hodnotu činnosti těchto dobrovolníků v rámci vlastního podílu (dofinancování) na nákladech projektu, na které žádají o státní dotace u vybraných ústředních orgánů.
- Akreditované organizace mohou snáze vytvořit podmínky pro dobrovolnickou činnost nezaměstnaných evidovaných u úřadu práce.
- Akreditované organizace mohou snáze získávat dobrovolníky, kteří dávají přednost vyššímu stupni právní ochrany a předem stanoveným pravidlům. Akreditace je určitou známkou kvality.

Výhody pro dobrovolníky v akreditované organizaci

- Dobrovolník v akreditované organizaci má smluvně zaručené postavení, je pojištěn proti škodám na zdraví a na majetku.
- Dobrovolníkovi v případě, že jeho činnost přesáhne více jak 20 hodin v kalendářním týdnu může být státem hrazeno pojistné veřejného zdravotního pojištění po dobu výkonu služby, dále mu může organizace hradit důchodové pojištění stanovené z minimálního vyměřovacího základu.
- Dobrovolník má nárok na poskytnutí kvalitní přípravy k výkonu dobrovolnické činnosti.
- Dobrovolník má nárok na poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pomůcek.
- Vysílající organizace může dobrovolníkovi hradit cestovní výdaje, ubytování, stravu.

Tabulka 111: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP	1	0	1	1	0	1
z toho občanská sdružení	1	0	1			
z toho církevní právnické osoby	0	0	0			
z toho obecně prospěšné společnosti	0	0	0			
z toho krátkodobá	0	0	0			
z toho dlouhodobá	1	0	1			
z toho krátkodobá i dlouhodobá	0	0	0			

Zdroj: databáze dobrovolnické služby Ministerstva vnitra ČR (2014)

Organizace realizující dobrovolnickou službu na území celé České republiky, tj. vč. sledovaného území, dle oblastí/témat:

2010

- Pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách (Diakonie Českobratrské církve evangelické, Diecézní charita Plzeň, ADRA, o. s., Duha, o. s., Diecézní charita Brno)
- Pomoc osobám zdravotně postiženým (Vlastní cestou, o. s., Máme otevřeno, o. s., Národní institut pro děti a rodinu, Maltézská pomoc, o. p. s., Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., Zajíček na koni, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s., Fosa, o. p. s., Sjednocená or-

ganizace nevidomých a slabozrakých ČR, o. s., Výcvikové canisterapeutické sdružení HAFÍK, o.s.)

- Pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase (Hestia, o. s., Křesťanská akademie mladých, o. s., HoSt Home Start Česká republika, o. s., Národní institut pro děti a rodinu, Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., YMCA – Živá rodina, o. s., Asociace křesťanských sdružení mládeže, o. s., Zajíček na koni, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s., Výcvikové canisterapeutické sdružení HAFÍK, o.s.)
- Pomoc osobám sociálně slabým (Národní institut pro děti a rodinu, Maltézská pomoc, o. p. s., Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., Zajíček na koni, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s.)
- Pomoc osobám trpícím domácím násilím (Národní institut pro děti a rodinu, Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o.s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s.)
- Pomoc příslušníkům národnostních menšin (Maltézská pomoc, o. p. s., Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s.)
- Pomoc seniorům (Maltézská pomoc, o. p. s., Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s., Výcvikové canisterapeutické sdružení HAFÍK, o.s.)
- Pomoc při pořádání kulturních akcí pro osoby zdravotně postižené (Maltézská pomoc, o. p. s.)
- Pomoc nezaměstnaným (Duha, o. s.)
- Pomoc imigrantům (Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s.)
- Pomoc osobám po výkonu trestu odnětí svobody (Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s.)
- Pomoc osobám drogově závislým (Duha, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s., Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s.)
- Pomoc při ochraně a zlepšování životního prostředí a péči o zachování kulturního dědictví (Duha, o. s.)

V roce 2010 realizovala projekt: Okresní organizace Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice (pomoc osobám zdravotně postiženým) – Mnichov. Projekt byl zaměřen na osoby zdravotně postižené (cílová skupina).

2011

- Pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách (INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc osobám zdravotně postiženým (Život 90, o. s., o. s. Vhled, POHODA - Společnost pro normální život s postižením, o. s., Občanské sdružení LOGO, Česká společnost AIDS pomoc, o. s., Lékořice, o. s., Šance pro Tebe, o. s. CEDR – komunitní centrum, o. s., Diecézní katolická charita Hradec Králové, Salesiánská asociace Dona Boska, o. s., Sdružení na pomoc dětem s handicapem, o. s., Asistence, o. s., Občanské sdružení Anabell, INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase (o. s. Vhled, Adorea - dobrovolnické centrum Vsetín, o. s., Občanské sdružení LOGO, Organizace pro pomoc uprchlíkům, o. s., Šance pro Tebe, o. s., Diecézní katolická charita Hradec Králové, Salesiánská asociace Dona Boska, o.s., Sdružení na pomoc dětem s handicapem, o. s., Občanské sdružení Okna, o. s., STŘED, o. s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s., YMCA Familia, o. s.)

- Pomoc osobám sociálně slabým (o. s. Vhled, Občanské sdružení LOGO, Česká společnost AIDS pomoc, o. s., Salesiánská asociace Dona Boska, o. s., Sdružení na pomoc dětem s handicapem, o. s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc osobám trpícím domácím násilím (INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc příslušníkům národnostních menšin (Sdružení pro integraci a migraci, o. s., o. s. Vhled, Organizace pro pomoc uprchlíkům, o. s., Salesiánská asociace Dona Boska, o. s., Sdružení na pomoc dětem s handicapem, o. s. INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc seniorům (Život 90, o. s., Občanské sdružení LOGO, Diecézní katolická charita Hradec Králové, INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc při pořádání kulturních akcí pro osoby zdravotně postižené (INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc nezaměstnaným (Občanské sdružení LOGO, INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s., Diecézní charita Brno)
- Pomoc imigrantům (Sdružení pro integraci a migraci, o. s., Organizace pro pomoc uprchlíkům, o.s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc osobám po výkonu trestu odnětí svobody (INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc osobám drogově závislým (Česká společnost AIDS pomoc, o.s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc při ochraně a zlepšování životního prostředí a péči o zachování kulturního dědictví (Šance pro Tebe, o. s., Hnutí Brontosaurus, o. s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí (Česká společnost AIDS pomoc, o.s., Šance pro Tebe, o. s., Salesiánská asociace Dona Boska, o.s., INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)
- Pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací (INEX – Sdružení dobrovolných aktivit, o. s.)

2012

- Pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách (ADRA, o. s., Diakonie ČCE - Středisko humanitární a rozvojové pomoci)
- Pomoc osobám zdravotně postiženým (Mirabilis, o. s., TyfloCentrum Pardubice, o. p. s., Ratolest Brno, o. s., Máme otevřeno? o. s., Sjedená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, DANETA, svépomocné sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí, o. s., Maltéžská pomoc, o. p. s., Farní charita Cheb, INSTAND, o.s., institut pro podporu vzdělávání a rozvoj kvality ve veřejných službách)
- Pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase (Mirabilis, o. s., Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s., JAHODA, o. p. s., Akropolis, o. s., Asociace křesťanských sdružení mládeže, občanské sdružení, Mateřské centrum Karlovy Vary, o. s., SOZE, o. s., Host Home Start Česká republika, o. s., YMCA - Živá rodina, o. s.)
- Pomoc osobám sociálně slabým (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s., Maltéžská pomoc, o. p. s., Farní charita Cheb)
- Pomoc osobám trpícím domácím násilím (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s.)
- Pomoc příslušníkům národnostních menšin (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s., SOZE, o. s.)

- Pomoc seniorům (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s., Maltézská pomoc, o. p. s., Farní charita Cheb)
- Pomoc při pořádání kulturních akcí pro osoby zdravotně postižené (Maltézská pomoc, o. p. s.)
- Pomoc nezaměstnaným (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s.)
- Pomoc imigrantům (Diecézní charita Litoměřice, Centrum pro integraci cizinců, o. s., SOZE, o. s.)
- Pomoc osobám po výkonu trestu odnětí svobody (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s.)
- Pomoc osobám drogově závislým (Ratolest Brno, o. s.)
- Pomoc při ochraně a zlepšování životního prostředí a péči o zachování kulturního dědictví (EKODOMOV, o. s., Hnutí Brontosaurus, o. s.)
- Pomoc při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí (Diecézní charita Litoměřice, Ratolest Brno, o. s., Farní charita Cheb)
- Pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací (Člověk v tísni, o. p. s.)

V roce 2012 realizovala projekt: Okresní organizace Společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice (pomoc osobám zdravotně postiženým) – Mnichov. Projekt byl zaměřen na osoby zdravotně postižené (cílová skupina).

V území existuje neformální dobrovolnictví např. při likvidaci černých skládek, péči o krajinu a životní prostředí (např. Ovesné Kladruby, Mnichov, aj.). Byly realizovány i oficiální dobrovolnické programy, např. v roce 2013 se 13 mladých lidí rozhodlo dva týdny svých prázdnin věnovat dobrovolné práci v Česku, pomáhalo s nejrůznějšími činnostmi směřujícími k ochraně přírodních i kulturních krás lokalit Slavkovského lesa, například čištěním rybníků, sázením stromků, prací v Bečovské botanické zahradě, úpravou minerálních pramenů nebo úklidem kulturních památek. Dobrovolníci se zapojili do práce hned v několika vesnicích či malých městech, například v Bečově nad Teplou, Teplé, Mnichově, Ovesných Kladrubech nebo Krásném údolí⁶.

Aktivita dobrovolnických služeb jsou chválné a lze je jen podporovat. Velkou příležitostí jsou církve, které mají v území řadu nemovitostí (fary, kostely, kláštery, pozemky...), a které by měly navázat na svá původní poslání - pomoc potřebným v rámci své soběstačnosti. Důležitým faktorem je obecně výchova v rodině a komunitní život v jednotlivých obcích a městech bez ohledu na jakékoli dotace, sociální programy či služby. Rodina a pospolitost by měly být, tak jako celá staletí, prvořadou záležitostí a různé "sociální projekty" jakousi nadstavbou. Sousedská pomoc, setkávání lidí, poradenství, pomoc v nouzi a řadu dalších záležitostí šlo celá staletí realizovat bez jakýchkoli "projektů". Je třeba vzít rozum do hrsti a oprostit se od administrativní pasti všemožných příruček, metodik, nařízení, dotací, když lze zvolit přirozené nenásilné cesty k úspěchu a spolupráci.

⁶ Blíže viz webové portály (2014):

<http://www.enviweb.cz/clanek/dovol/96610/zahranicni-dobrovolnici-prijedou-pomahat-s-ochranou-prirody>
<http://www.inexsda.cz/cs>

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza cílových skupin (tabulka níže) slouží k definování jednotlivých skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 112: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Stát (MPSV ČR)	Efektivita sociálního systému	Nedostatek financí, politické a legislativní změny	Pracovní skupiny	Pracovní setkání v rámci kraje
Občané (současní a potenciální uživatelé)	Kvalita a profesionalita služeb	Nedostatek financí pro spoluúčast, nízká kvalita poskytovaných služeb	Setkání poskytovatelů sociálních služeb a finančních institucí	Podpora vlastní zodpovědnosti (spoření na stáří), spolupráce se zdravotními pojišťovnami
Poskytovatelé služeb	Dostatek finančních prostředků, zájem uživatelů	Závislost na dotacích, měnící se legislativa	Pravidelná společná setkání	Alternativní zdroje příjmů
Obce a města	Zajištění kvality života v obcích i ve městech	Politika	Setkání představitelů obcí	Podpora terénních služeb v území
Média	Aktuality	Přenos nepravdivých informací	Pravidelné tiskové zprávy	Tiskové konference

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Cílové skupiny představují v prvé řadě současní a potenciální uživatelé sociálních služeb, tedy obyvatelé sledovaného území. Očekávání této skupiny je spojené zejména s dostupností a kvalitou poskytovaných sociálních služeb. Toto očekávání je shodné s očekáváním municipalit, které chtějí zajištění kvality života v obcích i ve městech. Kvalitní životní podmínky mohou zmírnit negativní vývoj demografického vývoje. Představitelé municipalit si uvědomují problémy spojené zejména se stárnutím populace a diskutují se otázky spojené s podporou terénních služeb, které by měly v budoucnu být standardem občanské vybavenosti i pro venkovské regiony. Poskytování takovýchto služeb v domácím prostředí např. u cílové skupiny seniorů bude výhodné nejen pro klienty samotné, ale i pro jejich rodiny, které se budou moci věnovat vlastní seberealizaci, čímž dojde k dalším pozitivním multiplikačním efektům v území. Významnou skupinu představují poskytovatelé sociálních služeb, jejichž očekávání je mít dostatek klientů a uspět v konkurenčním prostředí na trhu. Trh je však ovlivněn řadou faktorů, nejen kvalitou poskytovaných služeb, ale zejména finančními prostředky (úhrady samotných klientů, dotace zřizovatelů, atd.). Finance jsou zásadním tématem nejen pro provoz, ale zejména pro investice. Velice důležitou cílovou skupinu představuje stát, jehož zájem je funkční, efektivní sociální systém. Stát (MPSV ČR) má, realizací politik vládnoucích garnitur, zásadní vliv na vývoj a transformace sociálního systému. Média představují specifickou cílovou skupinu, protože mohou sehrát významnou roli v osvětě a informovanosti. Jak bylo zjištěno z expertních rozhovorů, informovanost je třeba. Široká veřejnost se touto problematikou prakticky vůbec nezabývá, nemusí-li

tyto věci osobně (např. v rodině) řešit. Stejně tak je nedostatečná komunikace mezi představiteli municipalit a poskytovateli sociálních služeb o potřebách a vývoji trhu (např. nabídce a poptávce).

Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady. V následující tabulce jsou uvedeny rizika vztahující se ke sledovanému území a dané problematice. Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupce „P“) i dopad (v tabulce „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika tvoří součin pravděpodobnosti a dopadu. Vlastníci jednotlivých rizik jsou subjekty odpovědné za řízení a monitorování daného rizika.

Tabulka 113: Analýza rizik

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční	Rostoucí náklady na poskytování sociální péče	5	4	20	Motivace lidí k vlastní zodpovědnosti (spoření, pomoc rodin, pospolitost)	Občané
Finanční	Nedostatek finančních prostředků obyvatel (spoluúčasť)	5	5	25	Motivace lidí k vlastní zodpovědnosti (spoření, pomoc rodin, pospolitost)	Občané
Organizační	Organizace spolupráce v tržním prostředí	2	4	8	Setkání poskytovatelů služeb	Poskytovatelé služeb
Právní	Změna legislativy	3	4	12	Komunikace se SMO ČR	Poskytovatelé služeb
Technické	Poskytování specifických terénních služeb dle měnící se legislativy, norem hygienických předpisů apod.	3	5	15	Setkání poskytovatelů služeb	Poskytovatelé služeb
Věcné	Zhoršující se technický stav budov	5	5	25	Získání dotací na rekonstrukce, nepodcenění údržby	Zřizovatelé Zařízení

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Analýzou rizik byla definována jako nejvýznamnější rizika finanční. Díky transformačnímu vývoji po roce 1989 dochází stále k větší polarizaci obyvatel v ekonomickém ohledu (příjmy domácností), což vede k celé řadě souvisejících negativních vlivů, jež se budou dále prohlubovat (separace, segregace, přístup ke vzdělání, zdravotnictví, kultuře atd.). Neustále se „rozevírají se nůžky“ mezi malou skupinou bohatých a stále větší skupinou chudých, kteří si nebudou moci dovolit hradit ani spoluúčasť k úhradě sociálních služeb za sebe či rodinné příslušníky. Bez ohledu na jakékoli statistiky, reálně obecně prosté obyvatelstvo (nejen v periferních venkovských regionech) chudne a neustále roste počet závislých na různých dávkách. Tento trend není udržitelný. Další finanční riziko představují rostoucí náklady na poskytování sociální péče. Sociální péče je spojena zejména s osobními náklady zaměstnanců (vč. finančně významných zákonných odvodů), různými (mnohdy zbytečně) nákladnými certifikovanými prostředky, zařízeními. Tyto výdaje neustále rostou vlivem inflace, zvyšováním stan-

dardů, předpisů apod. Nelze očekávat, že by došlo k opaku a vstupy se u poskytovatelů zlevňovaly a tím i poskytované služby. S financemi přímo souvisí i věcné riziko v podobě zhoršujícího se technického stavu budov. Řadu zařízení představují rozsáhlé areály, vybudované v dobách socialismu, jež v současné době jsou na hranici životnosti. Pro zřizovatele představují tyto objekty a areály často „noční můru“, protože potřebují zásadní finanční injekce pro komplexní rekonstrukce a modernizace. Zřizovatelé potřebují prostředky na významné a provozně zásadní investice (nové rozvody elektrického vedení, vodovodů, topení, odpadů, kotelny, kuchyně, výtahy, vybavení) a nikoli dotace na školení, certifikáty či novou fasádu, protože pod ní tika často z provozního hlediska časovaná bomba. Současné finanční možnosti stačí prakticky na provoz, běžnou údržbu a řešení havarijních stavů. S tímto souvisí i rizika technická a to nikoli u nemovitostí, ale i při poskytování terénních sociálních služeb s ohledem na různé nařízení, vyhlášky, normy, předpisy apod., což souvisí i se samotným právním rizikem, protože orientovat se a přizpůsobovat v měnícím se právním prostředí je pro řadu poskytovatelů služeb (zejména menších neziskových zařízení) velice těžké. Specifickým rizikem je riziko organizační. Existuje zde decentralizované prostředí poskytovatelů sociálních služeb, jež je však organizačně laické veřejnosti nepřehledné. V samotném území se, díky konkurenčnímu boji o klienty v rámci realizace např. různých dotačních projektů, mění poskytovatelé sociálních služeb a situace se tak stává i mnohdy nepřehledná. K těmto střetům dochází zejména mezi malými neziskovými organizacemi, jejichž působnost je ovlivněna ne/získáním dotací. U větších poskytovatelů je situace stabilnější a dochází i ke spolupráci (vzájemnému doplňování) v území. Závislost na dotacích a boj o ně představuje však riziko pro stabilitu a udržitelnost poskytovaných služeb.

4.1.4.SWOT analýza oblasti

SWOT analýza je nástroj, jehož prostřednictvím bude zmapována a zanalyzována současná situace. Jedná se o metodu kvalitativního zhodnocení všech aspektů řešené problematiky, jejíž podstata spočívá v třídění a ohodnocení jednotlivých faktorů do čtyř skupin. Analýzou vzájemného působení jednotlivých faktorů silných a slabých stránek vůči příležitostem a ohrožením je možné získat nové informace charakterizující a hodnotící úroveň jejich vzájemného střetu. Cílem SWOT analýzy je přehledně uspořádat a zhodnotit výchozí poznatkovou základnu pro formulaci cílů a potřeb cílových skupin. Pro zpracovatele je tato analýza významná z mnoha důvodů. Poskytuje logický rámec pro hodnocení stávající a budoucí situace, ze kterého je možné dovodit nejvhodnější strategické alternativy. Vede ke zlepšení celého systému, při periodickém provádění umožňuje přehodnocovat význam jednotlivých oblastí. Prostřednictvím výsledků SWOT analýzy je možné zvolit vhodnou strategii pro dosažení dlouhodobých cílů. Pro zpracování kvalitní SWOT analýzy je nutné eliminovat chyby. Je rovněž třeba se vyhnout formálnímu sestavení položek bez odborné znalosti toho, co je skutečně důležité. Seznamy položek je vhodné zredukovat dle priorit, které jsou přiřazeny jednotlivým položkám. Musí být zachycena prioritní rizika, vnější příležitosti nesmí být zaměňovány s vnitřními možnostmi.

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitosti a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy lze komplexně vyhodnotit sociální oblast na území ORP Mariánské Lázně.

Tabulka 114: SWOT analýza sociální oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
- Existující a fungující síť sociálních služeb - Nepříznivý demografický vývoj (stárnoucí populace zajistí klienty, a zároveň snížením počtu obyvatel se časem sníží poptávka po sociálních službách)	- Politika ČR (nekoncepčnost, legislativní změny) - Zvyšování počtu nepřizpůsobivých obyvatel - Polarizace společnosti (dle národnosti, dle bohatství, apod.) - Vzájemná nekomunikace (obce x poskytovatelé sociálních služeb, nedostatek informací)
Příležitosti	Hrozby
- Pravidelná analýza potřeb v jednotlivých obcích a informovanost o existujících sociálních službách (komunitní plánování sociálních služeb) - Integrace cílových skupin do běžného života - Spolupráce s Bavorskem (přenos dobré praxe) - Větší zapojení církví do sociálních záležitostí - Terénní služby poskytované v celém území (přínos pro obyvatele venkova) - Rozvoj dobrovolnické činnosti	- Závislost na dotacích - Zvyšování počtu nepřizpůsobivých obyvatel - Zhoršování technického stavu budov a areálů poskytujících sociální péči

Zdroj: vlastní šetření (2014)

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýzy prokázaly, že ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně se nachází pestré subjekty poskytující sociální služby (viz tabulky 98 – 100). Členit je lze obecně do dvou kategorií. První kategorii představují příspěvkové organizace (zřizovatelem je kraj či město). Jedná se zejména o pobytová zařízení (pečovatelské domy, apod.). Druhou kategorii představují různé menší subjekty v podobě nestátních neziskových organizací, které poskytují celou řadu pestrých služeb. Tyto menší subjekty díky své velikosti mohou být více operativní a flexibilně reagovat na aktuální potřeby v území.

Finanční analýza prokázala, že hlavní zdroje příjmů provozovatelů sociálních služeb poskytují úhrady uživatelů a dotace (tabulka 105). Zejména u pobytových zařízení jsou často kryty provozní výdaje, avšak chybí finanční prostředky na generální rekonstrukce. Co se kapacit zařízení týče, klienty zařízení jsou i občané, jež jsou původem mimo sledované území ORP Mariánské Lázně. Kapacity zařízení jsou dostačující. Z rozhovorů s představiteli obcí vyplývá, že je zajímavým tématem (příležitostí) rozvoj poskytování terénních služeb, čímž se může zvýšit kvalita života zejména na venkově. Tento typ poskytovaných sociálních služeb je velice důležitý i vzhledem k demografickému vývoji. Mimoústavní péče by měla být podporována i dotačními tituly EU pro období 2014 – 2020.

Byla identifikována celá řada dobrovolnických organizací s celoplošnou působností v České republice. Naprostá většina však nepůsobí ve sledovaném území, působí zde několik organizací spíše regionálního charakteru. Bylo by vhodné obecně podpořit rozvoj komunitní způsob života, spolkovou i neziskovou činnost na úrovni, která je např. v sousedním Bavorsku. Dobrovolnické služby přitom patří mezi návazné služby, jež zahrnují nabídku podpůrných činností, které nejsou sociálními službami dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ale sít sociálních služeb vhodně doplňují. Bez těchto aktivit by pomoc a podpora osobám v nepříznivé situaci byla neúplná. Dobrovolnické organizace se zaměřují často na osvětu a vzdělávání (např. pomoc rodinám při různých onemocnění jejich blízkých, viz např. Tyfloservis, o. p. s. při onemocnění či postižení zraku). Mezi návazné služby patří i nabídka volnočasových aktivit, jež může např. integrovat různě sociálně vyloučené do plnohodnotného života. Nabídka je v území pestrá a popsána ve strategických dokumentech municipalit (viz tabulka č. 3). Příkladem mohou být např. místní organizace svazů důchodců, turistů, sportovních či různých zájmových klubů. Pro děti a mládež v území působí i střediska volného času (viz kapitola 3.1.2). Z hlediska návazných služeb lze vyzdvihnout kvalitativní zlepšení v oblasti dopravy, kdy řada obcí buduje bezbariérové přechody a i veřejná doprava nabízí stále více bezbariérových dopravních prostředků.

Analýza cílových skupin (tabulka č. 112) identifikovala hlavní skupiny, jichž se sociální služby týkají. Skupiny tvoří zejména současní a budoucí klienti na jedné straně a poskytovatelé sociálních služeb se souvisejícími institucemi (stát, municipality) na straně druhé. Následující analýza rizik (tabulka č. 113) identifikovala hlavní okruhy, které jsou spojeny zejména s finančními riziky. Analytickou část završuje SWOT analýza (tabulka č. 114).

Vzhledem k tomu, že zdroje financování byly identifikovány jako významný faktor pro poskytování sociálních služeb, je v situační analýze věnována i pozornost aktuálním informacím o připravovaném operačním programu Zaměstnanost 2014 – 2020, jež bude mít prioritní osu 2 Sociální začleňování a boj s chudobou, z které by mělo být možné podporovat⁷

2.1 Aktivní začleňování, zejména za účelem zvyšování zaměstnatelnosti

Specifický cíl 1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce

Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce. Zásadní úlohu a vliv v procesu začleňování sociálně vyloučených osob či osob ohrožených sociálním vyloučením mají místní aktéři, především místní samosprávy. Podmínky pro začleňování a plnohodnotné zapojení do života společnosti v dlouhodobějším horizontu musí být vytvářeny v konkrétních lokalitách za přispění krajských i obecních institucí a neziskových organizací. Všechna opatření v tomto specifickém cíli budou tedy směřovat ke snížení míry osob ohrožených chudobou, ke zvýšení kompetencí osob ohrožených sociálním vyloučením a sociálně vyloučených tak, aby se mohli lépe uplatnit ve společnosti a na trhu práce a zároveň prostřednictvím efektivních programů sociálně právní ochrany dětí se bude zvyšovat kvalita života ohrožených dětí a jejich rodin a zvýší se tak uplatnitelnost této skupiny na trhu práce a ve společnosti.

⁷ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2014): www.strukturalni-fondy.cz (v době zpracování strategie byla použita pracovní, dosud neschválená, verze operačního programu)

Specifický cíl 2 Rozvoj sektoru sociální ekonomiky

Budou přijata opatření a realizovány aktivity, které přispějí k vytvoření propracovaného systému podpory vzniku a rozvoje podnikatelských programů včetně systému pro vzdělávání podnikatelských subjektů. Výsledkem by mělo být rozšíření resp. zvýšení počtu a rozvoj sociálních podniků a jejich podpůrných institucí a zvýšení jejich kvality (sociálního dopadu a udržitelnosti).

Příklady podporovaných aktivit vedoucích k dosažení specifických cílů:

- Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb obecného zájmu se zaměřením na zapojení těchto osob do ekonomického, sociálního, pracovního života společnosti;
- Propojování podpory v oblasti bydlení, zaměstnání, sociální práce a zdravotní péče
- Podpora plánování sociální bytové politiky obcí; vznik a rozvoj nástrojů sociálního/dostupného/podporovaného bydlení jako prevence prostorového vyloučení, vzniku sociálně vyloučených lokalit a bezdomovectví;
- Podpora služeb zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce;
- Vzdělávání a poradenství, aktivizační, asistenční a motivační programy pro osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené
- Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňujících rovněž kriminalitu a veřejný pořádek), včetně zkvalitňování mechanismu dobré praxe;
- Podpora mladým lidem ze sociálně znevýhodněného prostředí při vstupu do samostatného života a na trh práce po ukončení vzdělání
- Rozvoj domácí paliativní péče;
- Programy prevence sociálně patologických jevů a prevence kriminality;
- Aktivity podporující spolupráci mezi ÚP ČR, poskytovateli služeb (včetně NNO), místní samosprávou, zaměstnavateli a dalšími relevantními aktéry (včetně koordinace APZ, poskytovaných služeb, sociálního podnikání a dalších aktivit) zaměřené na přímou podporu osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených;
- Vzdělávání osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením na trhu práce s cílem podpory vzniku nových podnikatelských aktivit zaměřených na sociální podnikání;

Příjemci v této investiční prioritě budou zejména poskyvatelé služeb, kraje, obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí, OSS (MPSV, MZdr., MS, MV, MO a jimi řízené/zřízené organizace, Úřad vlády ČR), NNO, zaměstnavatelé, školy a školská zařízení, výzkumné a vzdělávací instituce atd. Na aktivity v této investiční prioritě navazují aktivity v prioritní ose 2 IROP „Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů“ zaměřené na sociální a zdravotní oblast.

- Investice do zdravotnické a sociální infrastruktury, které přispívají k vnitrostátnímu, regionálnímu a místnímu rozvoji, snižování nerovností, pokud jde o zdravotní stav, a přechod od institucionálních ke komunitním službám - rozvoj dostupné, kvalitní a udržitelné sítě služeb vedoucích k sociálnímu začlenění osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením;
- Podpora sociálních podniků – vznik nových a rozvoj existujících podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání.

2.2 Zlepšování přístupu k dostupným, udržitelným a vysoce kvalitním službám, včetně zdravotnictví a sociálních služeb obecného zájmu

Specifický cíl 1 Zvýšit kvalitu a udržitelnost systému sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších navazujících podporujících sociální začleňování

Lepší dostupnost, prostupnost a udržitelnost kvalitních sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti (včetně služeb pro neformální pečovatele) a dalších navazujících služeb obecného zájmu přispěje k sociálnímu začlenění a k prevenci sociálního vyloučení osob, sníží závislost na sociálních dávkách i riziko mezigeneračního přenosu chudoby. Služby by měly být dobře dostupné jejich uživatelům, což přispívá k nezávislému způsobu života a začlenění do společnosti a zabraňuje izolaci nebo segregaci jejich uživatelů bezprostředně v místech, kde je identifikována jejich potřebnost; zároveň by však neměly prohlubovat jejich izolaci v segregované lokalitě, a naopak je napomáhat zapojovat se do společnosti a do místní komunity. Mezi opatření, která přispějí k plnění daného specifického cíle, patří i zabezpečení průběžného hodnocení efektivity sociálních služeb a to ve smyslu zaměření výdajů (soustředění především na prevenci), kvalitu a cílenost podpory. Nutným předpokladem zvýšení kvality a udržitelnosti systému sociálních služeb bude vzdělávání pracovníků (zejména odborných) ve službách tak, aby jejich znalosti byly na odpovídající úrovni a odpovídaly potřebám systému sociální ochrany. Tyto služby budou poskytovány v odpovídající kvalitě (kontrolována z úrovně veřejné správy) a bude systematicky prováděno i hodnocení efektivity jednotlivých typů služeb. Na obecní a krajské úrovni by měly být nastaveny efektivní procesy plánování a financování služeb, které budou vyhodnocovat potřeby osob a způsob jejich řešení v dané ekonomické realitě. Zaměření jednotlivých aktivit přispěje i k pokroku v procesu transformace pobytových služeb, ke snížení počtu ústavních zařízení a ke zvýšení nabídky komunitních služeb, terénních a ambulantních služeb. Zároveň budou rozvíjeny i nové modely sociálních služeb obecného zájmu, včetně podpory systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních následných služeb a doprovodných služeb, poskytovaných souběžně v různých variantách a intenzitě podle potřeb a kompetencí osob v sociálním bydlení. Zejména v oblasti služeb pro rodiny a děti by měly být zavedeny funkční a provázané služby prevence a intervence, které napomohou včasnému komplexnímu řešení nepříznivé situace dítěte/rodiny – podpora kvalitních a dostupných služeb zpřehlední a zjednoduší systém pomoci cílovým uživatelům a dlouhodobě zefektivní řízení služeb péče o rodiny a děti. Opatření k transformaci a deinstitucionalizaci zařízení ústavní péče o děti přispějí k dodržování práv dítěte a jeho nejlepších zájmů posílením dostupných a kvalitních ambulantních služeb na úkor služeb pobytových (ke zvýšené kvalitě těchto služeb přispěje i rozšíření nabídky vzdělávání sociálních pracovníků).

Specifický cíl 2 Zvýšit kvalitu péče o duševní zdraví a příspěv k udržitelnosti systému zdravotnictví cílenou podporou zdraví

Specifický cíl je navržen v souladu s opatřeními v NPR v oblasti sociálního začleňování i udržitelného systému zdravotnictví a jednotlivé aktivity přispějí zejména k reformě psychiatrické péče v ČR, která představuje jednu z hlavních priorit oblasti zdravotnictví ČR. Budou realizována opatření k rozvoji komunitní a semimurální péče ke zvýšení primární role psychiatrické péče, transformaci psychiatrických léčeben a vzdělávání odborných pracovníků.

Příklad podporovaných aktivit vedoucích k dosažení specifických cílů

- Transformace a deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb, zdravotnických služeb a zařízení ústavní péče o děti a rozvoj nových služeb komunitního typu (např. realizace pilotních a navazujících projektů reformy psychiatrické péče – transformace stávajících forem

psychiatrické péče a rozvoj nových typů péče, včetně intermediární péče a mobilních týmů a dále transformace pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením apod.);

- Rozvoj nových modelů služeb obecného zájmu, (rozvoj sociálních služeb, rozvoj sociálně-zdravotních služeb, služeb na podporu zdraví a snížení nerovností ve zdraví, rozvoj služeb na podporu rodin a dětí apod.);
- Podpora systému sociálního bydlení a s ním spojených preventivních, následných a doprovodných služeb, poskytovaných souběžně v různých variantách a intenzitě podle potřeb a kompetencí osob v sociálním bydlení;
- Přenos dobré praxe a podpora pilotních projektů vedoucích k posílení udržitelnosti a vyšší efektivity jednotlivých systémů (zapojování i soukromého sektoru), včetně úhrady nákladů na pilotní testování projektů;
- Podpora koordinovaného využívání dobrovolníků v oblasti sociální integrace organizacemi s udělenou akreditací Ministerstva vnitra, vznik dobrovolnických center apod.,
- Podpora procesu střednědobého plánování služeb (zavádění, realizace a vyhodnocování procesu) s důrazem na využití principu partnerství včetně tvorby střednědobých plánů rozvoje služeb (přednostně u obcí s rozšířenou působností);
- Podpora preventivních sociálních a zdravotních programů (např. tvorba metodik podpory zdravého životního stylu);
- Na aktivity v této investiční prioritě navazují aktivity v prioritní ose 2 IROP „Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů“ zaměřené na podporu a rozvoj sociální a zdravotní infrastruktury v oblasti sociálního začleňování.
- Investice do zdravotnické a sociální infrastruktury, které přispívají k vnitrostátnímu, regionálnímu a místnímu rozvoji, snižování nerovností, pokud jde o zdravotní stav, a přechod od institucionálních ke komunitním službám - rozvoj dostupné, kvalitní a udržitelné sítě služeb vedoucích k sociálnímu začlenění osob sociálně vyloučených či ohrožených sociálním vyloučením

Příjemci v této investiční prioritě budou zejména poskytovatelé služeb, kraje, obce a jimi zřizované organizace, svazky obcí, OSS (MPSV, MZdr., MS a MV a jimi řízené/zřízené organizace, Úřad vlády ČR), NNO, zaměstnavatelé, školy a školská zařízení, výzkumné a vzdělávací instituce, profesní organizace, atd.

2.3 Strategie pro místní rozvoj s vedoucí úlohou komunit

Specifický cíl 1 Zvýšit účast lokálních aktérů na prevenci a řešení problémů v oblasti sociálního začleňování a zaměstnanosti

Komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Díky podpoře komunitně vedené Integrované strategie území MAS budou jednotlivé projekty vykazovat přidanou hodnotu spočívající především ve vzájemné provázanosti, synergii a předcházení duplicitám oproti izolovaně připraveným projektům v rámci běžných opatření. Aktivity v tomto specifickém cíli budou spočívat v realizaci projektů ze schválených Integrovaných strategií Místních akčních skupin (resp. projektů spadajících do OP Zaměstnanost). Veškeré aktivity podporované v rámci komunitně vedeného místního rozvoje

musí být v souladu s aktivitami, které lze podpořit z věcných prioritních os OP Zaměstnanost (tj. zejména oblast zaměstnanosti a oblast sociálního začleňování). Podporované aktivity přispějí ke snížení lokální nezaměstnanosti, lepšího využití ekonomického potenciálu venkova, zlepšení spolupráce všech místních aktérů při řešení problémů lokální zaměstnanosti a zlepšení situace osob vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením žijících na venkově. Příklad podporovaných aktivit vedoucích k dosažení specifických cílů

- Podpora vytváření nových pracovních míst na lokální úrovni;
- Podpora spolupráce aktérů na místní úrovni při řešení lokální nezaměstnanosti, zjišťování potřeb lokálních zaměstnavatelů;
- Podpora a vytváření podmínek pro vznik a rozvoj komunálních sociálních podniků;
- Vzdělávání venkovského obyvatelstva v oblastech relevantních pro zvýšení lokální zaměstnanosti a poradenství pro získání zaměstnání;
- Podpora sociálního začleňování osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených prostřednictvím aktivit zaměřených na prevenci sociálního vyloučení osob, služeb poskytovaných terénní a ambulantní formou, podpora komunitní sociální práce;
- Vznik a rozvoj specifických nástrojů k prevenci a řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách (zohledňující rovněž kriminalitu a veřejný pořádek) s využitím znalosti lokálního prostředí;

Příjemci budou subjekty realizující projekty v rámci schválených Integrovaných strategií území místních akčních skupin (MAS).

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb⁸

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Návrhová část byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP Mariánské Lázně s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb. Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

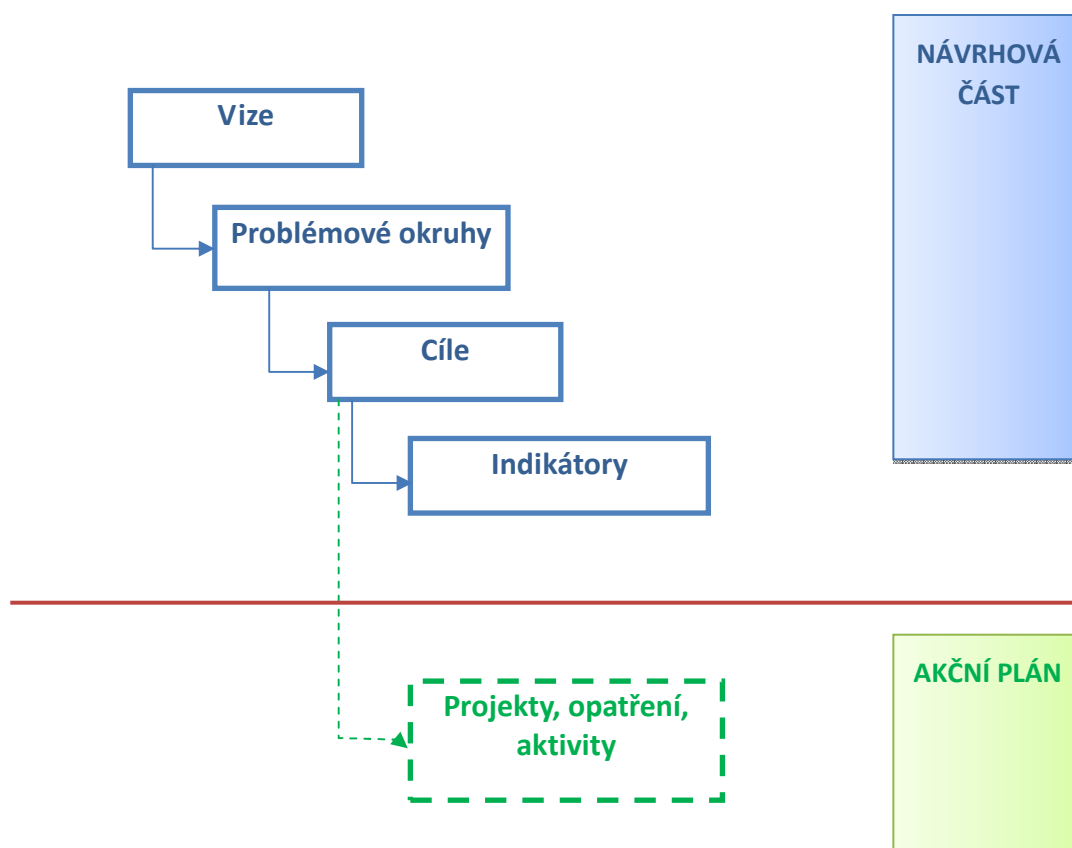
⁸ Informativní a vysvětlující texty dílčích podkapitol vychází z metodik SMO ČR (součást projektu meziobecní spolupráce č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců realizačního týmu projektu a představitelů municipalit z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů. Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů. V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze. Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálními investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno. Grafické znázornění struktury vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 5: Struktura návrhové části – sociální služby

Zdroj: Svaz měst a obcí ČR (2014)

Tabulka 115: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu sociální služby

Vize meziobecní spolupráce			
Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání			
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.			
Sociální Služby	Problémová oblast 1 Struktura obyvatel		Problémová oblast 2 Struktura sociálních služeb
	Cíl 1.1 Integrace specifických cílových skupin	Cíl 1.2 Podpora zaměstnanosti a podnikání	Cíl 2.1 Dostupné sociální služby
			Cíl 2.2 Podpora Dobrovolnictví a neformální péče

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Jednotná vize by měla poskytnout celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize chybí jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Musí respektovat přání a potřeby místních občanů. Vize by měla být dostatečně konkrétní a mělo by jejím prostřednictvím být území identifikovatelné. Vize musí být:

- pravdivá,
- ambiciózní,
- dosažitelná v dlouhodobém nebo střednědobém časovém horizontu (cca do roku 2020).

Vize je základní „střechou“ návrhové části. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize promítne do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Vize

Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání

Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.

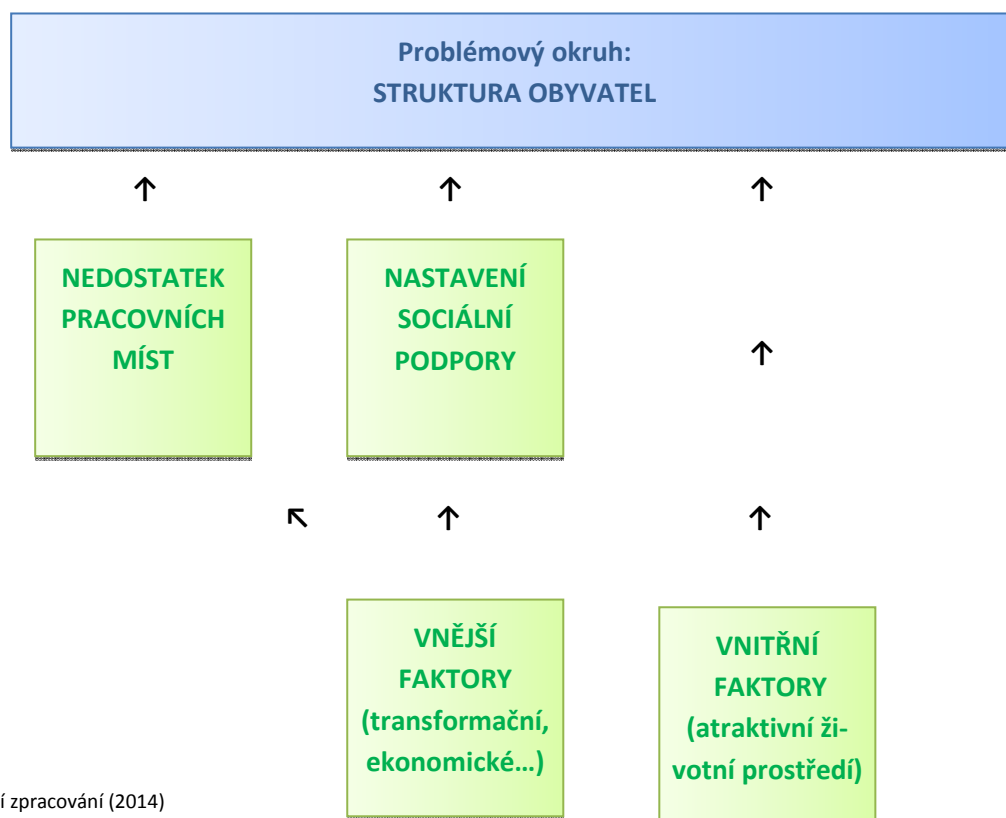
Všechny problémové okruhy byly diskutovány (ověřovány) formou brainstormingu fokusní skupinou tvořenou zástupci realizačního týmu a představiteli municipalit území ORP Mariánské Lázně. Tato metoda prostřednictvím fokusních skupin a brainstormingu se ověřila. Vzájemné sdílení zkušeností, tok myšlenek a názorů přispěl k identifikaci cílů. Byly definovány následující „stromy problémů“, které znázorňují vzájemnou provázanost a podmíněnost jednotlivých problémů (příčina – důsledek):

Problémový okruh – Struktura obyvatel

Struktura obyvatel představuje svým způsobem z dlouhodobého hlediska hrozbu (riziko) pro určité části území ORP Mariánské Lázně, na což poukázala i SWOT analýza (tab. 114). Jedná se zejména o tzv. vyloučené lokality s koncentrací tzv. nepřízpůsobivého obyvatelstva (zejména Tepelsko). Dalším specifickým problémem je samotný negativní demografický vývoj na venkově v oblastech tzv. vnější i vnitřní periferie, kdy dochází ke stárnutí populace, odlivu mladých lidí do metropolí v Česku i zahraničí. Zejména senioři potřebují různé formy sociální podpory a služeb (terénní služby). Příčiny tohoto problému započaly zejména po roce 1989 vlivem tzv. transformačních procesů, které vedly a vedou k umocňování polarizací různých sociálních skupin (např. bohatí x chudí, dle národnosti, apod.). Příčinou je nastavení systému sociální politiky v České republice, kdy se řadě skupin nevyplácí pracovat, nýbrž trvale udržitelně existovat z různých sociálních dávek a podpor, vč. fungujícího tzv. byznysu

s chudobou, apod. Tyto prostředky by v rámci financí MPSV ČR mohly být využity daleko efektivněji a účelněji např. ve prospěch zdravotně a tělesně postižených, jejichž integraci je třeba rovněž podporovat. Příčin nepříznivého demografického vývoje v českém pohraničí je celá řada a v posledních letech jsou spojeny s transformačními procesy po roce 1989. Hlavní příčinou je nedostatek pracovních příležitostí. Tradiční odvětví zkrachovala pod vlivem nedostatečné ochrany českého trhu, předčasným vstupem tvrdé konkurence, globalizovanou ekonomikou, normami a nařízeními EU, apod. Krach řady tradičních produktivních odvětví v celém pohraničí (zemědělství, textilní průmysl, lehké strojírenství, potravinářský průmysl, atd.) měl a má zásadní vliv na odliv lidí za prací do velkých měst. Tento odliv je umocněn odlivem mladých lidí, kteří se často po studiu ve velkých městech zpět do periferních regionů nevrací, protože zde nenajdou uplatnění. Přestože po roce 1989 došlo k celé řadě dalších změn, jež měly a mají vliv na nepříznivý demografický vývoj, např. změny sociálního chování (možnosti studovat na českých i zahraničních školách a budování kariéry jsou příčinou, že řada mladých lidí zakládá rodiny a vstupuje do pracovního procesu až v pozdějším věku), tak hlavní příčinu lze spatřovat ve zmíněném nedostatku pracovních příležitostí. Přestože periferní regiony (ORP Mariánské Lázně) nabízí čisté kvalitní životní prostředí (příroda, krajina), geografická poloha a dopravní dostupnost je v rámci střední Evropy výborná a spojení díky internetu prakticky s celým světem, nedaří se zabránit odlivu mladých vzdělaných lidí za vlastní seberealizací do metropolí Česka i zahraničí. Výše popsany negativní trend polarizace („rozevírání nůžek“) vede k pnutí mezi různými sociálními skupinami a prohlubuje vzájemnou separaci i segregaci sociálních skupin, v kterých vyrůstají další generace. Jedná se o problém, který z dlouhodobého hlediska může mít fatální důsledky nejen z hlediska sociálního, ale i demografického a ekonomického. Důsledky neřešení demografického problému bude mít za následek další úbytek počtu obyvatel v periferním regionu, který povede k dalším negativním multiplikačním efektům. Nebudou-li mladí lidé, nebudou-li rodiny s dětmi, nebude finančně udržitelné zachování počtu služeb a občanské vybavenosti (i služeb, vč. sociálních) v jednotlivých sídlech, což bude mít za následek další odliv obyvatel a tato negativní spirála se bude nadále prohlubovat.

Obrázek 6: Strom problému – Struktura obyvatel

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Problémový okruh – Struktura sociálních služeb

Výsledky analytické části promítnuté do SWOT analýzy (tab. 114) poukázaly na fakt, že ve sledovaném území ORP působí řada subjektů v oblasti sociálních služeb, avšak nejsou dostatečně provázány s územím. Municipality (představitelům měst a obcí) a zejména obyvatelům chybí informace o struktuře a nabídce sociálních služeb v území a poskytovatelům služeb zpětná vazba o poptávce a potřebách. Jak prokázala analytická část, je ohromné množství organizací, které se prezentují, že realizují dobrovolnickou službu na území celé republiky. Otázka je, zda by tyto subjekty mohly být aktivní i v území ORP Mariánské Lázně. Je zde tedy příležitost pro komunikaci a vzájemnou informovanost. Příčiny jsou zejména v nastavení systému dotačního financování řady zařízení poskytujících sociální služby. Vzniká konkurenční prostředí, kdy některé subjekty „bojují“ o klienty nejen uvnitř Karlovarského kraje, ale např. i na pomezí Karlovarského a Plzeňského kraje. Vzniká tak překryv, „vrstvení“ institucí v prostoru, protože různé instituce realizují různé dotační projekty pro specifické cílové skupiny. Důsledek výše uvedených příčin „konkurenčního boje“ o klienty, zejména u malých neziskových organizací, je ten, že se často mění jejich působnost (územní vymezení), dle získaných dotací na činnost. Tento stav představuje nestabilitu a nejistotu jak pro samotné poskytovatele sociálních služeb, tak pro jejich cílové skupiny (klienty). Důsledky nyní i v budoucnu mohou být takové, že některé subjekty budou realizovat jen projekty a aktivity v oblasti sociálních služeb, které budou podporovat dotační tituly, de facto z existenčních důvodů (projekty pro projekty). Administrativa dotačních projektů je zbytečně náročná a otázkou u některých aktivit je efektivita a smysl. Proto je třeba rozvíjet sociální služby i vzájemnou pomoc mezi obyvatelstvem komunitním způsobem, bez ohledu na existenci či neexistenci jakýchkoli dotací. Přirozeně, řadu velkých zařízení je třeba podporovat, avšak pro řadu aktivit lze využít dobrovolnictví a zdravého „selského“ rozumu.

Obrázek 7: Strom problému – Struktura sociálních služeb

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Popis cílů je stěžejní složkou návrhové části Souhrnného dokumentu. Na základě provedených analýz a identifikace problémových okruhů jsou stanoveny cíle, které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů. Každý cíl je jasně popsán, u každého je uveden garant.

Tabulka 116: Sociální služby – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)

Problémový okruh 1	Struktura obyvatel
Cíl 1.1	Integrace specifických cílových skupin
Popis cíle	Ve sledovaném území je řada specifických cílových skupin. Řada lidí z těchto skupin je tzv. sociálně vyloučená. Je třeba je „vtáhnout“ do komunitního života (integrovat do společnosti). Je však vhodné se zaměřovat i na smysluplnou integraci všech skupin obyvatel. Vzhledem k demografickému vývoji a stárnutí populace je vhodné se zaměřit na seniory, jež jsou často opomíjeni, na rozdíl od jiných cílových skupin z řad různých národnostních menšin, apod.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Kulturně-společenská integrace (obecná integrace) • Intenzivnější distribuce informací o tradičních i nových akcích komunitního charakteru, • Motivace k akcím propojujícím různé sociální skupiny obyvatel (integrace), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Senioři pojdte ven (specifická cílová skupina) • Vytipování kulturně-společenských akcí v území vhodných pro seniory, • Cílená propagace (publicita a marketingová opatření), • Specifické organizační záležitosti (bezbariérovost, doprava, zdravotník), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet realizovaných aktivit, • Počet podpořených osob.
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 117: Sociální služby – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)

Problémový okruh 1	Struktura obyvatel
Cíl 1.2	Podpora zaměstnanosti a podnikání
Popis cíle	Tento cíl se zaměřuje na podporu zaměstnanosti a podnikání (vlastní seberealizaci) osob z různých specifických cílových skupin (např. dlouhodobě nezaměstnaní, zdravotně postižení, tzv. sociálně vyloučení, apod.). Integrovat specifické cílové skupiny lze například prostřednictvím tzv. sociálního podnikání. Příkladem dobré praxe může být Diakonie Neuendettelsau, která poskytuje služby pro osoby s postižením. V obci Himmelkron žije ca. 3.500 obyvatel a diakonie zde má tradici již přes 120 let. Ve zdejších a okolních zařízeních žije ca. 460 lidí s duševními poruchami příp. dalšími kombinacemi postižení. Zařízení nabízí přibližně 360 pracovních míst v různých dílnách. Klienti vyrábí potřebná zařízení pro různé řetězce, mobiliář pro obce a města, montují různé součásti, zajišťují péči o zeleň, práce v zemědělství, služby v oblasti balení, třídění a rozesílání zásilek, servis pro různé subjekty z oblasti hospodářství, hotelnictví a gastronomie. Zařízení v rámci svých dílen vyvíjí a vyrábí různé produkty z oblasti truhlářství, košíkářství, dárkových předmětů.

	tů, textilního odvětví atd. Zařízení má tak zdroje příjmů a může poskytovat odbornou lékařskou a rehabilitační péči svým klientům i ambulantní v širokém okolí. Diakonie zajišťuje rovněž bohaté vzdělávací a kulturně-společenské (sportovní) programy. Diakonie má přirozeně i další zdroje financování, avšak je soběstačná, fungující a klienti jsou zapojeni do běžného života v rámci obce i regionu (http://www.behindertenhilfe-neuendettelsau.de/standorte/hauptstandorte/himmelkron/).
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Sociální podnikání (investice) • Získání investičních prostředků pro revitalizaci objektu/areálu (brownfield) za účelem vybudování sociálního podniku, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Sociální podnikání (nová pracovní místa) • Získání dotačních prostředků na vytvoření pracovních míst pro specifické cílové skupiny pracující v sociálním podniku, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Efektivní využívání nezaměstnaných se zájmem o práci z úřadu práce • Diskuse s úřadem práce o přidělování zaměstnanců (veřejně prospěšné práce), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.4 Projekt: Motivace k podnikání • Tvorba informačních opatření (web, tiskoviny) pro pestré cílové skupiny za účelem motivace k podnikání (např. v rámci tzv. sociálního podnikání). Součástí by měly být také informace o možnostech rekvalifikace, kurzech, legislativě související se zaměstnáváním specifických cílových skupin, apod., • Distribuce, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet realizovaných aktivit, • Počet nově vytvořených pracovních míst, • Počet nově vzniklých podnikatelských subjektů.
Správce cíle	Dagmar Strnadová

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 118: Sociální služby – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)

Problémový okruh 2	Struktura sociálních služeb
Cíl 2.1	Dostupné sociální služby
Popis cíle	V rámci rozhovorů s představiteli municipalit i zástupců poskytovatelů sociálních služeb bylo zjištěno, že chybí vzájemná informovanost o aktuálních poptávkách sociálních služeb v území (v jednotlivých obcích) a zároveň informovanost o existujících nabídkách poskytovatelů působících ve sledovaném regionu. Cílem je zlepšit vzájemnou informovanost o dostupnosti sociálních služeb (o nabídce i poptávce). Cílem je nejen vzájemná komunikace, výměna informací, setkávání a sdílení zkušeností a trendů (komunitní plánování sociálních služeb), ale i podpora sociálních služeb, jež budou flexibilně reagovat na potřeby obyvatel ve sledovaném území.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Platforma sociálních služeb • Realizace neformálních setkání poskytovatelů sociálních služeb, municipalit a dalších zástupců z regionu, • Komunitní plán sociálních služeb, • Administrativní podpora obcí,

	• Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Informační portál (web) • Aktualizace, integrace a distribuce informací, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Rozvoj terénních služeb v území • Analýza nabídky a poptávky v oblasti potřeb terénních služeb, • Administrativní podpora obcí, • Zavedení terénních služeb v území, • Propagace u široké veřejnosti i specifických cílových skupin (lékaři, senioři), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.4 Projekt: Integrované zařízení zdravotní a sociální péče • Analýza stavu poskytování zdravotní péče v území Mariánskolázeňska, • Vybudování integrovaného zařízení zdravotní a sociální péče, • Propagace u široké veřejnosti i specifických cílových skupin (lékaři, senioři), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet realizovaných aktivit, • Počet zapojených subjektů, • Počet nabízených sociálních služeb v území.
Správce cíle	Miloslav Pernica

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 119: Sociální služby – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)

Problémový okruh 2	Struktura sociálních služeb
Cíl 2.2	Podpora dobrovolnictví a neformální péče
Popis cíle	Cílem je rozvíjet pestrou dobrovolnickou činnost na oficiální akreditované, ale zejména na neoficiální neakreditované bázi. Řadu aktivit lze realizovat na „sousedské“ bázi, v rámci pospolitosti obyvatel sídla, komunitní sounáležitosti. Tento přístup fungoval co lidstvo samo. Je třeba tyto základní principy udržovat, rozvíjet a neorientovat se pouze na byrokraticky náročné záležitosti (např. související s dotacemi). Dobrým příkladem je i podpora dobrovolnictví u žáků škol, např. u Střední zdravotnické školy a vyšší odborné školy Cheb.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Komunikace s akreditovanými organizacemi na národní úrovni • Na základě diskuse platformy sociálních služeb identifikace možností pro spolupráci s akreditovanými organizacemi u Ministerstva vnitra ČR, • Realizace aktivit, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Využití kapacit církví • Na základě diskuse platformy sociálních služeb identifikace možností pro spolupráci s církvemi, • Realizace aktivit, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Realizace komunitního dobrovolnictví • Na základě diskuse platformy sociálních služeb identifikace možností pro spolupráci neoficiální, neregistrovanou (komunitní akce), • Realizace aktivit, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).

Název indikátorů k hodnocení cíle	- Počet realizovaných aktivit (akreditovaných a neakreditovaných programů) - Počet vysílacích organizací - Počet přijímacích organizací - Počet dobrovolníků - Počet odpracovaných hodin
Správce cíle	Miloslav Pernica

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

4.2.4.Indikátory

Indikátory jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Indikátory jsou snadno dostupné (zjistitelné), je určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Jsou zároveň určení gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů).

Tabulka 120: Sociální služby – Indikátory – Problémový okruh 1

Problémový okruh	1 Struktura obyvatel		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Míra nezaměstnanosti.		
Měrná jednotka	%.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	6
Skutečnost	8		
Popis měřítka:	Strukturu obyvatel významně ovlivňuje nezaměstnanost, která má vliv na celé sociální prostředí komunit, vznik vyloučených lokalit, apod. Finanční příjmy rovněž umožňují obyvatelstvu kulturně-společenské vyžití, vzájemný kontakt, integraci, rozvoj sociálních vazeb, atd.		
Metodika a výpočet:	Procentuální výše nezaměstnanosti.		
Zdroj čerpání dat:	Úřad práce (ČSÚ).		

Cíl	1.1 Integrace specifických cílových skupin		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Kulturně-společenská integrace – obecná integrace)		
Název indikátoru	Kulturně-společenské akce.		
Měrná jednotka	Počet akcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	20
Skutečnost	4		
Popis měřítka:	Obce a města, ve sledovaném území, realizují celou řadu tradičních i nových kulturně-společenských (sportovních) akcí. Cílem opatření (projektu) je zvýšení integrace (setkávání) různých cílových skupin (např. mezigenerační, národnostní, atd.), které by prakticky nepřišly do styku (např. i mladí fotbalisté mohou mít fanoušky seniorského věku, gastronomický festival národnostních menšin, společné česko-německé bohoslužby apod.).		
Metodika a výpočet:	Součet realizovaných kulturně-společenských akcí, v území SO ORP M. Lázně, s cílem integrace různých sociálních (cílových) skupin.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce, města, poskytovatelé sociálních služeb, aj.).		

Cíl	1.1 Integrace specifických cílových skupin		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Senioři pojdte ven – specifická cílová skupina)		
Název indikátoru	Počet zapojených zařízení se seniory (domy pro seniory, svazy...).		

Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet zařízení (domy pro seniory, svazy, KČT, individuální komunikace, apod....) zapojených do komunitních akcí.		
Metodika a výpočet:	Součet zapojených zařízení s cílovou skupinou. Specifickým indikátorem bude počet zapojených seniorů (kvalifikovaný odhad).		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce, města, poskytovatelé sociálních služeb, aj.).		

Cíl	1.2 Podpora zaměstnanosti a podnikání		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Sociální podnikání - investice)		
Název indikátoru	Sociální podnik.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet vytvořených sociálních podniků municipalitami v území ORP M. Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu vytvořených sociálních podniků.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce, města).		

Cíl	1.2 Podpora zaměstnanosti a podnikání		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Sociální podnikání – nová pracovní místa)		
Název indikátoru	Nová pracovní místa.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet vytvořených nových pracovních míst v sociálních podnicích zřízenými municipalitami v území ORP M. Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu vytvořených pracovních míst sociálních podniků.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (vytvořené sociální podniky).		

Cíl	1.2 Podpora zaměstnanosti a podnikání		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Efektivní využívání nezaměstnaných se zájmem o práci z úřadu práce)		
Název indikátoru	Pracovní setkání.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet pracovních setkání zástupců ORP M. Lázně s představiteli Úřadu práce k tematice efektivnímu přidělování nezaměstnaných (zohlednění místních podmínek, bydliště, zkušeností, apod.		
Metodika a výpočet:	Počet pracovních setkání.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Podpora zaměstnanosti a podnikání		
Číslo indikátoru	A.4 (projekt: Motivace k podnikání)		
Název indikátoru	Propagační opatření.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Předmětem měřítka je realizace propagačního opatření, jež bude motivovat pestré cílové skupiny k podnikání a zaměstnávání specifických cílových skupin. Propagační opatření bude multimediální (internet, tištěné materiály, rozhlas, apod.). Předpokládá se realizace do roku 2017 a aktualizace do roku 2020 (tj. celkem dvě aktivity). Nositelem projektu je dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko.		
Metodika a výpočet:	Součet realizovaného kompletu propagačních opatření.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 121: Sociální služby – Indikátory – Problémový okruh 2

Problémový okruh	2 Struktura sociálních služeb		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Obce s pozitivní změnou.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o počet obcí se sledovanou kvalitativní změnou k lepšímu v oblasti struktury sociálních služeb (dostupnost, apod.).		
Metodika a výpočet:	V roce 2015 proběhne ve sledovaném území SO ORP Mariánské Lázně dotazníkové šetření mezi představiteli obcí i široké veřejnosti k dané problematice. Šetření bude opakováno v roce 2017 a 2020. Bude sledována stupnice hodnocení (percepce, vnímání) sledované problematiky u respondentů.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Dostupné sociální služby		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Platforma sociálních služeb)		
Název indikátoru	Realizace setkání.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Realizace setkání zástupců municipalit a poskytovatelů sociálních služeb v rámci neformální platformy sociálních služeb. Specifickým indikátorem je počet zapojených subjektů, vytvoření společného komunitního plánu sociálních služeb.		
Metodika a výpočet:	Součet uskutečněných setkání.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Dostupné sociální služby
-----	------------------------------

Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Informační portál)		
Název indikátoru	Informační portál.		
Měrná jednotka	Existence informačního portálu.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Vybudování integrovaného informačního portálu (aktualizace, provázanost na municipality i subjekty poskytovatelů sociálních služeb, atd.). Specifickým indikátorem je počet zapojených subjektů, návštěvnost webu.		
Metodika a výpočet:	Existence informačního portálu.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Cíl	2.1 Dostupné sociální služby		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Rozvoj terénních služeb)		
Název indikátoru	Města a obce s terénními službami.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	14
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	Počet obcí a měst s aktivní nabídkou komplexních terénních služeb (služby budou definovány na základě výstupů opatření A.1 „platforma sociálních služeb“). Specifickými indikátory budou: počet poskytovaných služeb, počet uživatelů služeb, počet zaměstnanců.		
Metodika a výpočet:	Součet měst a obcí s poskytováním terénních služeb.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Cíl	2.1 Dostupné sociální služby		
Číslo indikátoru	A.4 (projekt: Integrované zařízení zdravotní a sociální péče)		
Název indikátoru	Integrované zařízení zdravotní a sociální péče.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Vybudování integrovaného zařízení poskytující zdravotní a sociální péči v území SO ORP Mariánské Lázně (nemocnice). Specifickými indikátory budou: počet poskytovaných služeb, počet uživatelů služeb, počet zaměstnanců.		
Metodika a výpočet:	Součet integrovaného zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Cíl	2.2 Podpora dobrovolnictví a neformální péče		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Komunikace s akreditovanými organizacemi na národní úrovni)		
Název indikátoru	Realizované aktivity.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10

Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet realizovaných aktivit (s) akreditovanými organizacemi v území ORP M. Lázně. Specifickými indikátory jsou: počet vysílacích organizací, počet přijímacích organizací, počet dobrovolníků, počet odpracovaných hodin.		
Metodika a výpočet:	Součet aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (akreditované organizace).		

Cíl	2.2 Podpora dobrovolnictví a neformální péče		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Využití kapacit církví)		
Název indikátoru	Realizované aktivity (projektů/programů).		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2	5
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet realizovaných aktivit (s) církvemi v území ORP M. Lázně. Specifickým indikátorem je počet uživatelů (klientů).		
Metodika a výpočet:	Součet aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (církev).		

Cíl	2.2 Podpora dobrovolnictví a neformální péče		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Realizace komunitního dobrovolnictví)		
Název indikátoru	Realizované aktivity.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet realizovaných aktivit dobrovolníky v území ORP M. Lázně (neformální aktivity na základě sousedství, pospolitosti). Specifickými indikátory jsou: počet dobrovolníků, počet odpracovaných hodin.		
Metodika a výpočet:	Součet aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Za účelem dosahování cílů stanovených ve strategii je nutné sledovat, jak se strategie realizuje. Za monitorování a hodnocení realizace strategie je zodpovědný realizační tým. Optimálním složením týmu je manažer, řídicí skupina, správci cílů a gestoři indikátorů. Konkrétní role a procesy jsou popsány níže.

Obrázek 8: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie

Zdroj: SMO ČR (2014)

Pro řízení strategie byl ustaven **manažer strategie** Ing. Josef Švajgl. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů. Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 122: Sociální služby – složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Výkonná rada dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Pro řízení strategie jsou důležití **správce cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 123: Sociální služby – správci cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Integrace specifických cílových skupin	Dagmar Strnadová
1.2	Podpora zaměstnanosti a podnikání	Dagmar Strnadová
2.1	Dostupné sociální služby	Miloslav Pernica
2.2	Podpora dobrovolnictví a neformální péče	Miloslav Pernica

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 124: Sociální služby – gestoři indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Všechny indikátory	Všechny indikátory	Manažeři DSO Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle. Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou. Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 125: Harmonogram implementace strategie

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních Aktivit	Manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	Správci cílů	Každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního Plánu	Řídící skupina	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	Manažer strategie	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	Gestoři indikátorů	Každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	Manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	Řídící skupina	Každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: SMO ČR (2014)

4.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny. Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 126: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: SMO ČR (2014)

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Na základě situační analýzy byla definována návrhová část. Definovány byly zejména dva problémové okruhy. Prvním je „struktura obyvatel“ a druhým je okruh „struktura sociálních služeb“. Oba okruhy jsou významné pro trh sociálních služeb (nabídku, poptávku, kvantitu i kvalitu). Následně byly definovány cíle a dílčí projektové záměry vč. indikátorů, jež umožní sledování plnění strategie. První cíl, v rámci prvního problémového okruhu, se věnuje tématu integrace specifických cílových skupin, protože v území se vyskytuje řada lokalit s problémovým (a trvale nepřizpůsobivým) obyvatelstvem, které však vyžaduje jiné způsoby přístupu a řešení než štedrou sociální politiku ze strany státu. Dalším cílem se zaměřuje přímo na podporu zaměstnanosti a podnikání na území Mariánskolázeňska, zejména prostřednictvím motivace i aktivit tzv. sociálního podnikání. Cíle pro řešení druhé problémové oblasti jsou zaměřené na dostupnost sociálních služeb a podporu dobrovolnictví. Dostupnost sociálních služeb je důležitá zejména pro zachování kvality života v území seniorům prostřednictvím rozvoje terénních služeb a dalších aktivit. Dobrovolnictví a zejména aktivity na „sousedské“ bázi jsou vnímány jako návrat ke „zdravému selskému rozumu“ a oproštění se od přebujelého systému administrativně často zbytečné a náročné dotační politiky. Gestorem implementace je dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko, jež má zájem o koncepční trvale udržitelný rozvoj v území.

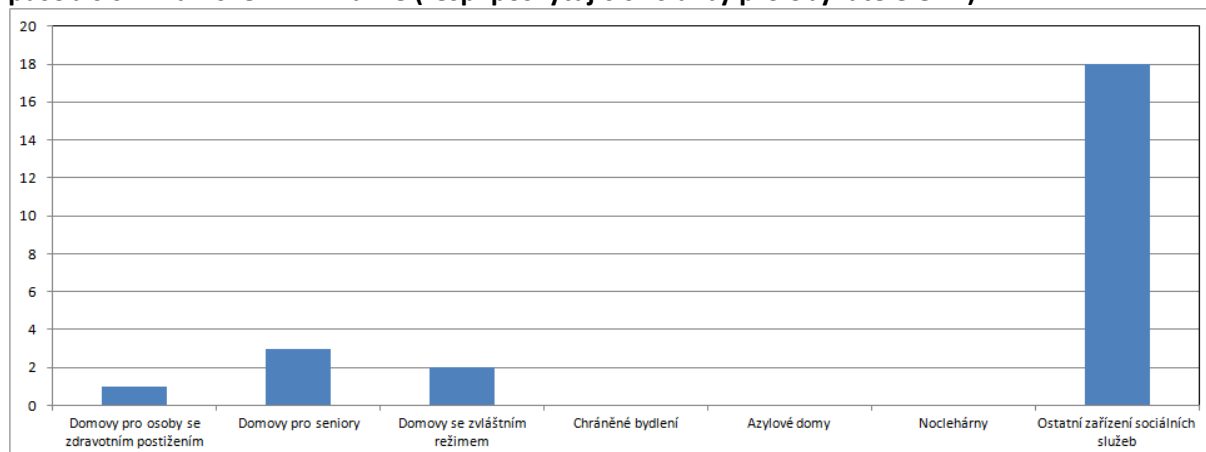
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována během roku 2014 realizačním týmem. Průběžně byly aktivity konzultovány s motivujícími starosty. V určitých fázích zpracování byl strategický dokument zasílán Svazu měst a obcí ČR, resp. metodikům projektu Meziobecní spolupráce. Probíhala tak reflexe na podněty metodiků i externích oponentů. Hojně bylo využíváno názorů (forma brainstormingu) tzv. fokusní skupiny složené zejména z manažerů dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko a představitelů municipalit tohoto sdružení.

4.5. Přílohy

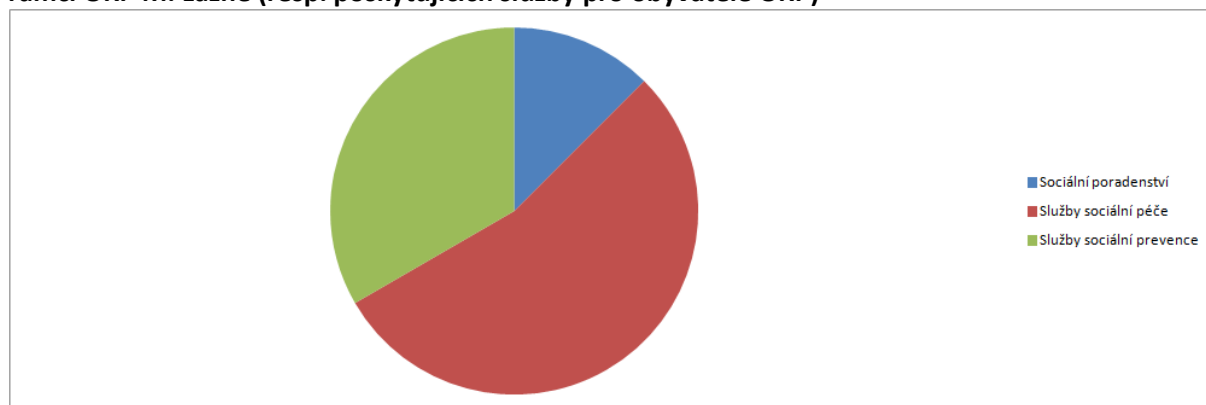
Příloha - sociální služby 1: Grafické znázornění počtu vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP M. Lázně (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	138
Příloha - sociální služby 2: Grafické znázornění počtu vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP M. Lázně (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)	138
Příloha - sociální služby 3: Grafické znázornění podílu sociálních služeb v ORP M. Lázně dle zřizovatele	138
Příloha - sociální služby 4: Grafické znázornění podílu financování zařízení sociálních služeb v ORP M. Lázně vůči celkovým prostředkům celkem.....	139
Příloha - sociální služby 5: Grafické znázornění počtu uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012	139

Příloha - sociální služby 1: Grafické znázornění počtu vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP M. Lázně (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

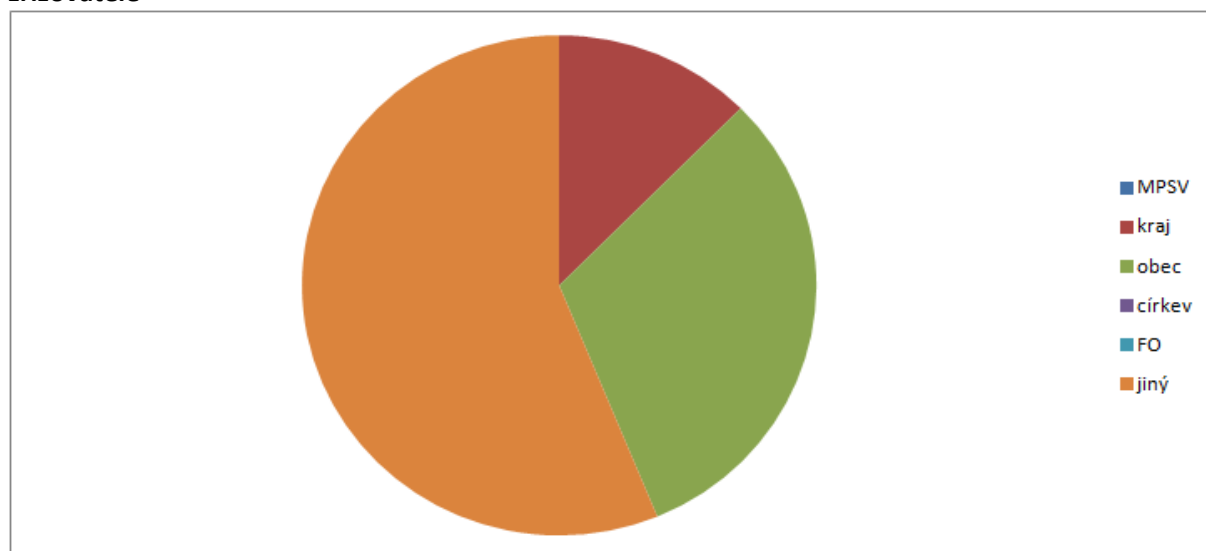
Zdroj: vlastní šetření (2014)

Příloha - sociální služby 2: Grafické znázornění počtu vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP M. Lázně (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

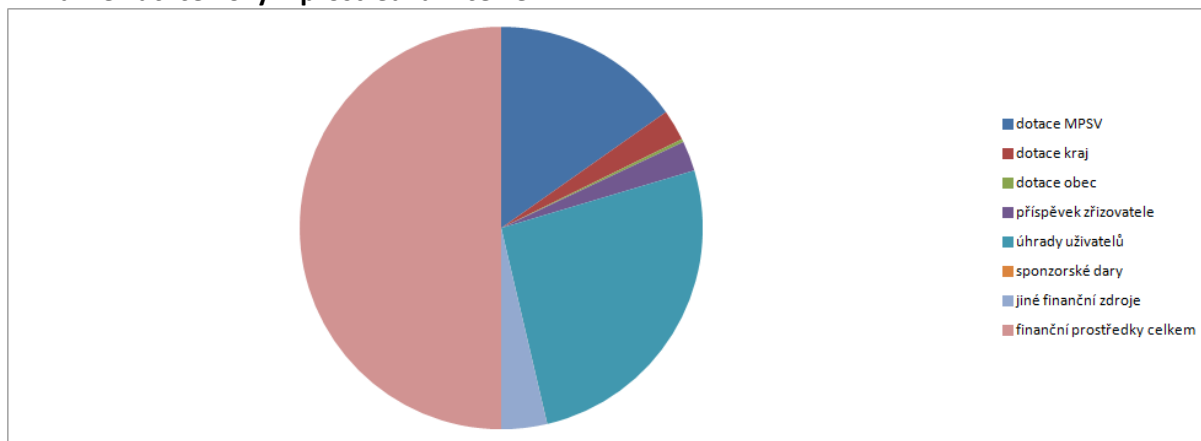
Zdroj: vlastní šetření (2014)

Příloha - sociální služby 3: Grafické znázornění podílu sociálních služeb v ORP M. Lázně dle zřizovatele

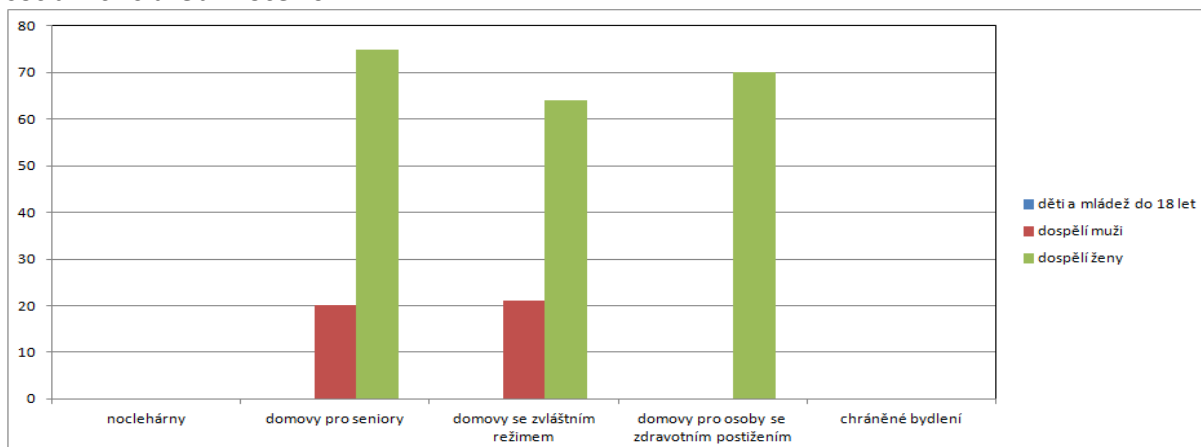
Zdroj: vlastní šetření (2014)

Příloha - sociální služby 4: Grafické znázornění podílu financování zařízení sociálních služeb v ORP M. Lázně vůči celkovým prostředkům celkem

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Příloha - sociální služby 5: Grafické znázornění počtu uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Zdroj: vlastní šetření (2014)

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému⁹

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou, dle zákona o odpadech, původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a. s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy, apod.).

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR. Základní legislativa:

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění

⁹ Metodika pro zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti odpadového hospodářství (verze 1.2, leden 2014), Praha: Svaz měst a obcí ČR (číslo projektu: CZ.1.04/4.100/B8.00001, www.obcesobe.cz), 104 s.

- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Identifikace problémů

Z rozhovorů s představiteli měst a obcí plyne, že odpadové hospodářství není pro obce a města tak významným tématem (problémem). Odpadové hospodářství je řešeno prostřednictvím různých firem (obvykle dlouhodobé smluvní vztahy) a představitelé obcí toto téma vnímají jako fungující. V případě nespokojenosti obec změní firmu. Obecně lze konstatovat, že jsou obce rády, že specializované firmy, sledující veškerou legislativu a řeší nakládání s odpady. Větším společným problémem je nepořádek kolem komunikací (příkopy), v sídlech i volné krajině (odpadky, černé skládky). Ze stran obyvatelstva by byla prakticky nekonečná poptávka po velkoobjemových kontejnerech, což je pro obce finančně neúnosné. Mezi ekologické zátěže lze zahrnout zejména různé opuštěné a zdevastované vojenské, průmyslové či zemědělské areály.

Další kapitoly dokumentu se věnují zejména různým druhům pevných odpadů (např. komunální apod.). Z hlediska vodního hospodářství je třeba zmínit významný subjekt působící v území okresu Cheb akciovou společností CHEVAK. Jsou však obce, které si vodní hospodářství (vodovody a kanalizace) z části nebo úplně řeší sami (např. Vlkovice, Trstěnice). Čističky odpadních vod nejsou řešeny zákonem o odpadech, a proto tato problematika není v dokumentu rozpracována.

Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

Na území ORP nespolupracují žádné svazky obcí v oblasti odpadového hospodářství. Obce a města mají však uzavřeny smlouvy s různými společnostmi, např. EKO-KOM a. s., ASEKOL s. r. o., ELEKTROVIN, a. s., REVENGE, a. s., atd., viz dále.

Území ORP Mariánské Lázně tvoří 14 obcí a měst. Odpadové hospodářství je řešeno prostřednictvím 4 svozových společností. 2 společnosti jsou veřejnoprávní (100 % vlastníkem město), 2 komerční nad/národní společnosti.

Ceny za svoz odpadů nelze srovnávat, protože smlouvy jsou nastaveny různě. Někde jsou smlouvy přímo mezi producenty odpadu (domácnosti, firmy...) a jinde je obec prostředníkem mezi svozovou firmou a jednotlivými subjekty (např. pro starší obyvatelé je jednodušší vyřešit tyto záležitosti na obecním úřadě). Ceny se rovněž liší dle počtu vývozů a velikostí nádob. Obce i jednotlivé subjekty (domácnosti, firmy) si uvědomují, že je finančně efektivnější, když se odváží jednotlivé plné popelnice, než když jsou platby za pravidelné poloprázdné odvozy.

Ze získaných dat, vychází průměrná cena za sběr, svoz, uložení a uhrazení souvisejících poplatků u smíšeného komunálního odpadu ve výši 1 565,50 Kč/tunu bez DPH a u separovaného odpadu: papír (900,- Kč/t bez DPH), plasty (2 060 Kč/t. bez DPH), sklo (750,- Kč/t. bez DPH). 7 municipalit nedoplácí

žádné částky svozovým firmám za odvoz odpadů (smlouvy jsou uzavřeny přímo s producenty odpadů). Získány byly částky u 4 municipalit, tj. v průměru doplácí 308 Kč/občana obce.

Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o. p. s. (IURMO) zpracoval Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR. Dle šetření plyne, že průměrné náklady na sběr, svoz, odstranění/využití komunálního odpadu z obcí (Kč/t) v roce 2012 činily 2 548,50 Kč/t (minimum 166,10 Kč/t, maximum 11 961,30 Kč/t, medián 2 364,30 Kč/t). V přepočtu se jedná o průměr 529,50 Kč/obyv. (minimum 53,70 Kč/obyv., maximum 1 466,40 Kč/obyv., medián 506,- Kč/obyv.) a průměrně rovněž 207,80 kg/obyv. (minimum 50 kg/obyv., maximum 599,8 kg/obyv., medián 213,9 kg/obyv.). Průměrné náklady celkem pro tříděný sběr využitelných odpadů v roce 2012 byly 4 678,60 Kč/t (minimum 250,60, maximum 28 131,- Kč/t, medián 4 517,30 Kč/t), v přepočtu se jednalo průměrně o 148,80 Kč/obyv. (minimum 10 Kč/obyv., maximum 497,30 Kč/obyv., medián 132,- Kč/obyv.) a průměrně 31,8 kg/obyv. (minimum 1,8 kg/obyv., maximum 190,8 kg/obyv., medián 30,1 kg/obyv.). Hodnocení poukazuje mj. i na rozdíly dle velikostních kategorií obcí a měst. Dokument zahrnuje i další zajímavá data např. dle druhů tříděného odpadu, krajů ČR a další.

Příjmy z odvozu a druhotného využití separovaného odpadu pokrývají často náklady spojené se sběrem a odvozem tohoto druhu odpadu. Obce doplácí různé částky např. za svoz velkoobjemového odpadu, nebezpečného odpadu. Svozy jsou dle potřeby, počítány na konkrétní vývoz. Tato zkušenost je pozitivní (nevozí se vzduch v poloprázdných kontejnerech). Odpadové hospodářství se stalo významným odvětvím národního hospodářství. Dříve tradiční komunální podniky obcí a měst vytlačují nadnárodní společnosti (např. AVE CZ odpadové hospodářství, s. r. o., Marius Pedersen, a. s.), přesto je však vidět, že i komunální firmy mohou poskytovat kvalitní služby (TECHNICKÝ A DOPRAVNÍ SERVIS, s. r. o., Technické služby Horní Slavkov, s. r. o.). Nabídku služeb lze získat na webových stránkách těchto subjektů. Na tvorbu cenové nabídky má vliv řada faktorů, zejména velikost sběrných nádob, počet odvozů, dojížděková vzdálenosti, apod.

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP Mariánské Lázně. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tabulka níže (č. 127) uvádí získané informace o sběrných dvorech v území ORP Mariánské Lázně. Sběrný dvůr je zařízení se souhlasem ke sběru odpadů dle § 14 odst. 1) zák. 185/2001 Sb., o odpadech (vedle evidence krajských souhlasů). Sběrné dvory jsou důležitým prvkem odpadového hospodářství obcí, který může sloužit nejen občanům obce, ve které je situován, ale také občanům dalších obcí, když tento vztah bude smluvně zajištěn. Ošetřením smluvních vztahů mezi obcí, která vlastní a zajišťuje provoz sběrného dvora a obcemi, které jej využívají, lze dosáhnout např. spolufinancování provozních nákladů.

Sběrná místa plní v obci funkci sběrného dvora, ale nejsou povoleným zařízením dle zákona o odpadech. Mají tedy v systému odpadového hospodářství také podobný význam. Z hlediska využití sběrného místa pro více obcí by bylo nutno dořešit legislativní překážky z hlediska evidence odpadů (evi-

dovat množství odpadu zvláště za občany jednotlivých obcí, tak jak je tomu u sběrného dvora). Dále pak je potřeba ošetřit odevzdání nebezpečných odpadů od občanů ostatních obcí, protože toto je ze zákona nemožné. Přehled sběrných míst je uveden v tabulce 128.

Tabulka 127: Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKODEPON, s. r. o.	-	364 61 Teplá	555631	-	-	O/S	Vlastník Město Teplá
2.	Marius Pedersen, a. s.	Klimentov - kasárna	353 01 Velká Hleďsebe	539279	-	-	O/S	Vlastník Obec V. Hleďsebe
3.	TECHNICKÝ A DOPRAVNÍ SERVIS, s. r. o.	U Pily 206/3a	353 01 M. Lázně	554642	-	-	O	Vlastník Město M. Lázně
4.	Marius Pedersen, a. s.	Chebská 737/25	353 01 M. Lázně	554642	-	-	S	-

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 128: Sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKODEPON, s. r. o.	-	364 61 Teplá	555631	292,00	128,00	S	Vlastníci: EKODEPON, s. r. o., EKO-KOM, a. s., ELEKTROVIN, a. s.
2.	Obec Mnichov	Mnichov 1	353 01 Mnichov	554677	Dle potřeby	Dle potřeby	O	Nebezpečný odpad 2x ročně
3.	Obec Valy	Kynžvartská 80	353 01 Valy	539481	40,00	25,15	O	-
4.	Město Lázně Kynžvart	Nám. Republiky 1	354 91 L. Kynžvart	554600	-	-	O	Vývoz dle potřeby
5.	Obec Ovesné Kladruby	Ovesné Kladruby 16	353 01 M. Lázně	539473	-	-	O	Vývoz dle potřeby

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Výkupny odpadů mohou být po dohodě s provozovatelem, zařazeny obcí do jejího systému nakládání s komunálními odpady obce. Jedná se ale o nestabilní prvek v odpadovém hospodářství, protože odpad vykupují pouze, když je o něj zájem na trhu (příklad krize druhotných surovin 2008 - 2009). Výkupny mají z hlediska odpadového hospodářství obcí diskutabilní význam. Bohužel ve stále větší míře vykupují věci/odpady, které pocházejí z trestné činnosti (rozkrádání a ničení soukromého a veřejného majetku, ukradeného vybavení obcí). Část odpadů (např. papír) je také vykrádána z obecní sběrné sítě, což v konečném důsledku vede k nárůstu nákladů obcí za provoz odpadového hospodářství (snížení odměn za vytríděný papír).

Tabulka 129: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Marius Peder-sen, a. s.	Chebská 737/25	353 01 M. Lázně	554642	-	-	S	Viz web společnosti
2.	Uhelné sklady Zádub-Závišín (Bedřich Sýkora)	25	353 01 Zádub-Závišín	539431	-	-	S	Sběrné suroviny

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Nová výkupna odpadu by měla vzniknout ve Staré Vodě. Ve Velké Hleďsebi je výkupna elektrošrotu a počítačového odpadu (www.dannissimo.cz), avšak podobné systémy probíhají i u jiných prodejců elektroniky a elektrospotřebičů ve sledovaném území.

Sběrné dvory s pestrou možností uložení různých druhů odpadů se nachází v největších sídlech. Některá menší sídla mají sběrná místa, jež jsou prakticky v bezprostředním sousedství obecních úřadů. Všechna místa jsou vyvážena dle potřeby. Jedná se o službu obyvatelstvu, přesto v území vznikají černé skládky.

Příležitostí se jeví podpora zavádění dalších sběrných míst v obcích i jednotlivých částech, případně i u komunikací, aby se eliminovaly černé skládky. Odstraňování černých skládek je nákladnější, než odvoz odpadů kontejnery.

Přítomnost třídící linky, pro úpravu odpadů k jejich dalšímu využití, v blízkosti sledovaného území, má pro obce velký význam, a to z hlediska dojezdové vzdálenosti (náklady na dopravu). Z hlediska provozních nákladů je nutno dimenzovat třídící linku pro obsluhu většího území (především většího počtu obyvatel), než je území ORP. Rentabilní se jeví zařízení dimenzovaná pro spádovou oblast 70-100 tisíc obyvatel (Zdroj: Strategie rozvoje odpadového hospodářství měst a obcí ČR, aktualizace 2011 (SMO ČR)). Existují však i malá zařízení. Například Město Králíky vybudovalo třídící linku pro potřeby města a okolí v rámci tzv. sociálního podniku. Je otázkou, zda by se ne/vyplatilo vybudovat třídící linku např. v Teplé, tj. pro území Slavkovského lesa, kdy by mohlo vzniknout zařízení pro lokální či mikroregionální úroveň. Mohla by tak vzniknout i nová pracovní místa v regionu kde je nezaměstnanost velkým problémem a je zde výskyt velkého množství nekvalifikovaných nezaměstnaných.

ných. Příležitostí by tak nebyl jen operační program zaměřený na životní prostředí v novém období EU 2014 - 2020 ale i na sociální problematiku, např. projekty sociální ekonomiky financované z ESF. Pro rozvoj sociálního podnikání a zaměstnání specifických cílových skupin lze získat dotace jak na investice (pořízení technologií, vybavení), tak na počáteční mzdové náklady.

Tabulka 130: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Igro, s. r. o.	Husitská 49	34701 Tachov	560715	20 075,00	15 695,00	S	Úprava separovaných složek odpadu (třídění, lisování a meziskladování) a jejich předání dalším zpracovatelům.
2.	EKODEPON, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	5 110,00	3 650,00	S	Separace odpadů, třídění a lisování vytříděných složek. Kompostování bioodpadů na vlastní zabezpečené kompostovací ploše.

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 131: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad) a finální zpracovatelé (recyklační střediska) využívané obcemi území ORP, současný stav

131 a) Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	EKODEPON, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	Teplá	S	-
2.	Resur, spol. s r. o.	Mostecká 187	362 32 Otovice u Karlových Varů	537969	Mnichov	S	-
3.	EKO I Recykling, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	Teplá, M. Lázně	S	Separace odpadů, třídění a lisování vytříděných složek a jejich předání dalším zpracovatelům.

4.	IGRO, s r. o.	Husitská 49	347 01 Tachov	560715	Mariánské Lázně	S	Svoz sběrných nádob pro separovaný odpad, úprava separovaných složek odpadu (třídění, lisování a meziklado- vání) a jejich předání dalším zpracovatelům
5.	Jiří Hýsek	Severní 789	348 45 Planá	561134	Mariánské Lázně	S	Kovový odpad sbírán dle potřeby

131 b) Finální zpracovatelé (recyklační střediska)

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zaří- zení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	ELEKTROWIN, a. s.	Michelská 60	140 00 Praha	554782	Drmoul, Lázně Kynžvart, Valy, M. Lázně, Velká Hleďsebe, Tep- lá	S	Odvoz průběž- ně (dle potřeby)
2.	ASEKOL, a. s.	Českosl. exilu 8	143 00 Praha	554782	Drmoul, Valy, Mariánské Lázně	S	Odvoz průběž- ně (dle potřeby)
3.	EKOLAMP, s. r. o.	I.P.Pavlova 5	120 00 Praha	554782	Drmoul, M. Lázně, Valy, Ovesné Kladruby	S	Odvoz průběž- ně (dle potřeby)
4.	H.B.Textilie, s. r. o.	Polní 458	330 22 Zbůch	559661	Lázně Kynžvart	S	2x měsíčně
5.	REVENGE, a. s.	Za Mototechnou 4	155 00 Praha	554782	Drmoul, Valy, Mnichov, Stará Voda, Trstěni- ce, Tři Sekery	S	Odvoz průběž- ně (dle potřeby)

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Na území ORP Mariánské Lázně se nenachází žádná třídící linka odpadů na třídění separovaného sběru odpadů ze speciálních barevných kontejnerů. Separovaný odpad je vyvážen mimo území ORP a není s tím problém. Významný je areál v Černošíně, kde se nachází nejen skládka, ale i třídící linky (plasty, nápojové kartony, střepiště odpadů skla) firmy EKO I Recykling, s. r. o., jež je majetkově provázána s firmami EKODEPON, s. r. o. (skládka), IGRO, s. r. o. (papír) a dalšími. Komplexní možnosti nabízí sběrné dvory (viz výše). V Mariánských Lázních je sbírán textil prostřednictvím místní charitativní organizace.

Obce a města nabízí obyvatelům svoz velkoobjemového odpadu (např. nábytek, koberce...) prostřednictvím přistavení velkoobjemových kontejnerů. Svoz tohoto odpadu je na skládku v Černošíně. Velkoobjemové kontejnery jsou přistaveny 2x ročně v Lázních Kynžvart, Třech Sekerách, Staré Vodě, Pramenech, Zádubu-Závišíně, Ovesných Kladrubech, Mnichově, 1x ročně v Trstěnicích, Vlkovicích, Drmoule. Celoročně v Mariánských Lázních, Valech a Velké Hleďsebi prostřednictvím sběrných dvorů. Zpravidla je svoz velkoobjemového odpadu spojen i se svozem nebezpečného odpadu z domácností (např. oleje, léčiva, barvy, apod.). Ve sběrných dvorech je možné jej odevzdat celoročně.

Co se samotné infrastruktury týče, Město Mariánské Lázně vlastní prostřednictvím své organizace TECHNICKÝ A DOPRAVNÍ SERVIS, s. r. o. kontejnery pro sběr odpadů i svozovou techniku vč. nádob. Techniku a zařízení vlastní však i malé obce, např. Obec Mnichov 7 velkoobjemových kontejnerů. Obec Drmoul a Valy mají svozový automobil. Jedná se o příležitost spolupráce v maximálním využití této techniky v území. Kontejnery na směsný komunální odpad mají Mariánské Lázně (vývoz 1x týdně). Ostatní města a obce vyváží komunální odpad ca 2x měsíčně, případně dle potřeby. Tři Sekery, Vlkovice, Stará Voda, Prameny nevlastní kontejnery na směsný komunální odpad (vlastní je producenti). Ve všech městech a obcích ORP Mariánské Lázně jsou umístěny kontejnery na tříděný odpad. 1x týdně se vyváží sklo z Velké Hleďsebe, 1x za 2 týdny z Mariánských Lázní, Drmoulu, Tří Seker, Vlkovic, 1x měsíčně z Valů, Trstěnic, Staré Vody. 4x ročně v Lázních Kynžvart a zbývajících obcích. Mariánské Lázně vyváží papír 2x týdně, Velká Hleďsebe, Drmoul a Vlkovice 1x týdně. 1x za 2 týdny se vyváží sesbíraný papír z Lázní Kynžvart, Valů, Tří Seker, Trstěnic, Staré Vody a dalších obcí ORP. Plasty a nápojové kartony se vyváží 2x týdně z M. Lázní a Drmoulu, 1x týdně z Valů, Tří Seker, Trstěnic, Staré Vody, Vlkovic, Velké Hleďsebe. 1x za 2 týdny se plasty a nápojové kartony vyváží z Lázní Kynžvart a zbývajících obcí. Vyšší frekvence svozu tříděného odpadu je v oblasti velkých měst či sběrných dvorů (Mariánské Lázně, Velká Hleďsebe). Čím menší sídlo, tím menší frekvence vývozu tříděného odpadu. Se stavem jsou obce a města spokojeny. Příležitostí je rovněž rozšíření o kontejnery pro sběr kovů, apod.

Z hlediska zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) mají význam kompostárny, které jsou schopny zpracovat vytríděné bioodpady od obcí (především rostlinné zbytky z domácností a z údržby zahrad) a dále bioodpady z údržby veřejné zeleně. Komunitní/obecní kompostárna není zařízením pro nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech a nemůže sloužit více než jedné obci (plyne ze zákona o odpadech, více v metodickém návodu MŽP dostupném na http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4045843, kapitola 11., bod 3). Nicméně může být pro některé obce vhodným řešením. Zemědělské bioplynové stanice většinou nemohou přijímat odpady z komunální sféry, zpracovávají pouze zemědělské odpady, tudíž nejsou prvkem, který lze využít v odpadovém hospodářství obcí.

Tabulka 132: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	Probitas, s. r. o.	Šafářské Domky 500	364 61 Teplá	555631	-	-	S	BRO

2.	Solitera, s. r. o.	Palackého nám. 77	268 01 Hořovice	531189	-	-	S	Štěpky
3.	Ing. Petr Potůček	Malé nám. 233	354 91 Lázně Kynžvart	554600	-	-	S	Zemědělec
4.	STERCUS, s. r. o.	Špičák 304	354 91 Lázně Kynžvart	554600	-	-	S	Zemědělec
5.	POTŮČEK-CENTR s. r. o.	Špičák 304	354 91 Lázně Kynžvart	554600	-	-	S	Zemědělec
6.	Petr Schneiderwinkl	Zahradní 235	354 72 Drmoul	554511	-	-	S	Zahradník

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 133: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKODEPON, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	-	-	S	Drcení a kompostování bioodpadů na vlastní zabezpečené kompostovací ploše
2.	CHODOVKA, a. s.	Pohraniční stráže 474	34813 Chodová Planá	560901	499,69	332,15	S	Drcení a kompostování bioodpadů na vlastní zabezpečené kompostovací ploše
3.	Skládka Chocovice s.r.o.	Třebeň 20	35134 Třebeň - Chocovice	539023	5000,00	5000,00	S	Stav r. 2012

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 134: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Probitas, s. r. o.	Šafářské Domky	364 61 Teplá	555631	Teplá	S	BRO

		500					
2.	Solitera, s. r. o.	Palackého nám. 77	268 01 Hořovice	531189	Teplá	S	Štěpky
3.	Marius Pedersen, a. s.	Chebská 737/25	353 01 M. Lázně	554642	Mariánské Lázně, Valy, Velká Hledsebe	S	Bioodpad (viz web společnosti)
4.	Ing. Petr Potůček	Malé nám. 233	354 91 Lázně Kynžvart	554600	Valy	S	BRO

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem je v rámci území v Teplé a u zemědělce Ing. Potůčka (Lázně Kynžvart). Z realizovaného šetření (rozhovory s představiteli municipalit) vyplývá, že ve venkovském prostředí řada obyvatel kompostuje na svých zahrádkách u rodinných domů. Biologicky rozložitelný odpad je tak tématem zejména pro obyvatele panelových domů (sídlišť) a odpady z veřejných prostranství. Malé kontejnery na bioodpad jsou v Drmoule, od r. 2015 v M. Lázních a plánují se i v Lázních Kynžvart.

V rámci rozhovorů se starosty byl zaznamenán větší zájem o tuto problematiku. Je zde příležitost pro spolupráci např. v budování kompostáren. Přestože se zdá, že toto téma je spíše pro města, že na venkově má každý za domem vlastní kompost, je to i příležitost pro venkov, protože i v obcích jsou prostranství veřejné zeleně a řeší se posekaná tráva apod. Významným tématem může být i řešení odpadů vzniklého ze zemědělské činnosti. V krajině se nachází množství různých "dočasných" uložišť. Problémem však je, že zemědělské plochy spravují soukromí vlastníci. Otázka je, zda i případné kompostárny či jiná zařízení by ne/byla vhodným tématem pro tzv. PPP projekty, tedy partnerství veřejného a soukromého sektoru. Co se BRO týče, tématem může být i stav lesů. Opomeneme-li vysoké množství černých skládek a nepořádku, nachází se zde ohromný potenciál v podobě nevyužité dřevní hmoty (prořezávky, větve, pozůstatky po těžbě). Tento materiál v lesích pouze hnije, avšak důvodem je, že se nevyplatí firmám často ani sběr či odvoz tohoto materiálu např. pro energetické využití. Drcení a kompostování dřevního odpadu může napomoci jednak větší estetice krajiny i tvorbě potřebného a cenného humusu.

Ze spaloven odpadů mají pro obce potenciální význam jen ty, určené pro spalování nebezpečných odpadů. Nebezpečných odpadů ale obce produkují minimum. Zařízení pro energetické využití odpadů (ZEVO) má pro obce klíčový význam, a to proto, že tímto způsobem lze řešit nakládání se směsným komunálním odpadem, tedy jeho energetické využití namísto skládkování. Směsný komunální odpad je majoritní složkou v produkci odpadů obcí a možný zákaz skládkování, který se objevil v připravované legislativě, by byl tímto způsobem řešitelný. ZEVO by však mělo být vzhledem k jeho náročnosti na financování velkokapacitním zařízením, které rozhodně nemůže sloužit pouze malému území s malým počtem obyvatel. Kapacity pro energetické využití odpadů by se měly pohybovat v hodnotách min. 90 tis. t/rok. Efektivní kapacity ZEVO se pohybují od 90 tis. t/rok a více. Spádová oblast musí mít stovky tisíc obyvatel. U menších zařízení je obtížné zajistit přijatelné náklady a stabilní provoz v průběhu roku tak, aby splňovala podmínky pro ZEVO. Je nutné se proto zamýšlet do budoucna nad efektivní dopravou odpadů (např. pomocí překládacích stanic). Ve sledovaném území se nevyskytuje žádná spalovna ani zařízení pro energetické využití odpadů.

Tabulka 135: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel / vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	EKODEPON, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	-	-	ZEVO	S	Skládka - kogenerační jednotka pro výrobu elektrické energie
2.	Plzeňské komunální služby, s. r. o.	-	33017 Chotíkov	558940	94 900,00	-	Zařízení pro energetické využití odpadů (KO, OO)	S	Ve výstavbě (viz komentář)
3.	Spalovna odpadů Plzeň, s. r. o.	Skladová ul.	30100 Plzeň	554791	2 482,00	2 299,50	Spalovna - NO, PrO, KO	S	Odstraňování zdravotních odpadů, tuhých odpadů

Zdroj: vlastní šetření (2014)

V současné době se jedná o vybudování spalovny odpadů v Černošíně, jednalo by se o rozšíření provozu firmy Ekodepon, s.r.o. Zařízení na plazmové zplyňování má mít roční kapacitu 30.000 až 40.000 tun odpadu. V současné době se jedná o tom, zda tato spalovna bude budována. Na skládce v Černošíně je umístěna kogenerační jednotka pro výrobu elektrické energie z jímaného skládkového plynu. Nejbližší využívanou spalovnou, je spalovna v Plzni, provozovaná firmou Spalovna odpadu Plzeň, s.r.o., která se ovšem zabývá pouze odstraňováním zdravotních odpadů a tuhých odpadů. V loňském roce byla Plzeňskou teplárenskou, a. s. podepsána smlouva o výstavbě spalovny komunálního odpadu v Chotíkově u Plzně. Hotová by měla být do konce roku 2015. Měla by se stát největší spalovnou na Plzeňsku s denní kapacitou 260 tun. Zvažuje se výstavba spalovny odpadů v Chebu a diskutují i spalovny v souvislosti s aktivitami Sokolovské uhelné a. s. Jedná se o aktuální téma konkurenčních projektů celokrajského významu. Elektrárna ČEZ v Tisové, v blízkosti Sokolova, spaluje biomasu. Dle současné legislativy však biomasa není odpadem a proto se nejedná o zařízení pro energetické využívání odpadů¹⁰.

Skládky odpadů jsou velmi důležitým prvkem v systému nakládání s odpady. Dochází na nich k odstraňování téměř veškerého směsného komunálního odpadu, který tvoří ze 70 % právě odpad původem z obcí. Skládkování je nejrozšířenější způsob nakládání se směsným komunálním odpadem zvláště proto, že v ČR dosud nejsou dostatečné kapacity k jiným způsobům nakládání s ním. Ve sledovaném území se neprovozuje žádná skládka odpadů.

¹⁰ Informace z pracovních setkání s realizačními týmy ORP Tachov a ORP Cheb (2014).

Tabulka 136: Nejblíží sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1.	EKODEPON, s. r. o.	Lažany 36, Černošín	349 01 Stříbro	560812	OO	kapacita do roku 2025	S	volná kapacita: 27 000 m ³
2.	EKODEPON, s. r. o.	-	34961 Kladruby	560928	OO	kapacita do roku 2020	S	volná kapacita: 95 000 m ³
3.	.A.S.A. spol. s r.o.	Březová	35601 Březová	560294	S-OO + 2 druhy NO	-	S	-
4.	SUAS – skládková s.r.o.	Vintířov	357 35 Vintířov	560685	S-OO	-	S	-
5.	Technická služba Nová Role s.r.o.	Božičany	36226 Božičany	555045	S-OO	Neperspektivní skládka - před uzavřením	O	-
6.	ZITAS - TKO spol. s r.o.	Činov	364 71 Hradiště	555177	S-OO	-	S	-

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Tabulka 137: Další zařízení nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1.	Marius Pedersen, a. s.	Chebská 737/25	353 01 M. Lázně	554642	Svoz velkoobjemového odpadu, gastroodpad, bioodpad, odstraňování autovraků, ekologická havarijní služba, tekutý odpad, nebezpečný odpad a další služby v rámci koncernu	S	Municipality pozitivně vnímají širokou škálu služeb (komplexní řešení) jež poskytují velké nad/národní subjekty.

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Ve sledovaném území se nenachází žádná skládka odpadů. Lze podporovat maximální třídění a druhotné využití všech odpadů před skládkováním (spalováním). Je tedy třeba podporovat integrované systémy nakládání s odpady na regionální úrovni. Velké firmy působící v oblasti odpadového hospo-

dářství jsou v rámci svých koncernů schopny zajistit celé spektrum služeb. Jedná se zejména o svoz a sběr komunálního odpadu a tříděného odpadu (druhotných surovin, vč. recyklace dřevěných odpadů, stavebních odpadů, plastů atd.). Speciální kontejnerové systémy umožňují sběr velkoobjemových odpadů, stavební sutě, druhotných surovin, průmyslových odpadů, nebezpečných odpadů, kalů, odpadů z obchodních domů, odpadů ze zemědělských podniků, sběrných dvorů apod. Firmy zajišťují rovněž svoz různých druhů nebezpečných odpadů, bioodpadů, gastroodpadů, zdravotnických odpadů, kapalných odpadů, elektroodpadů (elektrošrot, elektrotechnický a elektronický odpad – EEZ). Součástí nabídky je např. i odstraňování autovraků, provoz sběrných dvorů, výkup surovin. Firmy nabízí také odstraňování černých skládek, sanace ekologických zátěží, ekologickou havarijní službu pro případy ekologických havárií. Větším společnostem poskytují systém komplexního nakládání s odpady, poradenství a legislativní servis pro oblast životního prostředí, chemických látek apod. Samozřejmostí je rovněž prodej sběrných nádob a obalů. Z tabulek č. 132 – 134 je zřejmé, že ve sledovaném SO ORP Mariánské Lázně se nachází zařízení pro zpracování BRO. V území se však nenachází žádná jiná koncová zařízení a ostatní odpad se odváží pryč. Tabulky výše uvádí zařízení pro nakládání s odpady v blízkosti ORP. Nejvýznamnější je Černošín, kde jsou jak koncová zařízení (třídící linky), tak velká skládka. Jak již bylo zmíněno, lze podpořit budování třídících zařízení přímo ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně. Může tak dojít k vytvoření nových pracovních míst pro osoby těžko uplatnitelné na trhu práce, municipality získají cenné suroviny, které mohou dále obchodovat, a zároveň dojde ke snížení ekologické dopravní zátěže díky přepravě odpadů na vzdálená místa. Vhodným nástrojem může být tzv. sociální podnikání (viz kapitola 4.2.3). Dobrý příklad lze najít ve městě Králíky, kde městem zřizovaná organizace komunálních služeb, spolu s Městem Králíky, založila nový subjekt, jež z dotací vybudoval třídící linku a získal dotace na nově vytvořená pracovní místa. Počáteční výdaje tak byly hrazeny z dotací, avšak provoz v dalších letech je již rentabilní.

Tabulka 138: Produkce ostatní odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008 – 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	120 587,71	23 487,55	295 920,94	103 548,56	28 555,95	27 641,20
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 518,45	379,54	1 771,56	1 374,14	475,76	699,80
Celková produkce (OO a NO)	123 847,62	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Tabulka výše uvádí celkovou produkci ostatních a nebezpečných odpadů ve sledovaném území. Zvýšená produkce odpadů v období 2009 - 2010 byla pravděpodobně zapříčiněna výstavbou III. železničního koridoru. Tabulka níže uvádí produkce odpadů pouze obcí.

Tabulka 139: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Mariánské Lázně	24 224	251,71	10,39	7 985,34	329,65	8 237,05	340,04
Karlovarský kraj	301 726	3 358,75	11,13	147 506,78	488,88	150 865,53	500,01

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

V tabulce výše je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 29 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 36 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 71 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z činnosti různých subjektů (např. nemocnice, autodílny, slévárna čediče, zemědělská výroba, apod.). Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Karlovarský kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 1,75 kg nižší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 202,77 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tabulka 140: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008 – 2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	442,95	547,91	1 013,80	957,13	845,26
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	2 054,00	777,00	0,00	0,00	0,00

04	Odpady z kožedělného, kožešnického a textilního průmyslu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	0,15	0,00	0,20	0,00	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
07	Odpady z organických chemických procesů	0,01	0,40	0,00	22,12	7,91
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	1,54	1,26	0,29	0,06	2,10
09	Odpady z fotografického Průmyslu	3,38	3,26	2,26	1,58	0,07
10	Odpady z tepelných procesů	0,25	9,06	0,87	0,45	1,25
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	36,52	11,08	0,10	0,00	15,93
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	58,23	124,64	82,57	63,78	101,26
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	1,87	1,25	0,82	1,59	1,48
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	1 707,17	1 486,51	1 330,86	1 470,42	1 898,99
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	138,10	128,45	121,41	172,48	122,07
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	10 307,69	286 126,01	94 054,10	17 370,73	15 406,45
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	48,59	54,56	65,00	212,29	65,10

19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	2 216,89	513,22	448,56	464,46	435,46
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	6 849,76	7 907,89	7 801,86	8 294,61	9 437,69
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celková produkce odpadů [t]		23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Největší množství odpadu ve sledovaném období 2008 - 2012 na území ORP M. Lázně bylo vyprodukováno v těchto skupinách odpadů (seřazeno dle roku 2012):

17 - Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst) = 15 406, 45 t.

20 - Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru = 9 437, 69 t.

15 - Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené = 1 898, 99 t.

02 - Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin = 845, 26 t.

19 - Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely = 435,46 t.

Významný vliv na struktuře druhů odpadů měla stavba III. železničního koridoru Plzeň - Cheb probíhající přes území ORP Mariánské Lázně (číslo skupiny odpadů 17, 15). Obyvatelstvo produkuje v území komunální odpady (číslo skupiny odpadů 19, 20). Venkovský prostor také produkuje odpady v zemědělské prvovýrobě (číslo skupiny odpadů 02).

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob na-

kládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o směsném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tabulka 141: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00
Celková produkce KO	8 550,87	9 390,15	9 128,43	9 759,78	11 327,04
Celková produkce SKO	5 017,74	5 548,75	5 018,86	5 224,16	6 608,25

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Jak je zřejmé z tabulek i grafu, celková produkce odpadů měla výkyv v letech 2009 a 2010. Tento výkyv celkové produkce odpadů byl zapříčiněn zejména vysokou stavební činností spojenou se stavbou železničního koridoru. Jak je vidět, samotná produkce komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu je za celé sledované období 2008 - 2012 v území vyrovnaná. Komunální odpad činí přibližně 30 % (směsný komunální odpad přibližně 20 %) z celkové produkce odpadů. Ze získaných dat jednoznačně vyplývá, že se počet komunálních odpadů bohužel zvyšuje stejně jako u směsného komunálního odpadu. Pokles KO a SKO byl v roce 2010. Tento pokles byl s největší pravděpodobností zapříčiněn tzv. ekonomickou krizí, kdy zejména domácnosti a malé firmy šetřily své finanční prostředky (investice) a ekonomika v Česku díky mediálními vlivům byla ve špatné kondici. Tento trend

(vývoj produkce KO a SKO) potvrzují i data přepočtená na počet obyvatel sledovaného území. Cíl POH je snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu. Data jednoznačně dokládají, že tento trend není v souladu s cílem, a produkce odpadů se zvyšuje. Jedná se o varovný signál zejména proto, že sledované území ORP M. Lázně je venkovského charakteru a všechna sídla mají infrastrukturu pro třídění odpadu. Data tak poukazují spíše na problematiku společenskou (konzumní život, neúměrné množství obalů produktů již od výrobců, nedostatečná osvěta...).

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

V roce 2012 bylo v území ORP Mariánské Lázně největší množství komunálních odpadů zastoupeno u těchto druhů odpadů:

Katalogové číslo 200301 (směsný komunální odpad) 6 608,25 t. (meziroční změna +)

Katalogové číslo 200307 (objemný odpad) = 1 951,17 t. (meziroční změna +)

Katalogové číslo 150101 (papírové a lepenkové obaly) = 1 216,41 t. (meziroční změna +)

Katalogové číslo 200201 (biologicky rozložitelný odpad) = 343 t. (meziroční změna -)

Katalogové číslo 150102 (plastové obaly) = 319,75 t. (meziroční změna +)

Komunální odpad je jednoznačně zastoupen ve směsné podobě. Kladná růstová tendence je varovným signálem do budoucna směrem k producentům výrobků a zboží (např. velké množství obalů výrobků) a zejména potřebě třídění odpadů pro druhotné využití (recyklace). Druhou nejvýznamnější kategorií je objemný odpad. Obyvatelstvo po generace nahromadilo ohromné množství věcí a poptávka po odvozu objemných odpadů je ze stran veřejnosti prakticky nekonečná, avšak pro obce se jedná o velice nákladnou záležitost a proto probíhají odvozy často prostřednictvím velkoobjemových kontejnerů jen několikrát do roka. Další kategorie (papírové a lepenkové obaly, biologicky rozložitelný odpad, plastové obaly) poukazují na třídění odpadů. U papírových obalů a lepenek, stejně jako plastových obalů je rostoucí meziroční změna. Poukazuje to na rostoucí třídění odpadů u veřejnosti, ale i větší produkci obalových materiálů. Biologicky rozložitelný odpad měl meziroční změnu klesající, avšak se z dlouhodobého hlediska jedná o potenciál pro obyvatelstvo i další subjekty v regionu (třídění, sběr, kompostování apod.).

Tabulka 142: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Mariánské Lázně	24 224	5 841,39	241,14	3 715,57	153,38	147,43
Karlovarský kraj	301 726	100 313,34	332,47	59 833,21	198,30	202,37

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA), ČSÚ, EKO-KOM, a. s. (2014)

V tabulce výše je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 52 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 56 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 48 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Karlovarský kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 128,46 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 56,87 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Tabulka 143: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008 – 2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	1 167,03	852,61	868,59	925,94	1 363,02
Sklo	150107, 200102	319,45	276,01	288,84	328,10	362,18
Plast	150102, 200139	300,26	332,24	319,13	345,69	430,61
Nápojové kartony	150105	2,96	1,18	2,18	3,17	2,41
Celkem separovaný sběr		1 789,70	1 462,04	1 478,73	1 602,89	2 158,22

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Z dat vyplývá, že produkce nejvíce separovaného odpadu tvoří papír. Přestože v roce 2008 bylo zastoupeno v druhém pořadí sklo, od roku 2009 již je na této pozici plast. Pokles ve sběru separovaného odpadu byl v roce 2009, pravděpodobně ovlivněn tzv. hospodářskou krizí, kdy zejména domácnosti a menší firmy šetřily finanční prostředky. Od roku 2010 se počet separovaného odpadu zvyšuje, avšak až v roce 2012 bylo dosaženo vyšších hodnot než v roce 2008. V území jsou sběrná místa i pro elektroodpad a textil. Příležitostí je vytvořit sběrná místa pro kovy. Všechny strategické dokumenty plánovaly a plánují zvyšovat třídění odpadů a jeho materiálové využití (recyklaci). Přestože se to daří malými kroky, recyklace se stala běžnou součástí života české společnosti. Je třeba tuto bohužel činnost nadále podporovat a rozvíjet oproti např. skládkování či spalování odpadu.

Tabulka 144: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Mariánské Lázně	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	24 224	447,10	18,46	23,07
Plast	(150102, 200139)		280,84	11,59	9,45
Sklo	(150107, 200102)		295,86	12,21	9,95
Nápojové kartony	(150105)		2,41	0,10	0,21
Kovy	(200140, 150104)		36,95	1,53	31,01

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

V tabulce výše je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce papíru od obcí tvoří 33 %, produkce skla tvoří 82 %, produkce plastů tvoří 65 % a produkce nápojových kartonů tvoří 100 %, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí. U právnických osob a podnikatelských subjektů dominují pouze obalové odpady (papír). Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty vzhledem k průměrným hodnotám nižší u papíru, nápojových kartonů, kovů a vyšší u skla, plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56 kg/obyv., skla 10,96 kg/obyv., plastů 10,01 kg/obyv., nápojových kartonů 0,28 kg/obyv. a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na horší úrovni.

Tabulka 145: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Mariánské Lázně	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	24 224	17,98	16,95
Plast	(150102, 200139)		11,42	9,25
Sklo	(150107, 200102)		12,01	9,66
Nápojové kartony	(150105)		0,15	0,23
Kovy	(200140, 150104)		1,14	3,48

Zdroj: EKO-KOM, a. s. (2014)

V tabulce výše je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci

odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odezdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám nižší u nápojových kartonů, kovů a vyšší u papíru, skla, plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08 kg/obyv., skla 10,97 kg/obyv., plastů 9,72 kg/obyv., nápojových kartonů 0,32 kg/obyv. a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP Mariánské Lázně je tedy ve srovnání s krajskými průměry na dobré úrovni v třídění papíru, plastů a skla, na horší úrovni u nápojových kartonů a kovů což, až na papír, potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka 146: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Karlovarský kraj	17,33	10,26	10,30	0,27	3,28	41,44
(0 až 500 obyv. včetně)	19,54	15,26	14,90	0,28	1,07	51,05
(501 až 1 000 obyv. včetně)	14,67	13,73	15,86	0,35	0,14	44,73
(1 001 až 4 000 obyv. včetně)	13,94	10,45	10,09	0,25	0,35	35,08
(4 001 až 10 000 obyv. včetně)	19,29	11,29	11,11	0,17	16,59	58,44
(10 001 až 20 000 obyv. včetně)	17,31	8,23	8,81	0,24	4,20	38,78
(20 001 až 50 000 obyv. včetně)	18,29	10,57	8,48	0,28	0,00	37,62
(50 001 až 100 000 obyv. včetně)	19,08	8,09	9,74	0,37	0,64	37,92
Celkový součet – ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a. s. (2014)

Z hlediska velikostních skupin obcí v Karlovarském kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 1001 do 4000 obyvatel. Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 4001 do 10 000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídá v ORP M. Lázně žádné město. Druhou nejvíce třídící velikostní kategorií v Karlovarském kraji představují obce s počtem 0 – 500 obyvatel. Ve sledovaném území patří do této kategorie obce Mnichov, Ovesné Kladruby, Prameny, Stará Voda, Trstěnice, Valy, Vlkovice a Zádub-Závišín. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 89 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji vyšší, přičemž hustota sběrné sítě v Karlovarském kraji je 134 obyvatel

na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Ostrov, ORP Aš) vykazuje ORP Mariánské Lázně vyšší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je nadprůměrná (v rámci všech ORP kraje).

Tabulka 147: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008 – 2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
020103	Odpad rostlinných pletiv	226,27	307,08	676,04	500,20	563,19
200201	Biologicky rozložitelný odpad	16,07	64,18	573,89	520,13	343,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	2 048,29	327,67	283,16	335,67	261,15
020601	Suroviný nevhodný ke spotřebě nebo zpracování	0,00	0,00	286,26	245,22	186,44
020107	Odpady z lesnictví	123,00	118,40	37,90	120,94	58,50

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Pořadí a zastoupení druhů biologicky rozložitelných odpadů je v letech 2010 - 2012 stabilní. Struktura těchto odpadů je dána zejména venkovským charakterem sledovaného území s vysokým zastoupením zemědělské a lesnické činnosti. Výkyv v roce 2008 v oblasti kalů z čištění komunálních odpadních vod je zapříčiněno rovněž velkou investiční činností v oblasti obnovy vodohospodářské infrastruktury v území (např. Vlkovice, Trstěnice, Mariánské Lázně).

Tabulka 148: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008 – 2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	12 406,69	9 704,15	9 297,24	9 390,91	11 474,94
z toho celková produkce BRKO	6 623,75	7 162,89	6 961,84	7 287,74	9 089,18

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Celková produkce BRO je ve sledovaném území v období 2008 - 2012 poměrně vyrovnaná v rozmezí ca. 9.000 - 13.000 tun (v letech 2009 - 2011 byl pokles oproti letům 2008 a 2012), avšak z toho BRKO má růstovou tendenci. Tato data (trend) potvrzují i čísla přepočtená na počet obyvatel. Z dat je jed-

noznamené, že se zvyšuje BRKO a proto je zde příležitost pro větší třídění tohoto odpadu. Příležitostí je spolupráce privátního a veřejného sektoru (např. využívání speciální techniky zemědělců apod.).

V tabulce výše (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočet na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce výše primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

Tabulka 149: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Mariánské Lázně	24 224	4 789,52	197,72	7,31	0,30
Karlovarský kraj	301 726	78 554,02	260,35	3 302,84	10,95

Zdroj: databáze ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

V tabulce výše (149) je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 53 % celkové produkce BRKO v území ORP

vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 47 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce. Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 90,43 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 19,23 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Vzhledem k venkovskému charakteru území řada obyvatel rodinných domů kompostuje na svých zahradách. Systémové (komunitní) kompostování je stále příležitostí zejména pro vysoce urbanizované lokality (sídliště) ve větších sídlech. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích Drmoul, Mariánské Lázně, Valy (v jednání Lázně Kynžvart). V Mariánských Lázních je poptávka po kompostárně.

Z tabulek níže plyne, že odpady produkované v území jsou využívány i materiálově. Jedná se zejména o recyklaci (druhotné využití) tříděného odpadu. Vysoké hodnoty v letech 2010-2011 souvisí s odstraňováním a materiálovým využitím odpadů (zemina, kamení) ze stavebních prací na III. železničním koridoru. Z dat rovněž plyne, že odstranění odpadů (např. kontaminovaného) probíhá mimo území ORP Mariánské Lázně (proto jsou hodnoty za samotné území nulové). Přestože recyklace odpadů se stává stále více běžnou součástí života obyvatel i dalších subjektů (úřadů, firem), stále je třídění odpadů nedostatečné (příležitost pro osvětu). Toto téma je příležitostí pro spolupráci v rámci nového programového období EU 2014-2020.

Tabulka 150: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008 – 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR – difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	4 632,35	2 923,86	584,22	16 598,98	13 917,45	110,32
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		3,74	12,25	0,20	15,82	47,94	0,39
	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	4 585,51	2 923,86	584,22	16 598,98	13 917,45	110,32
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		3,70	12,25	0,20	15,82	47,94	0,39
Celková produkce odpadů		123 847,62	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spalování	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00

	Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
--	-----------------------------------	------	------	------	------	------

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Tabulka 151: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008 – 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR – diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	20,67	88,46	47,82	115,42	89,28	102,41
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
			0,31	1,03	0,51	1,26	0,91	0,90
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Celkem vybrané způsoby využití	19,00	88,46	47,82	115,42	89,28
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
		0,29		1,03	0,51	1,26	0,91	0,90
	Celková produkce KO [t]		6 628,83	8 550,87	9 390,15	9 128,43	9 759,78	11 327,04
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby Odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby Odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Komunální odpad (KO) je částečně, díky třídění obyvatel, materiálově využíván (recyklace, prodej odpadu jako suroviny). Koncová zařízení (třídící linky) pro separovaný odpad se však nachází mimo území ORP Mariánské Lázně, a proto nejsou objemy evidovány v tabulce níže. Na území ORP Mariánské Lázně není odpad energeticky využíván. Odstraňování (např. skládkování, spalování, jiné uložení) probíhá mimo území ORP Mariánské Lázně (proto jsou za sledované území hodnoty nulové). Způsob nakládání se SKO není v souladu s cílem POH ČR. Z dat vyplývá, že objem materiálového využití (recyklace) odpadů, v území ORP M. Lázně, je přibližně stejné v intervalu 80 - 120 tun/ročně. Pokles v roce 2009 lze vysvětlit tzv. ekonomickou krizí, kdy řada subjektů (rodiny, firmy) šetřila finanční prostředky, ekonomika stagnovala (klesala) a tudíž se i snížil podíl odpadů vč. recyklovaných. Zvyšování

materiálového využití KO i SKO je výzvou pro obyvatele území do budoucna, tj. i v rámci plánovacího období EU 2014 - 2020 a tak i příležitostí pro společné projekty municipalit.

Tabulka 152: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008 – 2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové Využití	65,57	39,20	75,38	71,68	85,66
		Energetické Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sklo	150107, 200102	Materiálové Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plast	150102, 200139	Materiálové Využití	14,89	8,62	40,04	17,60	16,75
		Energetické Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nápojové kartony	150105	Materiálové Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Energetické Využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Koncová zařízení na materiálové využití separovaného odpadu jsou mimo území ORP (tedy v ORP: Stříbro, Karlovy Vary, Tachov). Lze konstatovat optimální vývoj vzhledem k růstu produkce separovaného odpadu (viz produkce separovaného odpadu). Evidované hodnoty materiálového využití v území ORP odpovídají prodeji odpadu jako suroviny (druhotné suroviny).

Tabulka 153: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na úrovni ORP za období 2008 – 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]								
BRO	Využití	Materiálové využití		2 086,97	157,60	309,88	71,68	85,66
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		8,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓					
				148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Počet obyvatel v území ORP				24 646	24 586	24 607	24 405	24 224	

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Produkce biologicky rozložitelného odpadu (BRO) se pohybuje v intervalu ca. 9 – 13 000 tun/rok v období 2008 – 2012. Z toho podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) se pohybuje v intervalu ca. 6 – 9 000 tun/rok. Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu má ve sledovaném období růstovou tendenci. Zařízení, jež zpracovávají biologicky rozložitelný odpad (BRO) ze sledovaného území, jsou popsána v tabulkách 132 a 133. Data v tabulce výše potvrzují, že biologicky rozložitelný komunální odpad (BRKO) není v území oficiálně materiálově využit, avšak řada domácností, zejména na venkově, provozuje na zahradě vlastní kompostování (tvorba zeminy pro vlastní potřebu). Tato skutečnost však není statisticky podchycena (evidována). Vzhledem k tomu, že veškerý směsný komunální odpad (SKO) je skládkovaný mimo ORP, což z hlediska způsobu nakládání s odpady není v souladu s cílem POH ČR, není možné sledovat a porovnat měrné skládkování přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Měrná produkce SKO měla ve sledovaných letech spíše rostoucí tendenci, což opět nenaznačuje optimální vývoj. Z tohoto důvodu je třeba podporovat kompostování BRO (BRKO) a minimalizovat jeho ukládání na skládkách.

Tabulka 154: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010 – 2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	218 180,-	235 870,-	187 960,-
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	12 580 090,-	12 632 030,-	12 868 540,-
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	2 894 120,-	3 617 090,-	3 352 240,-
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0,-	0,-	0,-
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	133 130,-	141 150,-	460 240,-
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	0,-	0,-	0,-
3727	Prevence vzniku odpadů	0,-	0,-	0,-
3728	Monitoring nakládání s odpady	45 650,-	0,-	21 990,-
3729	Ostatní nakládání s odpady	754 500,-	536 050,-	653 800,-
Celkové náklady		16 625 670,-	17 162 190,-	17 544 770,-

Zdroj: databáze Ministerstvo financí ČR (2014)

Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010 – 2012 mají v území ORP Mariánské Lázně růstovou tendenci (z 16,6 mil. na 17, 5 mil. Kč/rok). Přibližně 75 % všech celkových nákladů tvoří sběr a svoz komunálních odpadů. Přibližně 20 % prostředků bylo ve sledovaném období vynaloženo na sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních). Dle výkazů Ministerstva financí ČR tvoří zbylých ca. 5 % výdajů ostatní nakládání s odpady, sběr a svoz nebezpečných odpadů, využívání a zneškodňování komunálních odpadů, náklady na monitoring nakládání s odpady. Tabulka s náklady (154) obsahuje data pouze za neinvestiční náklady.

Příjmy odpadového hospodářství ve sledovaném období měly rovněž růstovou tendenci (z 15, 8 mil. na 21, 9 mil. Kč/rok). V letech 2010 a 2011 tvořily ca. 95 % příjmů poplatky za komunální odpad, a 5 % ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedených. V roce 2012 však poplatky za komunální odpad tvořily pouze ca 28 % a ca 70 % poplatky za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tato změna struktury příjmů je zapříčiněna změnou rozpočtové skladby, ke které došlo v roce 2012 v položkách 1337 a 1340 (rozdě-

lení položky 1337 do dvou položek, a to 1337 a 1340). V součtu se jedná o příjmy ve výši ca. 98 %. Zbývajících 2 % jsou tvořeny příjmy ostatních odvodů z vybraných činností a služeb jinde neuvedených.

V letech 2010 a 2011 byla ekonomická bilance odpadového hospodářství záporná. V roce 2012 byly příjmy vyšší než výdaje. Výběr poplatků za odpadové hospodářství a cenová politika obecně jsou rovněž tématem pro možnou spolupráci obcí a měst.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 155: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občané	Nízké či žádné Poplatky	Ne/adekvátnost požadavku	Obecní/městský tisk	Politika odpadového hospodářství
Občané	Velkoobjemové kontejnery celoročně k dispozici	Finanční náklady pro obec, odpad budou vozit i z ostatních sídel (Německa)	Obecní/městský tisk	Politika odpadového hospodářství
Občané a návštěvníci	Čistá krajina a sídla bez odpadků	Finanční náklady na odstraňování černých skládek a čištění krajiny	Obecní/městský tisk	Odstraňování černých skládek
Občané a osvěta	Osvěta široké veřejnosti	Nezapojení všech (dlouhodobý proces)	Obecní/městský tisk	Pravidelné jarní a podzimní úklidy a další úklidová a osvětová opatření (pokračování v osvětě ve školách, firmách, u občanů...)
Obce a města	Servis od odborné firmy	Monopol a růst cen	Odborná diskuse	Politika odpadového hospodářství
Podnikatelé, instituce...	Nízké či žádné Poplatky	Ne/adekvátnost požadavku	Obchodní nabídky firem odpadového hospodářství	Cenová politika firem

Nezaměstnaní	Tvorba pracovních míst	Nastavení politiky MPSV ČR (úřadu práce)	Odborná diskuse	Získání pracovníků na odstraňování černých skládek, čištění obcí, měst, krajiny, třídící linky apod.
Média	Informace z regionu	- - -	Inzerce	Osvětové akce
Firmy odpadového hospodářství	Zisk	Externí zdroje (pracovní síla mimo území)	Obchodní nabídky firem odpadového hospodářství	Cenová politika firem

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Analýza cílových (dotčených) skupin zahrnuje hlavní témata důležitá pro území ORP Mariánské Lázně. Legislativa v oblasti odpadového hospodářství se neustále mění, komplikuje a municipality jsou rády za specializované firmy, které mohou tuto problematiku řešit. V území lze sledovat trend, kdy odpadová politika začíná být řešena mimo obce, např. uzavírání smluv mezi společnostmi odstraňujícími odpad přímo s jednotlivými producenty odpadů (domácnostmi a dalšími subjekty) napřímo.

Politika odpadového hospodářství je v obcích různá. Příkladem dobré praxe může být přístup radnice v Teplicích, kde odstraňování odpadů je financována městem jako služba veřejnosti. Tento bonus/servis občanům zajistí určitou kvalitu života, šetří prostředky domácností, sníží administrativu týkající se sběru poplatků a zajistí udržení počtu obyvatel a přísun prostředků do městského rozpočtu z rozpočtového určení daní. Občané obecně mají zájem o velkoobjemové kontejnery a odstraňování všemožného odpadu a nepotřebných věcí, jež po generace nashromáždili. Pro obce se jedná o vysoké náklady. Například pohraniční obec Nové Hamry na Karlovarsku nabízí veřejnosti celoročně velkoobjemový kontejner. Ze začátku se nestačil vyvážet, avšak později jej již lidé plnili průběžně a vyváží se dle potřeby. Rapidně se snížily náklady na odstraňování černých skládek. Velice pozitivním příkladem dobré praxe nabízí také nedaleké Město Aš na Chebsku, jež zavedlo revoluční způsob sběru separovaných odpadů. Ten předpokládá, že se město o peníze za prodej surovin podělí s těmi obyvateli, kteří se přihlásí do systému a poctivě třídí. Až pět stovek z poplatku za svoz a likvidaci domovního odpadu mohou v Aši ušetřit lidé, kteří se přihlásí do adresného sběru druhotných surovin. Možnost už využilo na sedm stovek obyvatel. Ašská radnice si od netradičního systému třídění slibuje, že na skládkách skončí podstatně méně surovin, které je možné znovu využít. Přihlásit se může každý obyvatel Aše. Dostane unikátní čárový kód, který nalepí na průhledné plastové pytle s vytríděným odpadem. Za každý kilogram plastů je možné získat 2,50 Kč a za kilogram papíru 80 haléřů. Celková suma, kterou se lidem podaří za rok 2014 naspořit, se odečte od poplatku za rok 2015. Ten je v Aši šest set korun na osobu. Maximální částka, kterou je možné získat, je pět set korun na obyvatele. Například čtyřčlenná rodina tak může díky třídění uspořit na poplatcích až 2 000 korun. Informace o sběru budou k dispozici na internetových stránkách města. Tam si lidé budou moci po zadání svého kódu prohlédnout tabulku s odevzdaným množstvím odpadů a potěšit se pohledem na vzrůstající slevu. Pro přiznání slevy je ale nutné, aby lidé nebyli dlužníky města. Motivační třídění odpadu, které Ašští převzali z Nového Boru v Libereckém kraji, už nese ovoce. Za období od ledna do října vzrostl objem vytríděných plastů a papíru oproti loňskému roku přibližně o čtvrtinu. Za dva roky fungování

už systém doznal několika změn. Například papír, který obyvatelé sami odvezou na sběrný dvůr, už nemusí být v plastovém pytli. Stačí jej pevně svázat motouzem do balíku a opatřit čárovým kódem. Další významnou změnou je snížení ceny plastových pytlů, které nyní radnice prodává téměř o polovinu levněji než v začátcích. V podstatě je ale jedno, do jakých pytlů lidé odpad zabalí. Musí být pevný, aby se neroztrhl při manipulaci, a průhledný. To kvůli vizuální kontrole, s tím, že do pytlů s plasty nepatří mastné obaly se zbytky potravin nebo čisticích přípravků, obaly od žíravín, barev a jiných nebezpečných látek, podlahové krytiny či novodurové trubky. V papíru zas nesmí být mastná, promáčená nebo jakkoliv znečištěná surovina či uhlový papír. Zaměstnanci sběrného dvora pytle namátkově kontrolují. Pokud uvnitř objeví uvedené druhy odpadů, celý pytel ze systému vyřadí. Přestože se na první pohled zdá, že získat tříděním slevu bude hračka, ukazuje se, že to má svá úskalí. V první řadě je nutné mít dostatečný prostor ke skladování. V ideálním případě úplně mimo obytné místnosti. Ne vždy se podaří obaly dokonale vymýt a zbytky potravin po čase začnou zapáchat. Plasty obyvatelé často raději odnáší průběžně do separačních nádob, které jsou stále rozmístěny v ulicích Aše.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady. Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 156: Analýza rizik

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční	Rostoucí náklady na odstraňování komunálních odpadů	5	3	15	Meziobecní spolupráce, orientace na sousední region (odstraňování odpadů v jiných krajích, Německu)	Obec
Finanční	Mimořádné odstraňování odpadů (velkoobjemové kontejnery, černé skládky, apod.)	5	5	25	Velkoobjemové kontejnery zdarma, více sběrných míst, osvěta	Obec
Organizační	Organizace odpadového hospodářství	2	4	8	Meziobecní spolupráce např. ve sběru, třídění (třídící linky) odpadů, technologií (např. kompostárna)	Obec
Právní	Změna legislativy	2	3	6	Aktivity SMO ČR	Obec
Technické	Nedostatek odpadkových košů, stav košů a popelnic, technologií	3	3	9	Více sběrných míst, třídící linky v území (příležitost pro nová pracovní místa)	Obec

Věcné	Chování občanů (tvorba černých skládek, nedostatečná recyklace...)	4	5	20	Výchova, osvěta	Obec
Věcné	Estetika obcí a krajiny	3	4	12	Péče o sídla a krajinu. Zaměřeni na detaily. V čistém udržovaném prostředí lidé nedělají takový nepořádek, jako v lokalitách které jsou ladem	Obec

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Byla identifikována nejvýznamnější rizika:

- mimořádné odstraňování odpadů, černé skládky apod. = jedná se o finančně velice nákladné záležitosti,
- chování občanů = preventivně osvětově působit na veřejnost a předcházet tak černým skládkám apod.,
- rostoucí náklady na odstraňování odpadů = čím dražší bude sběr a odstraňování odpadů, tím více bude černých skládek.

c) Další potřebné analýzy

Území sledovaného ORP představuje venkovský region a tudíž se v zásadě nevyskytují rozdíly. Jedinou výjimkou představuje největší město Mariánské Lázně, kde bydlí nejvíce obyvatel, a tudíž jsou zde odlišné podmínky než v malých obcích. Příkladem je existence vlastní společnosti svážející odpad, velký sběrný dvůr, specifické druhy odpadů (např. gastroodpad, nemocniční odpad, apod.).

Benchmarking – Karlovarský kraj

* MP = měrná produkce odpadů na obyvatele v kg/rok

* BRKO: 200101,200108,200110,200111,200125,200138,200201,200301,200302,200307

Tabulka 157: Produkce odpadů a měrná produkce odpadů (všech, NO, OO, tříděných složek BRKO) za rok 2012 (MŽP (CENIA))

ORP	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	NO [t]	*MP NO [kg/ob yv./ro k]	OO [t]	*MP OO [kg/ob yv./ro k]	Celk. (NO+OO) [t]	Celk. *MP [kg/ob yv./ro k]	SKO (200301) [t]	MP SKO [kg/ob yv./ro k]	KO (20+1501) [t]	*MP KO [kg/ob yv./ro k]	Papír (150101, 200101) [t]	*MP papír [kg/ob yv./ro k]
Aš	17 612	206,63	11,73	10 027,21	569,34	10 233,84	581,07	6 032,36	342,51	7 313,53	415,26	275,54	15,64
Cheb	50 721	785,42	15,49	28 345,23	558,85	29 130,65	574,33	11 117,22	219,18	20 111,83	396,52	1 042,88	20,56
Karlovy Vary	88 969	730,00	8,21	40 770,94	458,26	41 500,94	466,47	16 160,57	181,64	27 033,29	303,85	2 629,17	29,55
Kraslice	13 705	152,75	11,15	6 088,75	444,27	6 241,50	455,42	2 935,11	214,16	4 247,98	309,96	297,37	21,70
Mariánské Lázně	24 224	251,71	10,39	7 985,34	329,65	8 237,05	340,04	3 715,57	153,38	5 841,39	241,14	447,10	18,46
Ostrov	28 899	299,91	10,38	12 291,78	425,34	12 591,69	435,71	4 673,25	161,71	8 076,47	279,47	849,13	29,38
Sokolov	77 596	932,34	12,02	41 997,53	541,23	42 929,87	553,25	15 199,13	195,88	27 688,85	356,83	1 421,11	18,31
Celkem kraj	301 726,00	3 358,75	11,13	147 506,78	488,88	150 865,53	500,01	59 833,21	198,30	100 313,34	332,47	6 962,29	23,07
Celkem ČR	10 516 125,00	127 634,47	12,14	5 580 580,96	530,67	5 708 215,44	542,81	2 211 052,64	210,25	3 886 782,29	369,60	310 891,66	29,56

Pokračování níže

ORP	Plast (150102, 200139) [t]	*MP plast [kg/ob yv./ro k]	Sko (150107, 200102) [t]	*MP sklo [kg/ob yv./ro k]	Nápojové kartony (150105) [t]	*MP nápojové kartony [kg/ob yv./ro k]	KOVY (200140, 150104) [t]	*MP KOVY [kg/ob yv./ro k]	BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	*MP BRKO* [kg/ob yv./ro k]	Biologicky rozložitelný odpad (200201) [t]	*MP Biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/ob yv./ro k]
Aš	172,49	9,79	135,82	7,71	0,00	0,00	149,33	8,48	6 823,18	387,42	0,00	0,00
Cheb	606,39	11,96	486,98	9,60	1,45	0,03	1854,59	36,56	16 571,70	326,72	2 814,62	55,49
Karlovy Vary	740,41	8,32	870,47	9,78	26,82	0,30	2314,72	26,02	20 830,56	234,13	178,16	2,00
Kraslice	207,15	15,11	139,56	10,18	2,06	0,15	38,05	2,78	3 602,72	262,88	57,55	4,20
Mariánské Lázně	280,84	11,59	295,86	12,21	2,41	0,10	36,95	1,53	4 789,52	197,72	7,31	0,30
Ostrov	265,16	9,18	317,45	10,98	10,88	0,38	156,15	5,40	6 484,84	224,40	5,70	0,20

Sokolov	579,29	7,47	755,78	9,74	19,90	0,26	4807,66	61,96	19 451,50	250,68	239,51	3,09
Celkem kraj	2 851,73	9,45	3 001,91	9,95	63,53	0,21	9 357,45	31,01	78 554,02	260,35	3 302,84	10,95
Celkem ČR	105 271,07	10,01	115 243,62	10,96	2 929,15	0,28	427 038,34	40,61	3 030 194,74	288,15	205 388,46	19,53

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Výpočet produkce odpadů byl v tabulce výše generován z přepočtené databáze ISOH (MŽP, CENIA), kdy byly použity kódy nakládání A00, AN60 (evident obec), kód nakládání BN30 (partner občan obce)). Ve vypočtené produkci jsou zahrnuta i množství odpadů od tzv. "dopočtených" obcí (tj. od obcí, které v roce 2012 nepodaly hlášení). Do výpočtu byly zahrnuty všechny odpady (i mimo systém sběru stanovený obcí), které byly v rámci definovaných kategorií odevzdány občany obce do sběrných dvorů, sběrných míst, sběren a výkupu odpadů a dalších zařízení ke sběru a výkupu odpadů. Měrná produkce je pak počítána z produkce jednotlivých druhů odpadů, prostým vydělením počtem obyvatel ORP.

Tabulka 158: Měrná produkce SKO a tříděných složek odpadů (papír, sklo, plasty, nápojové kartony, kovy) za rok 2012

ORP	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	*MP SKO [kg/obyv./rok]	*MP papír [kg/obyv./rok]	*MP plast [kg/obyv./rok]	*MP sklo [kg/obyv./rok]	*MP nápojové kartony [kg/obyv./rok]	*MP kovy [kg/obyv./rok]
Aš	17 612	330,09	10,79	5,06	6,99	0,00	15,11
Cheb	50 721	214,85	18,71	11,70	9,67	0,06	0,54
Karlovy Vary	88 969	174,43	17,66	8,63	10,46	0,31	0,68
Kraslice	13 705	208,51	21,20	14,73	10,15	0,15	46,37
Mariánské Lázně	24 224	147,43	17,98	11,42	12,01	0,15	1,14
Ostrov	28 899	151,29	19,66	9,93	11,94	0,40	0,60
Sokolov	77 596	189,99	14,27	7,35	7,67	0,28	0,12
Průměr za kraj	301 726	202,37	16,95	9,25	9,66	0,23	3,48
Průměr za ČR	10 516 125	215,95	18,08	9,72	10,97	0,32	19,98

Zdroj dat: EKO-KOM, a. s. (2014)

V tabulce výše jsou zobrazeny měrné produkce SKO, a tříděných složek odpadů (papír, sklo, plasty, nápojové kartony, kovy) za rok 2012. Zdrojem dat je EKO-KOM, a.s. Některé hodnoty se liší oproti předchozí tabulce, a to z důvodu metody výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce) a subjekty (malé firmy, živnostníci) které jsou zapojeny do systému sběru komunálních odpadů v obci. V této tabulce jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Při porovnání této a předchozí tabulky vykazují největší rozdíly komodity papír a kovy, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného připočítáním všech odpadů od občanů obcí odevzdaných ve výkupnách, které nefungují v rámci systému obce.

Tabulka 159: Hustota sběrné sítě na území ORP Karlovarského kraje za 1. čtvrtletí roku 2014

Kraj	ORP	Obyvatel	Průměrná hustota sběrné sítě (obyv./průměrné hnízdo*)
Karlovarský kraj	Aš	17 612	165
	Cheb	50 721	141

	Karlovy Vary	88 427	145
	Kraslice	13 705	114
	Mariánské Lázně	24 112	89
	Ostrov	28 899	136
	Sokolov	77 376	148
Průměr za kraj		300 852	134
Průměr za ČR		10 480 704	148

Zdroj dat: EKO-KOM, a. s. (2014)

K tabulce výše:

Jedná se o průměr za obce v území ORP.

Nižší hodnota znamená lépe dostupnou a vybavenou sběrnou síť (nejaktuálnější data z 1Q 2014 lze srovnávat s údaji z konce 2013).

*Průměrné sběrné hnízdo obsahuje 3 kontejnery (papír, plast a směsné sklo).

Tabulka 160: Výtěžnost tříděného sběru v Karlovarském kraji dle jednotlivých velikostních skupin obcí, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]			Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
			Sklo směsné	Sklo bílé	Sklo celkem			
Karlovarský kraj	17,3	10,3	9,2	1,1	10,3	0,3	3,3	41,4
(0 až 500 obyvatel včetně)	19,5	15,3	14,7	0,3	14,9	0,3	1,1	51,1
(501 až 1000 obyvatel včetně)	14,7	13,7	15,6	0,3	15,9	0,3	0,1	44,7
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	13,9	10,5	9,8	0,3	10,1	0,3	0,3	35,1
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	19,3	11,3	11,1		11,1	0,2	16,6	58,4
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	17,3	8,2	7,7	1,1	8,8	0,2	4,2	38,8
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	18,3	10,6	7,4	1,1	8,5	0,3	0,0	37,6
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	19,1	8,1	6,0	3,7	9,7	0,4	0,6	37,9
Průměr za ČR	18,2	10,1	8,6	2,5	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj dat: EKO-KOM, a. s. (2014)

Výtěžnost tříděného sběru - resp. produkce odděleně sbíraných využitelných složek KO na území ORP - kg/obyvatel/rok. Tabulka výše vypovídá o produkci tříděného sběru v jednotlivých velikostních skupinách obcí podle počtu obyvatel ve Středočeském kraji. Pomocí těchto ukazatelů je možné porovnat jednotlivé obce podle počtu obyvatel s průměrnou hodnotou produkce tříděného sběru za kraj a za celou ČR. Takto lze hodnotit systém sběru tříděných odpadů v jednotlivých velikostních skupinách obcí.

Benchmarking – ČR

Benchmark umožňuje porovnání hodnot za jednotlivé kraje, ORP a ČR, příp. lze vyhodnotit meziroční rozdíl hodnot, výtěžnost tříděného sběru v krajích ČR - kg/obyvatel/rok. První dvě tabulky vypovídají o výtěžnosti tříděného sběru po krajích po jednotlivých komoditách za roky 2012 a 2013. Tyto tabulky umožňují porovnání jednotlivých druhů vytríděných odpadů ze systému sběru obce v jednotlivých krajích.

Jedná se o odpady sbírané v obcích v systémech tříděného sběru. Je to nádobový sběr, pytlový sběr, ostatní způsoby sběru, které obec organizuje nebo je zapojuje do systému obce (školní sběry, výkup-

ny - sběr pouze od občanů, mobilní sběry, sběrné dvory apod.). U většiny komodit je sběr zajištěn ve sběrné síti obce. Pouze kovové odpady jsou sbírány v 99 % ve výkupnách. Z výkupu pochází také část papíru.

Tabulka 161: Výtěžnost tříděného sběru v krajích ČR v kg/obyv./rok, rok 2012

Popisky řádků	Papír	Plast	Sklo			Nápojový karton	Kov	Celkem tříděný sběr	Celkem bez kovů
			Sklo směsné	Sklo bílé	Sklo celkem				
Hlavní město Praha	18,65	9,48	9,84	2,78	12,62	0,65	1,29	42,68	41,39
Jihočeský kraj	17,22	8,76	10,65	1,84	12,50	0,31	15,59	54,38	38,79
Jihomoravský kraj	19,38	6,66	5,40	4,35	9,75	0,22	12,75	48,76	36,01
Karlovarský kraj	16,95	9,25	8,51	1,15	9,66	0,23	3,48	39,57	36,09
Královéhradecký kraj	16,01	12,45	9,99	2,63	12,62	0,49	26,74	68,32	41,57
Liberecký kraj	21,33	6,74	9,29	1,42	10,72	0,33	27,85	66,96	39,11
Moravskoslezský kraj	17,44	10,01	8,97	1,19	10,16	0,16	39,78	77,56	37,78
Olomoucký kraj	19,63	10,23	7,38	3,39	10,77	0,44	33,83	74,89	41,07
Pardubický kraj	20,14	11,32	8,95	2,97	11,92	0,28	29,30	72,96	43,66
Plzeňský kraj	17,80	11,89	11,08	1,51	12,59	0,17	8,61	51,05	42,44
Středočeský kraj	17,46	12,42	9,52	1,70	11,22	0,35	6,71	48,17	41,45
Ústecký kraj	17,63	7,66	6,92	0,93	7,85	0,13	29,95	63,22	33,27
Vysočina	17,00	11,55	7,15	5,30	12,45	0,37	26,07	67,44	41,37
Zlínský kraj	16,41	8,11	6,98	2,70	9,67	0,19	30,15	64,54	34,39
Průměr za ČR	18,08	9,72	8,55	2,41	10,97	0,32	19,98	59,07	39,09

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s. (2014)

Tabulka 162: Výtěžnost tříděného sběru v krajích ČR v kg/obyv./rok, rok 2013

Popisky řádků	Papír	Plast	Sklo			Nápojový karton	Kov	Celkem tříděný sběr	Celkem bez kovů
			Sklo směsné	Sklo bílé	Sklo celkem				
Hlavní město Praha	19,15	9,71	10,15	2,89	13,04	0,70	0,62	43,22	42,60
Jihočeský kraj	17,13	9,13	10,37	1,70	12,06	0,31	12,39	51,03	38,64
Jihomoravský kraj	19,21	7,04	5,43	4,30	9,72	0,22	11,35	47,54	36,19
Karlovarský kraj	17,33	10,26	9,17	1,13	10,30	0,27	3,28	41,44	38,16
Královéhradecký kraj	15,99	12,61	9,73	2,91	12,64	0,49	24,24	65,97	41,73
Liberecký kraj	22,74	6,97	9,54	1,58	11,11	0,35	25,19	66,36	41,17
Moravskoslezský kraj	18,27	10,47	9,05	1,20	10,25	0,15	36,57	75,72	39,14
Olomoucký kraj	19,14	10,35	7,06	3,46	10,52	0,43	28,87	69,31	40,44
Pardubický kraj	20,24	11,60	9,06	3,08	12,14	0,32	25,87	70,18	44,31
Plzeňský kraj	16,47	11,85	10,70	1,60	12,30	0,19	6,39	47,20	40,81
Středočeský kraj	16,50	13,45	9,68	1,84	11,52	0,40	5,61	47,48	41,88
Ústecký kraj	18,22	8,01	7,24	0,94	8,18	0,14	26,67	61,22	34,55
Vysočina	16,54	12,48	6,92	5,41	12,33	0,41	22,34	64,10	41,75
Zlínský kraj	16,63	8,24	6,83	2,81	9,64	0,18	27,21	61,91	34,70
Průměr za ČR	18,11	10,14	8,59	2,48	11,07	0,33	17,56	57,22	39,66

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Výtěžnost tříděného sběru - resp. produkce odděleného sběru využitelných KO - velikostní skupiny v krajích - kg/obyvatel/rok. Tabulka níže vypovídá o produkci tříděného sběru v jednotlivých velikostních skupinách obcí podle počtu obyvatel dle jednotlivých krajů. Pomocí těchto ukazatelů je možné porovnat jednotlivé obce podle počtu obyvatel s průměrnou hodnotou produkce tříděného sběru za kraj a za celou ČR. Takto lze hodnotit systém sběru tříděných odpadů v jednotlivých velikostních skupinách obcí.

Tabulka 163: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí, rok 2013

Popisky řádků	Papír	Plast	Sklo			Nápojový karton	Kov	Celkový součet
			Sklo směsné	Sklo bílé	Sklo celkem			
Hlavní město Praha	19,2	9,7	10,2	2,9	13,0	0,7	0,6	43,2
(100001 a více obyvatel)	19,2	9,7	10,2	2,9	13,0	0,7	0,6	43,2
Jihočeský kraj	17,1	9,1	10,4	1,7	12,1	0,3	12,4	51,0
(0 až 500 obyvatel včetně)	9,2	11,6	11,2	2,5	13,7	0,4	2,7	37,6
(501 až 1000 obyvatel včetně)	10,9	11,5	11,0	1,8	12,9	0,4	2,9	38,5
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	13,4	9,7	11,4	1,8	13,3	0,4	6,2	42,9
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	21,2	7,8	9,6	3,2	12,7	0,2	28,3	70,3
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	26,2	11,1	11,7	1,9	13,6	0,2	27,0	78,2
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	21,8	9,4	10,2		10,2	0,3	6,2	48,0
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	20,4	5,4	8,4	0,8	9,2	0,3	20,1	55,4
Jihomoravský kraj	19,2	7,0	5,4	4,3	9,7	0,2	11,4	47,6
(0 až 500 obyvatel včetně)	7,1	9,4	6,9	4,7	11,6	0,3	3,1	31,5
(501 až 1000 obyvatel včetně)	10,3	9,1	5,5	4,8	10,3	0,3	3,7	33,7
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	13,8	8,9	6,2	4,4	10,7	0,3	12,7	46,3
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	17,7	9,1	6,0	3,7	9,7	0,2	29,4	66,1
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	22,0	7,6	4,4	4,4	8,8	0,2	26,0	64,6
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	28,9	7,9	6,3	4,2	10,5	0,2	30,2	77,7
(100001 a více obyvatel)	25,8	3,5	4,2	4,2	8,3	0,1	1,0	38,7
Karlovarský kraj	17,3	10,3	9,2	1,1	10,3	0,3	3,3	41,4
(0 až 500 obyvatel včetně)	19,5	15,3	14,7	0,3	14,9	0,3	1,1	51,1
(501 až 1000 obyvatel včetně)	14,7	13,7	15,6	0,3	15,9	0,3	0,1	44,7
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	13,9	10,5	9,8	0,3	10,1	0,3	0,3	35,1
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	19,3	11,3	11,1		11,1	0,2	16,6	58,4
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	17,3	8,2	7,7	1,1	8,8	0,2	4,2	38,8
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	18,3	10,6	7,4	1,1	8,5	0,3	0,0	37,6
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	19,1	8,1	6,0	3,7	9,7	0,4	0,6	37,9
Královéhradecký kraj	16,6	12,6	9,7	2,9	12,6	0,5	24,3	66,6
(0 až 500 obyvatel včetně)	6,3	14,3	11,8	2,9	14,7	0,5	3,8	39,7
(501 až 1000 obyvatel včetně)	8,9	14,5	12,4	2,5	14,9	0,5	4,2	43,1
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	11,4	12,9	10,5	2,4	12,9	0,4	7,4	45,1
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	21,3	13,5	10,0	3,3	13,4	0,5	45,4	94,2
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	26,1	12,4	9,1	3,0	12,0	0,6	55,8	106,9
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	18,7	7,7	7,6	1,5	9,0	0,3	49,3	85,1
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	20,1	11,7	7,1	3,9	11,1	0,4	5,9	49,1

Liberecký kraj	22,7	7,0	9,5	1,6	11,1	0,4	25,2	66,4
(0 až 500 obyvatel včetně)	9,9	9,5	13,7	2,1	15,8	0,4	0,9	36,5
(501 až 1000 obyvatel včetně)	8,9	7,7	12,4	1,4	13,8	0,3	1,9	32,6
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	12,8	7,7	12,5	2,4	14,9	0,4	15,6	51,4
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	19,8	7,5	9,4	1,9	11,3	0,3	49,2	88,1
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	32,4	10,3	10,6	2,1	12,7	0,5	74,5	130,4
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	27,1	7,8	7,7	1,7	9,4	0,1	22,4	66,8
(100001 a více obyvatel)	35,9	3,5	6,3	0,4	6,7	0,5	19,6	66,3
Moravskoslezský kraj	18,3	10,5	9,1	1,2	10,2	0,2	36,6	75,7
(0 až 500 obyvatel včetně)	4,8	12,6	11,4	1,8	13,3	0,1	4,5	35,3
(501 až 1000 obyvatel včetně)	6,0	12,8	12,0	2,0	14,0	0,2	8,1	41,0
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	8,2	12,3	11,4	1,9	13,4	0,2	10,8	44,8
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	14,3	11,0	10,2	1,3	11,5	0,2	43,3	80,3
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	21,7	9,0	4,2	3,9	8,1	0,3	93,3	132,3
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	22,7	9,8	7,4	2,1	9,5	0,2	52,5	94,8
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	18,9	7,1	7,7	0,6	8,2	0,1	38,7	73,0
(100001 a více obyvatel)	26,9	11,9	9,0		9,0	0,1	38,6	86,5
Olomoucký kraj	19,1	10,3	7,1	3,5	10,5	0,4	28,1	68,5
(0 až 500 obyvatel včetně)	5,6	10,5	6,7	5,0	11,7	0,4	2,6	30,8
(501 až 1000 obyvatel včetně)	7,9	10,8	6,3	4,6	10,8	0,4	2,7	32,7
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	12,4	11,8	6,7	4,1	10,8	0,4	18,7	54,2
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	21,1	10,0	6,7	2,3	8,9	0,2	49,2	89,4
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	22,2	9,4	6,2	4,2	10,4	0,3	50,0	92,3
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	25,1	8,1	6,1	3,4	9,5	0,3	33,7	76,7
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	36,3	10,7	10,4	0,7	11,2	0,8	44,8	103,7
Pardubický kraj	20,2	11,6	9,1	3,1	12,1	0,3	25,9	70,2
(0 až 500 obyvatel včetně)	5,2	12,0	9,8	3,1	12,9	0,3	1,2	31,6
(501 až 1000 obyvatel včetně)	8,1	11,2	8,1	3,6	11,7	0,4	3,8	35,1
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	12,9	12,9	9,4	3,5	12,8	0,4	7,9	46,9
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	24,9	13,2	8,4	3,6	12,0	0,5	51,1	101,6
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	25,8	11,1	6,7	4,3	11,0	0,2	54,3	102,4
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	37,2	13,1	19,8		19,8	0,3	66,8	137,1
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	34,4	9,2	9,3	1,3	10,5	0,2	19,6	74,0
Plzeňský kraj	16,5	11,9	10,8	1,6	12,4	0,2	6,4	47,4
(0 až 500 obyvatel včetně)	9,4	11,8	12,5	0,8	13,3	0,2	0,4	35,2
(501 až 1000 obyvatel včetně)	10,8	11,7	11,8	1,0	12,7	0,2	0,5	35,8
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	14,9	12,9	11,5	0,8	12,3	0,2	2,4	42,7
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	20,1	13,4	9,8	3,7	13,5	0,2	22,7	69,9
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	21,7	11,4	8,1	2,3	10,4	0,2	17,0	60,7
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	20,7	10,2	9,5	3,0	12,6	0,1	7,0	50,6
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	17,9	11,2	11,2	0,3	11,5	0,1	0,4	41,1
Středočeský kraj	17,0	13,0	9,7	1,8	11,5	0,4	5,6	47,5
(0 až 500 obyvatel včetně)	9,7	14,3	11,7	1,8	13,5	0,3	0,3	38,1
(501 až 1000 obyvatel včetně)	11,3	14,5	10,9	1,5	12,4	0,4	0,6	39,2
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	15,7	14,8	11,3	1,6	12,9	0,4	1,3	45,3

(4001 až 10000 obyvatel včetně)	19,0	13,7	9,2	2,5	11,7	0,5	4,9	49,9
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	25,3	11,0	7,6	2,4	10,0	0,4	24,0	70,7
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	11,7	9,4	7,5	1,8	9,3	0,6	2,0	32,9
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	34,5	7,5	5,7	0,6	6,3	0,1	3,0	51,4
Ústecký kraj	18,3	8,0	7,2	0,9	8,2	0,1	26,7	61,3
(0 až 500 obyvatel včetně)	10,0	13,1	12,5	0,2	12,7	0,2	1,4	37,4
(501 až 1000 obyvatel včetně)	9,7	11,5	11,0	0,7	11,7	0,2	2,7	35,8
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	11,4	9,9	8,5	1,2	9,7	0,2	3,0	34,1
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	15,3	6,6	7,3	0,5	7,8	0,1	44,0	73,8
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	17,0	6,8	6,4	0,8	7,2	0,1	30,8	61,9
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	14,9	7,6	6,3	1,0	7,3	0,1	6,2	36,0
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	28,0	6,7	5,7	1,2	6,9	0,1	49,9	91,6
Kraj Vysočina	16,5	12,5	6,9	5,4	12,3	0,4	22,7	64,5
(0 až 500 obyvatel včetně)	8,3	13,3	8,7	5,2	13,9	0,4	6,0	42,0
(501 až 1000 obyvatel včetně)	11,2	13,3	7,3	5,3	12,6	0,5	9,4	47,0
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	15,2	13,6	7,9	5,9	13,8	0,5	15,3	58,5
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	16,5	13,6	6,1	4,7	10,8	0,3	29,1	70,3
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	22,5	10,7	6,8	5,9	12,7	0,5	66,4	112,7
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	22,5	12,2	5,7	5,9	11,6	0,3	33,2	79,7
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	26,7	8,1	4,7	5,1	9,9	0,4	15,9	61,0
Zlínský kraj	16,7	8,2	6,8	2,8	9,6	0,2	27,5	62,2
(0 až 500 obyvatel včetně)	5,3	8,9	6,8	3,5	10,3	0,2	5,0	29,6
(501 až 1000 obyvatel včetně)	7,2	9,2	6,7	2,7	9,4	0,2	7,5	33,6
(1001 až 4000 obyvatel včetně)	8,5	8,9	6,8	2,5	9,3	0,2	14,5	41,4
(4001 až 10000 obyvatel včetně)	19,2	9,9	8,8	2,9	11,7	0,2	30,8	71,8
(10001 až 20000 obyvatel včetně)	25,3	8,2	6,8	2,6	9,3	0,2	10,4	53,5
(20001 až 50000 obyvatel včetně)	27,9	7,7	6,2	3,0	9,2	0,2	39,9	84,9
(50001 až 100000 obyvatel včetně)	21,3	4,6	5,6	3,1	8,7	0,2	76,3	111,1
Průměr za ČR	18,2	10,1	8,6	2,5	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Výtěžnost tříděného sběru - resp. produkce odděleně sbíraných využitelných složek KO na území ORP - kg/obyvatel/rok. Z tabulky níže je možno porovnat hodnoty za jednotlivá ORP v rámci ČR (např. dle počtu obyvatel) a porovnat je s průměrnými hodnotami za ČR. Jedná se o průměrné údaje za všechny obce v ORP za rok 2012 (rok byl zvolen pro možnost porovnání s údaji ISOH, které byly použity v dokumentech pro Projekt podpora MOS). Obce vykazují sbírané odpady ze všech systémů sběru pro občany (nádoby pytle, ostatní sběr - sběrné dvory, školní sběry, výkupny - pokud spolupracují s obcemi, mobilní sběry apod. Údaje často vycházejí z průběžné evidence odpadů, údajů svozových firem, vlastního sledování apod. V případě SKO (zbytkový odpad) jsou uvedeny údaje za ORP, které byly dostupné za všechny obce. Srovnáme-li SO ORP Mariánské Lázně v rámci Karlovarského kraje, tak je měrná produkce odpadů na jednoho občana ORP (kg/obyvatele a rok) u papíru, plastu a skla mírně nadprůměrná, avšak u nápojových kartonů, kovů a zbytkového odpadu (SKO) podprůměrná, což lze hodnotit pozitivně. Mariánskolázeňsko vykazuje nejnížší hodnoty zbytkového směsného komunálního odpadu (kg/obyvatele a rok) v Karlovarském kraji, což dokládá, že se v území odpad efektivně třídí. Tabulka umožňuje přehledné porovnání i s ostatními regiony České republiky.

Tabulka 164: Měrná produkce odpadů na jednoho občana ORP (kg/obyvatele a rok), rok 2012

Kraj	Obec	Počet obyvatel	Papír	Plast	Sklo	Nápojový karton	Kov	Zbytkový odpad (SKO)
Hlavní město Praha	Praha	1 246 780	18,6	9,5	12,6	0,6	1,3	196,9
Jihočeský kraj	Blatná	13 833	27,2	11,6	17,6	0,4	43,0	220,2
Počet obyvatel:	České Budějovice	155 589	16,4	6,1	9,8	0,3	16,6	202,3
636 611	Český Krumlov	41 639	19,4	13,4	15,3	0,3	1,6	191,7
	Dačice	19 601	11,0	8,2	12,2	0,3	0,8	245,9
	Jindřichův Hradec	47 595	16,0	6,5	10,8	0,3	2,8	228,3
	Kaplice	19 592	13,9	6,8	10,1	0,2	6,2	163,1
	Milevsko	18 546	16,2	8,4	19,2	0,1	50,5	230,5
	Písek	51 978	21,7	14,3	11,6	0,5	2,4	186,9
	Prachatice	33 449	14,6	9,2	12,3	0,3	29,5	190,1
	Soběslav	22 071	13,4	7,8	11,8	0,3	3,9	274,0
	Strakonice	45 154	21,0	15,5	13,9	0,4	14,7	215,6
	Tábor	80 612	17,3	6,6	14,0	0,3	6,9	215,4
	Trhové Sviny	18 563	13,0	7,4	9,8	0,2	58,3	251,4
	Třeboň	25 026	14,7	7,0	13,4	0,3	9,3	268,2
	Týn nad Vltavou	14 112	15,0	5,5	11,5	0,4	15,4	265,4
	Vimperk	17 581	21,2	12,9	23,7	0,1	43,8	267,4
	Vodňany	11 670	19,2	6,1	9,0	0,2	67,5	262,1
Jihomoravský kraj	Blansko	55 976	16,6	6,6	11,1	0,1	19,1	180,3
Počet obyvatel:	Boskovice	51 378	11,2	6,5	9,3	0,1	21,5	242,5
1 168 650	Brno	378 327	26,5	3,4	8,6	0,1	1,0	184,7
	Břeclav	59 742	16,1	6,5	12,2	0,2	8,8	216,2
	Bučovice	15 932	11,1	7,6	10,7	0,3	0,5	200,7
	Hodonín	61 402	25,5	8,3	9,9	0,4	32,9	neuvedeno
	Hustopeče	35 503	15,8	6,2	10,7	0,4	22,5	203,4
	Ivančice	24 042	8,3	7,1	7,4	0,2	0,3	219,7
	Kuřim	21 956	13,2	5,9	10,3	0,1	10,4	225,2
	Kyjov	55 832	18,1	9,0	10,6	0,3	14,4	235,3
	Mikulov	19 695	19,8	15,7	14,8	0,0	32,7	153,4
	Moravský Krumlov	22 235	10,2	8,3	8,2	0,2	45,2	240,2
	Pohořelice	13 439	13,0	10,1	10,0	0,3	55,2	264,3
	Rosice	24 904	13,2	9,5	11,7	0,2	8,6	210,6
	Slavkov u Brna	22 055	13,5	9,3	10,0	0,4	1,3	163,3
	Šlapanice	63 498	12,5	7,9	10,6	0,3	3,6	209,1
	Tišnov	29 778	15,7	9,4	13,1	0,4	6,1	220,8
	Veselí nad Moravou	38 931	14,3	10,2	8,6	0,6	31,7	239,5
	Vyškov	51 778	16,5	9,8	12,2	0,4	0,7	179,9
	Znojmo	91 197	21,6	8,4	8,4	0,2	36,2	197,1
	Židlochovice	31 050	8,5	6,8	8,1	0,2	8,9	215,8
Karlovarský kraj	Aš	17 612	10,8	5,1	7,0		15,1	330,1
Počet obyvatel:	Cheb	50 721	18,7	11,7	9,7	0,1	0,5	214,9
301 726	Karlovy Vary	88 969	17,7	8,6	10,5	0,3	0,7	174,4

	Kraslice	13 705	21,2	14,7	10,2	0,1	46,4	208,5
	Mariánské Lázně	24 224	18,0	11,4	12,0	0,1	1,1	147,4
	Ostrov	28 899	19,7	9,9	11,9	0,4	0,6	151,3
	Sokolov	77 596	14,3	7,3	7,7	0,3	0,1	190,0
Královéhradecký kraj	Broumov	16 667	10,1	11,6	15,3	0,5	31,8	192,5
Počet obyvatel:	Dobruška	20 293	12,7	14,9	14,6	0,6	7,5	251,9
552 946	Dvůr Králové nad Labem	27 398	12,4	15,2	13,9	0,4	48,3	177,1
	Hořice	18 463	10,6	12,0	12,7	0,6	78,5	245,1
	Hradec Králové	145 176	17,0	12,1	11,1	0,5	14,6	157,8
	Jaroměř	19 458	16,7	13,5	12,1	0,4	48,1	188,1
	Jičín	47 477	17,4	11,0	12,6	0,3	0,8	197,1
	Kostelec nad Orlicí	24 924	14,3	13,9	13,6	0,3	24,2	225,5
	Náchod	61 378	14,9	11,8	13,3	0,5	22,0	162,6
	Nová Paka	13 374	19,1	13,5	14,1	1,8	0,7	162,8
	Nové Město nad Metují	14 371	21,4	13,0	13,0	1,1	60,8	204,4
	Nový Bydžov	17 513	12,7	10,5	10,4	0,2	48,3	249,5
	Rychnov nad Kněžnou	33 952	22,9	14,0	13,1	0,6	28,4	211,3
	Trutnov	64 381	12,9	11,0	13,5	0,4	45,6	neuvedeno
	Vrchlabí	28 121	19,1	14,2	12,5	0,2	23,9	184,7
Liberecký kraj	Česká Lípa	76 579	22,2	9,7	8,6	0,0	28,9	186,7
Počet obyvatel:	Frýdlant	24 763	10,7	5,5	9,5	0,4	27,2	235,3
438 594	Jablonec nad Nisou	54 909	24,8	6,4	12,9	0,3	15,5	154,4
	Jilemnice	22 524	13,5	10,3	17,9	0,6	7,9	185,1
	Liberec	141 134	24,9	3,9	8,1	0,4	16,0	189,9
	Nový Bor	26 458	22,5	11,7	12,7	0,4	43,9	243,3
	Semily	26 037	13,7	7,0	12,0	0,5	74,9	173,3
	Tanvald	21 291	17,7	6,3	14,8	0,3	6,6	177,8
	Turnov	32 602	19,8	7,5	13,2	0,2	64,2	175,9
	Železný Brod	12 297	19,4	5,9	12,5	0,5	57,5	195,3
Moravskoslezský kraj	Bílovec	25 873	10,2	13,3	12,4	0,1	51,7	167,6
Počet obyvatel:	Bohumín	34 051	18,4	8,7	11,9	0,2	103,7	229,4
1 226 602	Bruntál	38 013	16,5	10,1	8,0	0,2	96,5	204,7
	Český Těšín	26 300	27,8	11,0	9,5	0,4	14,7	187,1
	Frenštát pod Radhoštěm	19 120	16,3	11,3	13,0	0,4	30,7	187,9
	Frýdek-Místek	110 532	14,4	10,9	13,4	0,3	11,3	192,9
	Frýdlant nad Ostravicí	23 941	17,2	11,4	16,1	0,1	41,8	314,0
	Havířov	92 319	14,3	4,5	6,7	0,1	37,5	253,1
	Hlučín	40 224	7,9	11,1	10,5	0,3	13,6	223,2
	Jablunkov	22 711	9,7	9,4	16,7	0,2	22,8	149,0
	Karviná	69 158	12,2	3,5	5,3	0,1	118,8	177,4
	Kopřivnice	41 256	12,3	10,2	10,2	0,1	33,3	168,9
	Kravaře	21 324	11,1	17,3	17,5	0,5	24,1	218,9
	Krnov	41 680	13,2	5,7	9,3	0,1	13,5	203,0
	Nový Jičín	48 410	13,1	10,3	12,0	0,3	43,9	173,3
	Odry	17 301	7,1	11,6	11,0	0,1	51,3	189,4

	Opava	101 758	19,5	13,8	13,1	0,2	46,4	244,7
	Orlová	39 091	7,0	3,9	5,8	0,0	10,3	220,2
	Ostrava	328 323	25,6	11,2	8,9	0,1	27,2	185,6
	Rýmařov	16 180	8,7	6,6	8,8	0,1	49,4	206,4
	Třinec	55 264	22,3	15,1	11,9	0,4	67,1	167,0
	Vítkov	13 773	6,2	8,6	9,2	0,0	41,5	301,4
Olomoucký kraj	Hranice	34 622	12,9	9,2	8,8	0,4	52,2	204,5
Počet obyvatel:	Jeseník	40 189	18,8	10,5	15,4	0,4	67,1	166,3
637 609	Konice	11 049	7,8	9,8	10,2	0,1	15,9	221,1
	Lipník nad Bečvou	15 379	12,5	10,3	8,8	0,3	53,8	269,0
	Litovel	23 727	13,7	12,5	11,2	0,2	20,3	233,1
	Mohelnice	18 645	12,7	11,3	10,5	0,5	8,4	280,8
	Olomouc	162 136	27,0	11,6	11,6	0,7	43,7	188,0
	Prostějov	98 297	16,8	11,0	9,3	0,2	31,6	195,1
	Přerov	82 661	24,5	6,0	9,2	0,3	14,5	230,1
	Šternberk	23 657	13,7	9,5	9,1	0,2	10,0	245,9
	Šumperk	70 838	17,8	10,3	11,4	0,8	16,2	213,7
	Uničov	22 747	14,3	11,4	10,9	0,2	0,6	303,4
	Zábřeh	33 662	15,1	10,2	12,1	0,3	78,8	230,3
Pardubický kraj	Česká Třebová	18 487	13,6	7,3	10,0	0,1	112,0	242,2
Počet obyvatel:	Hlinsko	21 265	7,0	8,2	12,7	0,0	1,4	225,8
516 440	Holice	17 307	20,2	17,7	13,4	0,6	27,9	209,2
	Chrudim	82 941	18,4	11,2	15,3	0,2	34,7	221,8
	Králíky	8 910	11,1	9,0	11,4	0,6	37,3	265,1
	Lanškroun	23 101	19,5	11,4	13,2	0,3	23,9	192,6
	Litomyšl	26 841	21,3	15,3	10,8	0,1	6,9	182,0
	Moravská Třebová	26 697	15,7	10,2	11,6	0,4	45,9	195,3
	Pardubice	126 223	30,3	11,9	10,6	0,3	18,1	170,7
	Polička	19 671	18,4	16,4	12,7	0,1	21,2	188,8
	Přelouč	24 707	14,4	13,0	9,9	0,2	45,9	223,1
	Svitavy	31 762	21,4	10,8	9,4	0,1	40,7	175,4
	Ústí nad Orlicí	26 642	10,5	6,8	9,7	0,3	16,6	241,7
	Vysoké Mýto	32 602	15,8	9,6	12,2	0,5	47,4	neuvedeno
	Žamberk	29 284	19,0	10,5	13,7	0,8	10,7	207,3
Plzeňský kraj	Blovice	11 759	12,2	15,6	17,5	0,4	0,5	165,3
Počet obyvatel:	Domažlice	40 296	15,6	11,1	12,9	0,2	13,1	274,7
572 687	Horažďovice	12 010	12,3	7,9	12,5	0,2	0,3	195,1
	Horšovský Týn	14 276	13,6	11,3	17,0	0,1	30,0	259,7
	Klatovy	50 751	18,0	10,8	12,9	0,1	9,2	243,7
	Kralovice	22 283	12,6	10,7	13,7	0,4	0,0	259,7
	Nepomuk	11 713	6,8	10,0	12,0	0,1	10,3	170,3
	Nýřany	53 949	17,0	12,8	13,3	0,3	2,6	169,8
	Plzeň	185 275	20,7	11,3	12,1	0,1	0,4	neuvedeno
	Přeštice	22 203	16,1	15,9	15,5	0,1	1,6	161,8
	Rokycany	47 770	18,7	11,4	12,0	0,2	0,0	189,2

	Stod	22 774	23,2	18,5	12,0	0,1	1,3	173,5
	Stříbro	16 901	15,8	12,3	9,4	0,2	39,8	217,9
	Sušice	24 579	12,0	8,0	13,1	0,4	0,7	213,5
	Tachov	36 148	20,1	14,4	10,2	0,2	64,8	198,6
Středočeský kraj	Benešov	57 815	14,0	15,7	10,5	0,4	1,8	232,3
Počet obyvatel:	Beroun	58 157	23,0	11,4	9,2	0,2	48,0	217,9
1 291 816	Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	95 579	18,8	14,0	12,3	0,6	0,8	268,9
	Čáslav	25 125	10,0	10,4	9,9	0,6	0,9	237,2
	Černošice	128 326	24,0	18,5	17,0	0,4	1,5	281,7
	Český Brod	19 545	15,5	14,8	12,3	0,3	0,4	294,6
	Dobříš	21 536	10,5	10,2	12,1	0,5		247,0
	Hořovice	29 027	18,4	16,3	9,7	0,4	0,2	283,8
	Kladno	120 572	27,6	9,5	8,6	0,2	14,7	220,5
	Kolín	79 877	10,4	12,0	8,5	0,3	1,6	264,9
	Kralupy nad Vltavou	30 399	41,9	12,3	11,6	0,3	29,6	223,0
	Kutná Hora	49 234	9,0	11,4	10,8	0,8	0,0	324,1
	Lysá nad Labem	23 427	12,8	10,4	9,6	0,4	0,0	219,2
	Mělník	43 144	36,1	12,8	10,4	0,2	42,0	248,9
	Mladá Boleslav	107 892	13,3	10,5	9,5	0,4	0,7	233,6
	Mnichovo Hradiště	16 578	9,4	8,3	11,0	0,2	1,1	176,1
	Neratovice	30 605	9,1	7,6	7,4	0,2	0,1	301,5
	Nymburk	39 178	11,4	10,4	10,9	0,2	2,7	316,8
	Poděbrady	30 531	12,8	12,3	11,7	0,0	1,1	290,7
	Příbram	70 150	11,9	9,8	9,5	0,4	1,0	300,1
	Rakovník	55 411	10,7	12,0	12,3	0,4	0,5	226,2
	Říčany	60 009	20,0	18,1	15,1	0,5	0,4	256,7
	Sedlčany	22 219	13,7	14,0	16,6	0,6	6,0	269,0
	Slaný	39 412	13,0	11,3	11,6	0,2	2,6	265,4
	Vlašim	25 756	9,8	6,1	12,0	0,5	6,7	299,2
	Votice	12 312	9,1	8,3	11,6	0,4	2,0	309,3
Ústecký kraj	Bílina	20 827	7,5	4,4	5,9	0,0	121,7	256,8
Počet obyvatel:	Děčín	78 588	16,7	5,9	8,0	0,2	31,9	204,7
826 764	Chomutov	81 786	10,5	7,5	8,1	0,1	1,2	161,4
	Kadaň	43 520	15,7	6,7	7,1	0,2	20,8	243,1
	Litoměřice	59 341	18,2	12,4	10,5	0,2	14,9	205,8
	Litvínov	38 691	8,8	6,0	5,8	0,1	0,2	175,7
	Louny	43 683	14,7	8,2	9,3	0,2	5,6	234,0
	Lovosice	27 702	15,0	13,6	11,1	0,2	22,8	196,7
	Most	76 314	25,3	7,2	4,3	0,0	41,5	195,5
	Podbořany	15 737	7,2	5,0	6,4	0,2	45,8	274,7
	Roudnice nad Labem	32 275	17,0	14,4	11,9	0,2	24,9	196,1
	Rumburk	33 556	19,3	9,2	9,7	0,1	32,5	182,7
	Teplice	107 439	21,0	5,7	7,4	0,0	11,1	217,3
	Ústí nad Labem	119 716	23,5	6,8	7,5	0,1	67,9	185,5
	Varnsdorf	20 396	20,7	8,8	6,5	0,1	91,1	192,0

	Žatec	27 193	13,5	6,2	9,0	0,2		174,1
Vysočina	Bystřice nad Pernštejnem	18 487	9,4	9,8	13,3	0,2	3,0	213,3
Počet obyvatel:	Havlíčkův Brod	21 265	19,2	14,1	13,2	0,3	16,7	295,3
516 440	Humpolec	17 307	15,2	11,7	12,1	0,3	43,6	236,3
	Chotěboř	82 941	18,3	16,9	14,0	0,7	21,0	202,3
	Jihlava	8 910	19,2	9,4	12,3	0,3	18,2	176,8
	Moravské Budějovice	23 101	11,3	8,8	10,6	0,3	15,5	186,8
	Náměšť nad Oslavou	26 841	16,5	13,8	14,2	0,4	2,1	172,6
	Nové Město na Moravě	26 697	16,2	14,4	16,4	0,6	1,7	189,5
	Pacov	126 223	18,1	16,0	13,3	0,4	91,8	228,3
	Pelhřimov	19 671	20,0	9,3	11,8	0,5	84,2	220,6
	Světlá nad Sázavou	24 707	10,0	10,1	10,3	0,0	23,3	233,9
	Telč	31 762	19,7	6,3	12,2	0,2	0,9	218,3
	Třebíč	26 642	17,7	10,4	11,9	0,3	20,0	181,0
	Velké Meziříčí	32 602	14,0	15,9	12,7	0,5	21,7	224,4
	Žďár nad Sázavou	29 284	16,7	12,8	11,8	0,5	32,4	191,1
Zlínský kraj	Bystřice pod Hostýnem	15 716	14,4	10,8	10,3	0,1	2,5	222,9
Počet obyvatel:	Holešov	21 499	14,7	6,6	8,8	0,1	12,6	213,2
587 693	Kroměříž	69 780	11,5	7,6	10,4	0,1	21,9	173,0
	Luhačovice	18 996	15,0	9,2	13,1	0,3	32,1	161,9
	Otrokovice	34 721	21,9	4,4	10,1	0,1	18,7	165,0
	Rožnov pod Radhoštěm	35 366	14,2	9,8	12,4	0,3	1,3	214,1
	Uherské Hradiště	90 411	22,2	10,4	10,3	0,2	20,2	189,0
	Uherský Brod	53 083	12,0	9,1	8,4	0,2	8,6	208,3
	Valašské Klobouky	23 600	8,7	8,6	8,9	0,5	48,5	166,9
	Valašské Meziříčí	41 843	16,5	7,7	8,6	0,4	1,9	233,8
	Vizovice	16 802	11,4	10,1	11,0	0,2	4,2	239,5
	Vsetín	66 665	14,6	7,1	8,3	0,3	65,9	152,0
	Zlín	99 211	20,7	6,6	9,0	0,1	66,7	205,6
Průměr za ČR		10 521 358	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	216,0

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Hustota sběrné sítě - počítá se jako podíl počtu obyvatel v obci/kraji/ČR a celkového počtu průměrných sběrných míst. Z tabulek 165 a 166 lze porovnat hustotu sběrné sítě v jednotlivých krajích za roky 2012 a 2013. Průměrné sběrné místo = jeden kontejner na plast, na papír, na sklo (barevné). Čím je hodnota nižší, tím je sběrná síť hustší a dostupnější a pohodlnější pro obyvatele. Do hustoty sběrné sítě lze započítat pouze nádobový systém sběru.

Tabulka 165: Hustota sběrné sítě v krajích ČR - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, rok 2012

Kraj	Počet nádob celkem	obyvatel/hnízdo
Hlavní město Praha	18 273	269
Jihočeský kraj	17 271	119
Jihomoravský kraj	23 719	171
Karlovarský kraj	7 002	143

Královéhradecký kraj	13 823	130
Liberecký kraj	8 747	171
Moravskoslezský kraj	19 538	204
Olomoucký kraj	16 569	148
Pardubický kraj	11 289	155
Plzeňský kraj	13 203	138
Středočeský kraj	31 008	138
Ústecký kraj	19 479	134
Vysočina	17 031	110
Zlínský kraj	11 806	175
celkem ČR	228 758	157

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Tabulka 166: Hustota sběrné sítě v krajích ČR - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, rok 2013

Kraj	Počet nádob celkem	obyvatel/hnízdo
Hlavní město Praha	18 413	265
Jihočeský kraj	17 704	116
Jihomoravský kraj	28 086	142
Karlovarský kraj	7 132	139
Královéhradecký kraj	14 563	123
Liberecký kraj	9 106	165
Moravskoslezský kraj	20 598	192
Olomoucký kraj	17 491	139
Pardubický kraj	11 845	148
Plzeňský kraj	13 576	135
Středočeský kraj	32 301	135
Ústecký kraj	21 380	121
Vysočina	17 399	107
Zlínský kraj	11 995	172
celkem ČR	241 589	148

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Hustota sběrné sítě v území ORP představuje průměr za obce v území ORP. Tabulka 167 udává průměrnou hustotu sběrné sítě na území ORP v kraji za první čtvrtletí roku 2014. Nižší hodnota znamená lépe dostupnou a vybavenou sběrnou síť (nejaktuálnější data za 1. čtvrtletí 2014 lze srovnávat s údaji z konce roku 2013).

Tabulka 167: Hustota sběrné sítě dle jednotlivých ORP - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, 1. čtvrtletí roku 2014

Kraj	ORP	Obyvatel	Průměrná hustota sběrné sítě (obyv./průměrné hnízdo*)
Karlovarský kraj	Aš	17 612	165
	Cheb	50 721	141

	Karlovy Vary	88 427	145
	Kraslice	13 705	114
	Mariánské Lázně	24 112	89
	Ostrov	28 899	136
	Sokolov	77 376	148
Průměr za kraj		300 852	134
Průměr za ČR		10 480 704	148

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

*Průměrné sběrné hnízdo obsahuje 3 kontejnery (papír, plast a směsné sklo).

5.1.4.SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tabulka 168: SWOT analýza odpadového hospodářství

Silné stránky	Slabé stránky
- Fungující tržní systém odpadového hospodářství - Neexistence skládek v území (SO ORP je bez ekologické zátěže)	- Černé skládky, odpad podél komunikací, odpadky v krajině i sídlech - Odstraňování a zpracování odpadů mimo ORP (dopravní zátěž) - Úřady práce a politika MPSV ČR (zapojení nezaměstnaných do úklidu obcí)
Příležitosti	Hrozby
- Meziobecní spolupráce (společný podnik odpadového hospodářství, společné stroje a zařízení, kompostárny apod. Spolupráce s vlastníky techniky např. zemědělci v rámci PPP projektů, příp. snížení nákladů u stávajících firem) - Spolupráce s německými firmami (např. zařízení na energetické využití odpadů) - Náklady pro odstraňování odpadů domácností (např. komunální, velkoobjemový...) hrazené municipalitami (motivace, bonus, servis veřejnosti) - Třídění odpadů (kovy, růst vytříděného odpadu...).	- Nárůst počtu černých skládek a odpadků v krajině - Monopolizace (růst ceny, narušení trhu) - Rostoucí počet obalů při výrobě a prodeji produktů

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Silné stránky představuje skutečnost, že systém odpadového hospodářství ve sledovaném území funguje bez problémů, dle dané legislativy. Pozitivem rovněž je, že se v území nenachází žádné skládky, které by bylo třeba sanovat. Mezi příležitosti pro rozvoj meziobecní spolupráce patří vytvo-

ření společného podniku municipalit pro řešení odpadového hospodářství. Například TECHNICKÝ A DOPRAVNÍ SERVIS, s. r. o. je subjekt 100% vlastněný Městem Mariánské Lázně. Město má rovněž Územní studii využitelnosti území "U Rybízovny" pro odpadové hospodářství města Mariánské Lázně. Jedná se o potenciály pro spolupráci (účast) využitelnou v území celého Mariánskolázeňska (např. vč. dalších provozů v odlehlých částech). Studie zahrnuje investiční celky v M. Lázních:

- A) stanoviště obsluhy, šatny, hygienické zařízení, mostovou váhu
- B) komunikace
- C) stanoviště pro velkoobjemové kontejnery na ukládání vytríděných odpadů (plasty, sklo, papír, dřevo, textil, pneumatiky aj.) - objemu 5, 7, 10, 30, 36 m³ s různým vybavením (otevřené, s víkem, vyklápěcím čelem apod.)
- D) uzamykatelné skříňové kontejnery pro uložení nebezpečných odpadů a pro uložení provozních potřeb a nářadí obsluhy,
- E) uzamykatelný přístřešek pro uložení vybraných zpětných výrobků (lednice, mrazáky, elektrotechnické spotřebiče apod.)
- F) manipulační a pojezdové plochy pro osobní i nákladní automobily, nakladač
- G) haly popřípadě úložné plochy pro objemný odpad (nebo jiný volně ložený odpad)
- H) boxy na ukládání stavebních sutí a betonů s vystavěnou zábranou zabraňující rozptýlu
- I) plocha pro mobilní zařízení na drcení stavebních sutí a betonů
- J) boxy na skladování kompostu
- K) BPS technologické zařízení na výrobu bioplynu z kompostu a bioodpadů
- L) Kogenerační jednotka

Kapacity:

Produkce objemného odpadu cca 5 00 tun ročně.

Produkce tříděného odpadu: bez překládky a bez třídící linky

Směsný komunální odpad: cca 2 500 tun ročně

Inertní odpad stavební: cca 32 000 tun ročně

Kompostárna: cca 1 000 tun ročně

Bioplynová stanice 250 kW: cca 6 000 tun ročně

Zamýšlené bylo i zavedení železniční vlečky do areálu. Příležitostí není jen založení vlastního subjektu ze strany municipalit, ale i spolupráce v oblasti tzv. PPP projektů, tj. partnerství veřejného a soukromého sektoru. Tedy nebudovat co již existuje a funguje (duplicitu) ale rozvíjet společně to co je třeba, případně optimalizovat procesy tak, aby svoz a odstraňování odpadů byly maximálně efektivní. Příležitostí je rovněž řešení odpadového hospodářství v rámci nabídek v okolí v Česku (např. spalovny v Plzeňském, příp. i Karlovarském kraji), ale i v sousedním Bavorsku. Slabé stránky tvoří četné černé skládky v území. Tato nekončící (zhoršující se) problematika je tak hrozbou do budoucna.

5.1.5.Souhrn výsledků analýz (analytické části)

ANALYTICKÁ ČÁST I - SVOZOVÉ SPOLEČNOSTI, ZAŘÍZENÍ PRO NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, ČERNÉ SKLÁDKY A EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

Šetření prokázalo, že v odpadovém hospodářství funguje tržní prostředí. Ve sledovaném území i v sousedních regionech působí řada specializovaných, často nad/národních firem zajišťující komplexní škálu služeb v oblasti odpadového hospodářství. V tržním prostředí dochází k neustálým změnám

(vznik nových firem, slučování či likvidace firem apod.). Změny lze sledovat i u obcí a měst, kdy využívají služeb. Tyto firmy působí často v rámci celé republiky a nikoli jen v rámci administrativně-správních hranic. Přestože dochází ke ztrátám např. v dopravě, když např. popelářský vůz některými obcemi projíždí, protože svozová firma má smlouvu s jinými obcemi, tak odpadové hospodářství funguje.

V některých obcích si řeší odvoz odpadů přímo domácnosti se svozovou společností, v jiných obec vystupuje jako "prostředník". Obce jsou různě veliké, domácnosti produkují různé množství odpadů a cenová politika je tak různá, ovlivněná řadou faktorů, zejména objemem nádob a četností vývozů.

ANALYTICKÁ ČÁST II - PRODUKCE ODPADŮ

Produkce odpadů celkově (nebezpečný a ostatní odpad) byla ovlivněna ve sledovaném období několika faktory, zejména stavbou III. železničního koridoru (2009) a dopady tzv. hospodářské krize úspornými opatřeními zejména domácností, což se projevilo na poklesu produkce směsného komunálního odpadu (2010).

ANALYTICKÁ ČÁST III - NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

V území ORP Mariánské Lázně není žádné koncové zařízení, a proto se všechny odpady vyvážejí do okolních regionů. Příležitostí je větší důraz na třídění odpadů pro jeho další materiálové užití. Třídící linka v území by mohla vytvořit i nová pracovní místa. Čím více odpadů se vytřídí, tím méně budou platit obyvatelé i municipalita za skládkování či spalování odpadů.

ANALYTICKÁ ČÁST IV - FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýza prokázala, že náklady odpadového hospodářství rostou. Tento trend lze předpokládat i do budoucna.

ANALYTICKÁ ČÁST V - ANALÝZA CÍLOVÝCH SKUPIN

Hlavní cílové skupiny tvoří producenti odpadů (domácnosti, firmy, instituce, aj.), firmy odpadového hospodářství (vč. zaměstnanců, tj. pracovní místa), ale i města a obce, které řeší na svém území tuto problematiku i média která mohou osvětově ovlivňovat všechny zainteresované subjekty.

ANALYTICKÁ ČÁST VI - ANALÝZA RIZIK

Analýza rizik definovala hlavní faktor, kterým jsou peníze. Čím dražší budou náklady za odpady pro domácnosti i další subjekty, tím více bude černých skládek a nákladů municipalit na jejich odstraňování. Je třeba větší osvěty, více sběrných míst a minimální (žádné) náklady pro domácnosti.

ANALYTICKÁ ČÁST VII - SWOT ANALÝZA

SWOT analýza definovala silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby v oblasti odpadového hospodářství ve sledovaném území.

Ve sledovaném území i okolí působí řada subjektů (duplicita). Otázkou je, zda by monopolizace snížila ceny nebo by naopak díky monopolu stouply. Variantou by mohl být i společný podnik vlastněný samotnými municipalitami, případně spolupráce privátní a veřejné sféry v rámci společných podniků (PPP projekty), např. využitím existujících kompostáren zemědělců, stávajících svozových firem apod.

Pro nové programovací období se plánují další dotační podpory (viz www.opzp.cz). Z hlediska odpadového hospodářství je plánována v rámci operačního programu Životní prostředí (OPŽP) 2014 – 2020 připravována prioritní osa 3 pro odpady a materiálové toky a ekologické zátěže a rizika¹¹.

Prioritní osa 3 - odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika

Podporované oblasti - Specifické cíle:

- 3.1 - Zvýšit předcházení vzniku odpadů
- 3.2 - Zvýšit celkovou úroveň materiálového využití odpadů, resp. úroveň recyklace
- 3.3 - Zvýšit energetické využití odpadů jako zdroje surovin
- 3.4 - Zvýšit úroveň nakládání s nebezpečnými odpady
- 3.5 - Odstranit nepovolené skládky a rekultivovat staré skládky
- 3.6 - Odstranit a inventarizovat ekologické zátěže
- 3.7 - Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení

Typy podporovaných projektů

- Realizace inovativních technologií pro prevenci vzniku odpadů
- Realizace technologií k přípravě pro opětovné použití
- Zajištění vybavení pro vzdělávání a osvětu ve smyslu předcházení vzniku odpadů a jejich využití
- Výstavba a modernizace zařízení pro sběr, třídění a úpravu odpadů (systémy pro sběr, svoz a separaci odpadů a bioodpadů, sběrné dvory a sklady komunálního odpadu, systémy pro separaci komunálních odpadů, nadzemní a podzemní kontejnery včetně související infrastruktury)
- Výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů (kompostárny, bioplynové stanice)
- Výstavba a modernizace zařízení na energetické využívání odpadů a související infrastruktury
- Výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady (vyjma skládkování)
- Výstavba a modernizace zařízení pro třídění a úpravu nebezpečných odpadů a zdravotnických odpadů
- Odstraňování nepovolených skládek
- Rekultivace starých skládek

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství¹²

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů. V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

¹¹ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2014): www.strukturalni-fondy.cz

(v době zpracování strategie byla použita pracovní, dosud neschválená, verze operačního programu).

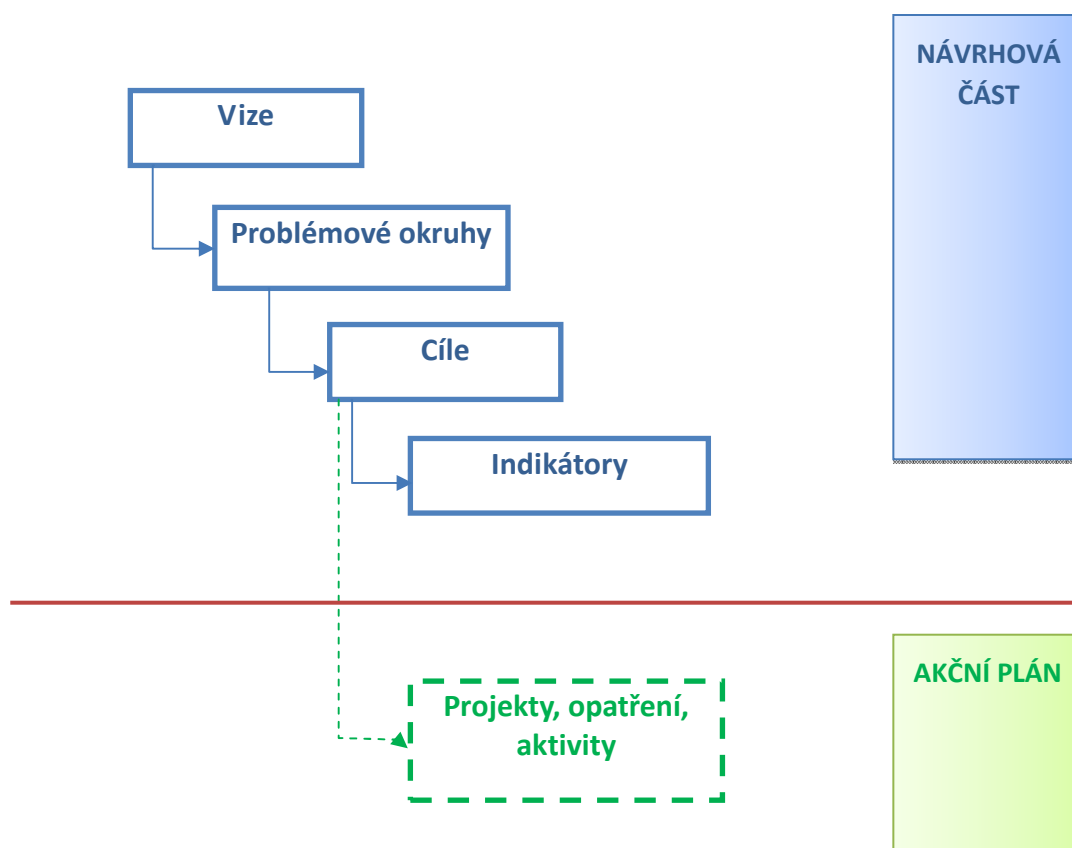
¹² Informativní a vysvětlující texty dílčích podkapitol vychází z metodik SMO ČR (součást projektu meziobecní spolupráce č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců realizačního týmu projektu a představitelů municipalit z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství. Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů. Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů. V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy). První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno. Grafické znázornění struktury vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 9: Struktura návrhové části – odpadové hospodářství

Zdroj: Svaz měst a obcí ČR (2014)

Tabulka 169: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu odpadové hospodářství

Vize meziobecní spolupráce			
Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání			
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.			
Odpadové hospodářství	Problémová oblast 1		Problémová oblast 2
	Třídění komunálních odpadů		Odpadky v krajině a černé skládky
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 2.1
	Optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady	Optimalizace odpadového hospodářství	Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy
			Cíl 2.2
			Osvětová činnost

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Jednotná vize by měla poskytnout celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize chybí jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat.

Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Musí respektovat přání a potřeby místních občanů. Vize by měla být dostatečně konkrétní a mělo by jejím prostřednictvím být území identifikovatelné. Vize musí být:

- pravdivá,
- ambiciózní,
- dosažitelná v dlouhodobém nebo střednědobém časovém horizontu (cca do roku 2020).

Vize je základní „střechou“ návrhové části. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize promítne do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Vize

Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání

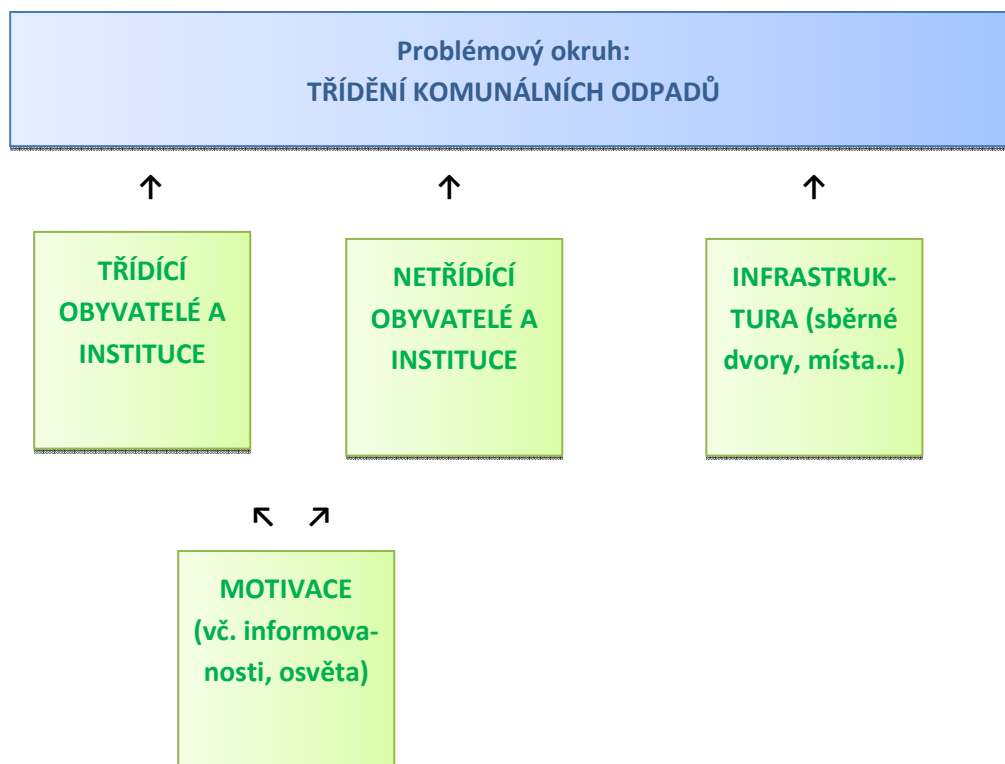
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.

Všechny problémové okruhy byly diskutovány (ověřovány) formou brainstormingu fokusní skupinou tvořenou zástupci realizačního týmu a představiteli municipalit území ORP Mariánské Lázně. Tato metoda prostřednictvím fokusních skupin a brainstormingu se ověřila. Vzájemné sdílení zkušeností, tok myšlenek a názorů přispěl k identifikaci cílů. Byly definovány následující „stromy problémů“, které znázorňují vzájemnou provázanost a podmíněnost jednotlivých problémů (příčina – důsledek):

Problémový okruh – Třídění odpadů

Jak dokládají analýzy výše, třídění odpadů na území ORP Mariánské Lázně probíhá. Jsou zde i sběrné dvory i sběrná místa. Je zde však příležitost třídít více a také více druhů (např. i kovy). Čím více se vytřídí, tím méně odpadů bude putovat na skládky. Příčiny toho proč lidé třídí či netřídí odpad, jsou zejména spojeny s výchovou a osvětou. Bohužel, řada lidí je moc pohodlných, líných, neohledupných a tak je třeba hledat informační a motivační cesty ke změně tohoto stavu. Důsledkem současného stavu je fakt, že na skládkách končí i takový odpad, jenž by mohl být vytříděn a dále recyklován. Současné náklady obcí za využití skládek by tak mohly být příjmem za prodej vytříděných odpadů v podobě surovin. Vždy však bude určitý podíl nevytříděného směsného komunálního odpadu.

Obrázek 10: Strom problému – Třídění komunálních odpadů

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

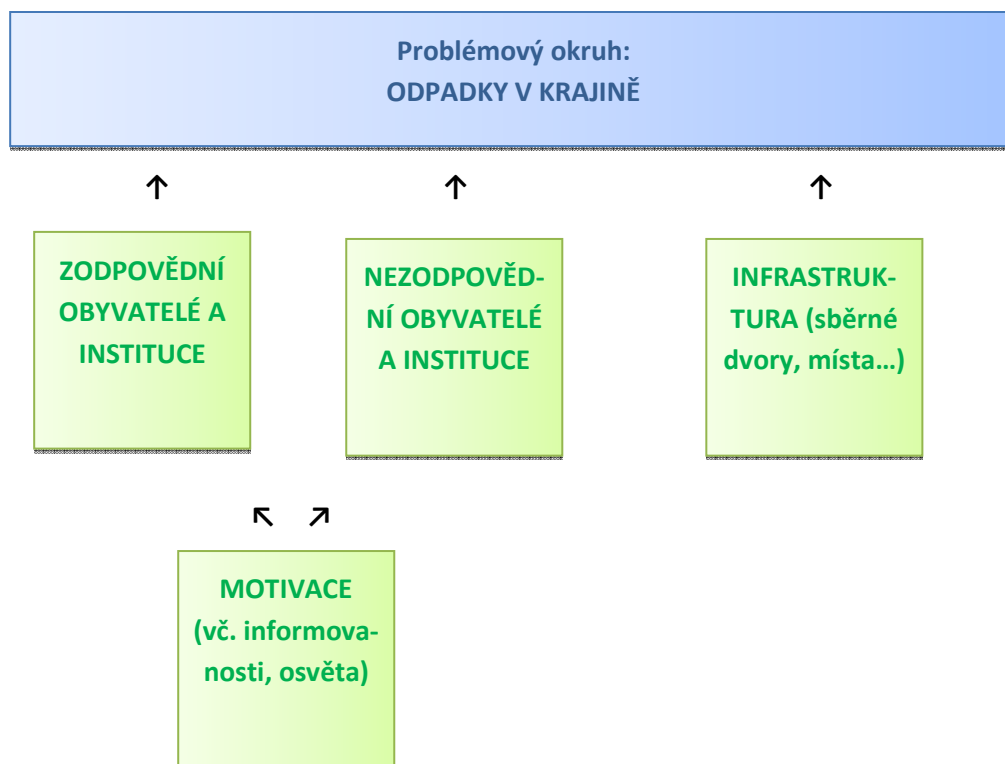
Problémový okruh – Odpadky v krajině

Jak prokázaly výše uvedené analýzy, vč. SWOT analýzy, významným problémem je znečištění krajiny, zejména extravilánu obcí. Problémem jsou zejména odpadky kolem komunikací (příkopy, odbočky), výletní turistická místa (odpočívadla), různé brownfieldy (areály), ale i např. okolí toků (rozvodněné toky unášejí odpad a různý materiál).

Příčiny tohoto problému jsou spojeny s výchovou a osvětou obyvatel. Je těžko pochopitelné, že někdo chce ušetřit za popelnici a místo toho veze odpad někam do lesa, avšak tací lidé se zde vyskytují a znečištění je značné. Pro obce a města představuje odstraňování různých černých skládek i sběr odpadků v krajině velice vysoké položky z rozpočtů.

Důsledkem neřešení tohoto problému může být jednak to, že se krajina promění v jednu skládku, a druhý faktor, že novým generacím tento stav přijde „normální“, protože v tomto budou odmala vyrůstat a čistou, hezkou, upravenou krajinu budou znát jen z pohádek a pověstí.

Obrázek 11: Strom problému – Odpadky v krajině

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Popis cílů je stěžejní složkou návrhové části Souhrnného dokumentu. Na základě provedených analýz a identifikace problémových okruhů byly stanoveny cíle, které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů. Každý cíl je jasně popsán, u každého je uveden garant.

Tabulka 170: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)

Problémový okruh 1	Třídění komunálních odpadů
Cíl 1.1	Optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady
Popis cíle	Ve sledovaném území se nachází sběrná místa i sběrné dvory. Je však třeba v celé sledované oblasti široké veřejnosti nabídnout více míst pro sběr odpadů. Pro případné budování zařízení pro nakládání s odpady (např. sběrný dvůr, sběrné místo, kompostárna, dotřídovací linka separovaného odpadu, třídící linka stavebního odpadu, apod.) je třeba vyhodnotit skutečné potřeby a zajištění nakládání s odpady z tohoto zařízení (studii proveditelnosti definovat ekonomiku provozu). Pozitivním příkladem může být město Králíky, které zřídilo ve spolupráci se svými technickými službami tzv. sociální podnik (vybudování třídící linky a souvisejících zařízení, nová pracovní místa).
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Doplnění sítě sběrných míst (dvorů) Zhodnocení dosavadní sítě sběrných míst a sběrných dvorů s ohledem na rovnoměrnou a dostupnou vzdálenost pro občany i firmy, s návrhem optimalizace (např. vybudování nových míst v různých místních částech obcí) vč. definice od-

	padů (např. vč. kovů, biologicky rozložitelného komunálního odpadu - kompostárna) jaké by měly být sbírány a ve kterých zařízeních. Diskuse využití společných zařízení (spolufinancování v rámci spádového území). Definování ekonomiky provozu. • Doplnění sítě sběrných míst a sběrných dvorů (kontejnery, estetizace stávajících i nových prostranství). Obce mohou záležitosti řešit v rámci meziobecní spolupráce společně (společný nákup techniky, zařízení), • Sběr pestřejších komodit, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Zařízení pro nakládání s odpady • Pořízení specifického zařízení (např. třídící linky, linky na drcení stavebního odpadu, kompostárny, apod.). Nutná je kvalitní projektová příprava (studie proveditelnosti, možnosti získání dotací, odbytové cesty komodit, apod.), • Vytvoření pracovního místa (např. v rámci sociálního podnikání), • Provoz a udržitelnost zařízení, • Instalace vhodných kompostérů, dle typů zástavby, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet obcí s dostupností sběrného dvora (0 – 5 km, 5 – 10 km, 10 a více km), • Počet sběrných míst a dvorů na území ORP, • Počet obcí smluvně sdílejících techniku potřebnou pro nakládání s odpady, • Počet obcí zapojených do financování zařízení k nakládání s odpady, • Vynaložené investiční náklady do vybudování zařízení k nakládání s odpady (Kč), • Vynaložené provozní náklady k zajištění chodu zařízení k nakládání s odpady (Kč).
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 171: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)

Problémový okruh 1	Třídění komunálních odpadů
Cíl 1.2	Optimalizace odpadového hospodářství
Popis cíle	Politika Evropské unie je a bude dále směřována k maximálnímu třídění odpadů, jež poskytne cenné suroviny k opětovnému využití (recyklace). Obce a města mohou tříděním ušetřit značné finanční prostředky, jež jsou hrazeny za skládkování či spalování směsného komunálního odpadu. Společná optimalizace odpadového hospodářství v rámci meziobecní spolupráce může být efektivní a snížit náklady (např. úspory z rozsahu při objednávání velkoobjemových kontejnerů, apod.).
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Optimalizace organizace odpadového hospodářství • Zrevidování smluv se svozovými společnostmi zejména z pohledu nastavení technických a ekonomických podmínek (rozklíčování ceny za služby na jednotlivé položky), • Návrh optimalizace organizace svozu (plán odpadového hospodářství), s ohledem na potřeby obcí (frekvence svozu, náklady, stejný systém jednotkového účtování služeb, jednotné zajištění určitého typu služby jednou společností), tj. návrh efektivnějšího odpadového hospodářství (např. společné soutěžení firem) vč. definovaných kontrolních mechanismů pravidelného monitoringu. • Návrh cenové politiky (stanovení poplatků) u jednotlivých druhů odpadů (komunální, velkoobjemový, nebezpečný, apod.), • Administrativní podpora obcí (vč. dotačního a projektového managementu) a pravidelná výměna informací, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).

	A.2 Projekt: Podpora domácího kompostování • Osvětová činnost, • Instalace vhodných kompostérů, dle typů zástavby, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet obcí zapojených do přípravy společných dlouhodobých strategií, • Počet obcí zapojených do pravidelné výměny informací, • Počet obcí, které realizovaly společné výběrové řízení v oblasti nakládání s odpady, • Počet obcí, které mají zaveden systém domácího kompostování, • Počet domácích kompostérů na počet domácností.
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 172: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)

Problémový okruh 2	Odpadky v krajině a černé skládky
Cíl 2.1	Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy
Popis cíle	Jednotlivé odpadky v krajině i černé skládky představují významný problém ve sledovaném území. Municipality však ve většině případů nejsou vlastníky řady pozemků. Cílem je, se dle katastrální mapy, věnovat systematicky celému území a komunikovat jednotlivě i organizovaně se všemi vlastníky nemovitostí (lesy, louky, pastviny, toky, dopravní komunikace, areály i samotné objekty,...). Cílem není násilné nucení do aktivit, nýbrž nalezení možnosti vzájemné spolupráce při řešení problému (např. se zapojením místních organizací, spolků, klubů apod.). Jedná se o dlouhodobý pozvolný proces, ve kterém důležitou roli bude hrát osobní přístup zúčastněných a vliv pozitivních příkladů (např. hrdost a prezentace místních firem a jejich sounáležitost k území).
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Přímá diskuse s vlastníky nemovitostí • Diskuse o problematice (osvětová činnost, možnosti spolupráce na řešení problému, zapojení vlastníků velkých pozemků, apod.), • Sběr a odstraňování odpadů, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Prezentace pozitivních příkladů spolupráce vlastníků nemovitostí/firem (tj. vzorové příklady, spolupráce firma + obec, apod.), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Jarní a podzimní úklid v obcích • Realizace dobrovolnických úklidových akcí, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Efektivní využívání nezaměstnaných se zájmem o práci z úřadu práce při sběru a odstraňování odpadů v krajině • Diskuse s úřadem práce o přidělování zaměstnanců (veřejně prospěšné práce), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.4 Projekt: Efektivní využívání trestanců se zájmem o práci při sběru a odstraňování odpadů v krajině • Diskuse s vězeňskou službou ČR o přidělování trestanců (pracovníků), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet diskusí s vlastníky pozemků, • Rozloha vyčištěného území, • Počet zapojených obcí do úklidových akcí, • Počet úklidových akcí,

	- Množství odpadu posbíraného v rámci úklidových akcí organizovaných obcemi (t/rok), - Počet zapojených osob (občané, nezaměstnaní, trestanci).
Správce cíle	Miloslav Pernica.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 173: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)

Problémový okruh 2	Odpadky v krajině a černé skládky
Cíl 2.2	Osvětová činnost
Popis cíle	Černé skládky a odpadky v krajině jsou problémem v celém území. Cílem je rozvíjet dostatečnou osvětovou činnost, aby se tento problém minimalizoval. Je třeba se zaměřit nejen na žáky, ale zejména na širokou veřejnost (dospělí, senioři, podnikatelské subjekty). Ve spolupráci s municipalitami musí být prezentovány takové konkrétní informace o možnostech odstraňování odpadů, aby se těmto cílovým skupinám nevyplatilo odstraňovat odpady nelegálně v intravilánu i extravilánu obcí, volné krajině. Musí pochopit, že je mohou zdarma odevzdat v bydlíšti.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Osvětová činnost ve školách a školských zařízeních - Diskuse s představiteli škol a školských zařízení o stávající ekologické výchově a dostupných možnostech (např. Globe, Recyklování, Tonda Obal, programy krajských ekologických center, apod.), - Realizace aktivit, projektů. - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Osvětová činnost u široké veřejnosti - Společná dlouhodobá informační a osvětová kampaň, s využitím vhodných komunikačních nástrojů, o možnostech odstraňování odpadů (pozitivní vnímání) a příkladech nezodpovědného přístupu některých subjektů (negativně vnímaná kampaň). Lze spolupracovat s krajem, společností EKO-KOM, a. s., kolektivními systémy ke zpětnému odběru zařízení (např. elektrozařízení, světelné zdroje, baterie), svozovou společností, apod., - Pravidelné informování občanů o výsledcích odpadového hospodaření obce a to včetně ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady (připravováno rovněž v rámci nového zákona o odpadech jako povinnost obcí), - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	- Počet realizovaných akcí, - Počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost, - Počet účastníků akcí zaměřených na osvětu v oblasti nakládání s odpady, - Počet obcí, které zajišťují pravidelné informování obyvatel o výsledcích odpadového hospodářství (vč. ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady), - Počet škol a školských zařízení zapojených do ekologické výchovy nebo využívajících celostátních osvětových programů.
Správce cíle	Miloslav Pernica.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

5.2.4.Indikátory

Indikátory jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Indikátory jsou snadno dostupné (zjistitelné), je určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Jsou zároveň určení gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů).

Tabulka 174: Odpadové hospodářství – Indikátory – Problémový okruh 1

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – papír.		
Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		470	500
Skutečnost	447		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu - papíru (150101, 200101) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.2		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – sklo.		
Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		300	310
Skutečnost	296		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu - skla (150107, 200102) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.3		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – plast.		
Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		300	320
Skutečnost	281		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu - plastu (150102, 200139) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.4		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – nápojové kartony.		

Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		2,8	3,3
Skutečnost	2,4		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu – nápojových kartonů (150105) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.5		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – kovy.		
Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40	45
Skutečnost	37		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu – kovů (200140, 150104) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Problémový okruh	1 Třídění komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	1.6		
Název indikátoru	Separovaný sběr odpadu – BRO.		
Měrná jednotka	Tuny.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		8	10
Skutečnost	7,3		
Popis měřítka:	Jedná se o sběr separovaného odpadu – biologicky rozložitelného odpadu (200201) v území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet získaných tun tohoto druhu odpadu na území obcí a měst sledovaného SO ORP Mariánské Lázně).		
Zdroj čerpání dat:	Evidence obcí, databáze ISOH (MŽP, CENIA).		

Cíl	1.1 Optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Doplnění sítě sběrných míst - dvorů)		
Název indikátoru	Doplnění sítě.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	nerelevantní		
Popis měřítka:	Realizace doplnění sítě sběrných míst a dvorů dle potřeb municipalit (např. místních částí) i aktuální legislativy (třídění dalších druhů odpadů, apod.). Součástí je modernizace stávajících míst. Specifickými indikátory jsou: počet sběrných míst, počet sběrných dvorů, počet obcí s dostupností sběrného dvora (0 – 5 km, 5 – 10 km, 10 a více km).		

Metodika a výpočet:	Realizace doplnění sítě sběrných míst a sběrných dvorů. Počty budou určeny dle konkrétních opatření (někde může dojít k přemístění sběrných míst, apod. Bude však sledován kvantitativní nárůst).
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.

Cíl	1.1 Optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Zařízení pro nakládání s odpady)		
Název indikátoru	Zařízení pro nakládání s odpady.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		0	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Zařízení pro nakládání s odpady v území ORP M. Lázně, příp. specifické měřítka v podobě vytvořeného pracovního místa, množství zpracovaného odpadu (tuny). Specifickými měřítka jsou: počet obcí smluvně sdílejících techniku potřebnou pro nakládání s odpady, počet obcí zapojených do financování zařízení k nakládání s odpady, vynaložené investiční náklady do vybudování zařízení k nakládání s odpady (Kč), vynaložené provozní náklady k zajištění chodu zařízení k nakládání s odpady (Kč).		
Metodika a výpočet:	Součet zařízení.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Optimalizace odpadového hospodářství		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Optimalizace organizace odpadového hospodářství)		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do přípravy společných dlouhodobých strategií.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		9	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet obcí zapojených do přípravy společných dlouhodobých strategií (optimalizace organizace odpadového hospodářství). Specifickým indikátorem bude počet obcí zapojených do pravidelné výměny informací a počet obcí, které realizovaly společné výběrové řízení v oblasti nakládání s odpady.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu zapojených obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Optimalizace odpadového hospodářství		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Podpora domácího kompostování)		
Název indikátoru	Zavedení systému domácího kompostování.		
Měrná jednotka	Počet obcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet obcí, které mají zaveden systém domácího kompostování. Specifickým indikátorem bude počet domácích kompostérů na počet domácností.		
Metodika a výpočet:	Součet obcí se zavedeným systémem domácího kompostování.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 175: Odpadové hospodářství – Indikátory – Problémový okruh 2

Problémový okruh	2 Odpadky v krajině a černé skládky		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Obce s pozitivní změnou.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		4	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Jedná se o počet obcí se sledovanou kvalitativní změnou k lepšímu v oblasti čistoty krajiny (bez odpadků), odstraňování černých skládek a informovanosti obyvatel o možnostech odstraňování odpad (třídění, umístění sběrných místa a sběrných dvorů).		
Metodika a výpočet:	V roce 2015 proběhne ve sledovaném území SO ORP Mariánské Lázně dotazníkové šetření mezi představiteli obcí i široké veřejnosti k dané problematice. Šetření bude opakováno v roce 2017 a 2020. Bude sledována stupnice hodnocení (percepce, vnímání) sledované problematiky u respondentů.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Přímá diskuse s vlastníky nemovitostí)		
Název indikátoru	Obce zapojené do přímé diskuse s vlastníky nemovitostí.		
Měrná jednotka	Počet zapojených obcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet zapojených obcí. Specifickým měřítkem je počet diskusí s vlastníky pozemků.		
Metodika a výpočet:	Součet zapojených obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Jarní a podzimní úklid v obcích)		
Název indikátoru	Zapojené obce do každoročního jarního a podzimního úklidu.		
Měrná jednotka	Počet zapojených obcí.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		7	14
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet zapojených obcí (propagace, úklid obcí, sběr a odstraňování odpadů,...). Specifickým měřítkem bude: rozloha vyčištěného území, počet úklidových akcí, množství odpadu posbíraného v rámci úklidových akcí organizovaných obcemi (t/rok), počet zapojených osob.		
Metodika a výpočet:	Součet zapojených obcí.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy		
Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Efektivní využívání nezaměstnaných se zájmem o práci z úřadu práce při sběru a odstraňování odpadů v krajině)		
Název indikátoru	Zapojené osoby.		

Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	100
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet zapojených osob do čištění území, odstraňování černých skládek, sběru odpadků, apod. Specifickým indikátorem je: rozloha vyčištěného území, množství odpadu posbíraného v rámci úklidových akcí (t/rok). Záměr bude realizován jen v případě, že bude pro municipality výhodný (administrativní zátěž, podmínky úřadu práce, apod.) a legislativa umožní tyto aktivity u této cílové skupiny (nezaměstnaní).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu zapojených osob.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.1 Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy		
Číslo indikátoru	A.4 (projekt: Efektivní využívání trestanců se zájmem o práci při sběru a odstraňování odpadů v krajině)		
Název indikátoru	Zapojené osoby.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		50	100
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet zapojených osob do čištění území, odstraňování černých skládek, sběru odpadků, apod. Specifickým indikátorem je: rozloha vyčištěného území, množství odpadu posbíraného v rámci úklidových akcí (t/rok). Záměr bude realizován jen v případě, že bude pro municipality výhodný (administrativní zátěž, podmínky vězeňské služby, apod.) a legislativa umožní tyto aktivity u této cílové skupiny (trestanci).		
Metodika a výpočet:	Součet počtu zapojených osob.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	2.2 Osvětová činnost		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Osvětová činnost ve školách a školských zařízeních)		
Název indikátoru	Osvětová činnost.		
Měrná jednotka	Realizace osvětové činnosti.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ano		
Popis měřítka:	Realizace osvětové činnosti ve školách a školských zařízeních. Specifickým měřítkem bude: počet realizovaných akcí, počet účastníků akcí zaměřených na osvětu v oblasti nakládání s odpady, počet škol a školských zařízení zapojených do ekologické výchovy nebo využívajících celostátních osvětových programů.		
Metodika a výpočet:	Dotazování o realizaci aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko, školy a školská zařízení.		

Cíl	2.2 Osvětová činnost		
Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Osvětová činnost u široké veřejnosti)		
Název indikátoru	Osvětová činnost		
Měrná jednotka	Realizace osvětové činnosti		

Správce měřítka	Mariánskolázeňsko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Realizace osvětové činnosti u široké veřejnosti prostřednictvím municipalit, svazových společností, apod. Specifickým měřítkem bude: počet realizovaných akcí, počet účastníků akcí zaměřených na osvětu v oblasti nakládání s odpady, počet obcí zapojených do realizace dlouhodobé informační kampaně pro širokou veřejnost, počet obcí, které zajišťují pravidelné informování obyvatel o výsledcích odpadového hospodářství (vč. ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady).		
Metodika a výpočet:	Dotazování o realizaci aktivit.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Za účelem dosahování cílů stanovených ve strategii je nutné sledovat, jak se strategie realizuje. Za monitorování a hodnocení realizace strategie je zodpovědný realizační tým. Optimálním složením týmu je manažer, řídící skupina, správci cílů a gestoři indikátorů. Konkrétní role a procesy jsou popsány níže.

Obrázek 12: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie

Zdroj: SMO ČR (2014)

Pro řízení strategie byl ustaven **manažer strategie** Ing. Josef Švajgl. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí

při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 176: Odpadové hospodářství – složení řídicí skupiny

Složení řídicí skupiny
Výkonná rada dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 177: Odpadové hospodářství – správci cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady	Dagmar Strnadová
1.2	Optimalizace odpadového hospodářství	Dagmar Strnadová
2.1	Odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy	Miloslav Pernica
2.2	Osvětová činnost	Miloslav Pernica

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 178: Odpadové hospodářství – gestoři indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Všechny indikátory	Všechny indikátory	Manažeři DSO Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle. Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce

(gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou. Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 179: Harmonogram implementace strategie

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	Manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	Správci cílů	Každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	Řídící skupina	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	Manažer strategie	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	Gestoři indikátorů	Každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	Manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	Řídící skupina	Každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: SMO ČR (2014)

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny. Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako

proces dlouhodobý a opakovaný, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 180: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: SMO ČR (2014)

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Na základě situační analýzy byla definována návrhová část. Definovány byly zejména dva problémové okruhy. Prvním je „třídění komunálních odpadů“ a druhým je okruh „odpadky v krajině a černé skládky“. Oba okruhy představují dlouhodobá témata sledovaného území. Následně byly definovány cíle a dílčí projektové záměry vč. indikátorů, jež umožní sledování plnění strategie. První cíl, v rámci prvního problémového okruhu, se věnuje tématu optimalizace sítě zařízení pro nakládání s odpady. Přestože se v území nachází sběrná místa i sběrné dvory, jejich kvalita a estetika je často nevyhovující. Je třeba stávající zařízení modernizovat a zejména doplnit o další sběrná místa v četných místních částech zdejších obcí. Příležitostí pro rozvoj meziobecní spolupráce i úsporu finančních prostředků představuje provoz společných zařízení pro nakládání s odpady. Další cíl se zaměřuje na optimalizaci odpadového hospodářství. Cíle pro řešení druhé problémové oblasti jsou zaměřené na odstraňování černých skládek a pravidelné úklidy, včetně související osvětové činnosti. Gestorem implementace je dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko, jež má zájem o koncepční trvale udržitelný rozvoj v území.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována během roku 2014 realizačním týmem. Průběžně byly aktivity konzultovány s motivujícími starosty. V určitých fázích zpracování byl strategický dokument zasílán Svazu měst a obcí ČR, resp. metodikům projektu Meziobecní spolupráce. Probíhala tak reflexe na podněty metodiků i externích oponentů. Hojně bylo využíváno názorů (forma brainstormingu) tzv. fokusní skupiny složené zejména z manažerů dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko a představitelů municipalit tohoto sdružení.

5.5. Přílohy

Příloha - odpadové hospodářství 1: Seznam zkratk	206
Příloha - odpadové hospodářství 2: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	208
Příloha - odpadové hospodářství 3: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	210
Příloha - odpadové hospodářství 4: Celková produkce odpadů na území ORP M. Lázně (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	213
Příloha - odpadové hospodářství 5: Separovaný sběr odpadů na území ORP M. Lázně za období 2008-2012.....	215
Příloha - odpadové hospodářství 6: Celková produkce BRO na území ORP M. Lázně za období 2008-2012 podrobně.....	217
Příloha - odpadové hospodářství 7: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP M. Lázně za období 2008-2012.....	222
Příloha - odpadové hospodářství 8: Nakládání s odpady celkově na území ORP M. Lázně za období 2008-2012	224
Příloha - odpadové hospodářství 9: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP M. Lázně za období 2008-2012.....	226
Příloha - odpadové hospodářství 10: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP M. Lázně za období 2008-2012	228
Příloha - odpadové hospodářství 11: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP M. Lázně za období 2008-2012	230

Příloha - odpadové hospodářství 1: Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA Česká	informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území

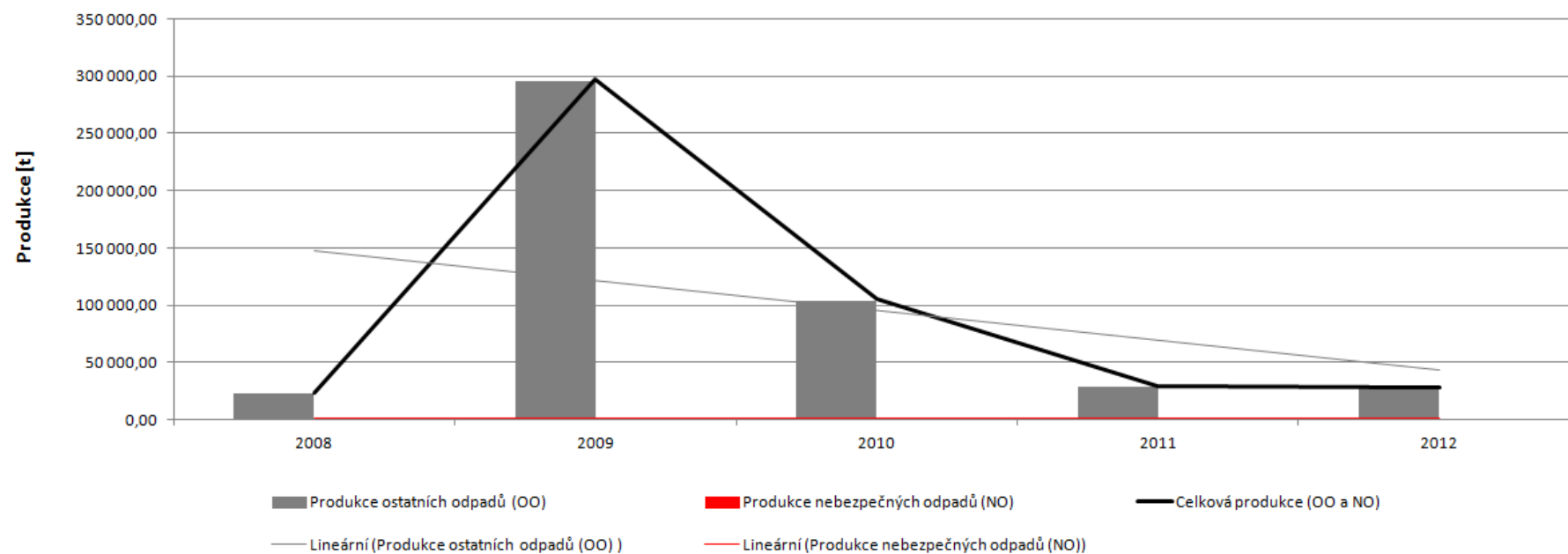
ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Příloha - odpadové hospodářství 2: Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000	DZ pro pro- dukci odpa- dů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
Produkce odpadů [t]							2008	2009	2010	2011
Produkce ostatních odpadů (OO)	120 587,71	23 487,55	295 920,94	103 548,56	28 555,95	27 641,20	19,48	245,40	85,87	23,68
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 518,45	379,54	1 771,56	1 374,14	475,76	699,80	24,99	116,67	90,50	31,33
Celková produkce (OO a NO)	123 847,62	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00	19,27	240,37	84,72	23,44
Podílové ukazatele [%]		2008		2009	2010		2011		2012	
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		98,41		99,40	98,69		98,36		97,53	
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		1,59		0,60	1,31		1,64		2,47	
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.-1]		2008		2009	2010		2011		2012	
Počet obyvatel v území ORP		24 646		24 586	24 607		24 405		24 224	
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		968,40		12 108,21	4 263,94		1 189,58		1 169,96	
Měrná produkce OO		953,00		12 036,16	4 208,09		1 170,09		1 141,07	
Měrná produkce NO	300,20	15,40		72,06	55,84		19,49		28,89	
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		5,13		24,00	18,60		6,49		9,62	
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-94,87		-76,00	-81,40		-93,51		-90,38	

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 3: Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	134,01	37,65	105,44	116,76	146,61
200102	Sklo	O	6,11	11,37	57,03	87,08	91,68
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	15,82	21,22	21,73	31,91	23,84
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200113*	Rozpouštědla	N	0,00	0,06	0,06	0,03	0,12
200114*	Kyseliny	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200115*	Zásady	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
200119*	Pesticidy	N	0,00	0,01	0,01	0,15	0,00
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	0,40	0,16	0,01	0,03	0,09
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	18,08	3,84	1,29	0,10	0,12
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	0,59	4,94	5,19	6,19	16,31
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	0,28	0,52	1,02	0,82	0,68
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	2,70	3,15	2,53	2,37	2,73
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,13	0,51	0,21	0,30	0,73
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	10,92	1,20	0,73	0,00	0,00
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	23,93	7,44	3,59	2,12	0,62
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	0,29	1,76	1,18	13,67	10,22
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	0,00	0,23	15,25	1,45	0,00
200139	Plasty	O	44,90	39,26	78,00	80,45	110,86
200140	Kovy	O	0,27	526,51	571,94	592,79	0,00
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	16,07	64,18	573,89	520,13	343,00
200202	Zemina a kameny	O	0,00	0,00	0,00	0,00	43,20
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	68,99	69,05	62,10	65,46	69,71
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	5 017,74	5 548,75	5 018,86	5 224,16	6 608,25
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200303	Uliční smetky	O	0,00	48,50	60,34	101,64	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	49,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	0,00	31,67	0,00	59,87	12,26
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	1 439,53	1 485,93	1 221,48	1 387,13	1 951,17
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 033,02	814,96	763,14	809,18	1 216,41
150102	Plastové obaly	O	255,36	292,99	241,12	265,24	319,75
150103	Dřevěné obaly	O	5,70	3,37	3,46	0,00	2,80
150104	Kovové obaly	O	0,62	0,00	0,00	0,00	0,00
150105	Kompozitní obaly	O	2,96	1,18	2,18	3,17	2,41
150106	Směsné obaly	O	73,61	92,34	73,48	132,65	73,62
150107	Skleněné obaly	O	313,34	264,64	231,81	241,02	270,50
150109	Textilní obaly	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	16,51	12,78	11,36	13,90	9,34

150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Celková produkce KO			8 550,87	9 390,15	9 128,43	9 759,78	11 327,04
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			6 623,75	7 162,89	6 961,84	7 287,74	9 089,18
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			3 006,86	3 237,39	3 496,99	3 600,18	4 287,07

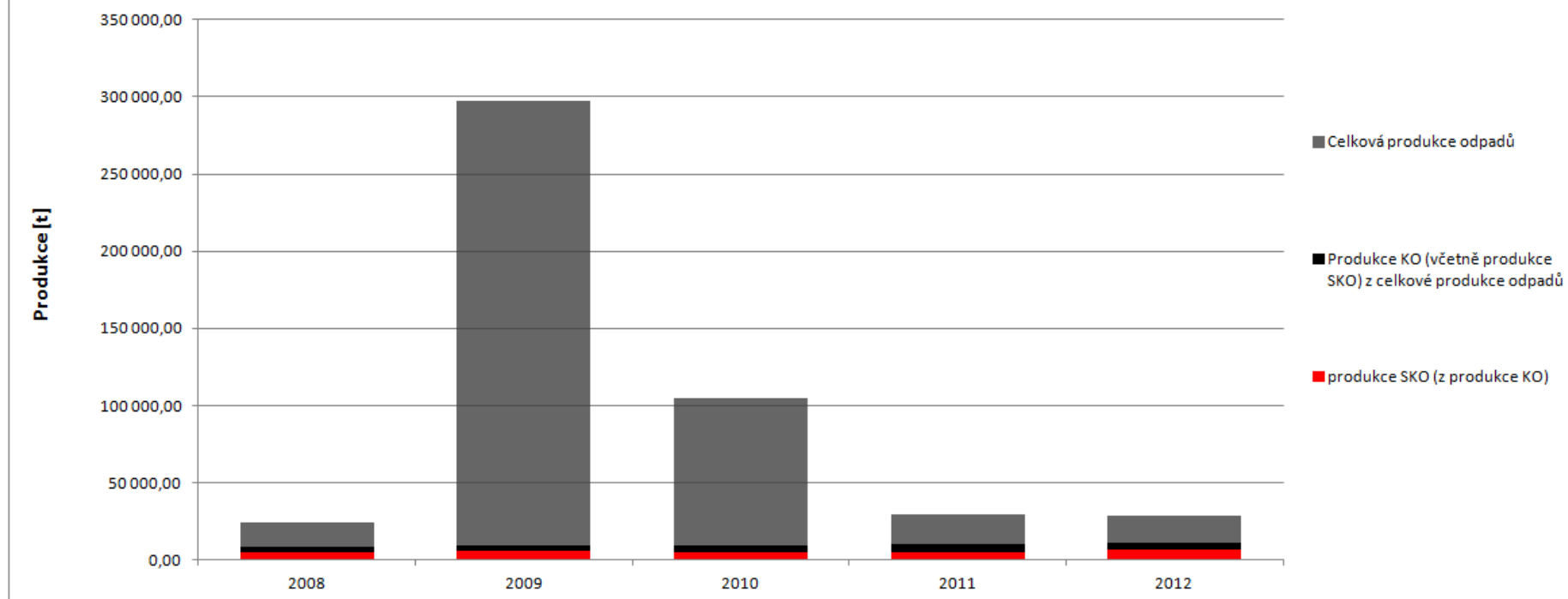
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 4: Celková produkce odpadů na území ORP M. Lázně (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00	1147,29	-64,75	-72,33	-2,38
Celková produkce KO	8 550,87	9 390,15	9 128,43	9 759,78	11 327,04	9,82	-2,79	6,92	16,06
Celková produkce SKO	5 017,74	5 548,75	5 018,86	5 224,16	6 608,25	10,58	-9,55	4,09	26,49
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	35,83		3,15		8,70		33,62		39,97
Podíl SKO na produkci KO	58,68		59,09		54,98		53,53		58,34
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	24 646		24 586		24 607		24 405		24 224
Měrná produkce KO	346,95		381,93		370,97		399,91		467,60
Měrná produkce SKO	203,59		225,69		203,96		214,06		272,80

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

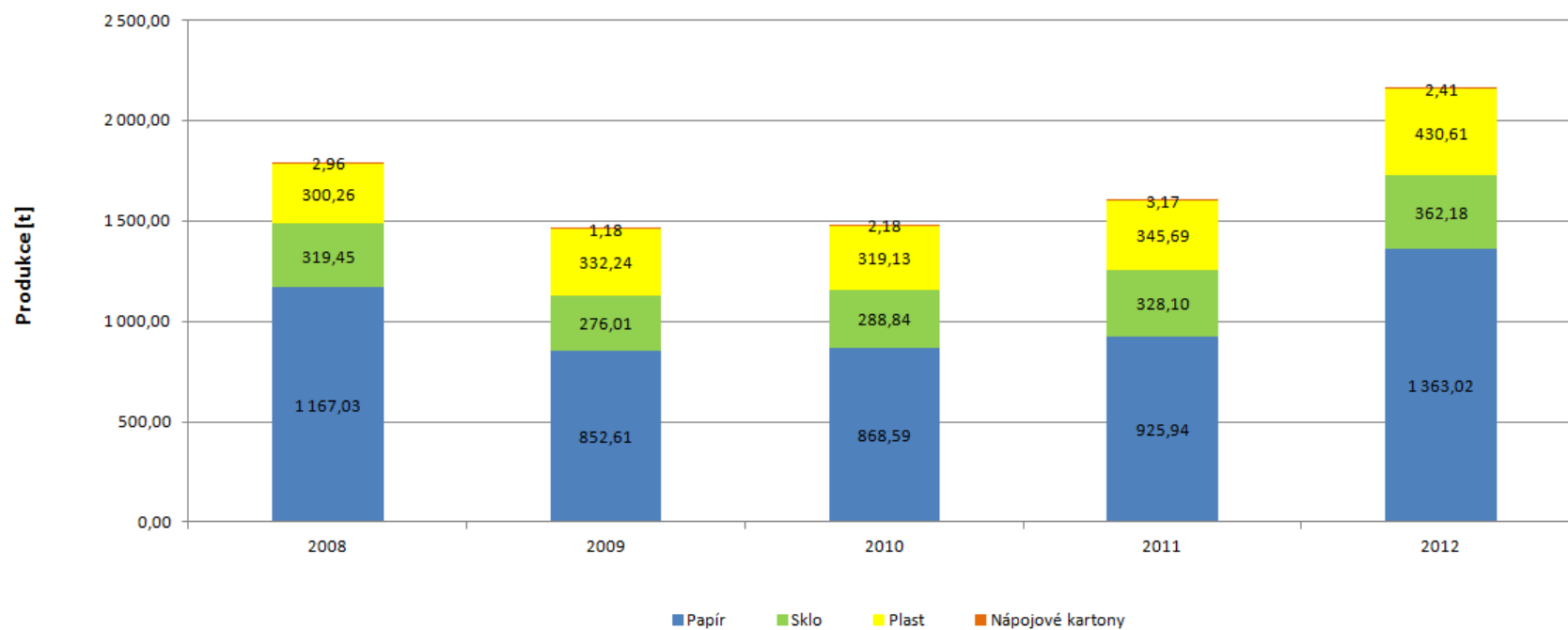
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 5: Separovaný sběr odpadů na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného od- padu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	1 167,03	852,61	868,59	925,94	1 363,02	-26,94	1,87	6,60	47,20
Sklo	150107, 200102	319,45	276,01	288,84	328,10	362,18	-13,60	4,65	13,59	10,39
Plast	150102, 200139	300,26	332,24	319,13	345,69	430,61	10,65	-3,95	8,32	24,57
Nápojové kartony	150105	2,96	1,18	2,18	3,17	2,41	-60,06	84,21	45,52	-24,09
Celkem separovaný sběr		1 789,70	1 462,04	1 478,73	1 602,89	2 158,22	-18,31	1,14	8,40	34,65
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		24 646		24 586		24 607		24 405		24 224
Měrná produkce tříděného papíru		47,35		34,68		35,30		37,94		56,27
Měrná produkce tříděného skla		12,96		11,23		11,74		13,44		14,95
Měrná produkce tříděného plastu		12,18		13,51		12,97		14,16		17,78
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,12		0,05		0,09		0,13		0,10
Měrná produkce tříděného odpadu		72,62		59,47		60,09		65,68		89,09

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 6: Celková produkce BRO na území ORP M. Lázně za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	226,27	307,08	676,04	500,20	563,19
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	3,40	0,00	0,00	0,00	0,00
020107	Odpady z lesnictví	O	123,00	118,40	37,90	120,94	58,50
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	3,42	0,00	0,00	0,00
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	18,60	15,53	13,61	30,87	37,07
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

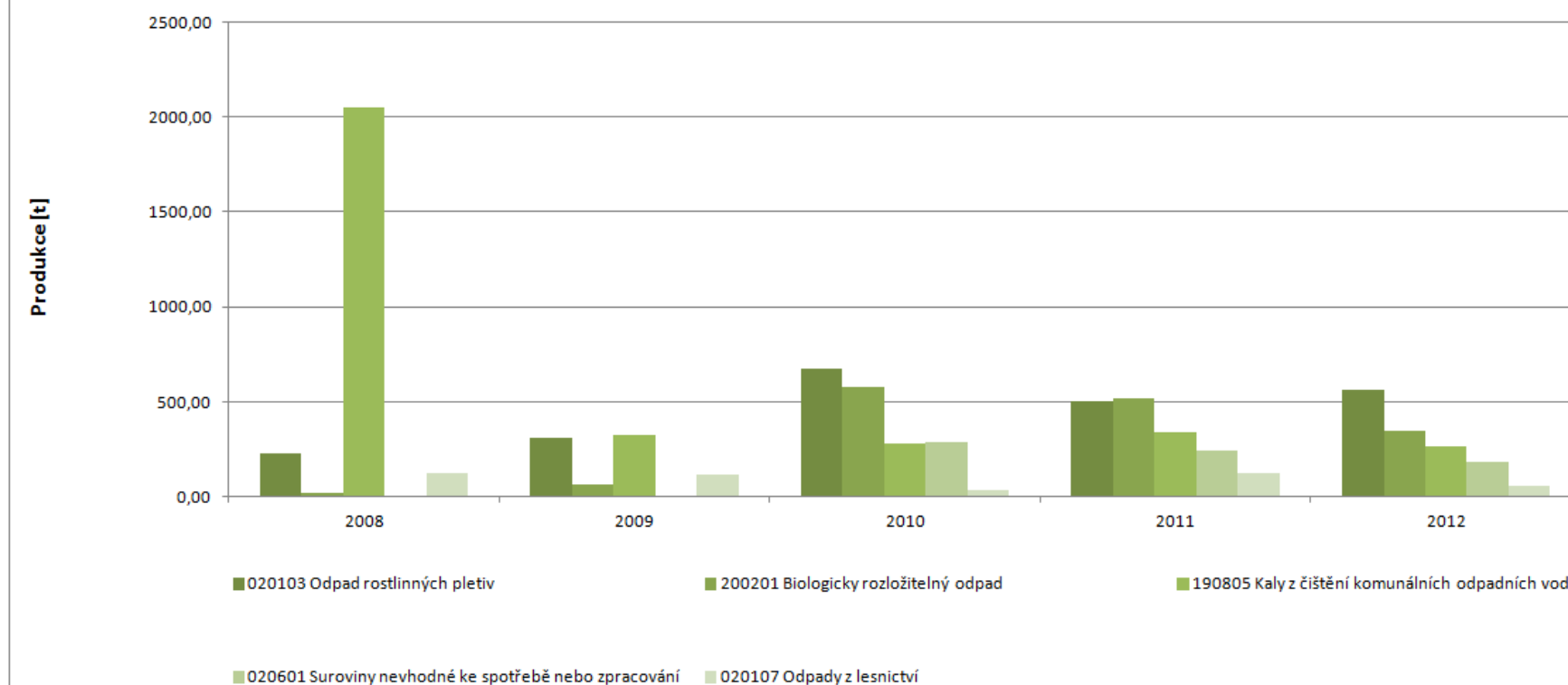
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	286,26	245,22	186,44
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	2 024,00	756,00	0,00	0,00	0,00
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 033,02	814,96	763,14	809,18	1 216,41
150103	Dřevěné obaly	O	5,70	3,37	3,46	0,00	2,80
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
170201	Dřevo	O	238,67	178,66	261,90	51,04	21,80
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	2 048,29	327,67	283,16	335,67	261,15
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	10,48	16,17	9,93	10,05	38,40
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190902	Kaly z čištění vody	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191201	Papír a lepenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	134,01	37,65	105,44	116,76	146,61
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	15,82	21,22	21,73	31,91	23,84
200110	Oděvy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200111	Textilní materiály	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200125	Jedlý olej a tuk	O	0,59	4,94	5,19	6,19	16,31
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	0,00	0,23	15,25	1,45	0,00
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	16,07	64,18	573,89	520,13	343,00
200301	Směsný komunální odpad	O	5 017,74	5 548,75	5 018,86	5 224,16	6 608,25
200302	Odpad z tržišť	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	49,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	1 439,53	1 485,93	1 221,48	1 387,13	1 951,17
Celková produkce BRO			12 406,69	9 704,15	9 297,24	9 390,91	11 474,94

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

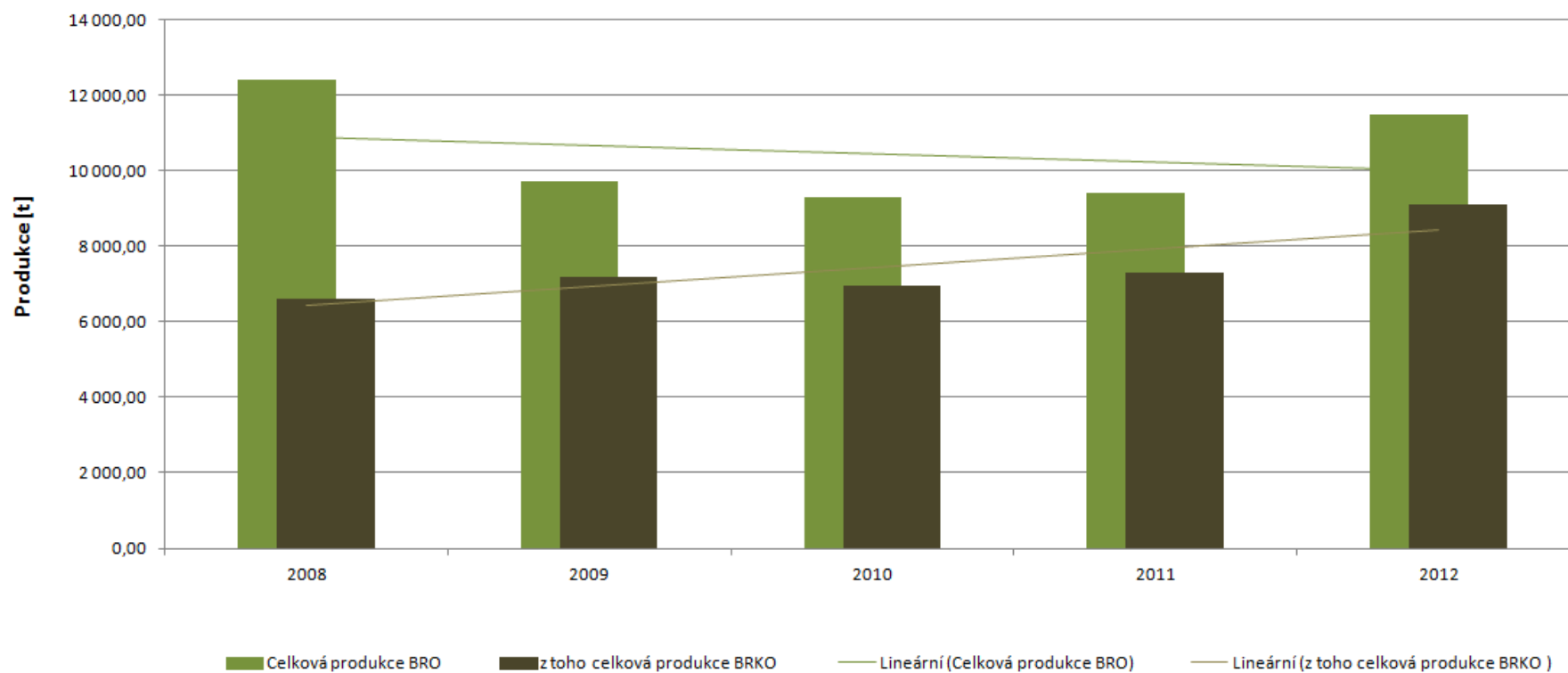
Graf. č. 4 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 7: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	12 406,69	9 704,15	9 297,24	9 390,91	11 474,94	-21,78	-4,19	1,01	22,19
z toho celková produkce BRKO	6 623,75	7 162,89	6 961,84	7 287,74	9 089,18	8,14	-2,81	4,68	24,72
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	53,39		73,81		74,88		77,60		79,21
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	24 646		24 586		24 607		24 405		24 224
Měrná produkce BRO	503,40		394,70		377,83		384,79		473,70
Měrná produkce BRKO	268,76		291,34		282,92		298,62		375,21

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

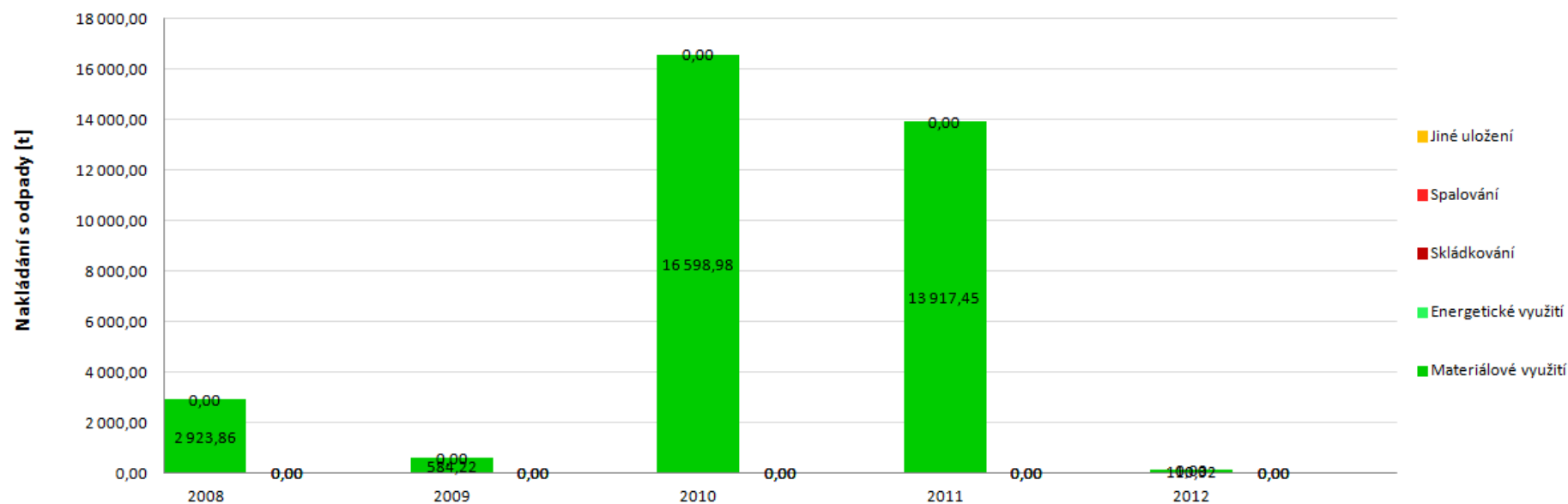
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 8: Nakládání s odpady celkově na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládková-ní odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]								2008	2009	2010	2011
Využití	Materiálové využi-tí	4 632,35	2 923,86	584,22	16 598,98	13 917,45	110,32	63,12	12,61	358,33	300,44
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		3,74	12,25	0,20	15,82	47,94	0,39				
	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
	Celkem vybrané způsoby využití	4 585,51	2 923,86	584,22	16 598,98	13 917,45	110,32	63,76	12,74	361,99	303,51
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓									
		3,70	12,25	0,20	15,82	47,94	0,39				
Celková produkce odpadů		123 847,62	23 867,09	297 692,50	104 922,70	29 031,70	28 341,00				
Odstraně-ní	Skládkování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
	Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
								-	-	-	-
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Celkem vybrané způsoby odstraně-ní	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

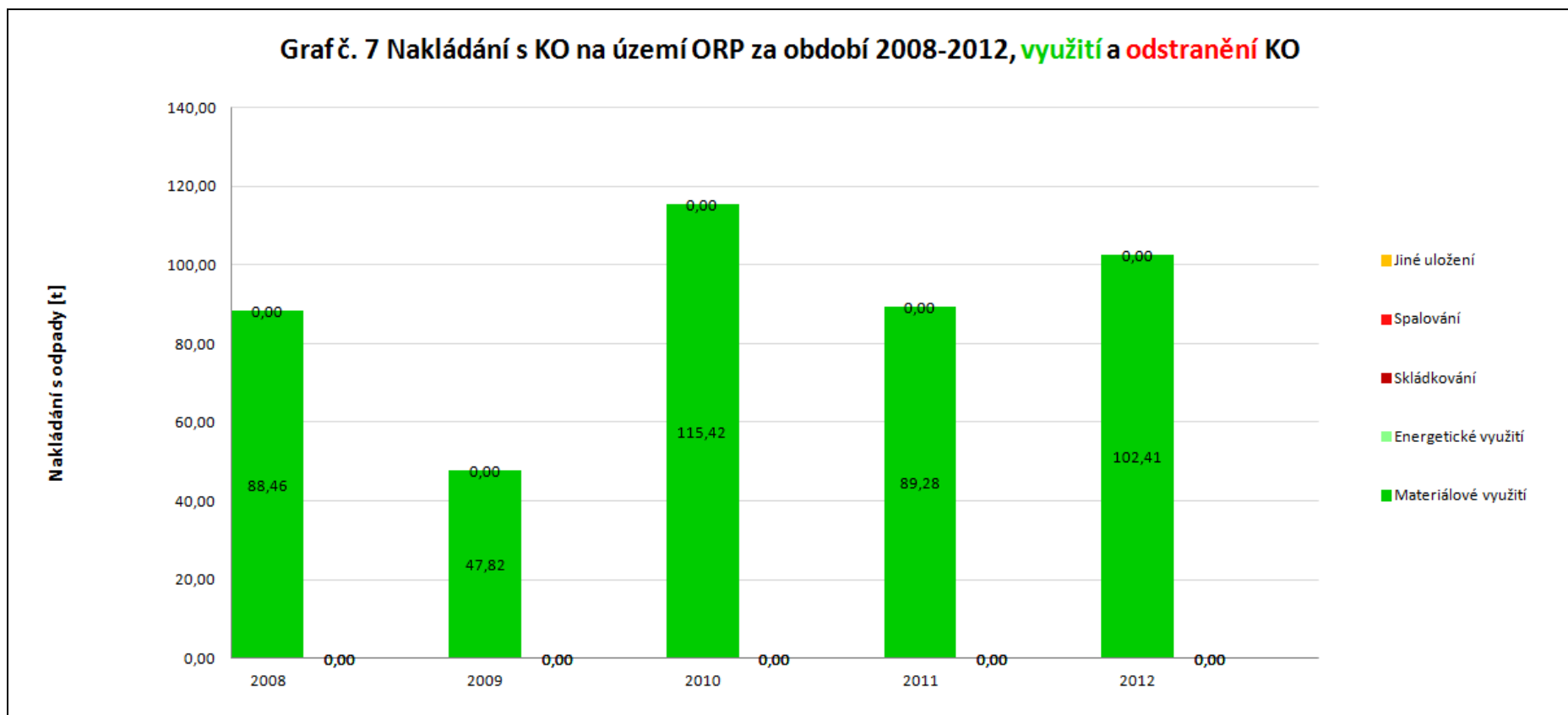
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 9: Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011	
KO	Využití	Materiálové využití	20,67	88,46	47,82	115,42	89,28	102,41	427,88	231,32	558,29	431,87	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			0,31	1,03	0,51	1,26	0,91	0,90	327,88	131,32	458,29	331,87	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Celkem vybrané způsoby využití	19,00	88,46	47,82	115,42	89,28	102,41	465,55	251,68	607,45	469,89	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓										
			0,29	1,03	0,51	1,26	0,91	0,90	Meziroční změna [%] ↓				
	Celková produkce KO [t]		6 628,83	8550,87	9390,15	9128,43	9759,78	11327,04	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
SKO	Využití	Materiálové využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Celkem vybrané způsoby využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	

	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
	Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

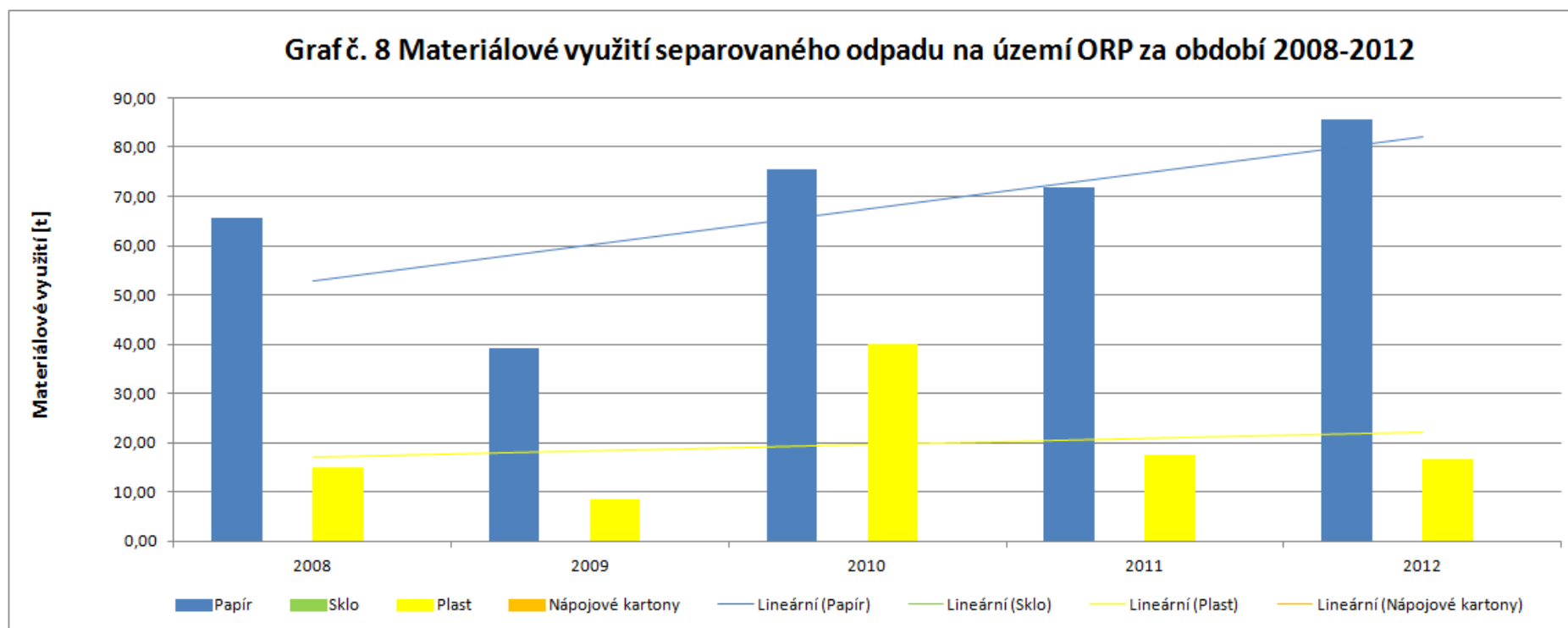
Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Příloha - odpadové hospodářství 10: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	65,57	39,20	75,38	71,68	85,66	-40,22	92,30	-4,91	19,50
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	14,89	8,62	40,04	17,60	16,75	-42,09	364,45	-56,04	-4,83
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 8 Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

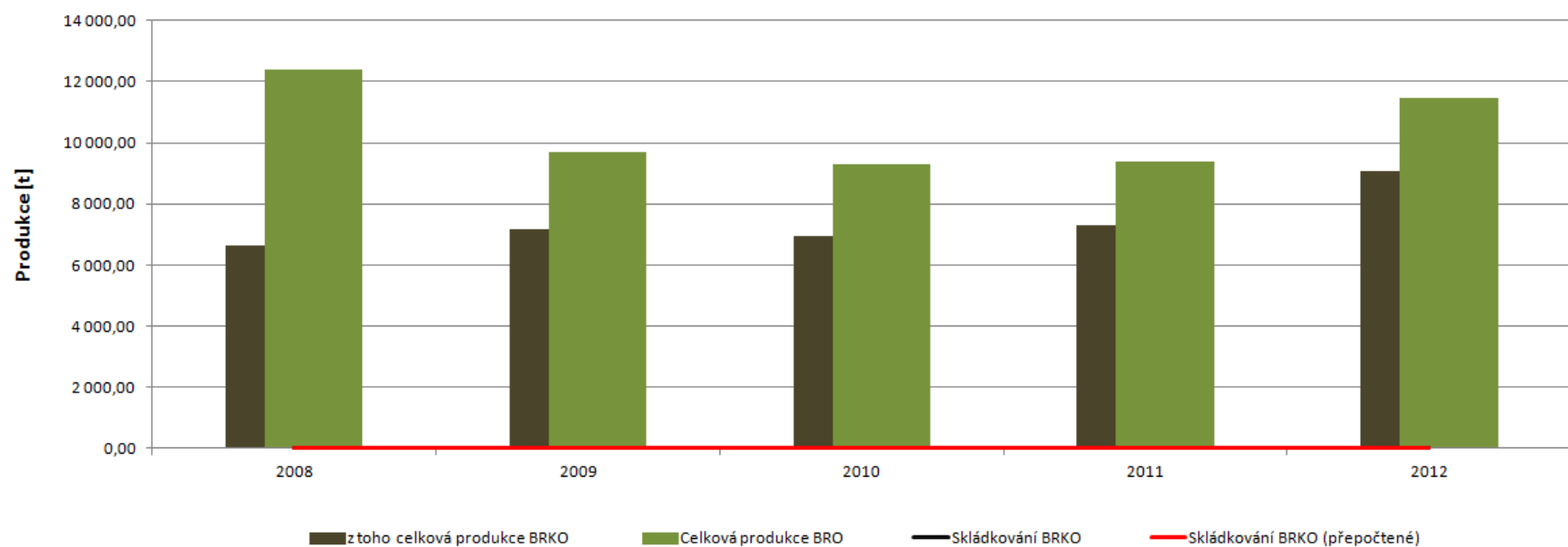
Příloha - odpadové hospodářství 11: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP M. Lázně za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání		DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
Nakládání s BRO a BRKO [t]										2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
BRO	Využití	Materiálové využití			2 086,97	157,60	309,88	71,68	85,66	-92,45	96,62	-76,87	19,50	
		Energetické využití			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
BRKO	Využití	Materiálové využití			8,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
		Energetické využití			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
	Odstranění	Skládkování				Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓								
			Původní hmotnost odpadu			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2009	2010	2011	2012
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

		Měrné sklád- kování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah bio- logicky rozloži- telné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓									
			148,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						-100,00	-100,00	-100,00	-100,00
		Spalování							Meziroční změna [%] ↓			
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
									-	-	-	-
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

Graf č. 9 Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: databáze GROUP ISOH (MŽP, CENIA), (2014)

6. Téma 4.: Přeshraniční spolupráce

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

6.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Téma přeshraniční spolupráce bylo zvoleno 24. června 2014 na prvním oficiálním setkání představitelů obcí a měst správního obvodu ORP Mariánské Lázně v Lázních Kynžvart.

Toto téma bylo zvoleno z řady pragmatických důvodů. Česko-německé pohraničí má řadu společných problémů (témat) a nastavení dotačních podmínek pro plánovací období EU 2014 – 2020 v České republice vybízí k intenzivnější orientaci na přeshraniční dotační programy oproti národním dotačním titulům. Se sledovaným územím přímo sousedící Svobodný stát Bavorsko, představující nejvyspělejší část Německa, které představuje nejstabilnější stát v Evropě, a proto je třeba rozvíjet spolupráci s touto vyspělou a kulturní zemí. Dalším pragmatickým důvodem je otevřenost tohoto tématu přeshraniční spolupráce k řadě dílčích podtémat.

Významný vliv pro volbu tohoto tématu představuje i pozitivní zkušenost řady měst a obcí sledovaného území ORP Mariánské Lázně s přeshraniční česko-bavorskou spoluprací. Příležitostí je však i rozvoj česko-saské spolupráce.

Základní legislativa k tomuto tématu je ovlivněna zejména nařízením Evropské unie a implementačními předpisy jednotlivých dotačních titulů. Pro období EU 2014 – 2020 se v současné době připravují programové dokumenty.

6.1.2. Popis přeshraniční spolupráce ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj Komentář k bodu:

Česko-německé pohraničí si je z hlediska fyzicko-geografických a kulturně-historických předpokladů velice blízké. Odsun původních německy hovořících obyvatel po 2. světové válce měl však zásadní negativní vliv na kontinuitu společného vývoje tohoto území. Socio-ekonomické charakteristiky jsou odlišné díky rozdílnému poválečnému vývoji Česka a Německa. V současné době však má pohraničí na obou stranách hranice řadu společných problémů, mezi které patří např. negativní demografický vývoj (stárnutí populace, odliv mladých a vzdělaných lidí do centrálních částí země), krach tradičních odvětví, díky nedostatečné ochraně trhu (opuštěné a zdevastované výrobní areály). Z ekonomického hlediska představuje sousední Německo silnější ekonomiku, nižší nezaměstnanost a otevřený pracovní trh pro řadu potřebných profesí. Rámcové situační analýzy uvádí operační programy evropské územní spolupráce, resp. operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou a operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou 2014 – 2020 viz www.strukturalni-fondy.cz.

Pro rozvoj přeshraniční spolupráce, ze sledovaného území SO ORP Mariánské Lázně, je dostatečné územní vymezení v rámci připravovaných, výše uvedených, dotačních titulů. Pro rozvoj přeshraniční spolupráce je velice důležitý osobní kontakt (setkávání, výměna zkušeností, akce) a pro všechny sub-

jekty je tak vhodná spolupráce s blízkými subjekty (např. v první linii příhraničních okresů), avšak pro rozvoj pestré a kreativní spolupráce, např. se specializovanými partnery, je vhodné vymezení v rámci příhraničních krajů. Pro sledované území SO ORP Mariánské Lázně představuje negativum nedostatečná propustnost hranice (přímé spojení s bavorskými obcemi). Nejbližší přechody jsou Broumov – Mähring a Svatý Kříž – Waldsassen. Nedostatečné je propojení veřejnou dopravou (pouze železniční ve směrech Cheb – Marktredwitz/Plauen (Sasko). Naprosto nevyužitým potenciálem je přeshraniční česko-německý dopravní systém EgroNet (v rámci euroregionu Egrensis), kterému na české straně chybí řádná propagace.

V plánovacím období EU 2007 – 2013 realizovaly přeshraniční projekty zejména municipality (města, obce, jejich příspěvkové organizace a dobrovolné svazky obcí). Nestátní neziskové organizace často nemají znalosti či kapacity (personální, finanční pro předfinancování) pro realizaci přeshraničních projektů. Podnikatelské subjekty v tomto období nebyly způsobilé k předkládání žádostí o dotace. Z veřejných dat česko-bavorského a česko-saského dotačního titulu plyne, že ze sledovaného území ORP Mariánské Lázně nebyl žádný příjemce dotace v rámci dotačního titulu Cíl 3 Česká republika – Svobodný stát Sasko 2007 – 2013 (velké projekty). Toto potvrzuje výše uvedený fakt, že je třeba rozvíjet spolupráci prostorově (sousedsky) a tak byly preferovány aktivity s bližší bavorskou stranou. Ve sledovaném období let 2007 – 2013 byly realizovány velké projekty Cíle 3 Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2007 – 2013 (přestože někteří nositelé projektu byli i mimo území):

- Zkvalitnění silničního spojení Mähring – Drmoul, partneři: Staatliche Bauamt Amberg-Sulzbach (celkové plánované výdaje: 0,- EUR) – Krajská správa a údržba silnic Karlovarského kraje (celkové plánované výdaje 637.500,- EUR)
- Přeshraniční spolupráce – sbližování národů, partneři: Marktgemeinde Neualbenreuth (celkové plánované výdaje 4.802,- EUR) – Římskokatolická farnost Mariánské Lázně (celkové plánované výdaje 49.068,80 EUR).

Ve sledovaném území existovala možnost v letech 2007 - 2013 realizace tzv. malých projektů v rámci česko-bavorské přeshraniční spolupráce (Dispoziční fond) či česko-saské spolupráce (Fond malých projektů). Jedná se o dotační tituly realizované (poskytující dotace na malé projekty) prostřednictvím výše uvedené velké přeshraniční dotační operační programy. Sledované území spadá pod euroregion Egrensis, v rámci jehož území je možné přeshraniční malé projekty realizovat. V rámci sledovaného období nebyl realizován žádný malý česko-saský projekt s nositelem z území SO ORP Mariánské Lázně. Z česko-bavorského Dispozičního fondu byly realizovány následující projekty:

- Investiční záměr, studie proveditelnosti a udržitelnosti na provoz Česko-německých center pro náboženství a víru Teplá (CZ) – Speinshart (DE), partneři: Klášter premonstrátů Teplá (celkové plánované výdaje 25.000,- EUR) – Prämonstratenserabtei Speinshart (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Sbíráme barevné korálky, Mateřská škola Vora, Mariánské Lázně, Za Tratí 687, příspěvková organizace (celkové plánované výdaje 1.950,- EUR) – Kindergarten der Marktgemeinde Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Oslavy 625. výročí udělení městských práv Teplá a 140. výročí založení hasičského sboru Teplá, partneři: Město Teplá (celkové plánované výdaje 19.702,45 EUR) – Markt Konnersreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)

- Stezky pro všechny, partneři: Město Teplá (celkové plánované výdaje 22.225,- EUR) – Stadt Konnersreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Společná výsadba zeleně, partneři: Mariánskolázeňsko (celkové plánované výdaje 12.080,80 EUR) – Markt Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Život v pohraničí, partneři: Obec Drmoul (celkové plánované výdaje 7.093,10 EUR), Markt Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Z historie do současnosti, partneři: Mariánskolázeňsko, o. p. s. (celkové plánované výdaje 4.811,15 EUR) – Markt Neualbenreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Poznejme společně obec Drmoul, partneři: Obec Drmoul (celkové plánované výdaje 1.560,- EUR) – Markt Neualbenreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Vítejte v obci Tři Sekery, partneři: Obec Tři Sekery (celkové plánované výdaje 1.560,- EUR) – Markt Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Kostelní noci na Mariánskolázeňsku, partneři: Mariánskolázeňsko, o. p. s. (celkové plánované výdaje 1.476,- EUR) – Markt Neualbenreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Park Přátelství, partneři: Město Teplá (celkové plánované výdaje 21.875,- EUR) – Stadt Konnersreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Náš region, partneři: Mariánskolázeňsko (celkové plánované výdaje 4.620,05 EUR) – Markt Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Oprava symbolických pomníků padlým v I. světové válce, partneři: Město Teplá (celkové plánované výdaje 21.984,- EUR) – Stadt Konnersreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Zaniklá obec Svatý Vojtěch – Skt. Adalbert, partneři: Město Teplá (celkové plánované výdaje 7.420,- EUR) – Stadt Konnersreuth (celkové plánované výdaje 0,- EUR)
- Společné cyklotrasy – partnerství v českém a německém pohraničí, partneři: Mariánskolázeňsko (celkové plánované výdaje 3.717,- EUR) – Markt Mähring (celkové plánované výdaje 0,- EUR)

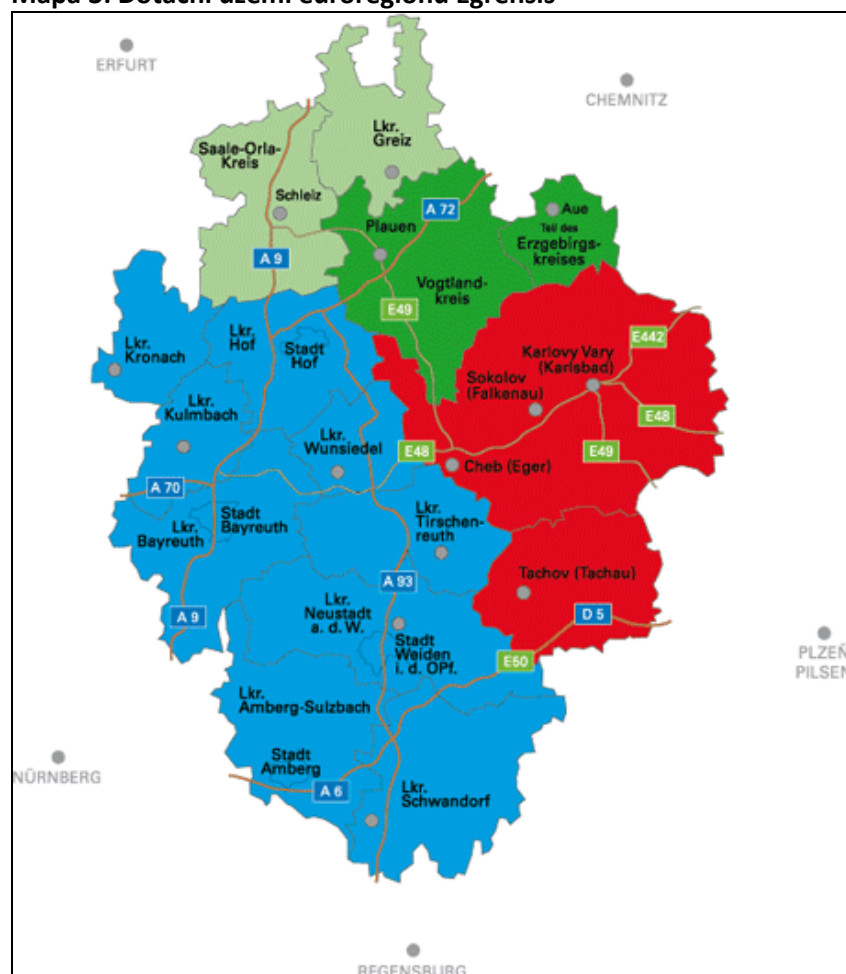
Jak je vidět, ve sledovaném SO ORP Mariánské Lázně byly realizovány zejména malé přeshraniční projekty se stejnými nositeli. Pozitivem může být, že se osvědčila česko-bavorská spolupráce a je stabilní základ pro projekty velké.

V rámci plánovací období EU 2007 – 2013 bylo možné realizovat přeshraniční projekty i v rámci operačního programu Mezuregionální spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko), operačního programu Nadnárodní spolupráce (Česko, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a část Ukrajiny, síťového operačního programu ESPON 2013 (všechny členské státy EU, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU), síťového operačního programu INTERAT II (všechny státy EU). Řadu projektů bylo možné realizovat i v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce, který je strukturovaný jako doplňkový, to znamená, že je určen pouze k financování aktivit, pro které není možné využít jiný národní program nebo finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Program sleduje dva hlavní cíle, jimiž jsou přispět ke snížení hospodářských a sociálních rozdílů mezi Českou republikou a vyspělejšími zeměmi rozšířené Evropské unie, a dále přispět ke snížení hospodářských a sociálních rozdílů mezi dynamickými městskými centry a strukturálně slabými okrajovými regiony v rámci České republiky. Prostřednictvím Finančních mechanismů EHP a Norska přispívá Norsko spolu s Islandem a Lichtenštejnem ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru a k posilování spolupráce a kontaktů s patnácti státy ve střední a jižní Evropě. Podpora je určena na projekty rozvíjející spolupráci neziskových organizací,

výzkumných institucí a subjektů veřejného i soukromého sektoru. Mezi prioritní programové oblasti patří zdravotnictví, věda a výzkum, životní prostředí, děti a mládež. Oblastmi podpory jsou také rozvoj občanské společnosti, prosazování rovnosti žen a mužů, sociální začleňování a ochrana přírodního a kulturního dědictví. Rozvíjet přeshraniční spolupráci lze i prostřednictvím programů pro síťování a přenos know-how TWINNING, TAIEX, programů pro rozvoj vzdělání Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, SVES a řadě dalších. Mezi menší poskytovatele dotací patří například Česko – německý fond budoucnosti. Důležité je si uvědomit, že přeshraniční spolupráci lze rozvíjet i bez jakýchkoli dotačních titulů, jež jsou často administrativně velice náročné. Je třeba zvážit, jaké dotační tituly se ne/vyplatí realizovat, vzhledem k časové, finanční, administrativní, legislativní, personální náročnosti a případným rizikům.

Očekávaný vývoj je ten, že subjekty ze správního obvodu ORP Mariánské Lázně budou způsobilé k předkládání žádostí o dotace v operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2014 – 2020 i v operačním programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Sasko 2014 – 2020. Oprávněnost konkrétních subjektů, stejně tak výši finanční podpory, budou definovat programové dokumenty¹³.

Mapa 3: Dotační území euroregionu Egrensis

Zdroj: www.euregio-egrensis.org (2014)

¹³ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2014): www.strukturalni-fondy.cz (v době zpracování strategie byla použita pracovní, dosud neschválená, verze operačního programu)

Thüringen Sachsen
Kronach Hof Kulmbach Würzburg Forchheim Bayreuth Bamberg Regensburg Landshut
Oberfranken Karlovarský kraj Plzeňský kraj Jihočeský kraj
KARLOVY VARY Plzeň PRAHA
ČESKÁ REPUBLIKA
DEUTSCHLAND
Bayern
REGENSBURG
LANDSHUT
MÜNCHEN
Niederbayern
Niederösterreich
Oberösterreich

Fördergebiet gem. Art. 3 Abs. 1 der VO (EU) Nr. 1299/2013
Östlicher oblat der d. 3. od. 1. natizni (EU) č. 1299/2013

Herzogenberg / eysdwell
Bayerisches Staatsministerium für Wirtschaft und Medien, Energie und Technologie
Kartografie / Kartografie
Bayerisches Staatsministerium für Umwelt und Verbraucherschutz
Stand / stav: Februar / únor 2018

Dotační území pro Česko-saský program programového období EU 2014 – 2020 bylo rozšířeno o dva okresy v Durynsku (Saale-Orla Kreis, Greiz), viz mapa č. 5.

237

Mapa 5: Dotační území operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014 – 2020

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz (2014)

Očekávaná je podpora následujících tematických cílů u česko-německých dotačních programů:

Dotační program česko-bavorské přeshraniční spolupráce 2014 – 2020

Tematický cíl 1 Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací

Investiční priorita: 1.a posilování výzkumné a inovační infrastruktury a kapacit pro rozvoj výzkumu, podpora odborných středisek, jež jsou předmětem celoevropského zájmu

např. rozvoj a posílení společných výzkumných kapacit a výzkumných institucí, stoupající společné využívání stávajících kapacit...

Investiční priorita: 2. b podpora podnikových investic do výzkumu a inovací, rozvoj propojení a synergií v podnikatelském prostředí, center a vyššího vzdělání v oblasti vývoje produktů a služeb, přenos technologií, vytváření sítí a klastrů, podpora technického a aplikovaného výzkumu, pilotních linek, včasné ověřování produktů... atd.

Např. podpora vzájemné kooperace malých a středních podniků mezi sebou a ve spolupráci s institucemi výzkumu a inovací, posílení klastrů a sítí...

Tematický cíl 6 Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

Investiční priorita. 6.c - ochrana, propagace a rozvoj kulturního a přírodního dědictví

např. přeshraniční koncepce rozvoje, obnova statků přírodního a kulturního dědictví, dokumentace a podpora prvků nemateriálního společného kulturního dědictví, jejich zpřístupnění např. formou (cyklo)stezek a naučných stezek, přeshraniční marketing...

Investiční priorita: 6.d - ochrana biologické rozmanitosti, ochrana půdy a podpora ekosystémových služeb, včetně NATURA 2000 a ekologických infrastruktur

strategické kooperace v oblasti ochrany přírody a péče o krajinu, opatření v oblasti zelené infrastruktury (retenční plochy, poldry, propojení biotopů), druhová ochrana, revitalizace a rozvoj vhodných způsobů využití ploch (např. lužní oblasti)...

Tematický cíl 10 Investice do vzdělání, dovedností a celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu

např. zavedení společných tříd a nových předmětů v rámci spolupráce škol a učilišť, společné odborné kurzy, studijní programy pro zařízení terciálního stupně (včetně pořízení nezbytného vybavení), společné jazykové vzdělávání ve všech oblastech formálního vzdělávání a v zařízeních raného vzdělávání, strategie, výměna informací, koordinace kvalifikačních požadavků, studie a analýzy k vzdělávání a trhu práce, podpora paralelního teoretického a praktického vzdělávání pro učební obory ve školách a podnicích, přeshraniční poradenství při vstupu na trh práce...

Tematický cíl 11 Zvyšování institucionální kapacity a zlepšování účinnosti veřejné správy prostřednictvím institucionální kapacity a účinnosti orgánů veřejné správy a veřejných služeb souvisejících s prováděním ERDF, jež přispívají k realizaci opatření podporovaných z Evropských strukturálních fondů

např. projekty people-to-people (spolupráce obecně prospěšných zařízení, kooperace mezi územními celky), pokračování a prohlubování kooperace lokálních a regionálních celků a orgánů veřejné správy (např. organizace z oblasti záchranných služeb, boj proti negativním jevům přeshraničního obsahu), vytváření sítí mezi nestátními, obecně prospěšnými a zájmovými organizacemi, Dispoziční Fond...

Dotační program česko-saské přeshraniční spolupráce 2014 – 2020

Tematický cíl 5 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a jejich řízení

Investiční priorita: 5.b - podpora investic k řešení zvláštních rizik, zajištění odolnosti pro případ katastrofy a rozvoj systémů krizového řízení

např. koncepční a investiční ochrana proti povodním, výstavba a modernizace společných informačních systémů a komunikačních platforem, zlepšení spolupráce zejména prostřednictvím společných cvičení, jazykové vzdělávání, investice do výstroje a vybavení, zejména do speciální techniky...

Tematický cíl 6 Ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů

Investiční priorita: 6.b - řešení důležitých potřeb investic do vodního hospodářství za účelem plnění požadavků acquis týkajících se oblasti životního prostředí

např. renaturalizace tekoucích vod a zlepšení jejich prostupnosti, opatření pro zvýšení kvality vod a minimalizace zanesení škodlivých látek z ploch, spolupráce v oblasti přeshraničních útvarů podzemní a povrchové vody

Investiční priorita: 6.c - ochrana, propagace a rozvoj kulturního a přírodního dědictví

např. investice do udržení a ochrany, podpory a rozvoje kulturního a přírodního dědictví, opatření k podpoře kulturního a k ŽP šetrného přírodního turistického ruchu, propojení zařízení a vytvoření systémů pro společný management...

Investiční priorita: 6.d - ochrana biologické rozmanitosti, ochrana půdy a podpora ekosystémových služeb, včetně NATURA 2000 a ekologických infrastruktur

např. plánování, management a realizace opatření v oblasti ochrany přírody a životního prostředí, péče o krajinu, ochrana půd a ochrana lesů (vč. biotopů, biodiverzity a NATURA 2000)

Tematický cíl 10 Investice do vzdělání, dovedností a celoživotní učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu

např. opatření pro vzdělávání v raném dětství, podpora školních projektů a profesní kvalifikace v oblasti vzdělávání, kooperační opatření vysokých škol a dalších vzdělávacích zařízení za účelem přenosu know-how na rozhraní mezi hospodářstvím a společností (univerzity a podnik. sféra), budování a rozvoj akademických kooperačních sítí, podpora mobility studujících, promujících a vědeckých pracovníků za účelem zahraničního studia, podpora vzdělávání v oblasti ŽP a vědomí odpovědnosti za ŽP, zlepšení jazykových a interkulturelních dovedností, podpora opatření přesahujících generace, podpora školních projektů, podpora společného profesního vzdělávání, přeshraniční vzdělávání a kvalifikace...

Tematický cíl 11 Zvyšování institucionální kapacity a zlepšování účinnosti veřejné správy prostřednictvím institucionální kapacity a účinnosti orgánů veřejné správy a veřejných služeb souvisejících s prováděním ERDF, jež přispívají k realizaci opatření podporovaných z Evropských strukturálních fondů

např. partnerská spolupráce ve všech oblastech společenského života např. podpora spolupráce orgánů veřejné správy, soudů, státních zastupitelství, odborových a hospodářských a sociálních partnerů, svazů, spolků a dalších nevládních institucí, rozvoj spolupráce v oblasti zemského a regionálního plánování a rozvoje, přeshraniční policejní spolupráce, společný fond malých projektů (projekty People-to-People, občanská spolupráce...

Důležité je však zmínit, že přeshraniční spolupráci lze rozvíjet i nezávisle na dotacích. Lidé se v území navštěvovali a spolupracovali celá staletí i bez dotačních titulů.

6.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tabulka 181: Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občané a návštěvníci	kvalitní životní prostředí v pohraničí	Neznalost komplikovanosti přípravy a realizace projektů	Obecní/městský tisk	Tiskové zprávy
Občané a návštěvníci	Atraktivní trávení volného času	Jazyková bariéra (čeština - němčina)	Komunikace se školskými zařízeními	Podpora výuky jazyků
Obce a města	Dotace	Rizika spojená s dotacemi	Konzultace přípravy a realizace projektů	Profesionální dotační management
Podnikatelé	Dotace	Rizika spojená s dotacemi	Konzultace přípravy a realizace projektů	Profesionální dotační management
Podnikatelé	Nové trhy	Obava německých firem z konkurence	Spolupráce s hospodářskými komorami	Společné projekty
Nestátní neziskové organizace, aj.	Dotace	Rizika spojená s dotacemi	Konzultace přípravy a realizace projektů	Profesionální dotační management
Média	informace z regionu	Nesprávná interpretace	Tiskové zprávy	Tiskové zprávy

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Hlavní očekávání hlavních cílových skupin je získání dotací. Řada cílových skupin však nabízí potenciál pro spolupráci nezávislou na dotačních titulech (například spolupráce nestátních neziskových organizací v podobě různých spolků, oddílů, sdružení, klubů apod.).

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby od-

povědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Tabulka 182: Analýza rizik

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P.D		
Finanční	Předfinancování projektů	5	5	25	Bankovní úvěry	Nositel projektu
Finanční	Dlouhá čekací doba na proplacení žádostí o platbu dotačních projektů	5	5	25	Realizace projektů bez dotací, event. zajištění překlenovacích úvěrů	Nositel projektu
Organizační	Personální kapacity	2	5	10	Profesionální dotační management (jistota, stabilita)	Nositel projektu
Právní a administrativní	Změna legislativy v souvislosti s dotačními projekty	5	5	25	Aktivity SMO ČR	Nositel projektu
Technické	Materiálně-technické zajištění pro realizaci projektů	2	5	10	Profesionální dotační management (zázemí)	Nositel projektu
Politická	Změny politiků i priorit	2	3	6	Angažovanost napříč politickým spektrem	Nositel projektu
Věcné	Vhodný německý partner	1	3	3	Komunikace s německými subjekty, sdílení zkušeností, informací, kvalitní příprava projektu	Nositel projektu

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Nejvýznamnější rizika jsou spojena s realizací projektu prostřednictvím dotací. Rizikovými faktory jsou jednak předfinancování projektů, dlouhé čekací doby na proplacení nákladů z dotací, vysoká administrativní zátěž a měnící se legislativa a pravidla. Rizika střední kategorie představují personální kapacity a materiálně-technické zázemí projektového managementu. Stabilní profesionální struktura může minimalizovat rizikovost dotačních projektů. Analýza rizik potvrdila význam rozvoje přeshraniční spolupráce nezávislé na dotačních prostředcích.

c) Další potřebné analýzy

Řada analýz sledovaného česko-bavorského i česko-saského území je zveřejněna na webu www.strukturalni-fondy.cz v souvislosti s přípravou nových dotačních programů. Zásadní informace a charakteristiky jsou uvedeny v programových dokumentech. Na základě analýz jsou nastaveny dotační tituly pro programové období EU 2014 – 2020. Dosavadní přeshraniční spolupráce (zejména obcí, měst, dobrovolných svazků obcí) je popsána v kapitole 6.1.2. Níže jsou uvedeny příklady aktivit (fokálních skupin) z řad municipalit v oblasti plánování rozvoje přeshraniční spolupráce.

10 a 11. července 2014 proběhlo pracovní setkání zástupců dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko, MAS Český les a MAS Sokolovsko s kolegy z LAG Tirschenreuth. Orientace na Svobodný stát Bavorsko je díky geografické poloze Mariánskolázeňska (přímé sousedství) přirozená a preferovaná. Diskutována byla témata pro rozvoj spolupráce v rámci plánovacího období EU 2014 - 2020. Výstupy se odrazily i ve SWOT analýze níže. Bavorská strana prezentovala následující projektové záměry:

- Historický park Bärnau – Tachov
- Mapa v 3 D
- Cyklistická cesta po bývalé železniční trati BA 2
- Cyklistika bez hranic Pullenreuth – Černoši
- Demografický projekt Steinwaldallianz
- Vybavení Sengerhofu v Neualbenreuthu
- Zasněžovací zařízení v Silberhütte
- Exponáty pro muzeum porcelánu v Mitterteichu.

Česká strana prezentovala následující (širší) témata vhodná pro spolupráci:

- Společný destinační management Český les – Oberpfälzer Wald
- Železná opona (historie, kultura, příběhy, vojenství)
- Životní prostředí (spolupráce CHKO – Naturpark)

Lze konstatovat, že byla nalezena shoda v oblasti cestovního ruchu, kulturně-historického dědictví, životního prostředí apod. Nejen tyto okruhy budou dále diskutovány a rozpracovány v návrhové části.

10. – 11. září 2014 realizovali představitelé zástupců municipalit Mariánskolázeňska studijní cestu pohraničím v rámci projektu „Pojedme na zkušenou“. Cílem bylo získat zkušenosti a příklady dobré praxe v rozvoji přeshraničních projektů. Inspirace byla získána podél západní hranice v prostoru Euro-regionu Šumava – Bayerischer Wald -Unterer Inn – Mühlviertel. Příkladem dobré praxe může být rozvoj spolupráce při česko-rakouské hranici v oblasti Lipna (např. spolupráce v oblasti rozvoje celoročního cestovního ruchu v prostoru Lipno – Hochficht), z česko-bavorského území byly inspirativní příklady z prostoru Domažlicka (rozvoj a budování infrastruktury cestovního ruchu kolem bavorského Dračího jezera s vazbou na české pohraničí, či atraktivita v Českém lese na Tachovsku). Přínosem bylo prohloubení stávajících a navázání nových kontaktů pro rozvoj meziobecní a meziregionální spolupráce. Cestovní ruch je třeba rozvíjet na základě přirozených (např. pohoří Český les) a nikoli umělých nepřirozených celcích (jakékoli umělé správní/administrativní hranice krajů, okresů, ORP, MAS, apod.).

Obrázek 13: Setkání s ředitelem CHKO Český les u Bobří stezky (Bobři se navrátili z Bavorska)

Zdroj: vlastní zdroj, Bobří stezka, Lesná (2014)

Obrázek 14: Sdílení zkušeností o meziobecní a přeshraniční spolupráci v Euroregionu Šumava

Zdroj: vlastní zdroj, Běšiny (2014)

Zástupci z ORP Mariánské Lázně se rovněž zúčastnili pracovního setkání v bavorské obci Eslarn dne 18. září 2014, kde probíhaly diskuse v rámci česko-bavorského projektu zaměřeného na zintenzivnění přeshraniční spolupráce v rámci nového dotačního období 2014 – 2020. Tématy byly diskuse k výsledkům a možnostem realizace spolupráce vzešlých z realizovaných průzkumů, prezentace studie proveditelnosti, diskuse servisu a dvojjazyčného rozvoje. Iniciátoři a nositeli projektu jsou okresní úřady Landkreis Neustadt a. d. Waldnaab a Landkreis Tirschenreuth. Jak je zřejmé, téma rozvoje meziobecní spolupráce v příhraničním kontextu je aktuálním tématem i v sousedním Bavorsku. Přestože těžištěm je rozvoj spolupráce v prostoru Plzeňského kraje a Horní Falcí (tj. Stříbrsko, Tachovsko na české straně a území okresů Neustadt a. d. Waldnaab – Tirschenreuth na bavorské straně) byly do diskuse zahrnuty i okolní sousedící oblasti Domažlicka na jihu a Mariánskolázeňska na severu.

Z výsledků vyhodnocení studie o přeshraniční spolupráci na malém území od firmy Public Media Group plyne řada zajímavých závěrů. Oblast šetření se soustředila na obce regionu Český les - Oberpfälzer Wald“ na české a německé straně. Celkem žije ve sledovaném území zhruba 117.000 obyvatel, přibližně stejný počet na každé straně hranice, ca. 55.900 v Česku a 61.700 v Bavorsku. Šetření se zúčastnily německé municipality: Tirschenreuth, Vohenstrauß, Waldsassen, Neustadt a. d. Waldnaab, Floss, Plößberg, Bärnau, Eslarn, Moosbach, Pleystein, Waidhaus, Waldthurn, Mähring, Flossenbürg, Tannesberg, Störnstein, Neuallbenreuth, Georgenberg a Leuchtenberg. České se zapojily následující municipality: Stříbro, Bor, Bělá nad Radbuzou, Hostouň, Stráž, Sedliště, Halže, Lom u Tachova, Chodský újezd a devět obcí dobrovolného svazku Mariánskolázeňsko (Dolní Žandov, Valy, Stará Voda, Tři Sekery, Drmoul, Trstěnice, Vlkovice, Velká Hleďsebe, Lázně Kynžvart).

Ze šetření plyne, že 58 % bavorských obcí má partnerskou obec v Česku, zatím co 89 % českých obcí má partnerskou obec v Německu. Zájem o partnerství byl v minulosti zejména z české strany. Důležitým faktorem však je lokalita partnerského města či obce. Naprostá většina má partnery do 50 km, avšak nejsou výjimkou i partnerství vzdálená nad 100 km. Přítomní se shodli, že pro fungující partnerství a trvale udržitelný rozvoj je třeba blízkost a dostupnost. 84 % oslovených bavorských municipalit pořádá společné akce s českými partnery, u českých respondentů tuto skutečnost uvedlo 83 % obcí. Největší zastoupení mají u českých subjektů partnerství škol a školek (28 %), volný čas, sport, spolky (24 %), hasičské sbory (22 %), kultura, divadlo, hudba (22 %), péče o památky (2 %), tradice, slavnosti (2 %). Zastoupení u bavorských subjektů je následující: partnerství škol a školek (26 %), volný čas, sport, spolky (23 %), kultura, divadlo, hudba (15 %), hasičské sbory (15 %), tradice, slavnosti (8 %), péče o památky (5 %), církevní život (5 %), komunální politika (3 %). 95 % bavorských respondentů má zájem na budoucí realizaci přeshraničních projektů a prohlubování spolupráce (česká strana 100 %). Bavorská i česká strana ze 100 % považuje další profesionalitu přeshraniční spolupráce za důležitou. Česká strana má ze 100 % obecný zájem o přeshraniční projektový management. Bavorští respondenti projevíli zájem z 84 %. Česká strana ze 100 % souhlasila s plánovanou oblastí spolupráce, bavorská z 84 %. Výše uvedená data poukazují na veliký zájem z české strany a jistou opatrnost na straně bavorské. 74 % bavorských respondentů uvedlo, že by se území spolupráce nemělo rozšiřovat. Česká strana je benevolentnější a proti rozšíření bylo pouze 56 % respondentů. Důležité je preferovat logické vymezení přirozeného území Českého lesa – Oberpfälzer Wald a nezapojoovat do rozvíjejících se struktur další subjekty mimo tento přirozený region. Vzdálená území nejsou vhodná vzhledem k dostupnosti a hlavně by narušovala integritu a logičnost např. v oblasti cestovního ruchu (identifikace destinace). Diskutována byla i problematika institucionalizace meziobecní, resp. meziregionální spolupráce. 100 % českých respondentů souhlasilo s nápadem valné hromady starostů jako nástroje

strategického řízení. Na bavorské straně souhlasilo 84 %. Na řízení spolupráce by bylo ochotno se podílet 83 % českých starostů a 84 % bavorských, avšak zodpovědnost, např. jako člen představenstva, by bylo ochotno převzít 83 % českých respondentů ale jen 21 % bavorských. I zde se potvrdil zájem o spolupráci z bavorské strany, avšak zvýšená opatrnost. 83 % českých a 84 % bavorských respondentů podpořili nápad zavést pozici styčné osoby zodpovědné za koordinaci projektového managementu. Polovina českých respondentů by byla ochotna se podílet na financování, druhá polovina nebyla rozhodnutá. Z bavorské strany byla podpora podpořit financování ze strany 79 % respondentů. 89 % českých respondentů uvedlo, že pociťují obecně potřebu dalších přeshraničních projektů. Tuto skutečnost uvedlo 78 bavorských respondentů. Bavorská strana identifikovala potřebu a nápady dalších budoucích přeshraničních projektů v následujících oblastech: volný čas a cestovní ruch, např. pěší a cyklistické stezky... (31 %), všeobecná spolupráce, výměna (18 %), partnerství škol a školek (12 %), kultura, divadlo, hudba, výstavy... (9 %), sport, spolky (9 %), sociální věci, m. j. výměna seniorů (6 %), vzdělávání, povolání, řemeslo (6 %), společné dějiny, péče o památky (3 %), komunální spolupráce (3 %), příroda a životní prostředí (3 %). Česká strana vyjádřila poptávku po potřebách a nápadech dalších přeshraničních projektů v budoucnu v těchto oblastech: volný čas a cestovní ruch, např. pěší a cyklistické stezky... (28 %), sport, spolky (16 %), partnerství škol a školek (12 %), kultura, divadlo, hudba, výstavy (12 %), všeobecná spolupráce, výměna (12 %), péče o památky (8 %), komunální spolupráce (8 %), sociální věci, m. j. výměna seniorů (4 %).

Spolupráce v oblasti sportu (např. mezinárodní běžecké a cyklistické závody nebo fotbalové zápasy, také společná sportoviště jako bazény či sportovní areály), spolupráce spolků, spolupráce v oblasti kultury (společné muzejní projekty, výstavy, společné publikace v němčině a češtině), spolupráce v cestovním ruchu (společná propagace a rozvoj cyklistických a turistických stezek) a také péče o památky jako například oprava sakrálních budov, to vše jsou přání na české straně. Jako konkrétní projekt byla zmíněna, mimo jiné, spolupráce záchranných složek při akcích a také zajištění minibusů městy a obcemi, aby byla možná vzájemná návštěva kulturních akcí. Důležitým a několikrát zmiňovaným faktem je prohloubení spolupráce škol blízko hranice a možnost prohloubení vzájemné spolupráce na projektech výměny žáků. I zde existuje přání „obecné výměny“, s odkazem na to, že by se lidé obou národů měli ještě lépe poznat. Součástí toho by mělo být také osvojení jazyka sousedů (jazykové kurzy). Důležitým prvkem je spolupráce v oblasti cestovního ruchu. Rozvoj přeshraničních pěších a cyklotras uvedlo jako své přání do budoucna několik německých obcí. Chtějí také dále zvýšit atraktivitu regionu pro turisty. Další návrhy v této oblasti jsou mimo jiné rozvoj kempu v Gaisweiher, hradní zříceniny Flossenbürg, lanovka ve Flossenbürgu a revitalizace přírodního koupaliště v obci Neukirchen zu St. Christoph. Padl rovněž návrh na prohloubení spolupráce na společné propagaci v oblasti cestovního ruchu. Dalším důležitým bodem bavorské strany je spolupráce spolků a organizací pro výměny studentů, žáků školských zařízení a dětí z mateřských školek. Možnosti výměny by měly být nabídnuty také mimo školu, např. prostřednictvím organizace společných výletů či stanových táborů. Obce rovněž navrhovaly sociální projekty. Padly např. nápady na projekty soužití ve stáří. Německá strana vyjádřila také přání zintenzivnit spolupráci na úrovni komunální politiky. Několikrát padl také návrh na obecné rozšíření možnosti výměny, například ve formě společných jazykových kurzů nebo kurzů ke společným dějinám pod heslem „necht' sroste to, co k sobě patří“ a k odbourání předsudků.

Během diskuse byl i poukázán příklad, že na Tachovsku již byly tendence rozvíjet spolupráci meziregionálně (mikroregion Lučina + německé obce), avšak vše je o lidech, a časem se spolupráce ustálila na jednotlivých projektech mezi jednotlivými obcemi. Důležité je zmínit, že žádné tyto tendence spolu-

práce nechtějí ohrozit žádné struktury (např. euroregiony, kraje). Pro meziobecní a meziregionální přeshraniční spolupráci je vhodnější spolupracovat na úrovni mikroregionu na české straně a akčních spolků na straně bavorské. Tento přístup umožní komunikaci mezi několika subjekty s mandáty celých územních jednotek. „20 lidí se lépe dohodne než 200 zástupců jednotlivých obcí“ pro tak rozsáhlé území jakým je Český les – Oberpfälzer Wald. Důležitá je i institucionalizace, např. po vzoru národních právních norem u euroregionů, jež jsou členěny na pracovní skupiny dle národních legislativ. Subjekt s právní formou může přijímat členské příspěvky, organizovat aktivity, projekty, hospodařit apod. Přínosné je, že je zájem o spolupráci a společný rozvoj tohoto společného pohraničí.

4. prosince 2014 proběhlo setkání zástupců realizačního týmu s představitelem regionálního managementu okresu Tirschenreuth. Byly sdíleny zkušenosti o realizaci regionálních managementů v rámci bavorských okresů, vč. projektových záměrů. Obě strany se shodly, že existuje řada témat pro budoucí spolupráci a společné česko-bavorské projekty v rámci programového období EU 2014 – 2020. Je však třeba vyčkat na konkrétní příručky a směrnice, jež budou definovat konkrétní možnosti spolupráce.

6.1.4.SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tabulka 183: SWOT analýza přeshraniční spolupráce

Silné stránky	Slabé stránky
• Geografická blízkost Bavorska • Společné česko-německé faktory a témata (dějiny, kultura, perifernost území, nepříznivý demografický vývoj, atd.) • Dotace pro rozvoj česko-bavorské a česko-saské spolupráce v období 2014-2020 • Dosavadní pozitivní zkušenosti z realizace přeshraničních projektů • Vzájemné kontakty představitelů institucí	• Nestabilita institucí a jejich představitelů na české straně (změny politik i politiků) • Jazyková bariéra • Předsudky (špatná image Česka kvůli drogám, kriminalitě apod.) • Nepříznivý demografický vývoj • Nedostatečná přeshraniční veřejná doprava • Neinformovanost a neznalost o druhé straně mezi širokou populací
Příležitosti	Hrozby
• Rozvoj česko-německé spolupráce nezávislé na dotačních prostředcích • Realizace přeshraničních projektů dalšími subjekty (firmy, neziskové organizace, školská zařízení...) • Podpora výuky řeči sousední země • Větší propustnost území (dopravní, společné kulturně-společenské akce...) • Rozvoj systémů veřejné přeshraniční dopravy (EgroNet, bavorské síťové jízdenky apod.)	• Finální nastavení dotačních titulů • Implementace dotačních titulů (administrativní zátěž, legislativa, měnící se pravidla...) • Vliv vývoje kurzu české koruny a eura • Udržitelnost dotačních projektů 10 let • Nevraživost a zhoršení vztahů s ohledem na rostoucí kriminalitu v bavorském pohraničí • Výměna představitelů institucí

Zdroj: vlastní šetření (2014)

Silné stránky a příležitosti jsou spojeny zejména s geografickou polohou, tj. samotným sousedstvím s nejvyspělejší spolkovou zemí Německa – Svobodným státem Bavorsko, a společnými předpoklady pro společný rozvoj pohraničí (společné fyzicko-geografické a kulturní předpoklady, dotační tituly apod.). Zásadním nedostatkem je likvidace tradičních odvětví díky transformačním procesům (změny systémů, globalizace, import zboží...) a s tím související nepříznivý demografický vývoj (odliv obyvatel za prací do velkoměst ve vnitrozemí, nízká porodnost, stárnutí populace...), jazyková bariéra. Zajímavým faktorem, vzešlých z česko-bavorských pracovních setkání je fakt, že existují i názory, kdy jazyková bariéra mezi Čechy a Němci je a bude snižována tím, že mladá generace hovoří anglicky.

6.1.5.Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Analýzy prokázaly potřebnost rozvoje přeshraniční spolupráce a neorientovat se pouze na český stát. Bezprostřední blízkost sousedního Bavorska nabízí rozvoj po boku kulturního a ekonomicky stabilního a silného partnera. SWOT analýza identifikovala základní situační analýzu silných a slabých stránek v kontextu s vnějšími faktory příležitostí a hrozeb.

Situační analýza vychází z aktuálních tematických cílů, které budou dotačně podporovány v rámci plánovacího období EU 2014 – 2020. Analýzy však rovněž potvrdily, že realizace dotačních projektů je značně rizikovou záležitostí a je třeba rozvíjet přeshraniční spolupráci i nezávisle na dotacích.

Velice přínosná a inspirativní byla uskutečněná pracovní setkání. Je třeba získávat inspirace, náměty a zkušenosti z jiných regionů. Představitelé obcí a měst se tak mohou inspirovat nejen o příkladech úspěšných projektů, ale i o budování vazeb v oblasti rozvoje meziobecní a meziregionální (přeshraniční) spolupráce. Toto síťování (network) je stěžejní pro budování stabilních vazeb pro budoucí společné projekty. Pevné a stabilní osobní vazby jsou i důležité pro německé kolegy, protože vzbuzují stabilitu prostředí, důvěru a pevné partnerství.

Díky prohlubování spolupráce s dalšími subjekty v rámci projektu meziobecní spolupráce a získávání dalších kontaktů v Česku i Německu lze konstatovat, že volba tohoto volitelného tématu byla správná, protože i bavorské municipality (obce, města, okresy) v sousedním příhraničí se tímto tématem intenzivně zabývají (viz kapitola 6.1.4) a chtějí rozvíjet koncepčně rozvoj (regionální management v přeshraničním kontextu).

Z výše uvedených analýz vyplývá, že k tématu přeshraniční spolupráce je možno přistupovat komplexně a nikoli se zaměřovat jen na jedno téma. Nástin samotných opatření je diskutován níže v návrhové části.

Souhrnná SWOT analýza definovala řadu problémových okruhů, viz slabé stránky a hrozby. Byly identifikovány hierarchicky významnější okruhy: „nepříznivý demografický vývoj“ a „přeshraniční vazby“. Nepříznivý „demografický vývoj“ je obecným problémem v Česku i Německu, jež je umocněn v periferních pohraničních oblastech. S tímto problémem souvisí i nastavení a implementace dotačních programů, jež by mohly napomoci čelit tomuto problému. Problémový okruh „přeshraniční vztahy“ je spojen zejména s nedostatečnou informovaností a nedostatečných vzájemných kontaktů. Významný vliv představuje jazyková bariéra, ale pro rozvoj spolupráce mezi institucemi i časté personální změny na české straně (oproti německé). Nedostatečné přeshraniční vztahy mohou vést k různým předsudkům až nevraživosti a těmto hrozbám je třeba čelit. Nedostatečná přeshraniční

doprava je spojena s oběma problémovými okruhy (mobilita za prací, setkávání, apod.). Problémové okruhy jsou podrobně popsány v návrhové části (kap. 6.2.2). V těchto tématech je možné rozvíjet meziobecní spolupráci na české straně i přeshraničně (konkrétně viz kap. 6.2.3).

6.2. Návrhová část pro oblast přeshraniční spolupráce¹⁴

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Přeshraniční spolupráce“, na jejímž základě byly připraveny Nástinu opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti přeshraniční spolupráce.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma přeshraniční spolupráce.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců realizačního týmu projektu a představitelů municipalit z území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma přeshraniční spolupráce.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku. Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů. Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na

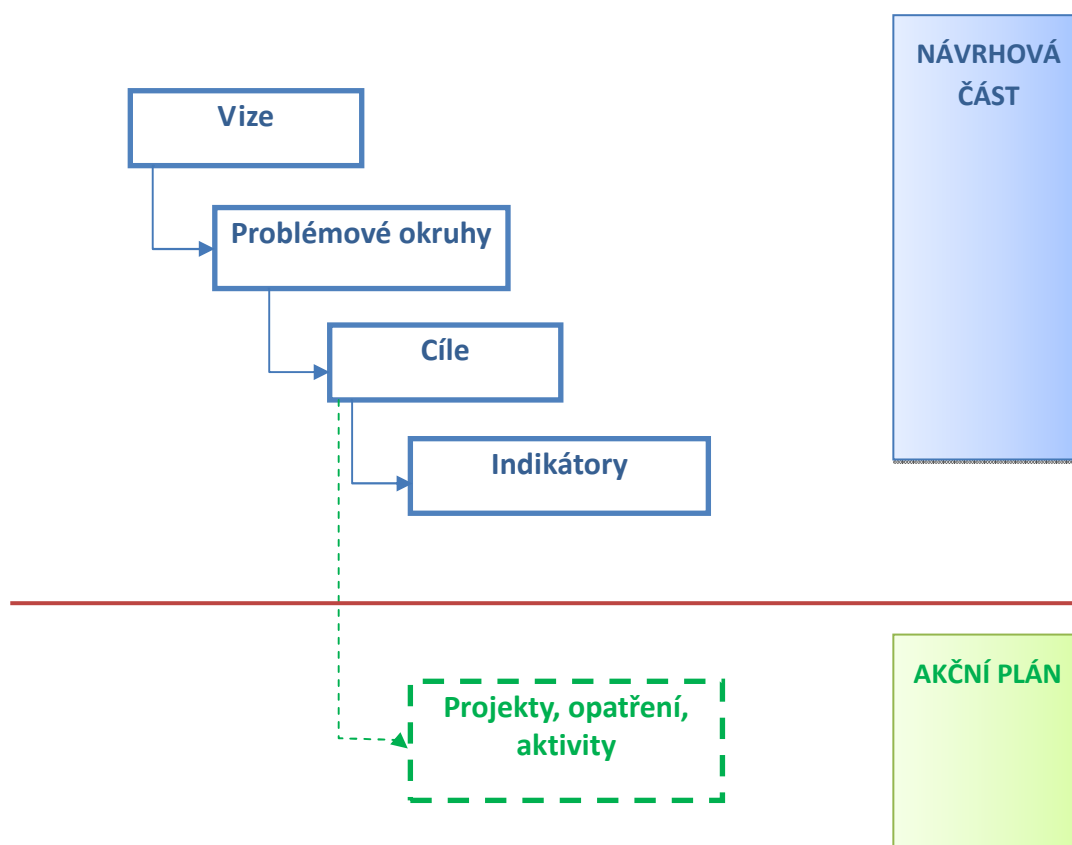
¹⁴ Informativní a vysvětlující texty dílčích podkapitol vychází z metodik SMO ČR (součást projektu meziobecní spolupráce č. CZ.1.04/4.1.00/B8.00001).

výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů. V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma přeshraniční spolupráce. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

Vedle určení budoucího směřování vývoje může vize také sloužit jako marketingový nástroj území. Je doplněna o slogan, který bude využíván pro propagaci území jako celku dovnitř (občanům, politikům, školám, podnikatelům) a navenek (turistům, potenciálním investorům, složkám veřejné správy).

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno. Grafické znázornění struktury vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Obrázek 15: Struktura návrhové části – přeshraniční spolupráce

Tabulka 184: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu přeshraniční spolupráce

Vize meziobecní spolupráce			
Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání			
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.			
Přeshraniční spolupráce	Problémová oblast 1 Nepříznivý demografický vývoj		Problémová oblast 2 Nedostatečné přeshraniční vazby
	Cíl 1.1 Podpora přeshraničního vzdělávání	Cíl 1.2 Podpora přeshraničního trhu práce	Cíl 2.1 Realizace kulturně-společenských (sportovních) aktivit
			Cíl 2.2 Družba institucí

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Jednotná vize by měla poskytnout celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize chybí jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat.

Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Musí respektovat přání a potřeby místních občanů. Vize by měla být dostatečně konkrétní a mělo by jejím prostřednictvím být území identifikovatelné. Vize musí být:

- pravdivá,
- ambiciózní,
- dosažitelná v dlouhodobém nebo střednědobém časovém horizontu (cca do roku 2020).

Vize je základní „střechou“ návrhové části. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize promítne do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Mariánskolázeňsko – kvalitní místo pro život i podnikání

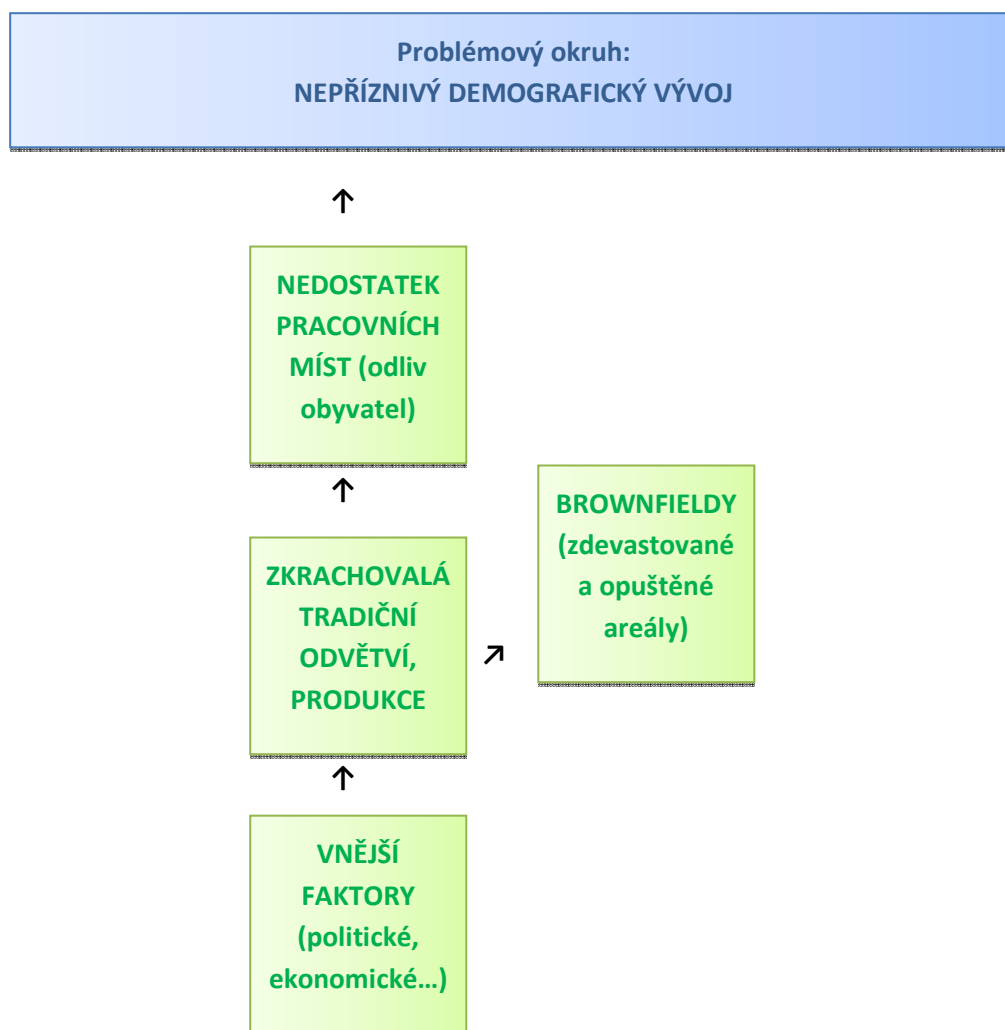
Města a obce Mariánskolázeňska rozvíjí spolupráci ve všech oblastech nejen ve správním obvodu ORP Mariánské Lázně, ale i přeshraničně v rámci česko-německé spolupráce. Efektivní systém odpadového hospodářství zajistí zdravé a čisté životní prostředí, kapacity škol a školských zařízení budou maximálně využity subjekty v území, sociální služby budou reflektovat potřeby obyvatel v území.

Všechny problémové okruhy byly diskutovány (ověřovány) formou brainstormingu fokusní skupinou tvořenou zástupci realizačního týmu a představiteli municipalit území ORP Mariánské Lázně. Tato metoda prostřednictvím fokusních skupin a brainstormingu se ověřila. Vzájemné sdílení zkušeností, tok myšlenek a názorů přispěl k identifikaci cílů. Byly definovány následující „stromy problémů“, které znázorňují vzájemnou provázanost a podmíněnost jednotlivých problémů (příčina – důsledek):

Problémový okruh – Nepříznivý demografický vývoj

Demografická data uvedená v kapitolách 2 i 3 dokládají, že ve sledovaném území ORP Mariánské Lázně dochází k poklesu obyvatel. Příčin nepříznivého demografického vývoje v českém pohraničí je celá řada a v posledních letech jsou spojeny s transformačními procesy po roce 1989. Hlavní příčinou je nedostatek pracovních příležitostí. Politické změny po roce 1989 nastartovaly řadu tzv. transformačních procesů, jež měly zásadní dopad na celý ekonomický i společenský systém. Tradiční odvětví (zaměstnavatelé) zkrachovala pod vlivem nedostatečné ochrany českého trhu, předčasným vstupem tvrdé konkurence, globalizovanou ekonomikou, normami a nařízeními EU, apod. Krach řady tradičních produktivních odvětví v celém pohraničí (zemědělství, textilní průmysl, lehké strojírenství, potravinářský průmysl, atd.) měl a má zásadní vliv na odliv lidí za prací do velkých měst. Tento odliv je umocněn odlivem mladých lidí, kteří se často po studiu ve velkých městech zpět do periferních regionů nevrací, protože zde nenajdou uplatnění. Přestože po roce 1989 došlo k celé řadě dalších změn, jež měly a mají vliv na nepříznivý demografický vývoj, např. změny sociálního chování (možnosti studovat na českých i zahraničních školách a budování kariéry jsou příčinou, že řada mladých lidí až v pozdějším věku), tak hlavní příčinu lze spatřovat ve zmíněném nedostatku pracovních příležitostí. Po pádu železné opony a otevření trhu nastaly podobné problémy i v sousedním Německu. Ekonomicky vyspělé Bavorsko transformační změny zvládlo lépe než Sasko, kde krach tradičních firem měl drtivý dopad na celé regiony, které se následně prakticky celé vylidnily. Přestože periferní regiony (ORP Mariánské Lázně) nabízí čisté kvalitní životní prostředí (příroda, krajina), geografická poloha a dopravní dostupnost je v rámci střední Evropy výborná a spojení díky internetu prakticky s celým světem, nedaří se zabránit odlivu mladých vzdělaných lidí za vlastní seberealizací do metropolí Česka i zahraničí. Důsledky neřešení tohoto problému budou mít za následek další úbytek počtu obyvatel v periferním regionu, který povede k dalším negativním multiplikačním efektům. Nebudou-li mladí lidé, nebudou-li rodiny s dětmi, nebude finančně udržitelné zachování počtu služeb a občanské vybavenosti v jednotlivých sídlech, což bude mít za následek další odliv obyvatel a tato negativní spirála se bude nadále prohlubovat.

Obrázek 16: Strom problému – Nepříznivý demografický vývoj

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

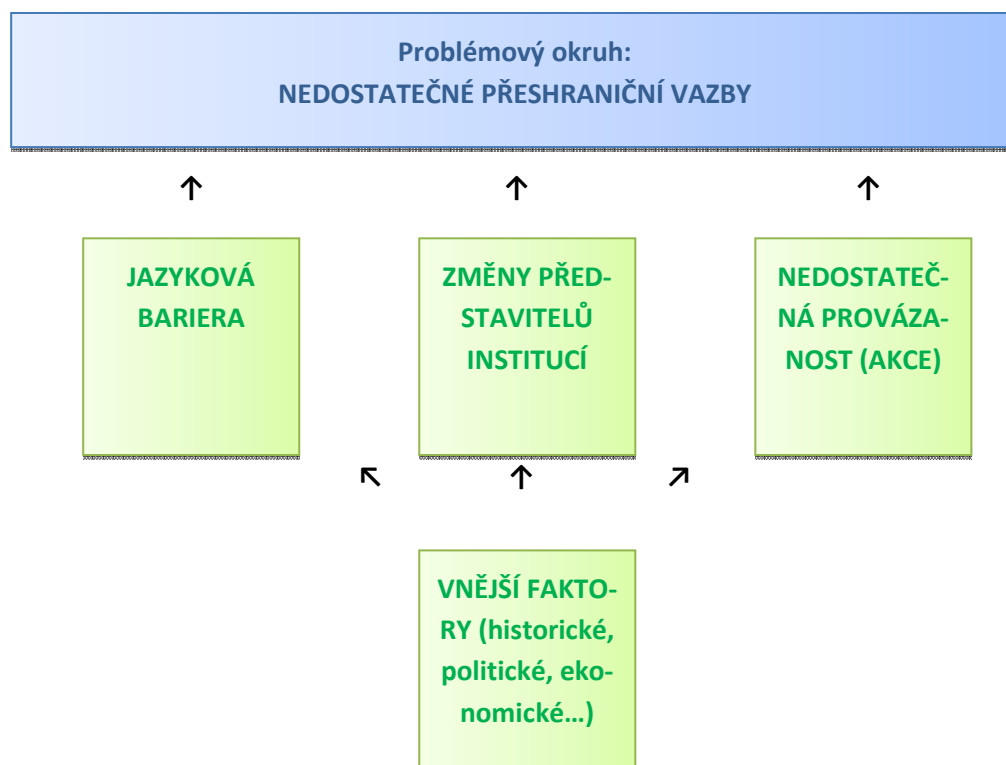
Problémový okruh – Nedostatečné přeshraniční vazby

Problematika týkající se budování přeshraničních vazeb (vztahů, komunikace) byla identifikována na řadě česko-německých pracovních setkání, viz kapitola 6.1.3 a odrazila se i ve SWOT analýze v kapitole 6.1.4.

Příčiny tohoto problému jsou dány zejména odlišnými kulturními rozdíly a to zejména jazykovou bariérou, která fakticky odděluje celá staletí český a německý národ (umocněná po odsunu německý hovořícího obyvatelstva po roce 1945). Přestože se oba národy vyvíjí ve stejném středoevropském prostoru, na principech společných křesťanských tradic a hodnotách, jazyková bariéra je významnou překážkou pro budování a rozvíjení vazeb na všech hierarchických úrovních všech subjektů (osoby, municipality, firmy, neziskové organizace, apod.). Jazyková (národnostní) bariéra brání vzájemnému kontaktu obyvatel, chápání kulturních zvyků, myšlení obyvatel z druhé straně hranice. Jazyková bariéra však není jedinou překážkou. Pro německou stranu jsou těžko pochopitelné, prakticky neustálé změny v Česku (změny politiků, představitelů institucí, apod.), či odlišná struktura institucí (komplikované systémy, málo spolkové činnosti, apod.). Celá staletí byly oba národy velice provázané

(habsburská monarchie, 1. republika), avšak v současné době je třeba se „znovuobjevovat“. Důsledky neřešení tohoto problému mohou mít za následek stagnaci či úpadek spolupráce se sousedním národem, což může mít negativní vliv na kulturně-společenský rozvoj (přenos trendů, vzdělávání, inovací), stejně tak na ekonomický rozvoj (německé investice v českém území, pracovní příležitosti v Německu, apod.). Německé pohraničí má obdobné problémy jako pohraničí české. Proto je velikou příležitostí rozvíjet tyto periferní oblasti společně a z negativ vytvořit pozitiva.

Obrázek 17: Strom problému – Nedostatečné přeshraniční vazby

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Popis cílů je stěžejní složkou návrhové části Souhrnného dokumentu. Na základě provedených analýz a identifikace problémových okruhů je nutné stanovit cíle, které budou následně naplňovány prostřednictvím akčních plánů. Každý cíl je jasně popsán, u každého je uveden garant.

Tabulka 185: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)

Problémový okruh 1	Nepříznivý demografický vývoj
Cíl 1.1	Podpora přeshraničního vzdělávání
Popis cíle	Jak bylo definováno v analytické části, jednou z největších bariér je bariéra jazyková. Je třeba podporovat výuku německého jazyka na českých školách, případně anglického jazyka (němečtí žáci mluví anglicky a i v některých příhraničních školách probíhá výuka českého jazyka). Důležitá je podpora výuky i dalších cizích jazyků. Jazyky jsou velice důležité pro vzájemnou komunikaci, poznání a společný přeshraniční rozvoj. Obyvatelům,

	kteří se dobře domluví německy/anglicky se zvyšují příležitosti pro zaměstnání v českém i bavorském pohraničí. Pracovní příležitosti tak mohou zvrátit nepříznivý demografický vývoj (odliv obyvatel do metropolí v Česku i zahraničí). Primárně je cíl určen pro předškolní a základní vzdělávání, avšak opatření A.1 lze koncipovat, dle možností budoucích dotačních programů, i na oblast celoživotního vzdělávání, profesního vzdělávání, apod.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Podpora výuky cizích jazyků - Realizace projektů s využitím rodilých mluvčích pro kvalitnější jazykovou výuku (primárně je zaměřeno na německý a anglický jazyk, mohou být i další), - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Česko-německá mateřská škola - Analýza nabídky a poptávky v území po česko-německé mateřské škole (<i>inspirovat se lze v Chebu, kde existuje česko-německá škola, další příklad meziobecní přeshraniční spolupráce je na Božím Daru odkud děti vozí do Kurort Oberwiesenthalu</i>), - Realizace projektu česko-německé mateřské školy (výuka německého jazyka, setkávání českých a německých dětí), - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Regionální učebnice - Vytvoření společné komplexní česko-německé vlastivědné publikace pro žáky ZŠ se zaměřením jak na česko-německé příhraničí, tak vysvětlení širších geograficko-historických souvislostí (Česko, Bavorsko, Franky, Falc, Fojtsko, Sasko, apod.). Vlastivědná publikace bude zaměřena i na současná a budoucí témata. Žáci se dovedou lépe identifikovat se svým územím i okolím, pokud i v učebnicích mají přímo takovéto příklady, - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	- Počet zahraničních lektorů (rodilých mluvčích), - Existence česko-německé mateřské školy, - Vytvoření vlastivědné učebnice.
Správce cíle	Mgr. Vladislava Chalupková.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 186: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)

Problémový okruh 1	Nepříznivý demografický vývoj
Cíl 1.2	Podpora přeshraničního trhu práce
Popis cíle	Pracovní příležitosti jsou klíčovým faktorem pro ekonomický, sociální, kulturní i demografický růst území. Přestože je trh práce se sousední Spolkovou republikou Německo již řadu let otevřený, je tento potenciál, ze strany nejen nezaměstnaných obyvatel českého pohraničí, nedostatečně využitý. Lidé nemusí odjíždět za pracovními příležitostmi do Plzně, Prahy či pobírat různé sociální dávky, pakliže nedaleko je poptávka po celé řadě profesí za velice atraktivní mzdu. Cílem je udržet obyvatele v regionu a zpřístupnit informace a možnosti o práci v sousedním Německu.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Trh práce Realizace pracovních setkání k tématu „pracovní trh v Německu“. Iniciátorem bude dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko. Cílovou skupinou by měly být české a německé pracovní úřady, zástupci německých firem (zaměstnavatelů). Hlavními tématy diskuse by měla být aktuální nabídka a poptávka práce, legislativa, aktivní distribuce informací o nabídkách zaměstnání v německém příhraničí českým nezaměstnaným, podpora související rekvalifikace, atd.,

	• Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.2 Projekt: Zaměstnanecké linky • Ve spolupráci s německými zaměstnavateli (průmyslové zóny, pracovní agentury) iniciovat vytvoření dostupného autobusového spojení z českých sídel (tj. dostupnost zaměstnání obyvatelům bez vlastního automobilu), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba). A.3 Projekt: Propagace příležitostí pro život i podnikání v pohraničí • Realizace souboru propagačních opatření, jež bude propagovat příležitosti pro život i podnikání v pohraničí (jazykové mutace: čeština, němčina, angličtina, ruština). Tematické zaměření „pro život“ by mělo nabízet atraktivní krajinu s dobrou geografickou polohou se západní Evropou, kvalitní životní prostředí, lázeňství, kulturní hodnoty, prezentaci volných nemovitostí (byty, domy, zasíťované parcely). Tematické zaměření „pro podnikatele“ by prezentovalo základní geografické a ekonomické ukazatele, rozvojové plochy i brownfieldy vhodné k podnikání v SO ORP M. Lázně. Kampaň by měla probíhat multimediálně (tiskoviny, billboardy, internet, inzerce, apod.), • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba).
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Realizace pracovních setkání k podpoře přeshraničního trhu práce, • Existence přeshraničních zaměstnaneckých linek, • Realizace souboru propagačních opatření.
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 187: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)

Problémový okruh 2	Nedostatečné přeshraniční vazby
Cíl 2.1	Realizace kulturně-společenských (sportovních) aktivit
Popis cíle	Cílem je rozvoj společných česko-německých kulturně-společenských (sportovních) aktivit, prostřednictvím realizace různých svátků, slavností, akcí formálního i neformálního charakteru. Společné akce, setkání, soutěže napomohou mezikulturní výměně a integraci obou národů (budování přeshraničních vazeb).
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Česko-německé kulturně-společenské (sportovní) aktivity • Realizace akcí, • Propagace (publicita a marketingová opatření), • Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba),
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet realizovaných kulturně-společenských (sportovních) aktivit. Specifickým indikátorem bude sledování počtu českých a zahraničních účastníků.
Správce cíle	Dagmar Strnadová.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 188: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)

Problémový okruh 2	Nedostatečné přeshraniční vazby
Cíl 2.2	Družba institucí
Popis cíle	Cílem je setkávání představitelů institucí z obou stran hranice z veřejného, neziskového i soukromého sektoru a budování rozvojových vazeb, tzv. networking (např. i formou společného regionálního a dotačního managementu, destinačního managementu, pod-

	pora rozvoje klastrů, regionálních řemesel a produktů apod.). Vzájemná výměna kontaktů, zkušeností, inovací, informací může napomoci přenosu zkušeností, rozvoji podnikatelských aktivit i rozvoje území na obou stranách hranice.
Hlavní opatření	A.1 Projekt: Setkání představitelů institucí - Realizace akcí, - Administrativní podpora malých obcí při rozvoji kontaktů, sítí a přeshraničních projektů. - Propagace (publicita a marketingová opatření), - Evaluace (zhodnocení, efekt, zpětná vazba),
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet realizovaných česko-německých družeb (akcí, setkání) institucí.
Správce cíle	Miloslav Pernica.

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

6.2.4. Indikátory

Indikátory jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Indikátory jsou snadno dostupné (zjistitelné), je určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Jsou zároveň určeni gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů).

Tabulka 189: Přeshraniční spolupráce – Indikátory – Problémový okruh 1

Problémový okruh	1 Nepříznivý demografický vývoj		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet obyvatel v SO ORP Mariánské Lázně.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		24 200	24 250
Skutečnost	24 193		
Popis měřítka:	Měřítka tvoří počet obyvatel žijících na území SO ORP Mariánské Lázně.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu obyvatel žijících v obcích a městech SO ORP Mariánské Lázně.		
Zdroj čerpání dat:	Český statistický úřad.		

Cíl	1.1 Podpora přeshraničního vzdělávání		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Podpora výuky cizích jazyků)		
Název indikátoru	Zahraniční lektori (rodilí mluvčí).		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Měřítka jsou rodilí mluvčí, jež budou primárně vyučovat české žáky cizí jazyk na základních školách zřizovaných obcemi. Vzhledem k legislativě, zaměstnaneckým poměrům stávajících pedagogů se předpokládá forma externích „hostujících lektorů“. Může se jednat o pedagogy, praxe zahraničních studentů pedagogických fakult, dobrovolníků apod. Předpokladem je, že by lektor působil na více školách zároveň během pobytu v území.		
Metodika a výpočet:	Součet počtu lektorů vyučujících cizí jazyk v území SO ORP M. Lázně.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (výroční zprávy škol a školských zařízení).		

Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Česko-německá mateřská škola)		
Název indikátoru	Česko-německá mateřská škola.		
Měrná jednotka	Existence.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Měřítka představuje existence česko-německé mateřské školy, jež bude společná pro české a německé děti, případně existence české mateřské školy s rozšířenou výukou německého jazyka a spolupracující s německou mateřskou školou (setkávání dětí, společné aktivity, apod.).		
Metodika a výpočet:	Informace o existenci česko-německé mateřské školy.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Regionální učebnice)		
Název indikátoru	Vytvoření vlastivědné učebnice.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Měřítka je vyhotovení vlastivědné česko-německé učebnice. Učebnice bude vyhotovena elektronicky. Konkrétní počet kusů pro tisk bude diskutován dle požadavku municipalit české a německé strany a dotačních podmínek. Nositelem projektu bude dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko.		
Metodika a výpočet:	Vytvoření vlastivědné učebnice.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Cíl	1.2 Podpora přeshraničního trhu práce		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Trh práce)		
Název indikátoru	Realizace pracovních setkání k podpoře přeshraničního trhu práce.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		3	6
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet realizovaných pracovních setkání s německými úřady práce a regionálními zaměstnavateli (vč. českého úřadu práce pro oblast rekvalifikace a pomoc pro získání práce v zahraničí), vč. souvisejících aktivit (distribuce informací, atd.). Iniciátorem těchto pracovních setkání bude přímo dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko.		
Metodika a výpočet:	Součet realizovaných pracovních setkání k podpoře přeshraničního trhu práce.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Číslo indikátoru	A.2 (projekt: Zaměstnanecké linky)		
Název indikátoru	Zaměstnanecké linky.		
Měrná jednotka	Provoz linek.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano

Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Iniciace zřízení a provozování tzv. zaměstnaneckých linek z českých zdrojových oblastí pracovních sil do německého příhraničí (průmyslové zóny) a zpět.		
Metodika a výpočet:	Zjištění stavu ne/existence zaměstnaneckých linek.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (odbor dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Karlovarského kraje, informace obcí a měst SO ORP M. Lázně).		

Číslo indikátoru	A.3 (projekt: Propagace příležitostí pro život i podnikání v pohraničí)		
Název indikátoru	Soubor propagačních opatření.		
Měrná jednotka	Komplet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ano	ano
Skutečnost	ne		
Popis měřítka:	Realizace souboru propagačních opatření, jež bude propagovat příležitosti pro život i podnikání v pohraničí (jazykové mutace: čeština, němčina, angličtina, ruština). Tematické zaměření pro život by mělo nabízet atraktivní krajinu s dobrou geografickou polohou se západní Evropou, kvalitní životní prostředí, lázeňství, kulturní hodnoty, prezentaci volných nemovitostí (byty, domy, zasíťované parcely). Tematické zaměření pro podnikatele by prezentovalo základní geografické a ekonomické ukazatele, rozvojové plochy i brownfieldy vhodné k podnikání. Kampaň by měla probíhat multimediálně (tiskoviny, internet, inzerce, apod.). Nositelem projektu by měl být dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko.		
Metodika a výpočet:	Realizace souboru (kompletu) propagačních opatření.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko.		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Tabulka 190: Přeshraniční spolupráce – Indikátory – Problémový okruh 2

Problémový okruh	2 Nedostatečné přeshraniční vazby		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Realizované přeshraniční aktivity.		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		10	20
Skutečnost	6		
Popis měřítka:	Jedná se o počet realizovaných aktivit (akcí) v rámci opatření dílčích cílů tohoto problémového okruhu.		
Metodika a výpočet:	Součet aktivit dílčích cílů tohoto problémového okruhu realizovaných municipalitami v SO ORP M. Lázně.		
Zdroj čerpání dat:	Mariánskolázeňsko (obce a města).		

Cíl	2.1 Realizace kulturně-společenských (sportovních) aktivit		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Česko-německé kulturně-společenské (sportovní) aktivity)		
Název indikátoru	Realizace kulturně-společenských (sportovních) aktivit.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	4		

Popis měřítka:	<i>Počet realizovaných kulturně-společenských (sportovních) aktivit municipalitami v SO ORP M. Lázně. Specifickým indikátorem bude sledování počtu českých a zahraničních účastníků.</i>
Metodika a výpočet:	<i>Součet počtu realizovaných aktivit.</i>
Zdroj čerpání dat:	<i>Mariánskolázeňsko (obce a města).</i>

Cíl	2.2 Družba institucí		
Číslo indikátoru	A.1 (projekt: Setkávání představitelů institucí)		
Název indikátoru	Realizace družeb (akcí, setkání) institucí.		
Měrná jednotka	Počet.		
Správce měřítka	Mariánskolázeňsko.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	10
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	<i>Počet realizovaných česko-německých družeb (akcí, setkání) institucí. (např. tematických z různých sektorů). Iniciátorem těchto setkání (networking) bude dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko.</i>		
Metodika a výpočet:	<i>Součet počtu realizovaných setkávání.</i>		
Zdroj čerpání dat:	<i>Mariánskolázeňsko.</i>		

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Za účelem dosahování cílů stanovených ve strategii je nutné sledovat, jak se strategie realizuje. Za monitorování a hodnocení realizace strategie je zodpovědný realizační tým. Optimálním složením týmu je manažer, řídicí skupina, správci cílů a gestoři indikátorů. Konkrétní role a procesy jsou popsány níže.

Obrázek 18: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie

Zdroj: SMO ČR (2014)

Pro řízení strategie byl ustaven **manažer strategie** Ing. Josef Švajgl. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Tabulka 191: Přeshraniční spolupráce – složení řídící skupiny

Složení řídící skupiny
Výkonná rada dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Tabulka 192: Přeshraniční spolupráce – správci cílů

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Podpora přeshraničního Vzdělávání	Mgr. Vladislava Chalupková
1.2	Podpora přeshraničního trhu práce	Dagmar Strnadová
2.1	Realizace kulturně-společenských (sportovních) aktivit	Dagmar Strnadová
2.2	Družba institucí	Miloslav Pernica

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Tabulka 193: Přeshraniční spolupráce – gestoři indikátorů

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
Všechny indikátory	Všechny indikátory	Manažeři DSO Mariánskolázeňsko

Zdroj: Vlastní zpracování (2014)

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle. Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou. Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Tabulka 194: Harmonogram implementace strategie

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	Manažer strategie	Průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	Správci cílů	Každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	Řídící skupina	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	Manažer strategie	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	Gestoři indikátorů	Každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	Manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	Každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	Řídící skupina	Každoročně v 2. čtvrtletí

Zdroj: SMO ČR (2014)

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou

naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny. Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok. V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Tabulka 195: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Zdroj: SMO ČR (2014)

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

Na základě situační analýzy byla definována návrhová část. Definovány byly zejména dva problémové okruhy. Prvním je „nepříznivý demografický vývoj“ a druhým je okruh „přeshraniční vazby“. První cíl, v rámci prvního problémového okruhu, se věnuje tématu přeshraničního vzdělávání, protože je třeba reagovat zejména na jazykovou bariéru mezi oběma národy. Znalost sousedního jazyka umožní větší uplatnitelnost i na sousedním trhu práce v blízkém bavorském pohraničí a tím zvýšení kvality životní úrovně českých obyvatel, což by mohlo zmírnit i negativní demografický vývoj spojený zejména s odlivem mladých do českých větších měst (Plzně, Prahy). Na rozdíl od Němců nejsou Češi tak mobilní a nestěhují se za prací na velké vzdálenosti, takže není předpoklad, že by německy hovořící Češi ve velkém odcházeli do vnitrozemí Německa. Češi mají významné vazby na rodinu a spíše zde funguje pendlování za prací. Další cíl se zaměřuje přímo na trh práce, protože v českém pohraničí je nezaměstnanost a v sousedním Bavorsku je poptávka po tisících nejen manuálně pracujících. Je třeba inspirovat české nezaměstnané potenciálními výdělky v sousedním Bavorsku, protože v současné době se jim díky nastavení systému vyplatí žít z podpor a různých sociálních dávek než v Česku pracovat. Cíle pro řešení druhé problémové oblasti jsou zaměřené na rozvoj kulturně-společenských aktivit, jež pomohou více propojit a provázat obyvatele na obou stranách hranice a dále na družbu institucí, jež mohou pomoci přenést vzájemné zkušenosti, know-how, inovace a společně rozvíjet pestrou

škálu odvětví národních hospodářství na obou stranách hranice. Gestorem implementace je dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko, jež má zájem o koncepční trvale udržitelný rozvoj v území.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla zpracována během roku 2014 realizačním týmem. Průběžně byly aktivity konzultovány s motivujícími starosty. V určitých fázích zpracování byl strategický dokument zasílán Svazu měst a obcí ČR, resp. metodikům projektu Meziobecní spolupráce. Probíhala tak reflexe na podněty metodiků i externích oponentů. Hojně bylo využíváno názorů (forma brainstormingu) tzv. fokusní skupiny složené zejména z manažerů dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko a představitelů municipalit tohoto sdružení.

6.5. Přílohy

V rámci tématu nejsou uvedeny žádné přílohy.

7. Závěr a kontakty

Strategie území správního obvodu ORP Mariánské Lázně v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a přeshraniční spolupráce představuje rozvojový dokument pro období 2014 – 2023 (programové období EU 2014 – 2020). Dokument byl zpracován dle celorepublikově jednotných šablon a metodik Svazu měst a obcí ČR. Zpracovatelem dokumentu je realizační tým dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňsko, který je partnerem projektu Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Mariánskolázeňsko

Dobrovolný svazek obcí

Tři Sekery 157

354 73 Tři Sekery

www.marianskolazensko.org

Koordinátorem meziobecní spolupráce je Ing. Josef Švajgl, hlavním řešitelem a analytikem je Mgr. Richard Štěpánovský, tematickou expertkou a asistentkou Jaroslava Peteříkové. Cílem projektu meziobecní spolupráce je aktivizace spolupráce všech municipalit v rámci administrativně-správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

Svaz měst a obcí ČR definoval tři nosná celorepubliková témata (školství, sociální služby, odpadové hospodářství). Čtvrté téma (přeshraniční spolupráce) bylo zvoleno na setkání představitelů municipalit správního obvodu ORP Mariánské Lázně. Dokument obsahuje základní charakteristiky sledovaného území, ale i situační analýzu ke všem čtyřem tématům. Užity byly i další analytické metody (např. analýzy cílových skupin, analýzy rizik, SWOT analýzy). Ze závěrů analytických částí a řady pracovních setkání byla definována návrhová část. Byly definovány základní společné (významné) problémové okruhy, jež mají být řešeny určenými cíly a konkrétními projekty. Je nastaven systém implementace vč. indikátorů naplňování strategie.

Při zpracování celé návrhové části byl brán zřetel na to, že spolupráce všech obcí v rámci celého správního obvodu ORP Mariánské Lázně představuje novou inovativní myšlenku. Obce a města jsou pestrá a často řeší odlišné potřeby. Proto byla definována témata taková, jež umožní pozvolnou spolupráci, vč. řady témat finančně nenáročných.

Svaz měst a obcí ČR si uvědomuje nutnost koncepčního profesionálního regionálního rozvoje prostřednictvím tzv. regionálních (dotačních) managementů. Rozbory Svazu měst a obcí ČR potvrdily, že dobrovolný svazek obcí Mariánskolázeňsko je ideálním nositelem pro regionální (dotační) management v rámci správního obvodu ORP Mariánské Lázně. Jedná se o etablovaný svazek, jež svou územní působností je nejvýznamnější ve správním obvodě ORP Mariánské Lázně. Potenciál do budoucna představují návazné projekty a aktivity Svazu měst a obcí ČR (např. v rámci dotačního období EU 2014 – 2020), jež mohou finančně podpořit existenci a rozvoj regionálních (dotačních) managementů v celé ČR, zejména zajištění profesionálních personálních kapacit.

8. Přílohy a seznamy

Struktura dokumentu vychází z jednotné šablony Svazu měst a obcí ČR. Dílčí přílohy byly vkládány do konkrétních kapitol příloh jednotlivých tematických celků, tj. školství (kapitola 3.5), sociální služby (kapitola 4.5), odpadové hospodářství (kapitola 5.5), přeshraniční spolupráce (kapitola 6.5). Zpracovaná čtyři témata tak představují de facto samostatné kompletní celky.

Pro komplexnost jsou níže uvedeny seznamy tabulek, grafů, mapových podkladů a obrázků.

8.1. Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní informace o strategii	5
Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí.....	6
Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty.....	8
Tabulka 4: Charakteristika území ORP Mariánské Lázně	11
Tabulka 5: Demografický vývoj v území ORP Mariánské Lázně	12
Tabulka 6: Stručná charakteristika školství v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)	13
Tabulka 7: Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012).....	14
Tabulka 8: Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)	14
Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)	16
Tabulka 10: Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012).....	16
Tabulka 11: Charakteristika domácností území ORP Mariánské Lázně (stav k 31. 12. 2012)	16
Tabulka 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP Mariánské Lázně	17
Tabulka 13: Charakteristika trhu práce v území ORP Mariánské Lázně	17
Tabulka 14: Územní a strategické plánování (stav k 31. 12. 2013)	20
Tabulka 15: Popis klíčových aktérů	21
Tabulka 16: SWOT analýza	21
Tabulka 17: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2012/2013).....	25
Tabulka 18: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2011/2012).....	26
Tabulka 19: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2010/2011).....	26
Tabulka 20: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2009/2010).....	27
Tabulka 21: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2008/2009).....	28
Tabulka 22: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2007/2008).....	28
Tabulka 23: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2006/2007).....	29

Tabulka 24: Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání (školní rok 2005/2006)	29
Tabulka 25: Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně	30
Tabulka 26: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)	31
Tabulka 27: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)	31
Tabulka 28: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)	32
Tabulka 29: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)	32
Tabulka 30: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)	33
Tabulka 31: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)	33
Tabulka 32: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)	34
Tabulka 33: Pracovníci ve školství v území ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)	34
Tabulka 34: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013).....	35
Tabulka 35: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012).....	36
Tabulka 36: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011).....	36
Tabulka 37: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010).....	36
Tabulka 38: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009).....	36
Tabulka 39: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008).....	37
Tabulka 40: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007).....	37
Tabulka 41: Počet ZŠ za ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006).....	37
Tabulka 42: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně	38
Tabulka 43: ZŠ zřizované obcemi	38
Tabulka 44: Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP Mariánské Lázně	39
Tabulka 45: Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP M. Lázně	40
Tabulka 46: Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP Mariánské Lázně.....	40
Tabulka 47: Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP Mariánské Lázně.....	41
Tabulka 48: Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP Mariánské Lázně	41
Tabulka 49: Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP Mariánské Lázně.....	41
Tabulka 50: Počet absolventů ZŠ v ORP Mariánské Lázně	42
Tabulka 51: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP Mariánské Lázně ...	42
Tabulka 52: Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP Mariánské Lázně (2005/2006 – 2012/2013)	43
Tabulka 53: Popis ZŠ v ORP Mariánské Lázně za školní rok 2012/2013	44
Tabulka 54: Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Mariánské Lázně.....	45
Tabulka 55: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)	46
Tabulka 56: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)	46
Tabulka 57: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)	46
Tabulka 58: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)	46
Tabulka 59: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)	47
Tabulka 60: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)	47
Tabulka 61: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)	47
Tabulka 62: Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)	48
Tabulka 63: MŠ zřizované obcemi	49
Tabulka 64: Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP Mariánské Lázně	49
Tabulka 65: Popis MŠ v ORP Mariánské Lázně ve školním roce 2012/2013	50
Tabulka 66: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Mariánské Lázně	51

Tabulka 67: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2012/2013)	52
Tabulka 68: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2011/2012)	52
Tabulka 69: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2010/2011)	52
Tabulka 70: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2009/2010)	53
Tabulka 71: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2008/2009)	53
Tabulka 72: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2007/2008)	53
Tabulka 73: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2006/2007)	53
Tabulka 74: Školní družiny a školní kluby v ORP Mariánské Lázně (školní rok 2005/2006)	54
Tabulka 75: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP Mariánské Lázně	54
Tabulka 76: Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP Mariánské Lázně	54
Tabulka 77: Údaje o pracovních SVČ v ORP Mariánské Lázně	55
Tabulka 78: Školní jídelny zřizované obcemi v ORP Mariánské Lázně	56
Tabulka 79: Celkové provozní výdaje (Kč) ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi.....	57
Tabulka 80: Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřizovaných obcemi v ORP M. Lázně v Kč.....	57
Tabulka 81: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP M. Lázně.....	58
Tabulka 82: Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP M. Lázně týkající se ZŠ do roku 2023.....	59
Tabulka 83: Analýza cílových (dotčených) skupin	59
Tabulka 84: Analýza rizik	61
Tabulka 85: SWOT analýza školství a předškolního vzdělávání.....	62
Tabulka 86: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu školství.....	67
Tabulka 87: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1).....	71
Tabulka 88: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2).....	72
Tabulka 89: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1).....	73
Tabulka 90: Předškolní a základní vzdělávání – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2).....	74
Tabulka 91: Předškolní a základní vzdělávání – Indikátory – Problémový okruh 1.....	75
Tabulka 92: Předškolní a základní vzdělávání – Indikátory – Problémový okruh 2.....	77
Tabulka 93: Předškolní a základní vzdělávání – složení řídicí skupiny	80
Tabulka 94: Předškolní a základní vzdělávání – správci cílů.....	80
Tabulka 95: Předškolní a základní vzdělávání – gestoři indikátorů	80
Tabulka 96: Harmonogram implementace strategie	81
Tabulka 97: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	82
Tabulka 98: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP.....	90
Tabulka 99: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	91
Tabulka 100: Zařízení sociálních služeb působící v území, avšak se sídlem mimo území ORP M. Lázně	92
Tabulka 101: Počet jednotlivých typů sociálních služeb	93
Tabulka 102: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP M. Lázně)	94
Tabulka 103: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele.....	95
Tabulka 104: Počet sociálních služeb dle zřizovatele.....	96
Tabulka 105: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012	98
Tabulka 106: Výdaje obcí (Kč) na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 5)	100

Tabulka 107: Výdaje obcí (KČ) na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 6)	101
Tabulka 108: Kapacita zařízení sociálních služeb	103
Tabulka 109: Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	105
Tabulka 110: Počet nákladů na uživatele sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012	106
Tabulka 111: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012	108
Tabulka 112: Analýza cílových (dotčených) skupin	112
Tabulka 113: Analýza rizik	113
Tabulka 114: SWOT analýza sociální oblasti.....	115
Tabulka 115: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu sociální služby	122
Tabulka 116: Sociální služby – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)	126
Tabulka 117: Sociální služby – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)	126
Tabulka 118: Sociální služby – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)	127
Tabulka 119: Sociální služby – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)	128
Tabulka 120: Sociální služby – Indikátory – Problémový okruh 1	129
Tabulka 121: Sociální služby – Indikátory – Problémový okruh 2	131
Tabulka 122: Sociální služby – složení řídicí skupiny	134
Tabulka 123: Sociální služby – správci cílů	135
Tabulka 124: Sociální služby – gestoři indikátorů	135
Tabulka 125: Harmonogram implementace strategie	135
Tabulka 126: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	136
Tabulka 127: Sběrné dvory na území ORP, současný stav	143
Tabulka 128: Sběrná místa na území ORP, současný stav.....	143
Tabulka 129: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	144
Tabulka 130: Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav	145
Tabulka 131: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad) a finální zpracovatelé (recyklační střediska) využívané obcemi území ORP, současný stav.....	145
Tabulka 132: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav.....	147
Tabulka 133: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav.....	148
Tabulka 134: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav	148
Tabulka 135: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav.	150
Tabulka 136: Nejbližší skládky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	151
Tabulka 137: Další zařízení nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti území ORP, současný stav.....	151
Tabulka 138: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008 – 2012	152
Tabulka 139: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	153
Tabulka 140: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008 – 2012.....	153
Tabulka 141: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) za období 2008 - 2012.....	156

Tabulka 142: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	157
Tabulka 143: Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008 – 2012	158
Tabulka 144: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	159
Tabulka 145: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012.....	159
Tabulka 146: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	160
Tabulka 147: Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008 – 2012	161
Tabulka 148: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008 – 2012	161
Tabulka 149: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....	162
Tabulka 150: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008 – 2012.....	163
Tabulka 151: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008 – 2012	164
Tabulka 152: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008 – 2012.....	165
Tabulka 153: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na úrovni ORP za období 2008 – 2012	165
Tabulka 154: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010 – 2012 v území ORP.....	167
Tabulka 155: Analýza cílových (dotčených) skupin	168
Tabulka 156: Analýza rizik	170
Tabulka 157: Produkce odpadů a měrná produkce odpadů (všech, NO, OO, tříděných složek BRKO) za rok 2012 (MŽP (CENIA)).....	171
Tabulka 158: Měrná produkce SKO a tříděných složek odpadů (papír, sklo, plasty, nápojové kartony, kovy) za rok 2012.....	172
Tabulka 159: Hustota sběrné sítě na území ORP Karlovarského kraje za 1. čtvrtletí roku 2014	172
Tabulka 160: Výtěžnost tříděného sběru v Karlovarském kraji dle jednotlivých velikostních skupin obcí, rok 2013.....	173
Tabulka 161: Výtěžnost tříděného sběru v krajích ČR v kg/obyv./rok, rok 2012	174
Tabulka 162: Výtěžnost tříděného sběru v krajích ČR v kg/obyv./rok, rok 2013	174
Tabulka 163: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí, rok 2013.....	175
Tabulka 164: Měrná produkce odpadů na jednoho občana ORP (kg/obyvatele a rok), rok 2012.....	178
Tabulka 165: Hustota sběrné sítě v krajích ČR - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, rok 2012	182
Tabulka 166: Hustota sběrné sítě v krajích ČR - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, rok 2013	183
Tabulka 167: Hustota sběrné sítě dle jednotlivých ORP - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, 1. čtvrtletí roku 2014	183
Tabulka 168: SWOT analýza odpadového hospodářství	184
Tabulka 169: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu odpadové hospodářství	189
Tabulka 170: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)	192
Tabulka 171: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)	193

Tabulka 172: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)	194
Tabulka 173: Odpadové hospodářství – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)	195
Tabulka 174: Odpadové hospodářství – Indikátory – Problémový okruh 1	196
Tabulka 175: Odpadové hospodářství – Indikátory – Problémový okruh 2	199
Tabulka 176: Odpadové hospodářství – složení řídicí skupiny	202
Tabulka 177: Odpadové hospodářství – správci cílů	202
Tabulka 178: Odpadové hospodářství – gestoři indikátorů	202
Tabulka 179: Harmonogram implementace strategie	203
Tabulka 180: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	204
Tabulka 181: Analýza cílových (dotčených) skupin	241
Tabulka 182: Analýza rizik	242
Tabulka 183: SWOT analýza přeshraniční spolupráce	247
Tabulka 184: Struktura problémových oblastí a cílů v tématu přeshraniční spolupráce	251
Tabulka 185: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 1 (Cíl 1.1)	254
Tabulka 186: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 1 (Cíl 1.2)	255
Tabulka 187: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 2 (Cíl 2.1)	256
Tabulka 188: Přeshraniční spolupráce – Problémový okruh 2 (Cíl 2.2)	256
Tabulka 189: Přeshraniční spolupráce – Indikátory – Problémový okruh 1	257
Tabulka 190: Přeshraniční spolupráce – Indikátory – Problémový okruh 2	259
Tabulka 191: Přeshraniční spolupráce – složení řídicí skupiny	261
Tabulka 192: Přeshraniční spolupráce – správci cílů	261
Tabulka 193: Přeshraniční spolupráce – gestoři indikátorů	261
Tabulka 194: Harmonogram implementace strategie	262
Tabulka 195: Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů	263

8.2. Seznam grafů

Graf 1: Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 – 2013 (zaměření na stovky obyv.). 13	
Graf 2: Vývoj počtu pracovníků MŠ a ZŠ v území ORP M. Lázně v období 2005/2006 – 2012/2013 35	
Graf 3: Počty dětí v MŠ v území ORP Mariánské Lázně podle zřizovatele (školní roky 2005/2006 – 2012/2013)	48
Graf 4: Výdaje obcí na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 5)	101
Graf 5: Výdaje obcí na sociální oblast v ORP M. Lázně (účetní skupina 6)	103

8.3. Seznam mapových podkladů

Mapa 1: Územně-správní rozdělení České republiky k 1. 1. 2010	10
Mapa 2: Administrativní členění správního obvodu ORP Mariánské Lázně k 1. 1. 2014	11
Mapa 3: Dotační území euroregionu Egrensis	236
Mapa 4: Dotační území operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014 – 2020	237
Mapa 5: Dotační území operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko 2014 – 2020	238

8.4. Seznam obrázků

Obrázek 1: Struktura návrhové části – školství	67
Obrázek 2: Strom problému – Nepříznivý demografický vývoj.....	69
Obrázek 3: Strom problému – Financování.....	71
Obrázek 4: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie	79
Obrázek 5: Struktura návrhové části – sociální služby	122
Obrázek 6: Strom problému – Struktura obyvatel	124
Obrázek 7: Strom problému – Struktura sociálních služeb	125
Obrázek 8: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie	134
Obrázek 9: Struktura návrhové části – odpadové hospodářství	189
Obrázek 10: Strom problému – Třídění komunálních odpadů.....	191
Obrázek 11: Strom problému – Odpadky v krajině	192
Obrázek 12: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie	201
Obrázek 13: Setkání s ředitelem CHKO Český les u Bobří stezky (Bobři se navrátili z Bavorska).....	244
Obrázek 14: Sdílení zkušeností o meziobecní a přeshraniční spolupráci v Euroregionu Šumava.....	244
Obrázek 15: Struktura návrhové části – přeshraniční spolupráce	250
Obrázek 16: Strom problému – Nepříznivý demografický vývoj.....	253
Obrázek 17: Strom problému – Nedostatečné přeshraniční vazby	254
Obrázek 18: Struktura monitorování a hodnocení realizace strategie	260